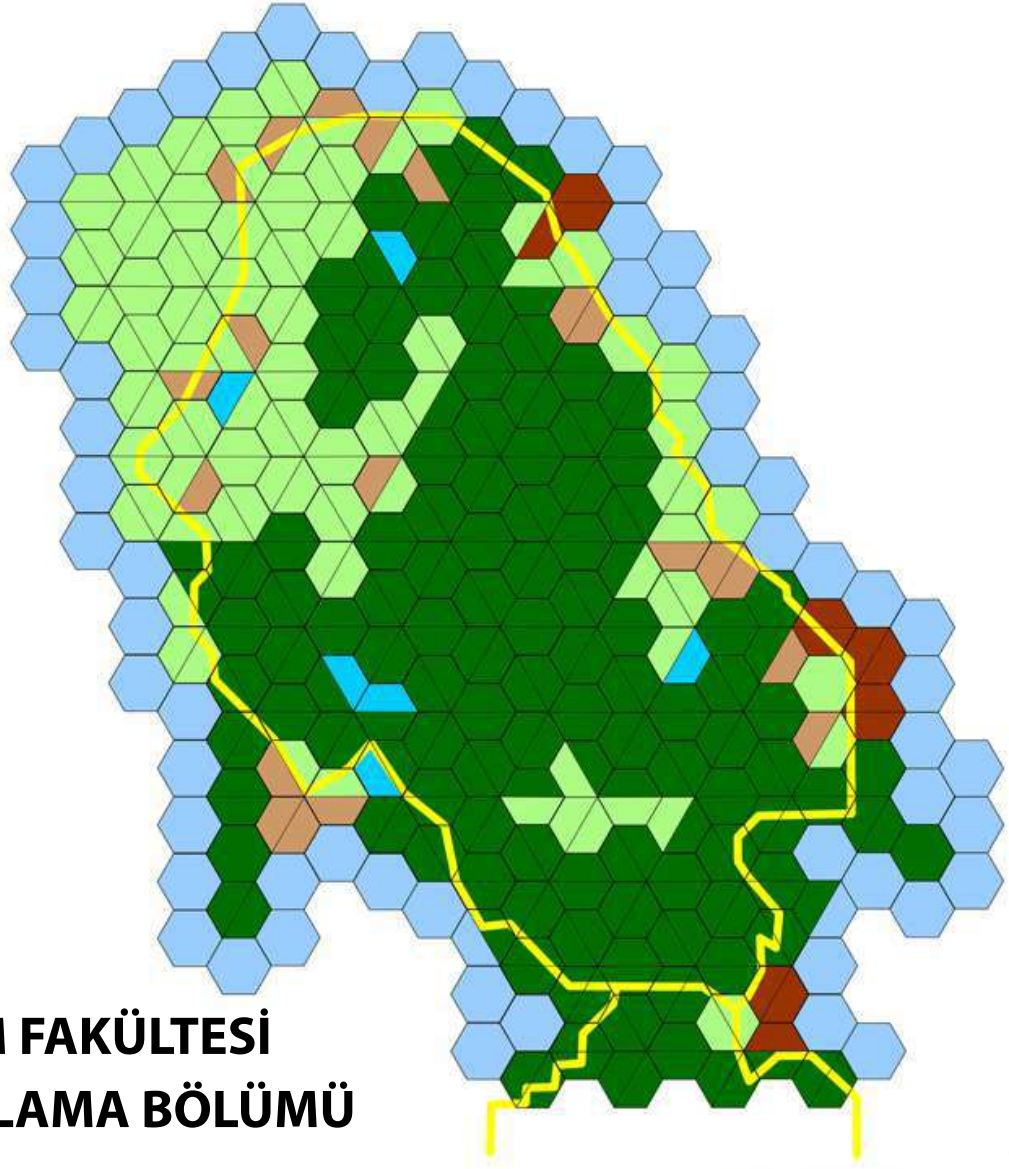

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

MİMARLIK VE TASARIM FAKÜLTESİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ

İZMİR/KARABURUN YARIMADASI ANALİTİK ETÜT RAPORU

NİSAN 2019

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK VE TASARIM FAKÜLTESİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ

İZMİR/KARABURUN YARIMADASI
ANALİTİK ETÜT RAPORU

NİSAN 2019

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ

ÖĞRETİM ÜYELERİ

Doç. Dr. Oğuz ÖZBEK

Yrd. Doç. Dr. Nur Sinem PARTİGÖÇ

Araş. Gör. Aysun AYGÜN

YAYINA HAZIRLAMA GRUBU

EDİTÖRLER

Demet ÜNAL

Gülistan EKE

Sümeyye AKTAŞ

KAPAK TASARIMI

Pars Ramazan ERDEMİR

Osman IŞIK

Çağla GÖRGÜLÜ

ÇALIŞMA GRUPLARI

TARİHSEL YAPI

Ezgi AKBAŞ

Fatih TÜRK

Betül BÖREKÇİ

Merve KIRKUŞU

Yılmaz COŞKUN

Melike NARİN

Merve GAZİ

Damla ŞENOL

MEKÂNSAL YAPI

Fatma MERGEN

Saadet ERÜÇÜNMÜŞ

Eslem SERTER

Ahmet ŞENER

Naim PARMAKSIZOĞLU

Hazal FENLİ

Ecenur ÇİFTÇİ

Fikrican PEK

ÇEVRESEL YAPI

Fatma BAYRAM

Ramazan ERDEMİR

Lale GÖRGÜLÜ

Çağla GÖRGÜLÜ

Çiğdem KOÇYİĞİT

Betül PALABIYIK

Osman IŞIK

Ahmet Burak HONAZLI

SOSYO-KÜLTÜREL YAPI

Gülistan EKE

Ayşe Nur KÜÇÜK

Gülfem ÇELİKÖZ

Seyide EKİNCİ

Müge TİKİK

Tuğba YELKOVAN

Halil Erkan YÜKSEL

İbrahim Hakan KARABACAK

EKONOMİK YAPI

Sevde SOĞANCI

Merve ŞENGÜL

Furkan AYDIN

Deniz Eren YASAN

Şehriban İRAZ

İrem DOĞAN

Hatice SARICAN

Miray ASLAN

KURUMSAL YAPI

Sümeyye AKTAŞ

Gamze AŞICI

Hasan DEMİEL

Eda ERDEM

Şeyma Gül KIRDI

Demet ÜNAL

Esra YENİGÜN

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1 - ÇALIŞMA ALANININ KONUMU VE TARİHİ YAPI	1
1.1.Çalışma Alanı Mekansal Gelişim Süreci.....	5
1.1.1.Prehistorik Dönem (M.Ö. 10.000).....	5
1.1.2.Kalkolitik Dönem (M.Ö. 4.000)	5
1.1.3.İyon Dönemi (M.Ö. 1.000).....	5
1.1.4.Krallıklar Dönemi (M.Ö. 300-133)	5
1.1.5.Beylikler Dönemi (M.S. 1071-1095).....	5
1.1.6.Haçlılar (M.S. 1334).....	5
1.1.7.Fetret Dönemi (M.S. 1402-1425)	5
1.1.8.Osmanlı Dönemi.....	5
1.1.9.Cumhuriyet Dönemi	5
1.2.Karaburun Tarihi Varlıklar.....	7
1.2.1.Klazomenai Zeytinyağı İşliğı	7
1.2.2.Urla'da Yorgo Seferis Evi.....	7
1.2.3.Kleopatra Hamamı.....	8
1.2.4.Alaçatı'nın Yel Değirmenleri	9
1.2.5.Çeşme Kalesi	10
1.2.6.Çeşme Arkeoloji Müzesi	10
1.2.7.Ayşe Kadın Camii	11
1.2.8.İnecik Köyü Cami.....	12
1.3.Karaburun Tarihi Alanlar	13
1.3.1.Klazomenai Antik Kenti.....	13
1.3.2.Erythrai Yerleşimi	13
1.3.3.Mimas Dağı	15
1.3.4.Sazak Köyü.....	16
1.3.5.Çullu Köyü	16
1.3.6.Parlak.....	17
1.3.7.Tepeboz (Yeni Liman).....	18
1.3.8.Eski Mordoğan Köyü.....	18
1.3.9.Eski Balıklıova Köyü.....	20
1.4.Tarihsel Yapıya İlişkin Analizler	21
1.4.1.Tarihsel Yerleşim Analizi.....	21
1.4.2.Tarihsel Gelişim Süreci ve Kırılma Noktası.....	23
1.4.3.Tarihi Değerler ve Terkedilmiş Yerler Analizi.....	25
1.4.4.Rota Analizi.....	26

BÖLÜM 2 - MEKÂNSAL YAPI.....	29
2.1. Kavramsal Açıklamalar	29
2.1.1. Teknik Altyapı.....	29
2.1.2. Ulaşım Sistemi.....	29
2.1.3. Altyapı Sistemi	32
2.1.4. Enerji Üretim Tesisleri.....	34
2.1.5. Atık Su Arıtma Tesisleri	35
2.2. Mekansal Yapıya İlişkin Analizler	37
2.2.1. Mekansal Karakteristik ve İşlevsel Kimlik Analizi	37
2.2.2. Mahalle Sınırları Analizi.....	38
2.2.3. Enerji ve Teknik Altyapı Analizi	39
2.2.4. Yerleşilebilirlik Analizi	40
2.2.5. Çevresel İlişkiler Analizi	41
2.2.6. GZFT Analizi	43
2.3. Arazi Kullanım.....	43
2.3.1. Arazi Türleri	43
BÖLÜM 3 - ÇEVRESEL YAPI	48
3.1. Kavramlar.....	48
3.2. Coğrafi Konum.....	50
3.3. Topoğrafya	51
3.3.1. Eğim	52
3.3.2. Bakı.....	53
3.4. İklim	54
3.4.1. Sıcaklık	55
3.4.2. Yağış.....	55
3.4.3. Basınç	56
3.4.4. Nem	57
3.4.5. Buharlaşma Durumu.....	57
3.4.6. Sayılı Günler.....	58
3.4.7. Maksimum Kar Kalınlığı.....	59
3.4.8. Rüzgâr.....	59
3.5. Toprak Yapısı.....	64
3.5.1. Toprak Kabiliyeti.....	64
3.5.2. Toprak Sınıfları.....	67
3.6. Hidrolojik ve Hidrojeolojik Durum.....	70
3.6.1. Hidroloji (Yerüstü Suları).....	70
3.6.2. Hidrojeoloji (Yeraltı Suları)	70
3.7. Su Kaynakları.....	72
3.8. Arıtma Tesisi	76
3.9. Jeolojik Yapı	76

3.10. Afet Risk Durumu	77
3.11. Yangın	81
3.12. Taşkın	82
3.13. Erozyon	82
3.14. Biyoçeşitlilik	84
3.14.1. Flora-Fauna.....	84
3.14.2. Bitki Örtüsü	86
3.15. Tarım	88
3.16. Orman.....	89
3.17. Hayvancılık	90
3.18. Arıcılık	90
3.19. Endemik Türler Ve Korunması Gereken Türler.....	90
3.19.1. Akdeniz Foku	91
3.19.2. Deniz Çayırı.....	92
3.19.3. Ornitoloji	92
3.19.4. Ada Martısı (Larus Audouinii).....	92
3.19.5. Hurma Zeytin.....	93
3.20. Çevre Sorunları	93
3.21. Kıyı Morfolojisi.....	94
3.21.1. Balıkçı Barınakları.....	94
3.21.2. Balık Çiftlikleri.....	94
3.21.3. Dalyan Balıkçılığı.....	95
3.21.4. Dalış Turizmi	95
3.22. Yenilenebilir Enerji Kaynakları	97
3.22.1. Güneş Enerjisi.....	97
3.22.2. Jeotermal Enerji.....	97
3.22.3. Rüzgâr Enerjisi	97
3.23. İmar İzinleri.....	100
3.24. Sit ve Koruma Alanları.....	102
3.24.1. Doğal Sit Alanları	102
3.24.2. Arkeolojik Sit Alanları	102
3.25. Özel Çevre Koruma Bölgesi.....	102
3.26. Koruma Alanı	105
3.27. Jeoloji Formasyonu	105
3.28. Madencilik.....	108
3.29. Morfolojik Yapı.....	110
3.30. Morfolojik Yapı.....	111
BÖLÜM 4 - SOSYO-KÜLTÜREL YAPI.....	113
4.1. Demografik Yapı ve Nüfus Projeksiyonları	113

4.1.1. Kent-Kır Dağılımı.....	113
4.1.2. Cinsiyet Yapısı	114
4.1.3. Yaş Piramitleri.....	115
4.1.4. Doğum Oranları	116
4.1.5. Ölüm Oranları.....	116
4.1.6. Hanehalkı Büyüklüğü	117
4.1.7. Medeni Durum.....	117
4.1.8. Eğitim Durumu	118
4.1.9. İş Gücü.....	119
4.2. Sosyo-Ekonomik Statü	120
4.3. Göç Olgusu.....	121
4.3.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem	121
4.3.2. 1890-1914 Dönemi Nüfus Özellikleri	122
4.3.3. 1914-1922 Dönemi Nüfus Özellikleri	124
4.3.4. Cumhuriyet Dönemi Nüfus Özellikleri	127
4.4. Nüfusun Coğrafi Dağılışı	129
4.5. Kültür Birikimi.....	136
4.5.1. Gelenek Görenek	136
4.5.3. Efsaneler	137
4.5.4. Yöresel Ürünler	139
4.5.5. Kültür-Sanat Ve Entelektüel Yaşam.....	139
4.6. Farkındalık	141
4.7. Analizler	143
4.7.1. Sosyo-Kültürel Gelişim Statüsü	143
4.7.2. Sosyo-Kültürel Yapı Analizi	145
4.7.3. Yolculuk Deseni	147
4.7.4. Fotoğraf Paftası Ve Poster Paftası	148
BÖLÜM 5 - EKONOMİK YAPI.....	171
5.1. Sosyo-Ekonomik Durum.....	171
5.2. Nüfusun Ekonomik Özellikleri	172
5.3. Uluslararası Ticaret Durumu	173
5.4. Sektörel Dağılım	173
5.4.1. Tarım	173
5.4.2. Hayvancılık.....	180
5.5. Tarım Ürünleri Üretim Yerleri.....	183
5.5.2. Turizm	184
5.5.3. Karaburunda Genel Turizm Çeşitliliği	189
5.5.4. Günlük Tekne Gezileri ve Acentalar	190
5.5.5. Turizm Tesisleri ve Konumları.....	191

5.5.6. Turizm Tesisleri Konaklama Fiyatları	193
5.6. Projeler ve Yatırımlar	194
5.7. Kapasite Faktörü Dağılımı	199
5.8. Rüzgâr Hızı	199
5.9. Türkiye ve İzmir’de Res’ler	200
5.9.1. Karaburun Yarımadasında RES.....	201
5.9.2. Res Firmaları ve Konumları	201
5.10. Arsa ve Konut Değerleri Analizi.....	205
BÖLÜM 6 - KURUMSAL YAPI.....	207
6.1. Yasal Değişimler ve Yönetmelik İlişkiler	207
6.1.1. Büyükşehir Yasası	207
6.1.2. İzmir’de Yönetmelik Yapı.....	208
6.1.3. İzmir İli’nde Yasal Değişimler	211
6.1.4. İzmir İli’nde Yönetmelik İlişkiler.....	212
6.1.5. İzmir İli’nde Yönetmelik Amaç ve Hedefler	214
6.1.6. Karaburun’da Yönetmelik Yapı	214
6.1.7. Karaburun’da Yasal Değişimler.....	215
6.1.8. Karaburun’da Yönetmelik İlişkiler	215
6.2. Yönetimsel Sınırlar ve Yerleşim Kademelenmesi	216
6.3. 6360 Sayılı Kanunun Kırsala Etkilerinin İncelenmesi	218
6.4. Kırsala Özgü Yaklaşımların Gerekliliği.....	219
6.6. Karaburunda Bulunan Kamu Kurumları	220
6.7. Kurum Dağılımı Analizi.....	221
6.8. Risk Analizi.....	222
6.9. Kurumsal Amaçlar, Hedefler Ve Stratejiler.....	223
6.10. Yatırım ve Projeler	226
6.11. Sit ve Koruma Alanları.....	232
6.12. Planlama Süreci.....	233
6.12.1. Plana Veri Teşkil Eden Mekansal ve Stratejik Planlar.....	233
6.12.2. Üst Ölçekli Planlar	233
6.12.3. Üst Ölçekli Fiziki Planlar	234
6.13. Planlama İlkeleri	238
6.13.1. İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında Yapılan Düzenlemeler	241
6.13.2. Çeşme-Karaburun Kıyı Kesimi Çevre Düzeni Planı	242
6.13.3. Çeşmekaraburun Çevre Düzeni Planı.....	243
6.13.4. Çeşme – Alaçatı Çevre Düzeni Planı	244
6.13.5. Çeşme Çevre Düzeni Planı	244
6.13.6. 1/25000 Ölçekli Çeşme – Alaçatı – Paşalimanı Ktkgb Çevre Düzeni Planı	245
6.13.7. 1/25.000 Ölçekli İzmir Merkez Planlama Alt Bölgesi İl Çevre Düzeni Planı	245

6.14. 1/25000 Nazım İmar Planı	246
6.15. Planlama İlkeleri	248
BÖLÜM 7 - SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	251
KAYNAKLAR	255
EKLER	262

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:Planlama Alanındaki Mevcut ve Planlı Kıyı Yapılarının Tür ve Kategorileri

Tablo 2:Devreye Alınan Rüzgar Santralleri

Tablo 3:Atık Su Arıtma Tesisleri

Tablo 4:Arazi Kullanım Hektarları

Tablo 5:1964-2017 Yılları Arası Sıcaklık Değerleri

Tablo 6:1964-2017 Yılları Arası Yağış Değerleri

Tablo 7:1964-2017 Yılları Arası Basınç Değerleri

Tablo 8:1964-2017 Yılları Arası Nem Değerleri

Tablo 9:1964-2017 Yılları Arası Buharlaşıma Değerleri

Tablo 10:1964-2017 Yılları Arası Yağışlı, Sisli, Dolulu, Kırağılı, Orajlı Günler

Tablo 11:1960-2014 Yılları Arası Maksimum Kar Kalınlığı Değerleri

Tablo 12:1964-2017 Aylık Rüzgar Esme Sayıları Dağılımı

Tablo 13:1964-2017 Yılları Arası Mevsimlik Esme Sayıları Toplamı

Tablo 14:1964-2017 Yılları Arası Yönlere Göre Ortalama Rüzgar Hızları (m/s)

Tablo 15:1964-2017 Yılları Arası Aylık Ortalama Rüzgar Hızları

Tablo 16:Maksimum Rüzgar Hızı ve Yönü

Tablo 17:1964-2017 Yılları Arası Fırtınalı Günler, Kuvvetli Rüzgarlı Günler Sayıları

Tablo 18:Oluşumlarına Göre Toprak Sınıfları

Tablo 19:Su Ve Kanal İşletme Dairesi Başkanlığı Çeşme Bölgesi Teknik Şube Müdürlüğü Karaburun Teknik Amirliği Terfi Bilgileri Depo

Tablo 20:Su Ve Kanal İşletme Dairesi Başkanlığı Çeşme Bölgesi Teknik Şube Müdürlüğü Karaburun Teknik Amirliği Terfi Bilgileri Kuyu

Tablo 21:Depremler

Tablo 22:Depremler

Tablo 23:Karaburun İlçesi Genel Arazi Dağılımı (Da)

Tablo 24:Balıkçı Barınakları

Tablo 25:RES Projeleri

Tablo 26:Karaburun Yarımadası Mahalle Nüfusları

Tablo 27:Yıl ve yerleşim yerine göre kentsel nüfus artış hızı

Tablo 28:Cinsiyet yapısı

Tablo 29:Ortalama hane halkı büyüklüğü

Tablo 30:İş gücü oranları

Tablo 31:1890 - 1923 yılları arası nüfus özellikleri

Tablo 32:1883 - 1923 yılları arası Türk / Rum nüfusu

Tablo 33:1923 - 1990 yılları arası toplam nüfus

Tablo 34:Yerleşmeler nüfus oranları

Tablo 35:Farklı bölgelerden ilçe sınırları içerisine göç edenlerin dağılımı

Tablo 36:Etkinlikler

Tablo 37: Dernek listesi

Tablo 38:İzmir’de İstihdam Edilen Nüfusun Yerleşim Yerleri Ve Ana Faaliyetlere Göre Dağılımı

Tablo 39:İzmir’in İlçelerinde Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

Tablo 40:Urla, Çeşme, Karaburun İlçelerinin 2006 Yılı İhracatları Ve Önemli İhraç Ürünleri

Tablo 41:İlçede Faaliyet Gösteren Odalardaki Firmalar

Tablo 42:Kullanım Biçimlerine Göre Tarım Alanları

Tablo 43:Karaburun Yıllara Göre Tarla Ürünleri Ekiliş Alanları, Üretim Miktarı Ve Üretim Değerleri

Tablo 44:Karaburun Yıllara Göre Meyve Ürünleri Meyve Veren Ağaç Sayısı, Üretim Miktarı ve Üretim Değerleri

Tablo 45:Karaburun Yıllara Göre Sebze Ürünleri Ekiliş Alanı, Üretim Miktarı Ve Üretim Değerleri

Tablo 46:Karaburun’da Yıllara Göre Süs Bitkileri Yetiştiriciliği

Tablo 47:İlçelere Göre Kesme Çiçek Yetiştiriciliği

Tablo 48:yıllara göre büyükbaş ve küçük baş hayvan yetiştiriciliği

Tablo 49:ihraç edilen balık türleri miktarları

Tablo 50:ihraç edilen balık türleri ve üretim değerleri

Tablo 51:İlçelere Göre Arı Kovanları, Ürünleri Ve İşletme Sayısı

Tablo 52:Yıllara Göre Arı Kovanları Sayısı Ve Ürün Kg’ları

Tablo 53:Seyahat Acenta Verileri

Tablo 54:Günübirlik Tekne Gezileri

Tablo 55:Res Türkiye Ve İzmir Geneli Güç, Santral Sayısı, Elektrik Üretimi

Tablo 56:Karaburun Geneli Res’ler

Tablo 57:Karaburun Elektrik Üretim Oranları

Tablo 58:Mordoğan Elektrik Üretim Oranları

Tablo 59:Yerel Yönetimler ve Yasal Düzenlemeler

Tablo 60:Yarımadada gerçekleştirilen çevre düzeni planları

Tablo 61:Çeşme-Karaburun Kıyı Kesimi Çevre Düzeni Planı Alan Kullanım Değerleri

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1:İzmir İli İlçeleri

Şekil 2:İzmir İli'nin Türkiye'deki Yeri

Şekil 3:Yarımada'nın Konumu

Şekil 4:Karaburun Siyah Kayalar

Şekil 5:Karaburun Günümüz Cumhuriyet Dönemi

Şekil 6:Urla Klazomenai Zeytinyağı İşliği

Şekil 7:Urla Yorgo Seferis Evi

Şekil 8: Klopatra Hamamı

Şekil 9: Alaçatı Yel Değirmenleri

Şekil 10: Çeşme Kalesi

Şekil 11: Çeşme Arkeoloji Müzesi

Şekil 12: Ayşe Kadın Camii

Şekil 13: İncelik Köyü Camii

Şekil 14: Klazomenai Antik Kenti

Şekil 15: Erythrai Yerleşimi

Şekil 16: Mimas Dağı

Şekil 17: Sazak Köyü

Şekil 18: Çullu Köyü

Şekil 19: Parlak

Şekil 20: Tepeboz Yenilimanı

Şekil 21: Mordoğan Köyü Günümüz

Şekil 22: Balıklıova Köyü Günümüz

Şekil 23: Tarihsel Yerleşim Analizi

Şekil 24: Karaburun Yarımadası'nın Tarihsel Gelişim Süreci ve Kırılma Noktaları

Şekil 25: Tarihi Değerler ve Terkedilmiş Yerler Analizi

Şekil 26: Rota Analizi

Şekil 27: İzmir İlçe Düzeyi Mekansal Etkileşim Büyüklükleri

Şekil 28: İzmir İli Ulaşım Altyapısı

Şekil 29: Yerleşim Yerlerinde İçme Suyu Amacı İle Açılmış Bulunan Kuyuların Yerleri

Şekil 30: Rüzgar Enerjisi Kapasitesi Haritası

Şekil 31: Arazi Kullanım

Şekil 32: Mekansal Karakteristik Ve İşlevsel Kimlik Analizi

Şekil 33: Mahalle Sınırları Analizi

Şekil 34: Enerji Ve Teknik Altyapı Analizi

Şekil 35: Yerleşilebilirlik Analizi

Şekil 36: Çevresel İlişkiler Analizi

Şekil 37: Swot Analizi

Şekil 38: Karaburun Belediye Sınırı İçinde Yer Alan Mahalleler

Şekil 39: Topoğrafya Analizi

Şekil 40: Eğim Analizi

Şekil 41: Bakı Analizi

Şekil 42: 1964-2017 Yılları Arası Yıllık Esme Sayıları Rüzgar Diyagramı

Şekil 43: Uzun Yıllar Yıllık Yönlere Göre Rüzgar Hızları Diyagramı

Şekil 44: Toprak Türleri Analizi

Şekil 45:Toprak Sınıfları Analizi

Şekil 46:İzmir, Aliğa, Karaburun, Alaçatı, Doğanbey ve Kuşadası Civarı Sualtı Fayları

Şekil 47:Su Kaynakları Analizi

Şekil 48: Türkiye Deprem Haritası

Şekil 49:İzmir İli Fay Hatları

Şekil 50:Karaburun İlçesi Merkez Olmak Üzere 100 Km Yarıçaplı Sismotektonik Bölge

Şekil 51:Deprem Risk Analizi

Şekil 52:Yangına Uğramış Bir Alan

Şekil 53:Erozyon Analizi

Şekil 54:Bitki Örtüsü Analizi

Şekil 55:Kıyı Morfoloji

Şekil 56:Karaburun RES ÇED Gerekli Değildir Belgesi

Şekil 57:Doğal Kaynak Varlığı Analizi

Şekil 58:Karaburun Yarımadası

Şekil 59:Teklif Edilen Alan

Şekil 60:Jeolojik Formasyon Paftası

Şekil 61:İzmir İli Maden Haritası

Şekil 62:Morfoloji Haritası

Şekil 63:Çevresel ve Görsel Değerler Analizi

Şekil 64:Tarih ve Etnoğrafya Tarih Evi

Şekil 65:Yarımada Gazetesi

Şekil 66:Sosyo-Ekonomik Statü Paftası

Şekil 67:Sosyo - Kültürel Yapı Analizi Paftası

Şekil 68:Yolculuk Deseni Paftası

Şekil 69:Fotoğraf Paftası

Şekil 70:Sosyo-Kültürel Yapı Poster

Şekil 71: Balık İhraç Edilen Ülkeler

Şekil 72:Tarım Ürünleri Üretim Yerleri

Şekil 73: Bodrum Plajı

Şekil 74:Turizm Tesisleri Ve Konumları

Şekil 75:Turizm Tesisleri Konaklama Fiyatları

Şekil 76:İzmir Geneli Kapasite Faktörü

Şekil 77:İzmir Geneli Rüzgar Hızı

Şekil 78: Rüzgâr Enerji Santralleri

Şekil 79:Arsa Ve Konut Değerleri Analizi

Şekil 80:İzmir Büyükşehir Belediyesi Yönetim Sınırları

Şekil 81:İzmir İlinde Yönetmelik İlişkiler

Şekil 82:Karaburun'da Yönetmel Kronoloji

Şekil 83:Organizasyon Şeması

Şekil 84:Kurum Paydaşları

Şekil 85:Yönetimsel Sınırlar ve Yerleşim Kademelenmesi

Şekil 86:Kurum Dağılımı

Şekil 87:Rüzgar Enerji Santralleri

Şekil 88:Sit Alanları ve Yerleşim Sınırları

Şekil 89:Manisa-Kütahya-İzmir Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

Şekil 90:Manisa-Kütahya-İzmir Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Gösterimi

Şekil 91:İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

Şekil 92:İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Gösterimi

Şekil 93:İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

Şekil 94:Karaburun İlçesi, Küçükbahçe Mevkiinde, 1. derece doğal sit alanı içerisinde kalan tercihl kullanım alanlarının kaldırılması

Şekil 95:Karaburun İlçesi, Bozköy Mahallesi'nde doğal sit alanının altındaki kentsel yerleşme alanlarının daraltılması

Şekil 96:Karaburun İlçesi, Mordoğan Mahallesi, Hacılar yerleşiminde yer alan kentsel yerleşik alanın daraltılması

Şekil 97:1/ 25000Planı Nazım İmar Planı

Şekil 98:1/25000 Planı Nazım İmar Planı Gösterimi

Şekil 99:Poster

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1:1964-2017 Yılları Arası Sıcaklık Dağılımları Grafiği

Grafik 2:1964-2017 Yılları Arası Yağış Dağılımları Grafiği

Grafik 3:1964-2017 Yılları Arası Basınç Dağılımları Grafiği

Grafik 4: 1964-2017 Yılları Arası Nem Dağılımı Grafiği

Grafik 5:1964-2017 Yılları Arası Buharlaştırma Dağılımı Grafiği

Grafik 6:1964-2017 Yılları Arası Yağışlı, Sisli, Dolulu, Kırağılı, Orajlı Günler Dağılımı

Grafik 7:1964-2017 Yılları Arası Maksimum Kar Kalınlığı Dağılımı Grafiği

Grafik 8:Aylık Ortalama Rüzgar Hızları Grafiği

Grafik 9:Maximum Rüzgar Hızı Grafiği

Grafik 10:Fırtınalı Günler, Kuvvetli Rüzgarlı Günler Sayıları Grafiği

Grafik 11:Karaburun İlçesi Genel Arazi Dağılımı (Da)

Grafik 12:Tarım Alanlarının Dağılımı

Grafik 13:2017 yılı İzmir/Karaburun Nüfus Piramit'i

Grafik 14:İlçelere Göre Doğum Sayısı

Grafik 15:İlçelere Göre Ölüm Sayısı (İkametgâh Yeri)

Grafik 16:İlçelere göre evlilik sayıları

Grafik 17:İlçelere göre boşanma sayıları

Grafik 18: İlçelere göre 6+ yaş okuma ve yazma bilen

Grafik 19: İlçelere göre 15+ okuma ve yazma bilmeyen

Grafik 20:A ve B gelir grubu

Grafik 21:C ve D gelir grubu

Grafik 22:Toplam nüfus

Grafik 23: Yıllara Göre Türk ve Rum nüfusları

Grafik 24: Toplam nüfus

Grafik 25:Karaburun Kullanış Biçimine Göre Tarım Arazisi

Grafik 26:Karaburun Yıllara Göre Tarla Ürünleri Ekiliş Alanı Üretim Miktarı Ve Üretim Değerler

Grafik 27:Karaburun Yıllara Göre Ürünleri Ekiliş Alanı Üretim Miktarı Ve Üretim Değerleri

Grafik 28:Karaburun Yıllara Göre Sebze Ürünleri Ekiliş Alanı, Üretim Miktarı VeÜretim Değerleri

Grafik 29:Karaburun Yarımadası Turizm Tesisleri Sınıflandırılması

Grafik 30:Turizm İşletme Belgeli Tesislere Gelen Turist Sayısı

Grafik 31:Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Kalış Süresi

Grafik 32:Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Doluluk Oranları

Grafik 33:Karaburun'daki Tesislerin Turist Sayıları

Grafik 34:Karaburun'daki Turistlerin Ortalama Kalış Süresi

Grafik 35:Karaburun Tesisleri Doluluk Oranları

Grafik 36:Mahalle Nüfusu

Grafik 37:Mahalle Alanları

Grafik 38:Sivil Toplum Kuruluşları

Grafik 39:Kurum Dağılımı

Grafik 40:İlçedeki Mevcut Kurumlar

ÇALIŞMANIN AMAÇ VE KAPSAMI:

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılı Güz Yarıyılı'nda yürütülen SBP 301 Stüdyo 5 ve SBP 351 Stüdyo 6 Dersleri kapsamında İstatistiki Bölge Birimleri sınıflandırma sistemine (İBBS) göre Ege Bölgesi TR31 İzmir Alt Bölgesi, Düzey 3 bölgesini oluşturan İzmir İli'nin Karaburun Yarımadası çalışma alanı olarak belirlenmiştir.

Çalışma alanına ait havza/bölge/il bütününde yerleşmeler sistemi (kent ağı), kademelenmesi ve üretim-dağıtım sistemi (ulaşım-iletişim ağı) konuları irdelenmiştir. Farklı ölçeklerde yürütülen planlama çalışmaları kapsamında Karaburun Yarımadası'na ait tarihsel, mekânsal, çevresel, sosyo-kültürel, kurumsal ve ekonomik yapıya ilişkin veriler toplanmıştır. Toplanan veriler baz alınarak, 1/50.000 ölçeğinde mekânsal analizler ve planlama çalışmaları yapılmıştır.

SBP 301 Stüdyo 5 Dersi'nin devamı niteliğinde, Bahar Yarıyılı'nda SBP 351 Stüdyo 6 Dersi yürütülmüştür. Bu ders kapsamında çalışma alanında alt ölçekte Karaburun Yarımadası'nın Ambarseki, Bozköy, Eğlenhoca, Hasseki, İncelik, İskele, Kösedere, Küçükbahçe, Merkez, Mordoğan, Parlak, Saip, Salman, Sarpıncık, Tepeboz ve Yayla mahalleleri irdelenmiştir. Bu çerçevede temel amaç; kentsel ve kırsal yerleşmelerin mekânsal karakter ve işlevsel kimlik değerleri esas olmak üzere, tarihi, coğrafi, idari ve sosyal- ekonomik ilişkiler ağı göz önünde bulundurularak, kendi içinde bütünlük ve süreklilik gösteren bölge- alt bölge-havza kapsamında yerleşmelerin kademelendirilmesi ve sistem kurgusu oluşturulmasıdır.

Yürütülen projeler kapsamında bölgesel ölçekli analiz ve sentez becerilerinin kazandırılması, tarihsel, mekânsal, sosyokültürel, ekonomik, kurumsal ve ekolojik özelliklerinin irdelenmesi ve görselleştirilmesi, koruma-kullanma seçeneklerinin değerlendirilmesi, toplumsal ve mekânsal yapının gelişimini etkileyecek plan kararlarının verilmesi için gereken bilgi ve becerilerin edinilmesi hedeflenmiştir. Doğru ve başarılı bir planlama çalışması, başarılı bir analiz sürecinin gerçekleştirilmesiyle mümkün olmaktadır. Bu nedenle, Karaburun merkezi ve Saip, Ambarseki, Mordoğan mahalleleri ile Urla'ya bağlı olan Balıklıova mahallesi planlama çalışmalarına öncelikle 1/5000 ölçekte analizler yapılarak başlanmıştır. Çalışma alanına ilişkin mekânsal stratejik planlama kararlarının verilme sürecinde mahallelerin potansiyelleri, sorunları, güçlü yönleri ve zayıf yönlerinin saptanması, bunlara yönelik planlama çalışmalarının yapılması gibi çalışmalar yürütülmüştür.

Karaburun Yarımadası, coğrafi olarak Batı Ege Bölgesi'nde yer alan, İzmir İl'ine bağlı bir ilçedir. Karaburun Yarımadası, İzmir'in Ege Denizine doğru uzanan Urla Yarımadasının, Balıklıova ile Gerence koyları arasındaki hattın kuzey kesimini oluşturan 485 km²'lik alana kurulmuştur. Karaburun'da Büyük Ada, Uzun Ada, Göyne ve Bayta (Goni) Adaları bulunmaktadır. İzmir Körfezi

boyunca kuzey ve batı kıyılarında çok sayıda koy ve bük bulunmaktadır; Sıcağıbükü Koyu, Engicili Burnu, Kum Burnu, Çatalkaya Körfezi, Mordoğan İskelesi, Tuzla Burnu, Ardıç, Kaynarpınar, Boyabağı, İçmekıyısı, Kaba Burnu, Akbük Koyu, Eşendere, Olcabük, Saipaltı, Bodrum, Karaburun İskelesi, Kanlıkaya Burnu, Yeniliman, Kömür Burnu, Kumbükü, Badembükü, Denizgiren, Azmak Burnu, Tuzla Koyu, Çolak Burnu, Karareis, Kocadere Koyu, Gerence Koyu, Kiraz Burnu ve Kalaytaş Burnu'dur. Genellikle engebeli bir arazi yapısına sahiptir. Yarımada'nın güney-kuzey doğrultusunda bulunan Bozdağ kütlesi, 1218 metre yüksekliği ile yarımada'nın en yüksek kesimini oluşturur. İlçe, 2 merkez mahallesi, 1 belde ve 13 mahalleden oluşmaktadır. 2012 yılı öncesinde toplamda iki mahallesi olan ilçede mahalle sayısı 2012 yılı sonrasında Büyükşehir Yasası'nın yürürlüğe girmesiyle toplam 16'ye çıkmıştır. 12.012 km2 yüzölçümüne sahiptir.

BÖLÜM BİR

ÇALIŞMA ALANININ KONUMU VE TARİHİ YAPI

İzmir Kentsel Bölgesinin batı aksını oluşturan Yarımada, geçmişten günümüze kentsel ve kırsal yerleşimlerin yer aldığı bir coğrafya olmuştur. Yarımada'da doğal, kültürel ve tarihi varlıklar büyük önem taşımaktadır. Gerçek zenginliği olan bu yerel varlıklar bölgenin sosyo-ekonomik yapısını şekillendirmektedir.

Türkiye'de turizm dendiğinde ilk olarak kıyı turizmi akla gelmektedir. Karaburun'da plajlar sınırlı kalmakla beraber arazinin çok eğimli olması kıyıya ulaşımı engellemekte ve Karaburun kıyılarında dünyada var olan tüm rüzgârların bulunması turizm açısından dezavantaj yaratmaktadır. Ancak turizm açısından olumsuz etki yapan bu özellikler Karaburun'un doğal özelliklerinin korunmasına olanak sağlamıştır ve 'Yenilenebilir Enerji Kaynağı' olarak bir potansiyel olmuştur.

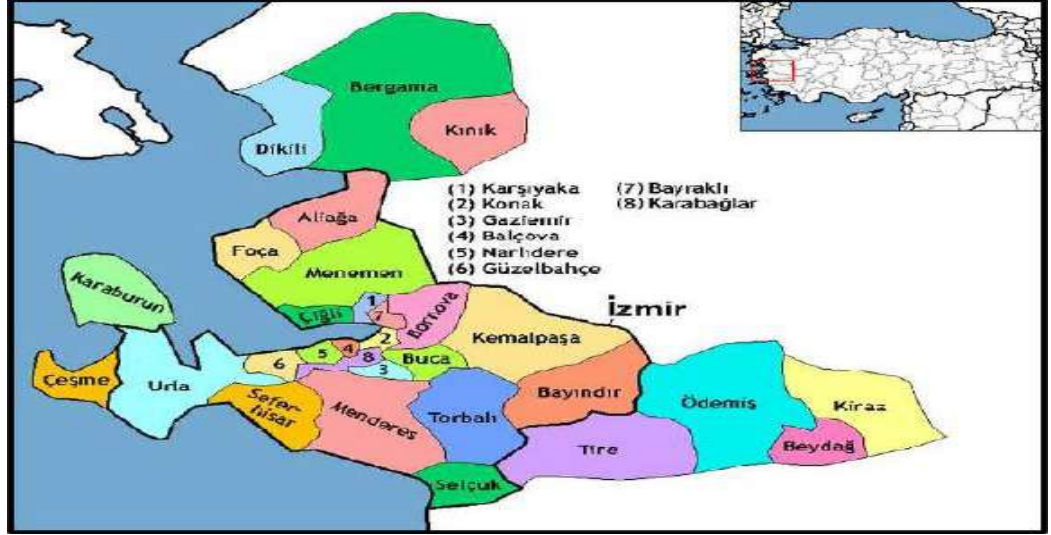
Karaburun ilçesinin ekonomik yapısı incelendiğinde ise ücretsiz olarak çalışan aile işçileri oranı nüfusun çoğunluğu durumundadır. Karaburun Yarımadası'nda yaz aylarında geçici iş gücü miktarı önemli boyutlara ulaşmaktadır. Ticaret, turizm ve hizmetler sektörüyle birlikte inşaat sektörü ilçe ekonomisini son zamanlarda şekillendiren ekonomik faaliyet türleri olmuşlardır. Karaburun İlçesi kendi içinde yeterli ve geleneksel yapının izlerini taşıyan bir yerleşme konumundadır. Nüfus artış oranlarının daha doğrusal olması, Karaburun'da hala hâkim sektörün tarım olması, Karaburun'un kentsel kademesinin düşük seviyede olduğunun bir göstergesidir.

Karaburun ile Çeşme birbirine çok yakın olmasına rağmen Karaburun, Çeşme ilçesi kadar bir turizm merkezi değildir. Çünkü: Karaburun halkı Çeşme'ye benzer bir turizm yerleşmesi olmasını istememektedir. Ama bu Karaburun'un hiçbir zaman gelişemeyeceği ve kendine yeterli bir hale gelemeyeceği anlamına gelmemektedir. Karaburun'un doğal özellikleri korunarak bir turizm yerleşmesi olması istenmektedir. Turizm ve ticaretin gelişimi sosyal yapı açısından, kırsal özelliklerden kentsel özelliklere kaymayı hızlandırmıştır.

Günümüzde ikincil konutlar prestij unsuru olarak görülmektedir. Tüm engellemelere rağmen Karaburun'da ikincil konut yoğunlaşması görülmektedir. Karaburun doğal güzelliklerini korumuş bir yerleşme olarak doğa tutkunlarının ve kafa dinlemek isteyenlerin seçimi olmakta ve ikincil konutlar daha çok emekliler ve sakinliği seven kişiler tarafından tercih edilmektedir.

Yarımada'daki yerleşmeler her dönemde İzmir'e bağlı kalmışlardır. Fakat halkın çoğunluğu yine de tarım sektöründen gelir elde etmektedir. 1990'larda tarım arazilerinin imara açılmasıyla birlikte, arazi sahiplerinin daha fazla gelir elde etmek amacıyla topraklarını elden çıkarması sonucu ekilen alanlar

giderek azalmıştır. Tarım sektörüne olan talebin azalmasının bir diğer sebebi de tarımsal verimin düşmesidir. Bundaki en büyük etken ise yarımadadaki su sorunudur. Yerüstü suları yeterli düzeyde bulunmamaktadır ve yer altı suları yeterli kalitede değildir. [1]

Şekil 1. İzmir İli İlçeleri [2]

Şekil 2. İzmir İli'nin Türkiye'deki Yeri [3]

İzmir ili Türkiye Cumhuriyeti'nin en batı kısmında Ege Denizi'ne kıyısı olan bir ildir. Kuzeyde Balıkesir, doğuda Manisa, güneyde Aydın illeri ile komşudur. Dikili ilçesinin tam karşısında Yunanistan'ın Kuzey Ege Adaları coğrafi Bölgesi'nin Midilli ili ve hem ilin hem coğrafi bölgenin yönetim merkezi olan Midilli şehri yer almaktadır. İzmir ili içinde Ege Bölgesi'nin akarsularından olan Gediz, Küçük Menderes ve Bakırçay akış gösterir. [4]

İzmir kentinin Batı'ya, Ege Denizi'ne uzanan bölümünde yer alan Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası, İzmir kent merkezinin etkilenme bölgesinde olmakla birlikte, doğal ve kültürel değerlerini günümüze kadar büyük oranda korumuştur. Topografyası, iklimi, özgün flora ve faunası, kıyıları, doğal kaynakları, tarihi yerleşimleri ve arkeolojik birikimi ile kendine özgün bir kimlik taşımaktadır. Urla – Çeşme – Karaburun Yarımadası geçmişten günümüze coğrafi konumu ve limanlarıyla önem kazanmıştır. Yarımada İzmir Körfezi batısı ile güneyde Kuşadası körfezleri arasında Anadolu Yarımadası'nın tam ortasından batıya Ege Denizine doğru en fazla uzanan bir çıkıntı durumundadır (Emiroğlu, 1988) ve 171.000 ha'lık bir alanı kaplamaktadır. Bu Yarımada uç kısmında kuzeye doğru uzanmakta ve Karaburun Yarımadası ismini almaktadır. [5]

Şekil 3. Yarımada'nın Konumu [6]

Yarımada'nın ve İzmir ilinin en önemli turizm merkezi olan Çeşme, batıdaki en uç noktadadır. Yüzölçümü 260 km² dir. Doğu'dan Urla ilçesi, güneyden ve batıdan Ege Denizi, kuzeyden ise Karaburun ilçesi ile komşu olan Çeşme'nin; Yunanistan'a bağlı Sakız Adası'na uzaklığı 8 deniz mil'dir. [7]

İzmir Körfezi'nin girişinde yer alan ve körfezin güney kıyılarının büyük bir bölümünü oluşturan Karaburun ilçesi 436 km²'lik yüzölçüme sahiptir ve güneyinde Çeşme, doğusunda Urla, batısı ve kuzeyinde ise Ege Denizi ile çevrelenmiştir. Karaburun'un beldesi durumunda olan Mordoğan, Uzunada'nın tam karşısında yer almaktadır. 110 km²'lik yüzölçüme sahip olan

Güzelbahçe, kuzeyinde İzmir Körfezi, doğusunda Narlıdere ve Konak, güneyinde Menderes ve Urla, batısında yine Urla ile çevrilidir. [8]

Karaburun Yarımadası çevresine göre daha yüksek ve engebelidir. Karaburun Yarımadası'nda karstik şekillerden biri olan mağaraların çoğu, 'in, kovuk' şeklindeki küçük oluşumlardır. Mağaralardan araştırılmış olanlar şunlardır: Peynirini Mağarası, Hades Mağarası, Dipsizkuyu Mağarası, Aşağıovacık Düdeni ve Tezini Mağarası.

- **Karaburun İsminin Etimolojik Kökeni**

Karaburun adının nereden geldiği konusunda çok değişik görüşler ve varsayımlar mevcuttur. Çok eski dönemlerde, yarımadanın adının "Capo Calaberno" olması, fonetik olarak adın buradan değişerek geldiğini düşündürmektedir. Bir varsayıma göre ise; deniz yoluyla yarımadaaya ilk varışta "Kömür Burnu" denilen mevkiin görülmesi nedeniyle, kayaların rengi esas alınarak "Karaburun" denildiği şeklindedir. Bir başka varsayım da eski Türk adlandırma usullerinde; kuzey yönünün "kara", güney yönünün ise "ak" olarak adlandırılması mantığına dayandırılmadır. Şimdiki ilçe merkezi eski haritalarda "Karaburun", Eşendere burnu ise "Akburun" olarak geçmektedir.

Şekil 4. Karaburun Siyah Kayalar

1.1. MEKÂNSAL GELİŞİM SÜRECİ

1.1.1. Prehistorik Dönem (MÖ 10.000)

Yarımadanın tarihi prehistorik dönemden başlar. Bulunan el yapımı taş baltalar, bazı araç ve el aletleri, çanak ve çömleklerin yapılan incelemelerinde en eski yaşam izleridir. Bu dönemde insanlar bölgenin yüksek yerlerine ve kıyıya yakın yerlerine yerleşmişlerdir.

1.1.2. Kalkolitik Dönem (MÖ 4.000)

Bu dönemde yerleşimin bugün bilinen bariz izleri, bu çağa ait yerleşim tarihleri, Manastır, Çakmaktepe, Mordoğan ve Ildırı ile sınırlı kalmaktadır. El sanatları ve geometrik motifler bu dönemin bölgede kalan izleridir.

1.1.3. İyon Dönemi (MÖ 1.000)

Yarımadanın en parlak dönemi Antik Çağ'da; denizcilik, ticaret, felsefe, bilim, güzel sanatlar ve politikada çığır açan olaylar bu dönemde yaşanmıştır. İyonlar milattan önce Dhorların istilası nedeniyle batıdaki on iki bağımsız liman kentlerinden olan Ildırı 'ya yerleşmişlerdir.

1.1.4. Krallıklar Dönemi (MÖ 300-133)

Milattan önce 300 Erythra Krallığı, ölüme mahkûm edilen hükümlülere son günlerini geçirmeleri için bölgeye göndermişlerdir. Milattan önce 133 Bergama Krallığı, bölgede Doğu Roma kenti olarak varlıklarını sürdürmüşlerdir.

1.1.5. Beylikler Dönemi (MS 1071-1095)

Bu dönemde Tekeli Türkmen beyliği ve Çaka beyliği bölgeye hâkim olmuşlardır.

1.1.6. Haçlılar (MS 1334)

Bölge Haçlı seferleri ile birlikte Bizans hâkimiyeti altına girmiştir.

1.1.7. Fetret Dönemi (MS 1402-1425)

Aydınoğlu Mehmet Bey'in bölgeyi ele geçirmesi ile yöre Aydınoğulları egemenliğine girmiştir. Yıldırım Beyazıt döneminde Osmanlı hakimiyetine giren Karaburun Ankara Savaşının ardından milattan sonra 402 yılında tekrar Aydınoğullarının eline geçmiştir. Fetret döneminde Şeyh Bedrettin felsefesi hâkim olmuştur.

1.1.8. Osmanlı Dönemi

Çelebi Mehmet bölgeyi ikinci defa Osmanlı topraklarına katmıştır, Şeyh Bedrettin Felsefesi sürdürücülerinden olan Börklüce Mustafa çalışmalarını Karaburun Yarımadasında sürdürmüştür. 1868 yılında İzmir Liva'sına bağlı nahiye durumundan çıkmış Çeşme Kaza 'sının nahiyelerinden biri haline gelmiştir. 1900 yılında İzmir'e bağlı bir kaza olarak çıkmıştır. 23 Mayıs 1919 tarihinde Yunan kuvvetleri tarafından işgal edilmiştir. 19 Eylül 1922 tarihinde bölge işgalden kurtarılmıştır.

1.1.9. Cumhuriyet Dönemi

Karaburun İlçesi, Kösedere Köyü, Boyabağı Mevkiindeki kalıntı ve buluntular M.Ö.1. bin ile M.S. 1.binde bölgede yerleşildiğini göstermektedir. Karaburun İlçesinde günümüzde çok sayıda taş ocağı ve mermer işletmesi bulunmaktadır. Antik dönemde de bölge aynı amaçla kullanılmış ve eski taş ocakları bu nedenle tescillenmiştir. Karaburun İlçesi, Büyük ada da Roma Dönemi Kaya mezarları tespit edilmiştir. Hisarcık altı Mevkiindeki kale kalıntısı, bölgede Doğu Roma İmparatorluğunun geç döneminde de yerleşim olduğunu göstermektedir. Bölgedeki eski Çullu Camii ve Eski Mordoğan Ayşe Kadın Camii erken dönem Türk hâkimiyetini göstermektedir.

Şekil 5. Karaburun Günümüz Cumhuriyet Dönemi

1.2. KARABURUN TARİHİ VARLIKLAR

1.2.1. Klazomenai Zeytinyağı İşliğı

Klazomenai Antik Kenti zamanında kullanılan Klazomenai Zeytinyağı İşliğı, Anadolu'nun ilk zeytinyağı üretim tesisi olup bu topraklarda bulunan en eski zeytinyağı işliğı olma özelliğindedir. Urla'nın iskele bölgesinde 1992 yılında başlayan kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılmış olan işlik, aslına uygun olarak restore edildikten sonra 2005 yılı sonunda ziyarete açılmıştır.

Şekil 6. Urla Klazomenai Zeytinyağı İşliğı

1.2.2. Urla'da Yorgo Seferis Evi

1900 Urla doğumlu, Nobel edebiyat ödülü almış Yunanlı şair ve yazar. 14 yaşına kadar yaşamı ve ilk öğretimi Urla'da geçer. Birinci Dünya savaşı başlayınca ailesiyle birlikte Atina'ya göç ederek orta öğretimini burada sürdürür. Hukuk eğitimi almak için Paris'e giden Seferis öğrencilik yaşantısını Fransa ve dil öğretimi için gittiği İngiltere'de tamamlar. Başarılı bir avukattır. Fakat o daha çok dış işlerinde görev yapmayı ve edebiyat çalışmalarıyla uğraşmayı düşünmektedir. Yunanistan Dışişleri bakanlığına başvurusu kabul edilince, Türkiye başta olmak üzere pek çok ülkedeki elçiliklerde önemli görevler üstlenir.

Yorgo Seferis'in yazılarında Urla'da geçen çocukluk dönemi ve mübadelenin izlerini görmek mümkün. Fakat onu en çok etkileyen olay, 1922'de Anadolu'da Yunan ordularının yenilmesi ve çocukluğunun geçtiği şehir olan İzmir'in yakılmasıdır. Şiirlerinde sık kullandığı "öteki yaka" "öteki yaşam" "öteki dünya" kelimeleri hep bu bilinçaltında kalan izlerin bir yansıması olarak değerlendirilir. Yunanistan'da çağdaş ve yenilikçi dönemin en büyük ustalarından birisi olarak

kabul edilen Seferis 1963 yılında Nobel edebiyat ödülünü almış, 1971 yılında ise Atina’da Vefat etmiştir.

2000 yılında Yorgo Seferis’in 100. Doğum yılı olması nedeniyle Urla’da çocukluk dönemlerini geçirdiği yazlık evi restore edilerek butik otele dönüştürüldü. Bir müze görünümündeki bu küçük ve sevimli oteldeki eşyalar mümkün olduğu kadar o dönemlerde kullanılan mobilyalardan oluşturulmuş. Seferis’in 1940-55 yılları arasında Seyir Defteri, Ardıç Kuşu ve Denemeler adlı kitapları yayınlanır. Bu çalışmalarında yalnız edebiyatla değil, tarih ve felsefe ile ilgili görüşlerine de yer verir.

Bunlardan başka Türkçeye Destansı Öykü adıyla çevrilen bir şiir kitabı, şiir, deneme ve anılarından oluşan başka bir yapıtı da dilimize ‘Üç Kırmızı Güvercin’ adıyla çevrildi.

Şekil 7. Urla Yorgo Seferis Evi

1.2.3. Kleopatra Hamamı

Gülbahçe Körfezi'nin deniz kenarında bulunan ılıcada bir de hamam mevcuttur. Su sıcaklığı 17 derece olan ılıca, romatizma ve cilt hastalıkları tedavisinde kullanılmaktadır. Urla ilçe merkezine 15 kilometre uzaklıktadır.

Şekil 8. Kloptra Hamamı

1.2.4. Alaçatı'nın Yel Değirmenleri

İzmir'in Çeşme ilçesine bağlı bir belde olan Alaçatı, yıl boyu esen rüzgârı ile biliniyor. Yüz elli yıl kadar alaçatı gibi rüzgârı bol olan yerlerde buğdayı öğütmek için kullanılan yel değirmenleri günümüzde turizm amaçlı ziyaret ediliyor. Alaçatı'nın ilk girişinde bizleri karşılayan tarihi yel değirmenleri belediyenin koruması altında restore edilmiş, bir kısmı restoran cafe olarak hizmet veriyor. 1850 yıllarından kalma taş yel değirmenleri, büyüklükleri birbirinden farklı dört tane küçük bir tepenin üzerinde kurulmuş. Gün batımı izlemek ve fotoğraf çekmek için ideal bir yer. Yıl boyu rüzgar aldığı için eskiden pek tercih edilmeyen eski bir Rum köyü olan Alaçatı, günümüzde Çeşme'nin en popüler yerlerinden biridir.

Şekil 9. Alaçatı Yel Değirmenleri

1.2.5. Çeşme Kalesi

Batı Anadolu'daki deniz kıyıları, denizlerin Türk hakimiyetinde olmadığı 11 ile 16'ncı yüzyıllarda güvenli değildi. Özellikle kalesi olmadığı için Ege'deki korsanların ani saldırılarına açık olan bölgeler hiçbir zaman iskân edilmemişti. Bu nedenle bilinen şehir ve kasabalar, kıydan belirli bir mesafe içeride yer alıyordu. Urla, Seferihisar ve Sığacık gibi Çeşme de kıydan üç kilometre kadar içeride, bir saatlik yürüyüş mesafesinde bulunuyordu. Düşman saldırısına uğrayabilecek önemli bir faal liman olması ve limanda koruyucu herhangi bir savunma tesisi bulunmaması Çeşme'yi Venedik saldırısına uğrayan bölgeler arasına dahil etmişti. Ve Çeşme Limanı, 1472'de Venedik Donanması'nın saldırısına uğradı. Sakız Adası ile önemli bir kapı olan geçide yönelen saldırı, Çeşme'nin o dönemde artık Batı Anadolu'daki önemli limanlardan birisi olduğunun kanıtıydı. Öyle ki bu saldırıdan sonra herhangi bir tedbir alınmamasına rağmen Çeşme'deki ticaret etkilenmedi.

İkinci Beyazıt döneminde, Venedik ile 1499 yılında başlayan savaşta Osmanlı Devleti Adriyatik kıyılarında önemli başarılar kazanırken, Venedik buna Çeşme'ye ikinci kez saldırarak (1501) cevap verdi. Çeşme gibi önemli bir ticaret kapısının sık sık düşman saldırısına uğraması Türk devlet adamlarını savunma için çare aramaya itti. Sonunda kalenin yapımı için çalışmalar başladı. Osmanlı Padişahı II. Bayezit tarafından, Aydın Valisi Mir Haydar aracılığıyla, Mimar Ahmet oğlu Mehmet'e yaptırılan kale, 1508 ile 1509 arasında tamamlandı.

Şekil 10. Çeşme Kalesi

1.2.6. Çeşme Arkeoloji Müzesi

Çeşme İlçesi'nin görülmeye değer tarihi ve kültürel değerlerden biri de Çeşme Kalesi'dir. Çeşme Kalesi Sultan II. Beyazıt Döneminde 1508 yılında inşa edilmiştir. Aydın Valisi Mir Haydar

tarafından Mimar Ahmet oğlu Mehmet'e yaptırılmıştır. Günümüze kadar çok iyi bir şekilde korunarak gelen kale içinde Çeşme Arkeoloji Müzesi yer almaktadır. Çeşme Müzesi ilk defa 1965 yılında İstanbul Topkapı Müzesi'nden getirilen silahlarla silah müzesi olarak ziyarete açılmış olup, 1984 yılına kadar böyle devam etmiştir. Müzede bulunan silahlar salondaki aşırı nemden dolayı oksitlenerek bozulmaya başladığından, İzmir Arkeoloji ve Ödemiş müzelerine devredilmiştir.

Aynı teşhir salonu düzenlenerek 1964 yılından beri devam eden Ildırı (Erythrai) antik şehrinde yapılan kurtarma kazılardan elde edilen eserler sergilenmektedir. Pişmiş topraktan yapılmış olan tanrı ve tanrıça heykelleri, büstler, mermer heykeller, gümüş ve bronz sikkeler, altın varak, amphoralar gibi eserler sergilenmektedir.

Şekil 11. Çeşme Arkeoloji Müzesi

1.2.7. Ayşe Kadın Camii

İzmir ili, Karaburun ilçesi, Eski Mordoğan köyü, köy meydanında erken Osmanlı Dönemi eseridir. Kesme taş örgü duvarlı, merkezi tek kubbelidir. İki kademeli bir kaide üzerinde yükselen minaresi, kare bir kürsü üzerine oturmaktadır.

Caminin inşa ve usta kitabesi yoktur. Bu konuda haber veren kaynaklara da sahip değiliz. Ancak günümüzde, Vakıflar Müdürlüğünce hazırlanarak caminin üzerine yerleştirilmiş olan Latin harfli kitabe levhasında Ayşe Kadın adındaki bir bani tarafından, 14. Yüzyılda inşa ettirildiği bilgisi yer almaktadır. Bu cami modelinin katedeki camilerin birinden alındığı söylenir. İstanbul camilerinden yüz yıl daha eski tarihi bilinir Ayşe Hatun isimli bir kızın genç yaşta ölürken son arzusu olan (çeyizlerimi satın cami yaptırın) vasiyeti üzerine annesi tarafından yaptırılmıştır.

Şekil 12. Ayşe Kadın Camii

1.2.8. İncelik Köyü Cami

İncelik köyü, İzmir'in Karaburun ilçesine bağlı bir köydür. Karaburun'a 13 km., İzmir'e 87 km. uzaklıkta olan bir köydür. Tarihi 1500'lü yıllara uzanır. Köyün yerleşimi ise, köyün tarihi camisinin olduğu meydana bağlı olan sokaklara uygun olarak geçmişte düzenlenmiştir. Klasik II. Abdülhamit dönemi minare örneklerinden biri de İncelik cami minaresidir. Minare kitabesinde H 1319 / M1902 yazısı minare yapım tarihidir. Caminin de aynı yıllarda yapıldığı sanılmaktadır. Cami orijinalden oldukça uzaktır. Kare planlı, düz çatısı kiremit kaplıdır. Son cemaat giriş yeri ahşap sundurma ile kapanmıştır. Mihrap süslemeleri kibar ve sadedir. Mihrap üstü alçı işi motifi sadedir. Minber ve kürsüsü ahşap ve sadedir. Kadınlar mahfeli ahşap paravan ile kaplanmıştır.

Şekil 13. İncelik Köyü Camii

1.3. Karaburun Tarihi Alanlar

1.3.1. Klazomenai Antik Kenti

On iki İyon kentinden biri olan Klazomenai, M.Ö. 4000 yıllarından itibaren iskân görmüş olan Limantepe mevkiindedir ve Demir Çağında kurulmuştur. Geometrik dönemde (M.Ö. 900-650) apsidal ve dikdörtgen planlı evlerde oturan Klazomenailere, kentlerini M.Ö. 7. yüzyılda bir sur duvarı ile çevirmişlerdir. Arkaik yerleşme, Pers işgaliyle M.Ö. 546 civarında kesintiye uğramış olup Perslerin ılımlı yönetimiyle M.Ö. 525-520 civarında eski kent alanlarına geri dönüş görülmektedir. Zeytinyağı üretim işlikleri ve yerleşimin yaygınlaşması M.Ö. 6.yüzyılın son çeyreğinde yükselen refahı göstermektedir. M.Ö. 499'da patlak veren İon İsyanı sonrasında M.Ö. 5. yüzyıl başlarından itibaren, Klazomenai, Karantina adasında artık bir ada kenti olarak yaşamını sürdürecektir. Daha sonra, fikir ve çıkar ayrılıkları kentte ikili bir iskâna sebep olmuştur. M.Ö. 4.yüzyılın ilk yarısında Atina sempatzanı olmayan bir grup halk, Limantepe mevkiinde, Khyton adıyla anılan ızgara planlı yeni bir kent kurarlar. Anakaradaki bu yerleşim, M.Ö. 350 dolaylarında terk edilmiştir. Bu tarihten sonra Klazomenailere anakarayı tarım amaçlı olarak kullanmış, yaşamlarına Karantina adasında devam etmişlerdir.

Şekil 14. Klazomenai Antik Kenti

1.3.2. Erythrai Yerleşimi

Çeşme'nin 20 km kuzey doğusunda yer alan Ildırı köyünün antik dönemdeki adı Erythrai'dir. Erythrai sözcüğünün Yunanca 'da "Kırmızı" anlamına gelen Erythros'tan türediği kent toprağının kırmızı renginden dolayı Erythrai'nin "Kızıl Kent" anlamında kullanıldığı sanılmaktadır. Bir başka varsayıma göre ise kent adını ilk kurucusu Giritli Rhadamanthes'in oğlu Erythros'tan almıştır.

Kentte ele geçen bulgular bu yörede İlk Tunç çağından bu yana yerleşimin olduğunu göstermiştir. İkinci Kolonileşme döneminde kent Atina kralı Kadros soyundan gelen Knopos yönetimindeydi. Başlangıçta krallık ile yönetilen kent sonraları yine kral soyundan olan ancak halkın seçtiği Vasileuslar tarafından yönetildi. İyon kentlerinin aralarında kurdukları Panionion dinsel ve siyasal birliğe katıldılar. Kent Payhagorasla birlikte kısa süreli tiranlık dönemi yaşamış, bu dönemde üreterek dışarı sattığı değirmen taşları ile önem kazanmıştır. Erythrai, Lidya ve daha sonrada Persler'in eline geçer. Pers boyunduruğuna karşı diğer İon kentleri gibi ayaklanmaya katılan kente, bütün İon kentleri ile birlikte M.Ö. 334'te İskender, bağımsızlığını kazandırır. İskender'in ölümünden sonra ortaya çıkan kargaşalar sonucu birçok el değiştiren Erythrai, Pergamon (Bergama) Krallığının eline geçer. M.Ö. 133'te ise Roma İmparatorluğu içinde özgür bir kent statüsü kazanır. Bu dönemde şarabı, keçileri, değirmen taşları ve kadın kahinleri Sibyl ile Herophile ile ün kazandı. M.Ö. 1.yüzyıl'da deprem, savaşlar ve Romalı komutanların yağmaları yüzünden büyük yıkıma uğrayan yöre, Bizans döneminde önemini yitirdi. 1366'da Türk Egemenliğine girdikten sonra da Erythre, Rhythrai, Lythri gibi değişik adlar alan yöre; 16.yüzyıl'dan sonra İlderan ve İldırı adlarıyla anılmaya başladı.

Hitit Uygarlığı'nın 12. yy'da son bulmasıyla muhteşem bir şehirleşme başlamış Ege'de. Günümüze kadar ulaşan bu nadide eserlerin mimarlarından biri de Erythrai şehrinin insanlarıydı. Şehrin o zamanlar meşhur olmasının sebebi, tanrıların sözcüsü olarak kabul edilen ve "Sibylline Kahinleri" olarak bilinen kahinlerin en önemlilerinin burada yaşamış olmasıydı. Erythrai, birçok savaştan ve egemenlikten sonra sadece kalıntılarını bırakıyor olduğu yerde. Bu şehre bağlı beş bölge olduğu bilinmekte. Bunlardan biri de Mimas, bugünkü adıyla Karaburun-Bozdağ'dır.

Şekil 15. Erythrai Yerleşimi

1.3.3. Mimas Dağı

Zeus – tanrıların en yücesi-, çapkınlıklarıyla meşhurdur, onun güzeller güzeli karısı Hera’da kıskançlığıyla. Zeus’un çapkınlıklarıyla hep baş etmek zorunda kalan Hera, tanrıların gözcüsü olan İris’i, Mimas dağına gönderir. Kocasını eğer bir kadının peşine düşerse haberi olsun diye. Daha öncesinde de tanrı Zeus’un, zamanın baş edilemeyen devlerinden Mimas’ı öldürüp üzerini demirler eriterek gömdüğü ve Mimas’ın ismini buradan aldığı söylenmektedir.

Efsaneler çoğu zaman birbirine kan bağıyla bağlıdır. Çoğu zaman bir efsane diğerini doğurur. Mimas da öyle işte. Hatta bir de alımlı bir sığfata sahip; “RüzgarlıMimas”, tarihteki adıyla WindyMimas. Sebebi de değirmenler döndürmesi rüzgarlarının. Başımızı döndürdüğü kadar döndürme de değirmenleri. Hala inanılır ki, bir dev uyur RüzgarlıMimas’ın altında. Ovidius’ta der ki: “Tanrıça Athena ilk kez kutsal zeytini Mimas’ta yetiştirdi.” yine Homeros, “Khios’un aşağısından Rüzgârlı Mimas’ı mı turalım yoksa yakarıyorduk tanrıya bir belirti göstere sin diye.” der. Her efsane bağılıdır demişt im birbirine, hatta her efsanenin vardır bir benzeri, ancak anlaşılıyor ki Mimas gibisi yok. Tanrıların şehri. Üstüne neler yazılmış neler. Hatta Metamore, RüzgarlıMimas’a olan aşkını bir kadına benzetmiş ve “Helios, ateş tanrısı, genç dayanılmaz, güzel yapı lı, senin yanan ateş kızılı saçların ve ışıktan gözlerinle hangi ölümlü dayanır sana?” dizeleriyle dile getirmiştir.

Şekil 16. Mimas Dağı

1.3.4.Sazak Köyü

Sazak, konum olarak Karaburun yarımadasının batı kısmında, Sakız Adasının tam karşısında yer alan eski bir Rum köyüdür. 1923 yılında Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanan mübadele anlaşmasıyla burada yaşayan Rumlar bölgeden ayrılp Sakız adasına göç edince köy tamamen boşaldı. İlk olarak eski sahipleri tarafından götürülemeyen ev eşyaları daha sonra kapı ve pencereler, kiremitler, bahçe çitlerine kadar her şey talan edilince köy bu günkü yalnızlığına itilmiş oldu. Rum yerleşimi zamanında yamaç kısmında kalan verimli topraklarında uzun yıllar boyunca başta üzüm ve zeytin olmak üzere tarım işlemeciliği yapıldı. Bu bölgenin üzümlerinden yapılan pekmez ve şarapların oldukça tanınmış olduğu biliniyor. Sahil kısmında bulunan fakat günümüze ulaşamamış iskelesi zamanında balıkçılık ve ticaret amacıyla kullanılmış.

Şekil 17. Sazak Köyü

1.3.5.Çullu Köyü

Mezar taşları yalnızca ölenin kimliğini bildiren kişisel kimlik belgeleri değil, aynı zamanda ait oldukları fiziki çevrenin tarihsel topografyasında Önemli yeri olan kültür varlıklarıdır. Karaburun Yarımadası yerleşmelerinde mimari mirasın saptanması ve belgelenmesi amacıyla yapılan çalışmalar, mezar taşı kitabelerinin bu kırsal yerleşmeler için birinci derecede Önemli yazılı kaynaklar olduğunu göstermiştir. Özellikle kırsal yerleşmelerde bu mirasın korunmasının ve belgelenmesinin ivedilik gerektiren bir husus olduğu ilgili çevreler tarafından bilinmektedir.

Şekil 18. Çullu Köyü

1.3.6. Parlak

Karaburun, Türkiye'nin İzmir iline bağlı bir ilçe. Karaburun Yarımadası'nda bulunan ilçenin 1 beldesi ve 13 köyü vardır. İlin en küçük ilçesidir. Karaburun ilçe merkezi Kaza, İskele, Burgaz Arkası ve Bodrum olarak 4 ana kısma ayrılmıştır. İskele kazanın balıkçı barınağının bulunduğu yerdir. Aynı zamanda da akşamları insanların yürüyüş yaptığı kordon boyudur. Dalış merkezleri ve balık lokantaları bulunur. Burgaz arkası daha çok yazlık evlerin olduğu kesimdir. Bodrum ise ilçenin en işlek plajının bulunduğu kısımdır. Karaburun'da İskele'nin önünde Büyük Ada ve Burgaz Arkasına bakan Küçük Ada bulunmaktadır. İskelenin ilerisinde Karaburun Yelken Kulübü vardır.

Şekil 19. Parlak Yerleşimi

1.3.7. Tepeboz (Yeni Liman)

Karaburun İlçe Merkezine Uzaklığı 8 km. ve Nüfusu 357 kişi olan bir liman yerleşim yeridir. Tepeboz ve Yeniliman, geçmişte neredeyse sadece yabancıların yaşadıkları yerleşim yerlerindendir. Türklere ait kayıtlara da rastlanmakla birlikte sayısı çok azdır. Özellikle Yeniliman'ın bir iskeleye sahip olması nedeniyle, önemli bir ticaret merkezi olduğu bilinmektedir. Eski nüfusuyla ilgili bilgiler azdır. Ancak 1923 yılında 19 hane olarak kayıtlarda yer alan köy, 1926 kayıtlarında 3 hane ve 15 kişi olarak gösterilmektedir. Bu da mübadele ile yaşanan göçler ile açıklanabilir. 1935 kayıtları ise köy nüfusunun 123 kişi olduğu şeklindedir. Tepeboz köyü bugün tarihi dokusu ve restore edilmiş taş evleriyle, geçmişi çok iyi yansıtmaktadır. Köy içinde bir cami ile çok güzel bir çeşme vardır. Yeniliman' da ise denize girmeye çok elverişli bir plaj, balıkçı barınağı ve gene tarihi evler yer almaktadır.

Şekil 20. Tepeboz Yeni Limanı

1.3.8. Eski Mordoğan Köyü

Karaburun Yarımadası'nın ve Mordoğan'ın tarihi, Prehistorik döneme kadar uzanır. Bölgede yapılan çalışmalarda M.Ö 4 bin (Kalkolitik dönem) yıllarına ait olduğu saptanan birtakım buluntular gün yüzüne çıkarılmıştır. En bilinen yönüyle asıl yerleşim M.Ö 12. ve 11. yüzyıllarda, Anadolu'da Hitit uygarlığının sona ermesinin ardından Aka göçleri "Aiolya" ve "Ionia" bölgelerinin kurulması ile daha da belirginleşmektedir. Bu dönem içerisinde çok önemli 12 İon kenti kurulmuştur. Ege Denizi'nde bulunan Sakız (Khios) ve Sisam (Samos) adaları ile Miletos, Myus, Priene, Efes, Kolophon, Teos, Lebodos, Erythrai (İldırlı), Klazomenai, Phokaia (Foça), bu dönem içinde kurulan kentlerdir.

Mordoğan M.Ö 4. yüzyılda, “Mimas” ismi ile kurulmuştur. İdari bakımdan Erythrai Krallığı’na bağlı olan Mimas, ticari ilişkileri bakımından Klazomenai Kenti ile alışveriş içerisinde olmuştur. M.Ö 5. yüzyılın sonlarına doğru Erythrai, Pers İmparatorluğunun egemenliği altına girmiş ve M.Ö. 334 yılında Büyük İskender’in Pers’leri yenmesiyle tekrar bağımsızlığına kavuşmuştur. Bergama Krallığı’nın Roma İmparatorluğu’na bağlanmasının ardından Erythrai’de Roma topraklarına katılmış, daha sonrada Doğu Roma kenti olmuştur. Mimas ismi, eski haritalarda Romalı şair Ovidişun’nun Truva Savaşlarını anlatan dizelerinde geçmektedir. O dönemlerde Erythrai Krallığı’nda ölüme mahkum edilen tutuklular son zamanlarını geçirmeleri için Mimas’a (Karaburun Yarımadası) gönderilirmiş. Akdağ civarında 4. yüzyıldan kalma, siyah granitten yapılmış Mimaslılara ait bir mabet bulunmaktadır. Mimas halkı bu mabette toplanır, ayinler düzenler, bereket tanrısından yağmur ve bol ürün vermesi için dua ederlermiş. Yarımada, Doğu Roma’dan sonra kurulan Bizans yönetimine geçmiş, 1086-1095 yılları arasındaki sürede Çaka Bey tarafından Türklerin yönetimine alınmış, sonra tekrar Bizans yönetimine girmiştir.

Bu bölgenin tamamen Türklerin eline geçmesi 14. ve 15. yüzyıllarda Aydınoğlu Mehmet Bey’in bölgeyi almasıyla başlamıştır. Cenevizli korsanların saldırılarına zaman zaman maruz kalan Mordoğan, yerleşim yerlerini denizden görülemeyecek kadar iç bölgelere yapmaya zorlanmıştır. Bugün dahi denizden bakıldığında yarımada bölgesindeki çoğu köy görülememektedir. Mordoğan, Cenevizliler, Selçuklular, Aydınoğulları hâkimiyetlerinin ardından, 1426 yılında Osmanlı topraklarına katılmıştır. Birinci Dünya Savaşı zamanında Karaburun Yarımadası işgalci güçlerin eline geçmiş ve işgal, Büyük Zafer sonrasında 1922 tarihinde sona ermiştir.

Şekil 21. Mordoğan Köyü (Mevcut Durum)

1.3.9.Eski Balıklıova Köyü

Balıklıova, Karaburun yarım adasının en güney kısmında kurulu olan bir beldedir. Sırtını dayamış olduğu Akdağ sebebi ile yazın da serin rüzgârlar alan Balıklıova temiz denizi ve ünlü balık restoranlarıyla ün yapmıştır. Balıklıova Karaburun Yarımadası'nın Çeşme yöresine bağlantısı olan tek elverişli yerdir. Balıklıova tabiat güzellikleri ve yeşil doğasıyla sessiz ve nefis güzellikler barındıran bir beldedir. Yaz aylarında Akdağ tırmanışlarının da yapıldığı beldeye İzmir-Çeşme otobanının Karaburun kavşağından ayrılarak ulaşılabilir. Ayrıca beldeye yaz-kış Balçova garajından otobüs seferleri yapılmaktadır. Bölge yapısı gereği Balıklıova bahar aylarında bol yağış almaktadır. Kış mevsimi ise yarımadanın tamamında olduğu gibi kıyı egenin aksine daha rüzgârlı ve yağışlı geçer.

Beldenin en ciddi sorunu ulaşım el vermeyen dağlık yarımada. Karaburun yarımadası virajlı ve rampa yolları ile ün yapmış zorlu bir bölgedir. Balıklıova Köyü'nün yerleşim yerindeki büyük ova bundan uzun seneler önce denizle kaplıydı. Ancak yaşanan yer sarsıntılarında sonra deniz geri çekildi ve kocaman bir ova oluştu. İşte Balıklıova ovanın üzerinde kalan balık ölülerinden esinlenerek bu adı aldı. Yani Balıklıova adı denizinde balığın çok olmasından değil oadaki suların çekilmesiyle açıkta kalan balıklardan geliyor. Şimdi denizin çekildiği yerler verimli ovalara dönüştü ve hala buralardan deniz kabukları çıkarılıyor.

Şekil 22. Balıklıova Köyü Günümüz

1.4. Tarihsel Yapıya İlişkin Analizler

1.4.1. Tarihsel Yerleşim Analizi

M.Ö. 10000 ve Öncesi Dönem: Yarımada'nın ulaşılabilen tarihi prehistorik dönemden başlamaktadır. Bu dönemde Yarımada'da hayatını sürdüren insanlar bölgenin yüksek alanlarına yerleşmişlerdir. Bölgede yapılan kazı çalışmaları sonucu ortaya çıkan el yapımı taş baltalar, çanak ve çömlekler o zamanda avcılığın yaygın olduğunu göstermektedir.

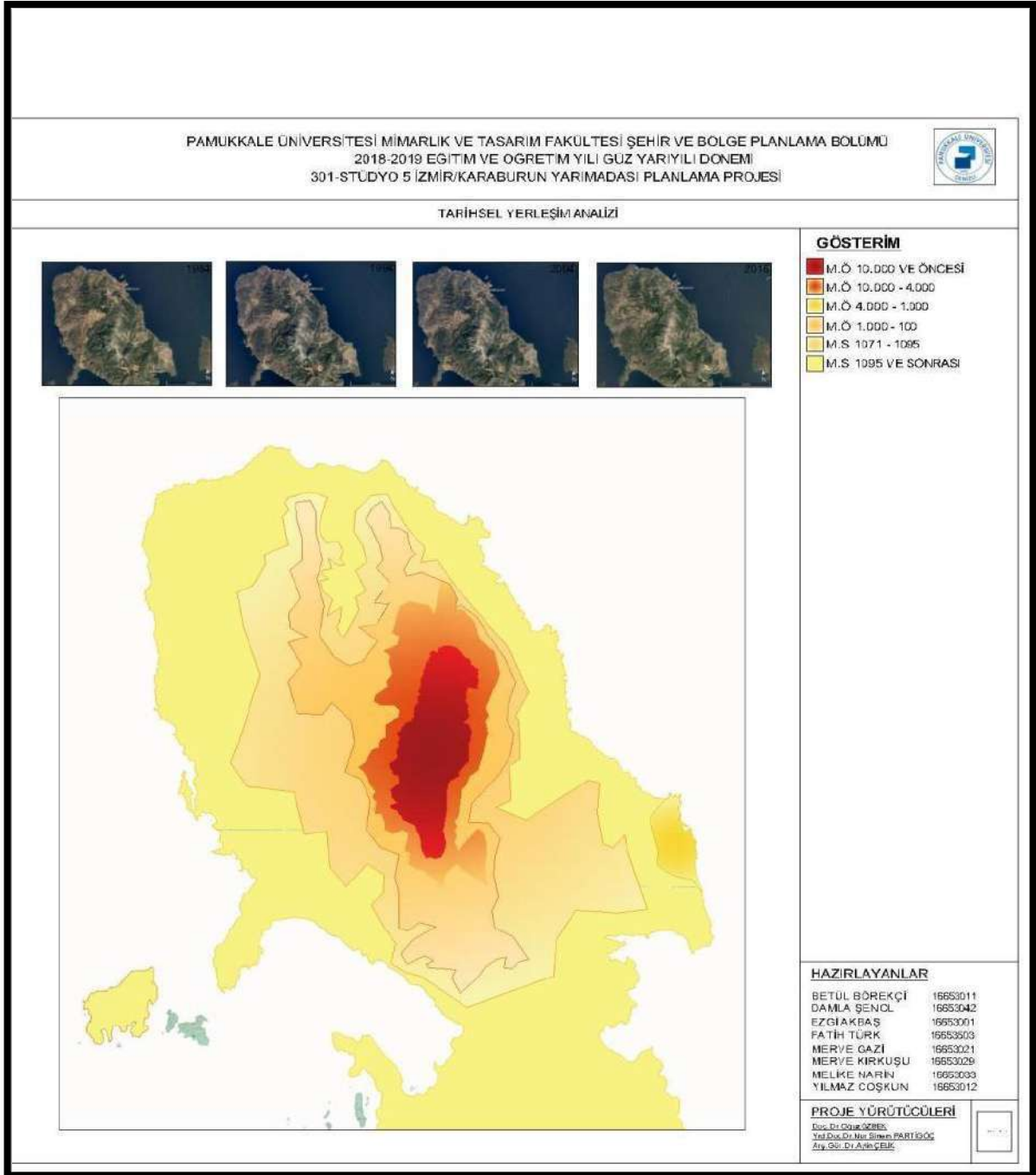
M.Ö. 10.000-4.000 Dönemi: Kalkolitik dönemde Prehistorik dönemde yaşanan alan sınırları genişlemektedir. Yarımada'da hayatını sürdüren insanlar adanın yüksek bölgelerini tercih etmeye devam etmişlerdir. Çakmaktepe, Mordoğan ve Ildır da bariz yerleşim kalıntıları bulunmuştur.

MÖ 4.000-1.000 Dönemi: Yarımada'da hayatını sürdüren insan sayısının göç yoluyla artması sonucu yaşamın sürdürüldüğü alan genişlemiştir ve yüksek bölgeler tercih edilmeye devam edilmiştir.

M.Ö. 1.000-100 Dönemi: Bölgede İyonlular M.Ö. 1.000'li yıllarda yaşamışlardır. İyonların bölgeye göçme sebebi Dhorların istilasıdır.

M.S. 1071-1095 Dönemi: Bu dönemde bölgede Çaka Beyliği ve Tekeli Türkmen Beyliği hakimiyet göstermektedir. Bu dönemde bölgeye taştan camiler ve hamamlar yapılmıştır. Bölgedeki yaşam alanı daha fazla genişlemiş, tarım ve hayvancılık gelişmiştir.

M.S.1095 ve Sonrası Dönem: Genellikle kıyıyla bağlantılı yerleşim bölgeleri oluşturulmuştur. Ticaret alanları geliştirilmiş. Bu dönemde yarımada'nın yüksek bölgeleri tarım ve hayvancılık için kullanılmıştır.

Şekil 23. Tarihsel Yerleşim Analizi (SBP 351 Stüdyo 6 dersi kapsamında üretilmiştir.)

1.4.2. Tarihsel Gelişim Süreci ve Kırılma Noktası

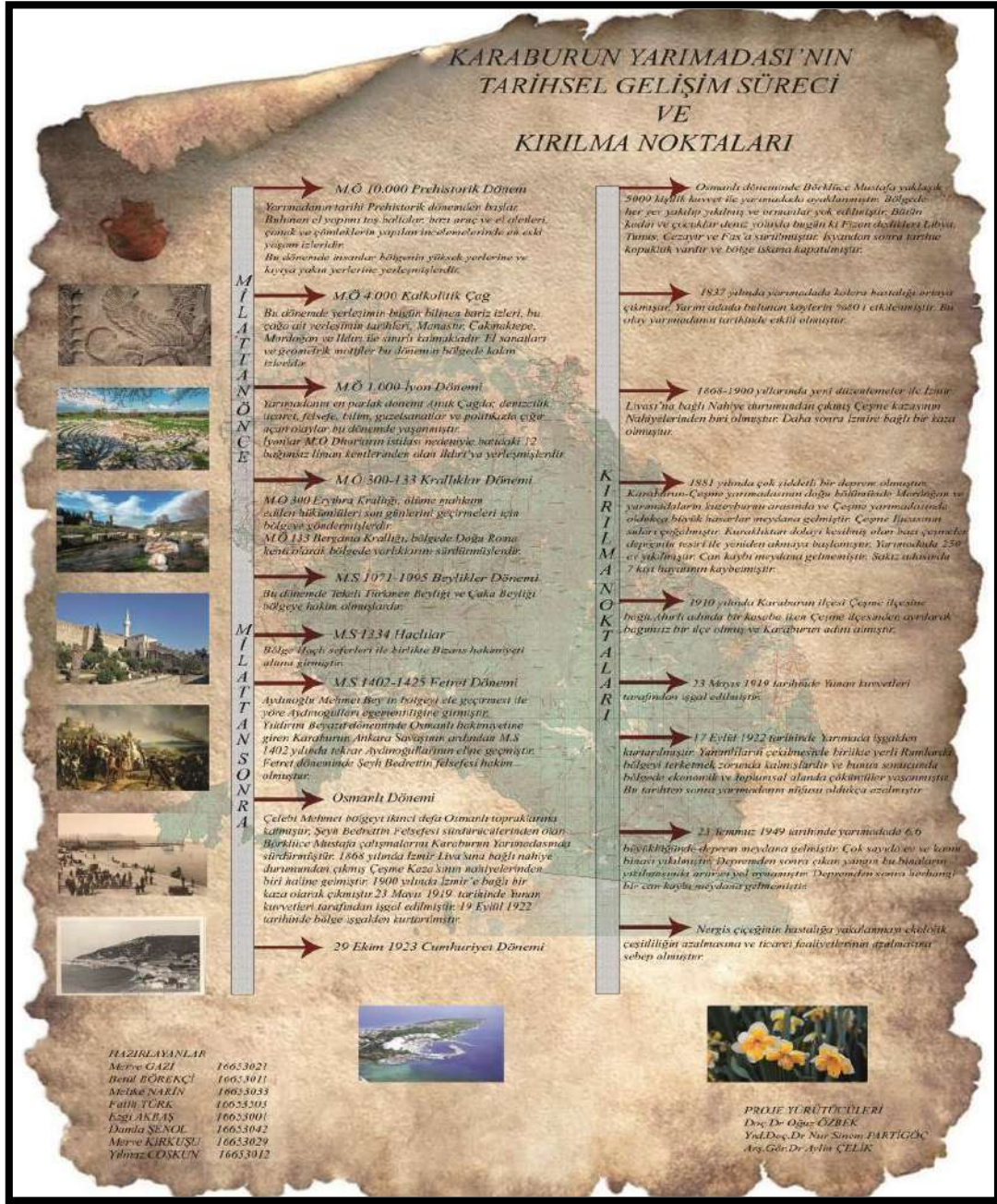
Osmanlı döneminde Börklüce Mustafa yaklaşık 5000 kişilik kuvvet ile yarımada ayaklanmıştır. Bölgede her yer yakılıp yıkılmış ve ormanlar yok edilmiştir. Bütün kadın ve çocuklar deniz yoluyla bugün ki Fizan dedikleri Libya, Tunus, Cezayir ve Fas'a sürülmüştür. İsyandan sonra tarihte kopukluk vardır ve bölge iskâna kapatılmıştır.

1837 yılında yarımada kolera hastalığı ortaya çıkmıştır. Yarımada bulunan köylerin %80'i etkilemiştir. Bu olay yarımada tarihinde etkili olmuştur. 1868-1900 yıllarında yeni düzenlemeler de İzmir Livası'na bağlı Nahiye durumundan çıkmış Çeşme kazasının Nahiyelerinden biri olmuştur. Daha sonra İzmir'e bağlı bir kaza olmuştur.

1881 yılında çok şiddetli bir deprem olmuştur. Karaburun-Çeşme yarımadasının doğu bölümünde Mordoğan ve yarımada kuzeyburnu arasında Çeşme yarımadasında oldukça büyük hasarlar meydana gelmiştir. Çeşme ılcasının suları çoğalmıştır. Kuraklıktan dolayı kesilmiş olan bazı çeşmeler depremin tesiri ile yeniden akmaya başlamıştır. Yarımada 250 ev yıkılmıştır. Can kaybı meydana gelmemiştir. Sakız adasında 7 kişi hayatını kaybetmiştir.

1910 yılında Karaburun ilçesi Çeşme ilçesine bağlı Ahırlı adında bir kasaba iken Çeşme ilçesinden ayrılarak bağımsız bir ilçe olmuş ve Karaburun adını almıştır. 23 Mayıs 1919 tarihinde Yunan kuvvetleri tarafından işgal edilmiştir. 17 Eylül 1922 tarihinde Yarımada işgalden kurtarılmıştır. Yunanlıların çekilmesiyle birlikte yerli Rumlarda bölgeyi terk etmek zorunda kalmışlardır ve bunun sonucunda bölgede ekonomik ve toplumsal alanda çöküntüler yaşanmıştır. Bu tarihten sonra yarımada nüfusu oldukça azalmıştır.

23 Temmuz 1949 tarihinde yarımada 6.6 büyüklüğünde deprem meydana gelmiştir. Çok sayıda ev ve kamu binası yıkılmıştır. Depremden sonra çıkan yangın bu binaların yıkılmasında artıcı rol oynamıştır. Depremden sonra herhangi bir can kaybı meydana gelmemiştir.

Şekil 24. Karaburun Yarımadası'nın Tarihsel Gelişim Süreci ve Kırılma Noktaları (SBP 351 Stüdyo 6 dersi kapsamında üretilmiştir.)

1.4.3. Tarihi Değerler ve Terkedilmiş Yerler Analizi

Rüzgâr Değirmeni: 19 yy sonlarında inşa edilmiştir. Yarımada bölgesinde ayakta duran nadir rüzgâr değirmenlerindendir.

Sarpıncık Köyü Camii: Cami güney kuzey yönünde eğimli bir arazi üzerine inşaa edilmiştir. Moloz taş malzemeli istinat duvarı ve üç adet payanda ile desteklenmektedir. Ahşap pencere doğramaları zamanla değiştirilerek PVC malzemeyle değiştirilmiştir.

Çullu Köyü Camii: Kaba yönü taş ve tuğla malzeme ile inşa edilmiştir. Caminin yapım tarihi MS 1607'dir.

Salman Köyü Camii: Cami enine dikdörtgen planlıdır. Yapı, kuzey ve batı yönlerinde avlu içerisinde yer almaktadır. Caminin mihrabı Batılaşma dönemi camii mihraplarıyla benzer özelliktedir. Minare kapısı düz çatılı ahşaptan, tek kanatlı ve özelliksizdir.

Çeşme: 18. yüzyıl döneminde inşa edilmiştir. Çeşme dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Moloz taştan ve kesme taştan inşa edilmiştir. Ayrıca çeşmenin etrafında gelişigüzel yerleştirilmiş kırık mezar taşı parçaları bulunmaktadır.

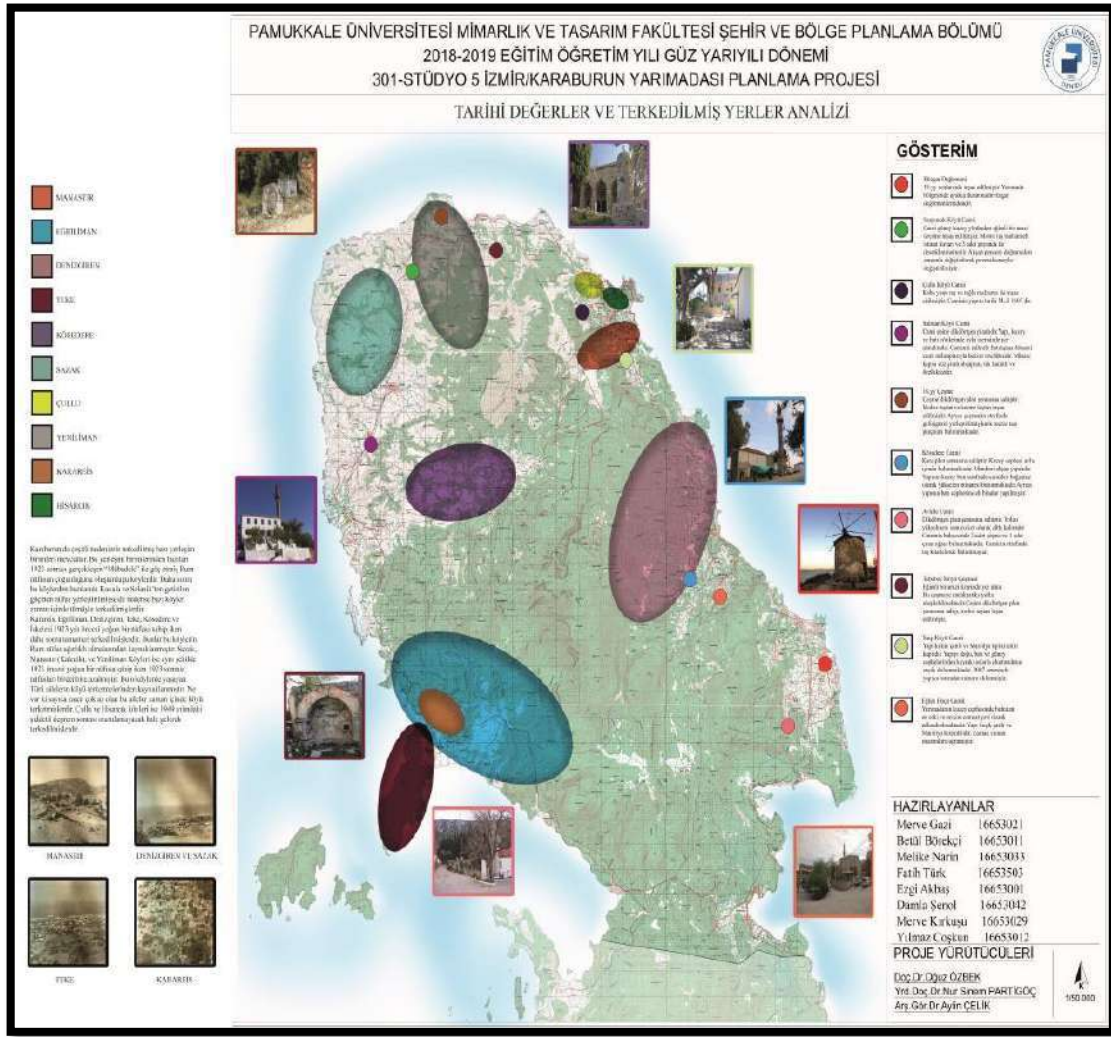
Kösedere Camii: Kare plan şemasına sahiptir. Kuzey cephesi avlu içinde bulunmaktadır. Minberi ahşap yapılıdır. Yapının kuzey batı tarafında camiden bağımsız olarak yükselen minaresi bulunmaktadır. Ayrıca yapının batı cephesine ek binalar yapılmıştır.

Avlulu Camii: Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Yolun yükselmesi sonucu kot olarak altta kalmıştır. Caminin etrafında taş kitabelerde bulunur.

Tepeboz Köyü Camii: Eğimli bir arazi üzerinde yer alan bu çeşmeye ancak patika yolla ulaşılabilir. Çeşme dikdörtgen plan şemasına sahip, moloz taştan inşa edilmiştir.

Saip Köyü Camii: Yapı kırma çatılı ve Marsilya tipi kiremit kaplıdır. Yapıyı doğu, batı ve güney cephelerinden kayrak taşlarla oluşturulmuş saçak dolanmaktadır. 2007 senesinde yapıya sonradan minare eklenmiştir.

Eğlen Hoca Camii: Yarımadanın kuzey cephesinde bulunan en eski ve en son cemaat yeri olarak adlandırılmaktadır. Yapı Beşik çatılı ve Marsilya kiremitlidir. Zaman zaman onarımlara uğramıştır.

Şekil 25. Tarihi Değerler ve Terkedilmiş Yerler Analizi (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

1.4.4. Rota Analizi

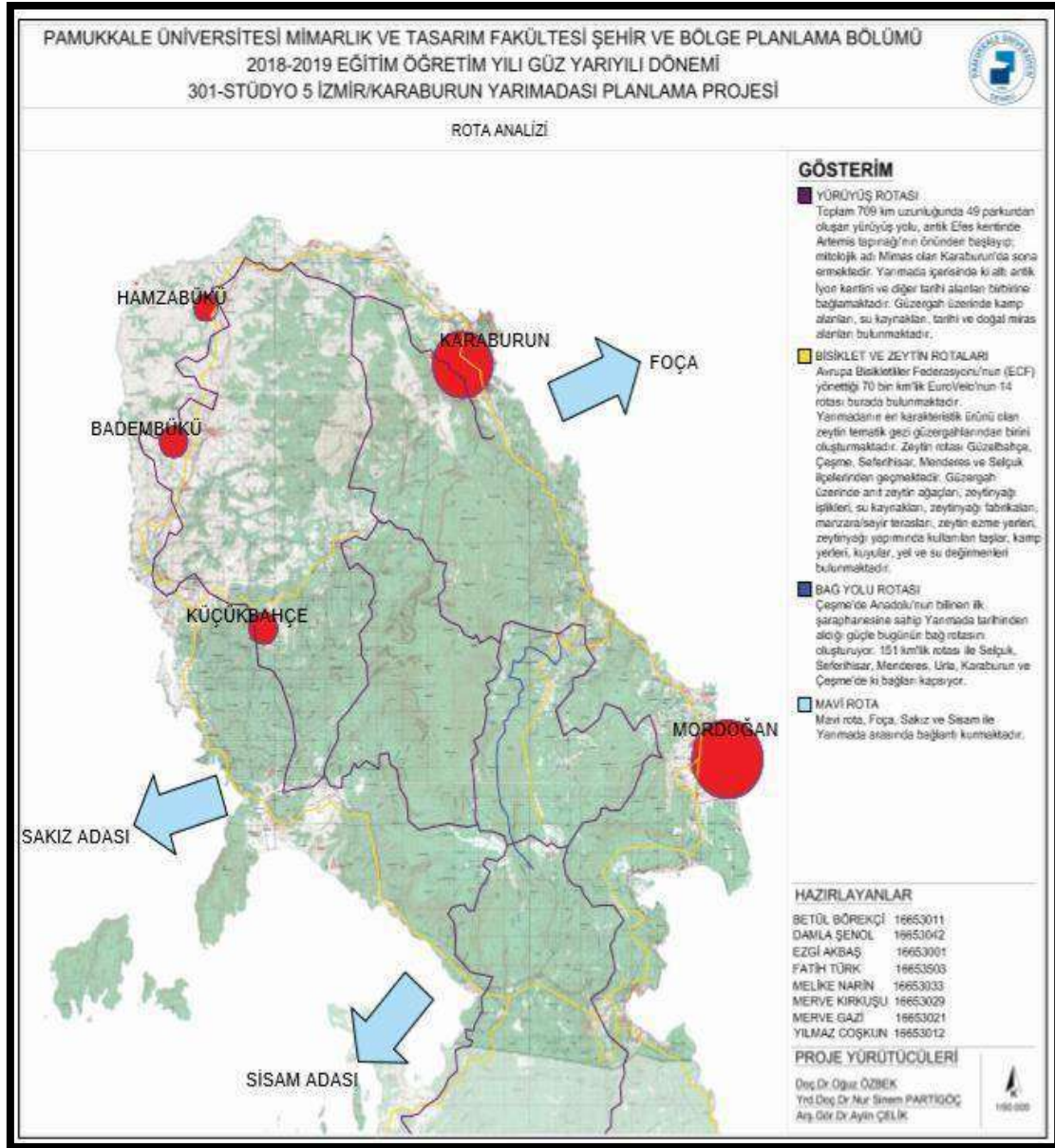
Yarımada Gezi Rotaları'nın temelini oluşturan yürüyüş, bisiklet ve deniz rotaları, ziyaretçilere bölgeyi yaşayarak öğrenme imkânı sunuyor. Projede Yarımada'nın, İzmir ve yakın çevresi ile Akdeniz ağına entegre olmasını sağlayacak dört tematik güzergâh yer alıyor:

Mavi Rota: Hedefimiz, tarihin usta denizcileri İyonların izinden giderek Foça, Sakız ve Sisam ile Yarımada arasında bağlantı kurmak. Plajlar, deniz sporları, kamp alanları, balıkçı barınakları ve olta balıkçılığına dair sunduğumuz bilgiler ile deniz turizmini desteklemektedir.

Bağ Yolu: Çeşme’de Anadolu’nun bilinen ilk şaraphanesine sahip Yarımada, tarihinden aldığı güçle bugünün bağ rotasını oluşturuyor. Toplam 151 km’lik rotası ile Selçuk, Seferihisar, Menderes, Urla, Karaburun ve Çeşme’deki bağları kapsamaktadır.

Zeytin yolu: Dünyadaki ilk modern zeytinyağı işliğı, Urla’daki Klazomenai antik kentinde yer alıyor. Yarımada’nın en karakteristik ürünü zeytinin Yarımada’daki yolculuğı tematik gezi güzergâhlarımızdan birini oluşturmaktadır. Güzelbahçe, Çeşme, Seferihisar, Menderes ve Selçuk ilçelerinden geçen rota, Zeytince Derneğı temsilcilerinin alanda yaptığı çalışmalar sonucunda oluşturulmuştur. Güzergâh üzerindeki anıt zeytin ağaçları, zeytinyağı işlikleri, su kaynakları, zeytinyağı fabrikaları, manzara / seyir terasları, zeytin ezme yerleri, zeytinyağı yapımında kullanılan taşlar, kamp yerleri, kuyular, yel değirmenleri ve su değirmenleri tespit edilmiştir. Rota, İzmir’in üye olduğu “Dünya Gurme Kentler Ağına (DELICE) bağlanmaktadır.

Bisiklet Yolu: Kent içindeki 40 kilometrelik kıyı şeridine kesintisiz bisiklet yolu yapımı sürdürölmektedir, bisiklet kiralama sistemi BİSİM istasyonlarını kuran İzmir Büyükşehir Belediyesi, bu çalışmalarını Yarımada bisiklet rotaları ile bütünleşmektedir. Belediye bir yandan da kenti, Avrupa Bisiklet Ağı’na (EuroVelo) entegre etme çalışmalarını sürdürüyor. Avrupa Bisikletliler Federasyonu’nun (ECF) yönettiğı 70 bin kilometrelik EuroVelo’nun 14 rotası bulunmaktadır.

Şekil 26. Rota Analizi (SBP 351 Stüdyo 6 dersi kapsamında üretilmiştir)

BÖLÜM İKİ

MEKÂNSAL YAPI

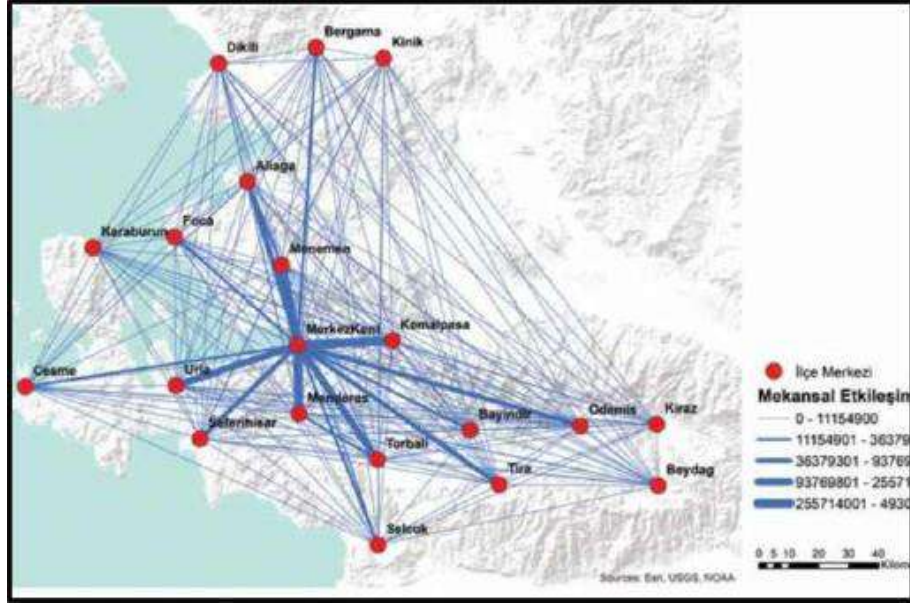
2.1. Kavramsal Açıklamalar

2.1.1. Teknik Altyapı

İzmir' e uzaklığı 100 km'dir. Güneyinde Çeşme, Doğusunda Urla yer alır. Doğu, Batı ve Kuzeyi denizlerle çevrili olan, İzmir Körfezinin girişinde yer alan ve körfezin Güney kıyılarının büyük bir bölümünü oluşturan Karaburun Yarımadası, 415 km² yüz ölçümüne sahiptir. Deniz seviyesinden yüksekliği 50 m'dir. İzmir körfezi boyunca Kuzey ve Batı kıyıları bir şerit halinde uzanmakta olup, çok sık koyları vardır. Bu koylar sırasıyla; Sıcağıbükü, Kumburnu, Çataalkaya Körfezi, Mordoğan İskelesi, Ardıç, Kaynarıpınar, Boyabağı, Akbüük, Esendere, Olcabük, Bodrum, Karaburun İskelesi, Yeniliman, Denizgiren, Karareis, Kocadere ve Gerence'dir. Karaburun' da herhangi bir yerleşimin söz konusu olmadığı Büyük Ada, Uzun Ada, Göyne ve Bayta (Goni) Adaları mevcuttur. İdari sınırları hemen hemen coğrafi sınırlarına uyar. Karaburun İlçe Merkezi İzmir' e 100 km, Çeşme' ye 46 km uzaklıktadır. Gene Yarımada kıyıları, Foça' ya 14 mil, Yunanistan'ın Midilli Adası' na 20 mil ve Sakız Adası'na 15 mil uzaklıktadır. [9]

2.1.2. Ulaşım Sistemi

İzmir il bütününde Yarımada yerleşimlerinin, Anakent ve diğer ilçelerle etkileşim düzeyine bakıldığında, Güzelbahçe ve Urla İlçesi yerleşimlerinin, anakentle ilişkisinin çok yoğun olduğu görülür. Çeşme, Seferihisar ve Karaburun ilçelerindeki yerleşimlerin anakentle ve birbirleriyle olan ilişkileri diğerlerine göre daha alt düzeydedir. [11]

Şekil 27. İzmir İlçe Düzeyi Mekânsal Etkileşim Büyüklükleri [10]

- **Karayolu Ulaşımı**

İzmir-Çeşme otoyolunun hizmete girmesiyle Yarımada'nın erişilebilirliği artmıştır ve özellikle ikincil konut ve kentsel bölgesel ölçekte hizmet veren eğitim ve sağlık kuruluşları için, bölge cazip bir yerleşim alanı olmuştur. İzmir Anakentinin batı aksına özel otoyol, şehirlerarası otobüsler ve minibüsler ve yük taşıyan kamyon-tır araçlarının erişimini arttıran İzmir-Çeşme otoyolu; doğu-batı aksında, Yarımada'yı bir anlamda ikiye de bölmüş ve ekolojik bütünlüğü üzerinde olumsuz etkileri olmuştur. İzmir-Çeşme Otoyolu, Yarımada'daki yerleşim desenini de etkilemiştir. Otoyol kenarında, “saçaklanarak” gelişen kimi sürekli konut, kimi ikinci konut siteleri inşa edilmiştir ve edilmektedir. [12]

Şekil 28. İzmir İli Ulaşım Altyapısı [13]

Planlama alanına ulaşım altyapısı açısından bakıldığında genel olarak karayolu ağırlıklı bir altyapı ağının var olduğu görülmektedir. Gülbahçe ve Karaburun arasındaki yaklaşık olarak 50 km uzunluğa sahip olan karayolunda, 182 adet viraj olduğu ifade edilmektedir. Bu karayolu; Gülbahçe, Karapınar, Balıklıova, Kaynarpinar yerleşimlerinin içinden geçmekte olduğu için, özellikle de hafta sonlarında trafik sıkışıklığının yaşanmasına neden olabilmektedir. Gerek keskin virajları ortadan kaldırmak gerekse de yerleşimlerdeki trafik sıkışıklığını ortadan kaldırmak gerekçeleriyle, Gülbahçe Köyü ve Karaburun arasında yeni inşa edilen karayolunun açılmasından sonra, Karaburun Yarımadası'nın ulaşılabilirliği artacaktır. Üst düzeyde doğal değerlere sahip bu coğrafyanın erişilebilirlik düzeyinin artması ise, Yarımada'daki talebi arttıracaktır.

- **Demiryolları ve Havayolu Ulaşımı**

Demiryolu bağlantısı bulunmayan planlama çalışması yapılan alanda, çalışır durumda bir havaalanı bulunmamakla beraber Çeşme Alaçatı'da yapımına başlanmış ancak yarım kalmış bir havaalanı inşaatı yer almaktadır. Projesine göre pist uzunluğu 2060 metre olan Çeşme Havaalanı'nın yapımından bugün için vazgeçilmiştir.

- **Denizyolu Ulaşımı**

Kıyıların oldukça uzun olduğu alanlarda, deniz ulaşımının kullanılması açısından da yeterli altyapı tesisinin varlığından söz edilemez. Ancak, son zamanlarda, İzmir'de orta ve dış körfeze yönelik yeni

katamaran yolcu gemilerinin çalışması gündeme gelmiş ve bu amaçla Urla Kızı ve Mordoğan'da iskele yapımı tamamlanmış. Güzelbahçe ve Karaburun'da ise yapım süreci devam etmektedir../T.C. İzmir Büyükşehir Belediyesi (2017): İzmir Batı Bölgesi 1/25000 ölçekli Nazım İmar Planı Açıklama Raporu, İmar Ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı, İzmir

Yeri	Adı	Türü ve Niteliği	Durum
KARABURUN	Mordoğan-1 Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Mevcut- Kamu
	Mordoğan-2 Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Mevcut- Kamu
	Kaynarpınar Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Proje
	Ambarseki Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Mevcut- Kamu
	Saipköy Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Mevcut- Kamu
	Karaburun Vapur İskelesi	İskele, rıhtım	Proje
	Karaburun Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Mevcut- Kamu
	Karaburun Yat Limanı	Yat Limanı	Proje
	Yeni Liman Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Mevcut- Kamu
	Salmanköy Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Proje

Tablo 1.Planlama Alanındaki Mevcut ve Planlı Kıyı Yapılarının Tür ve Kategorileri [14]

2.1.3. Altyapı Sistemi

Çevre altyapısı açısından Yarımada'nın önemli ihtiyaçları bulunmaktadır. Çeşme, 2006 yılında TÜİK tarafından yayınlanan içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu verilerine bakıldığında yatırım ihtiyacı tespit edilen alanlardandır. Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu verilerine bakıldığında bu konuda çalışmalara ihtiyaç duyulan ilçeler arasındadır. Özellikle turistik faaliyetlerin ilçede yoğunlaşması nedeniyle kişi başı üretilen günlük

atık su miktarı açısından ilçede atık su kanalizasyon hizmeti yatırımına ihtiyaç duyulmaktadır. Kanalizasyon şebekesinin ise sadece nüfusun %40'ına hizmet verdiği bilinmektedir. Ayrıca ülkedeki taş ocaklarının atıklarını denize dökülüyor olması diğer çevresel tehditlerden birisidir. [15]

Yarımada'da sutaşıma potansiyeline sahip karstik kireçtaşları ve çatlaklı volkanik kayalar yer almaktadır. Bu kayalar Yarımada'nın büyük bir kısmını kapsamaktadır. Karstik kaynaklardan gelen suların büyük bir bölümü denize boşalmaktadır. Bölgenin su ihtiyacının büyük bölümü yeraltı sularından karşılanmaktadır.

Yarımada'daki bütün köylerin içme suları yeraltı suyu kaynaklarından sağlanmaktadır. Bu alanda suların debileri oldukça düşüktür. Kıyıya yakın kesimlerde açılmış olan sondajlarda tuzlanmalar gözlenmiştir. Genel olarak daha sık açılmış kuyularda aşırı su çekimi nedeniyle de tuzlu su girişi görülmektedir. [11]

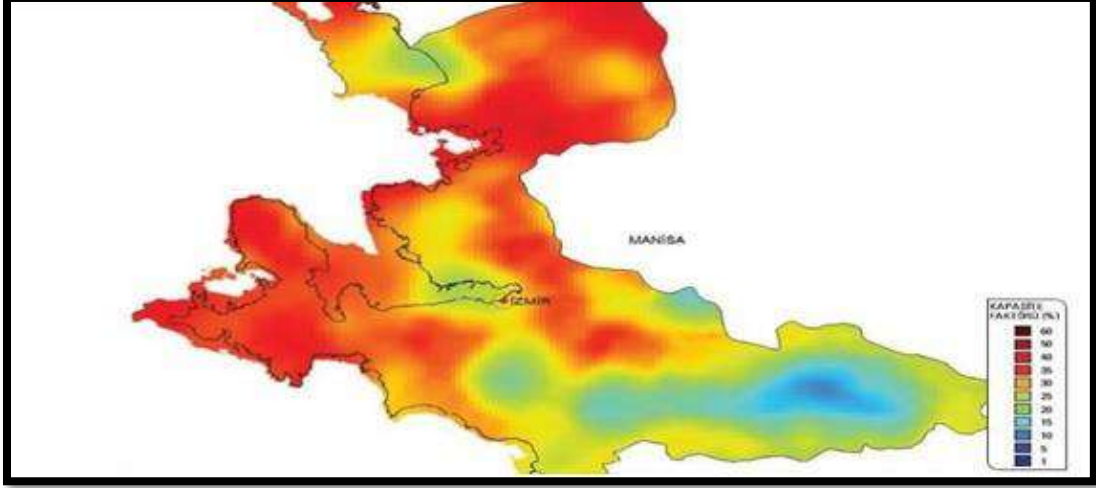

Şekil 29. Yerleşim Yerlerinde İçme Suyu Amacı İle Açılmış Bulunan Kuyuların Yerleri [15]

Karaburun Eğlenhoca Mahallesi'nin güneybatısında, Kaskudan Deresi üzerinde yapılmış olan, yıllık 0,37 hm³'lük içme ve kullanma suyu amaçlı Mordoğan Gölet'i bulunmaktadır. Karaburun ilçe sınırlarında yer alan Karareis, Salman ve Bozköy göletlerinde DSİ tarafından yürütülen çalışmalar devam etmektedir.

2.1.4. Enerji Üretim Tesisleri

İzmir ilinde yenilenebilir enerji kaynaklarından rüzgâr enerjisi ve jeotermal enerji yaygın olarak kullanılmaktadır.

Şekil 30. Rüzgâr Enerjisi Kapasitesi Haritası [16]

Rüzgâr santrallerinin toplam kurulu gücü 1.076 MW' ye ulaşan İzmir, 1.000 MW kurulu RES sınırının geçildiği ilk ve şu an için tek şehir olup, Türkiye'de toplam kurulu gücün %19'una sahiptir. Bu tesislerin çoğunluğunun Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası'nda bulunuyor olması bu bölgedeki hassas ekosistemler ve yerleşim alanları için dikkat edilmesi gereken bir durum oluşturmaktadır.

İlçe Adı	Santral Adı	Kurulu Güç
KARABURUN	Karaburun Rüzgâr Santrali	120 MW
	Mordoğan Rüzgâr Santrali	31 MW
	Sarpıncık RES	23 MW
	Salman Rüzgâr Santrali	20 MW
	Yaylaköy RES	15 MW
	Egenda Ege Enerji Mordoğan RES	14 MW
	Karaburun Belediyesi RES	0.05 MW

Tablo 2. Devreye Alınan Rüzgâr Santralleri [11]

2.1.5. Atık Su Arıtma Tesisleri

Karaburun atık su arıtma tesisi açısından öncelikli yatırım alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfus oranı açısından Karaburun'un %22 ile geri sıralarda yer almaktadır. İlçede, kırsal nitelikte yerleşme alanlarına hitap eden küçük ölçekli 10 adet arıtma tesisi yer almakta, bununla beraber Karaburun ve Mordoğan yerleşimlerinde iki adet büyük ölçekli atık su arıtma tesisi projesi bulunmaktadır. [11]

İlçe	Tesis Adı	Kapasitesi (m ³ /gün)	Arıtma Yöntemi	2015 Yılında Arıtılan Atıksu Miktarı (m ³ /yıl)
ÇEŞME	Çeşme A.A.T.	21 900	İleri Biyolojik	5 801 340
	Reisdere A.A.T.	150	Aktif Çamur	54 000
KARABURUN	Bodrum A.A.T.	300	Aktif Çamur	109500
	Kuyucak A.A.T.	300	Aktif Çamur	109500
	Eğlenhoca A.A.T.	300	Aktif Çamur	84000
	Kösedere A.A.T.	300	Aktif Çamur	84000
	İnecik Köyü A.A.T.	100	Aktif Çamur	28200
	Sarpıncık A.A.T.	100	Aktif Çamur	28200
	Saip Köyü A.A.T.	100	Aktif Çamur	28200
	Ambarseki A.A.T.	100	Aktif Çamur	28200
	Hasseki Köyü A.A.T.	100	Aktif Çamur	28200
	Yaylaköy A.A.T.	100	Aktif Çamur	28200

Tablo 3. Atık Su Arıtma Tesisleri [11]

2.1.6. Kültürel Miras Envanterleri

Karaburun ilçesinde halk edebiyatı ve folklor ürünleri, nüfusun kırsal yapısı ve yaşlı nüfusun çokluğuna bağlı olarak geçmişten bugüne korunmuş ve canlılığını yitirmemiştir. Bu konuda ayrıntılı bir yayın bulunmamasıyla birlikte Karaburun'un maddi olmayan kırsal kültürünü tanımak için yörede bir süre yaşamak yaşlılarla konuşmak yeterli olacaktır. Karaburun'da 'adetler-inanışlar-kutlamalar' eski önemi yitirse de hala yaşatılmaktadır. Özellikle doğum öncesi, doğum ve doğum sonrası, sünnet düğünü, evlenme, ölüm, dini bayramlar, Hıdırellez, keçi kırkımı ile ilgili adetler sürmektedir.

Karaburun İlçesi'nde halk edebiyatının manzum türlerinden olan türküler ve maniler günümüze kadar yaşamış ve halen kullanılmaktadır. Karaburun ilçesi mutfak kültürü, tipik yerel ürünlerden kaynağını almakta olup, bu ürünlerin bir kısmı (hurma zeytini, enginar, kelle peyniri, kopanisti peyniri, siyah kuru üzüm, pekmez gibi) İzmir çevresinde oldukça popülerdir.

Karaburun'a özgü yemekler, geleneksel Ege mutfakları ile benzerlik gösterse de orijinal yerel tatlar

karşımıza çıkmaktadır. Hamur işleri, tatlılar, reçeller, sebze, ot ve zeytinyağı ağırlıklı yemekler özel isimlerle anılmaktadır. Pesemet, keşkek, çullama, çalkalama, zingata, macır pidesi, soğan göbeği tavası, sarımsak tavası, kımız böreği, masır böreği, negerek böreği, bağ körmene, çalı körmene, öküz köftesi, körmene köftesi, dede sarığı, sündürme(höşmerim) , enginer reçeli, karabaşotu reçeli, portakal çiçeği reçeli yöreye özgü mutfakın örnekleridir. Karaburun yarımadası, doğal özelliklerini günümüze taşıyabilmiş ender alanlardan birisidir. Yarımada'nın kıyı kesimleri 1. 2. ve 3. Derece sit alanıdır.

1.Derece Doğal Sit Alanları, bilimsel muhafaza açısından evrensel değeri olan, ilginç özellik ve güzelliklere sahip olan ve ender bulunması nedeniyle kamu yararı açısından mutlaka korunması gereken, korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak alanlardır. Doğal yapının korunması ve geliştirilmesinin yanında kamu yararı göz önüne alınarak kullanıma açılacak alanlar 2. Derece Sit Alanı, doğal yapının korunması ve geliştirilmesi yolunda, yörenin potansiyeli ve kullanım özelliği de göz önünde tutularak konut kullanıma da açılacak alanlar 3. Derece Doğal Sit Alanı tanımlanmaktadır. Yarımada'nın 61 km²'si 1. Derece Doğal Sit Alanı, 3,9 km²'si 2. Derece Doğal Sit Alanı, 5,3 km²'si 3. Derece Doğal Sit Alanı olarak tescil edilmiştir. [11]

yapılaşmalar kıyı şeridinde olduğu için, ikincil konutlarda artış olmuştur. Yarımada'nın iç kesimlerinde tarım ve orman alanları bulunduğundan dolayı yapılaşma gözlemlenmemektedir. Kuzeybatı ve güneybatı kıyı şeridinde daha çok tarım alanlarının olduğu yerlerde gelişme görülmekte, bu yerler dikili tarımın yapıldığı alanlardır.

Kırsal Konut dokusu, karma doku, ikincil konut, kıyı turizmi ve ticaret dokusu olarak dört doku ele alınmıştır. Kırsal konut dokusu; Karaburun ilçesinin merkezinde kıyı kesimlerinde görülmektedir. 2'ncil konut dokusu; Mordoğan mahallesinde 2'ncil konutların artmasından dolayı kıyı kesimlerinde bu doku gözlemlenmiştir. Çeşme ilçesinin son yıllarda turizm merkezi haline gelmesi ile birlikte kıyı şeridinde ticaret aksının oluştuğundan dolayı çeşme merkezden kıyı turizmi ve ticaret dokusu bulunmaktadır. Urla ilçesinde bulunan tarım alanları ve seracılığın varlığından dolayı yerli halkın yaz-kış bulunmasının yanında son zamanlarda mevsimlik göç alan önemli turizm alanı haline gelmesi sonucu karma doku oluşumu gözlemlenmektedir.

2.2.2. Mahalle Sınırları Analizi

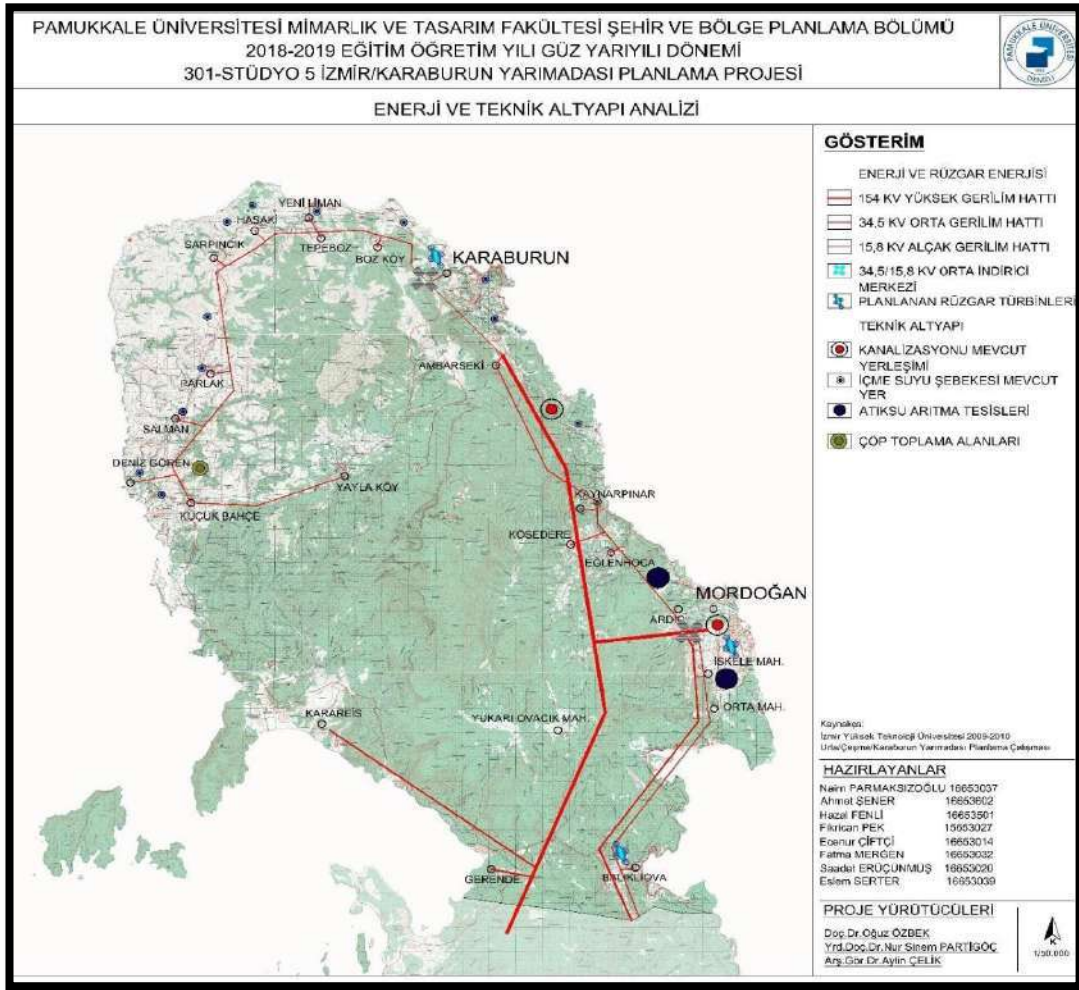

Şekil 32. Mahalle Sınırları Analizi (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Çeşme-Karaburun Yarımada'sında 18 mahalle bulunmaktadır. Bu mahalleler Mordoğan (4060), İskele (1673), Merkez (1193), Balıklıova (1045), Ildır (649), Küçükbahçe (454), Kösedere (400),

Eğlenhoca (399), Tepeboz (296), Saip (282), Kadıovacık (225), Ambarseki (187), Bozköy (177), Parlak (120), Sarpıncık (114), Salman (112), Haseki (105) ve Yayla (85) mahalleridir. Elde edilen verilere göre Mordoğan mahallesinde yaşayan nüfusun fazla olduğu tespit edilmiştir. Nüfus sayısı en az olan Yayla mahallesi Yarımada'nın iç kesimlerinde, orman alanlarında bulunduğu için nüfus almadığı görülmüştür. Yarımada'nın etrafında yapılan yerinde tespit çalışmaları sonucu terk edilen köyler olduğu, eski tarihi yerleşim yerlerinin bulunduğu gözlemlenmiştir.

2.2.3. Enerji ve Teknik Altyapı Analizi

Şekil 33. Enerji ve Teknik Altyapı Analizi (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Kent yaşamı için vazgeçilmez olan; ulaşım ve enerjinin (elektrik, doğalgaz) güvenli dağıtımı, barınma alanları ve sanayinin doğru konumlandırılması, suyun sağlanması ve dağıtımı ile atık suyun arıtılmasına kadar tüm altyapıların uzun vadeli ve bütünsellik içinde planlanması

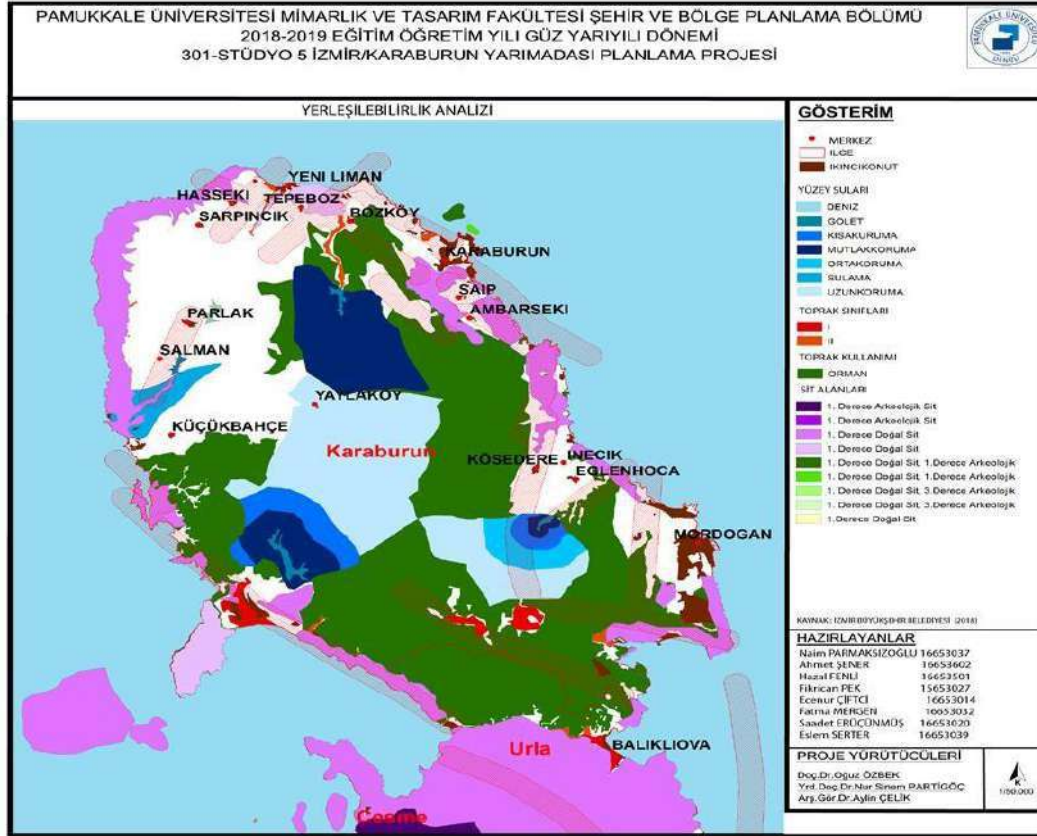
gerekmektedir. Yarımada'nın güneydoğu' suna bakıldığında 154 KV yüksek gerilim hattının bulunduğu ve 1. Derece doğal sit alanların olduğu yerleşim yeri olarak yüksek gerilim hattının geçmesi o bölge için bir risk durumundadır. Atık su arıtma tesislerinin de Mordoğan çevresinde bulunduğu görülmektedir.

Yarımada doğal varlıklarını, doğadaki fiziki ya da yersel oluşumların yanında bunların sağladığı enerji ve su kaynakları oluşturmaktadır. Yarımada'da %35 kapasite faktörüne göre yıllık toplam enerji üretim kapasitesi 645.550.000 kW'tır. Bu verilere göre, Yarımada'nın yenilenebilir enerji kaynakları potansiyeli yüksektir. Türkiye'nin rüzgâr potansiyeli en yüksek alanlardan biri de Karaburun Yarımadası'dır. Ekonomik RES yatırımı için 7 m/s veya üzerinde rüzgâr hızı gerekmektedir. Yarımada'daki rüzgâr hızı 7m/s üzerindedir. Bu nedenle, yarımada son yıllarda çok sayıda santral lisansı alınmış ve enerji üretimine başlanmıştır. Yıllık ortalama değerler esas alındığında İzmir'in kıyı şeridi, dolayısıyla Yarımada bölgesi en iyi rüzgâr hız ortalamalarına sahip alandır.

2.2.4. Yerleşilebilirlik Analizi

1.Derece doğal sit alanları ile çevrili olan Yarımada için yerleşilebilirlik analizine bakıldığında 1. Derece deprem bölgesi olduğu ve fay hatlarını pafta üzerinde görülmektedir. Bu durum özellikle iç kesimleri engebeli, yüksek eğimli bir orman alanı olan Yarımada'nın yerleşime uygun olmadığını görmekteyiz.

Toprak sınıflarına bakıldığında 1. Ve 2. Derece toprak sınıflarının olduğu alanlar ve yine aynı şekilde mutlak koruma alanları (50 m'den daha yakın mesafede hiçbir yapıya ve faaliyete izin verilemez) yerleşime açılmamaktadır. İkinci konutların gelişmekte olduğu Karaburun ilçesine baktığımızda ise deprem bölgesinde olduğunu, çevresinde 1. Derece doğal sit alanlarının bulunduğu için yerleşimin gelişmeye açık olmadığı görülmektedir.

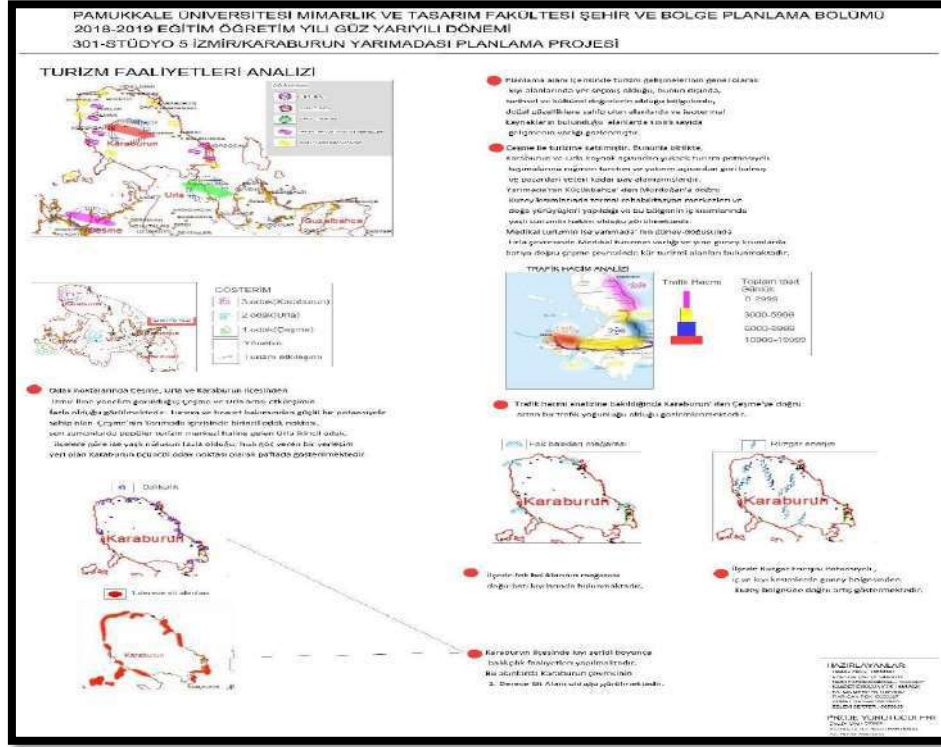

Şekil 34. Yerleşilebilirlik Analizi (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

2.2.5. Çevresel İlişkiler Analizi

Planlama alanı içerisinde turizm gelişmelerinin genel olarak kıyı alanlarında yer seçmiş olduğu, bunun dışında, tarihsel ve kültürel değerlerin olduğu bölgelerde, doğal güzelliklere sahip olan alanlarda ve jeotermal kaynakların bulunduğu alanlarda sınırlı sayıda gelişmenin varlığı gözlenmiştir. Bu çalışmada turizm faaliyetleri analizi, odak noktaları ve etkileşim analizi, trafik hacmi analizi, balıkçılığın yapıldığı yerler, 1. Derece sit alanları, rüzgâr enerjisi potansiyeli analizleri yapılmıştır. Çeşme ile turizme katılmıştır. Bununla birlikte, Karaburun ve Urla kaynak açısından yüksek turizm potansiyeli taşımalarına rağmen tanıtım ve yatırım açısından geri kalmış ve pazardan yeteri kadar pay alamamışlardır.

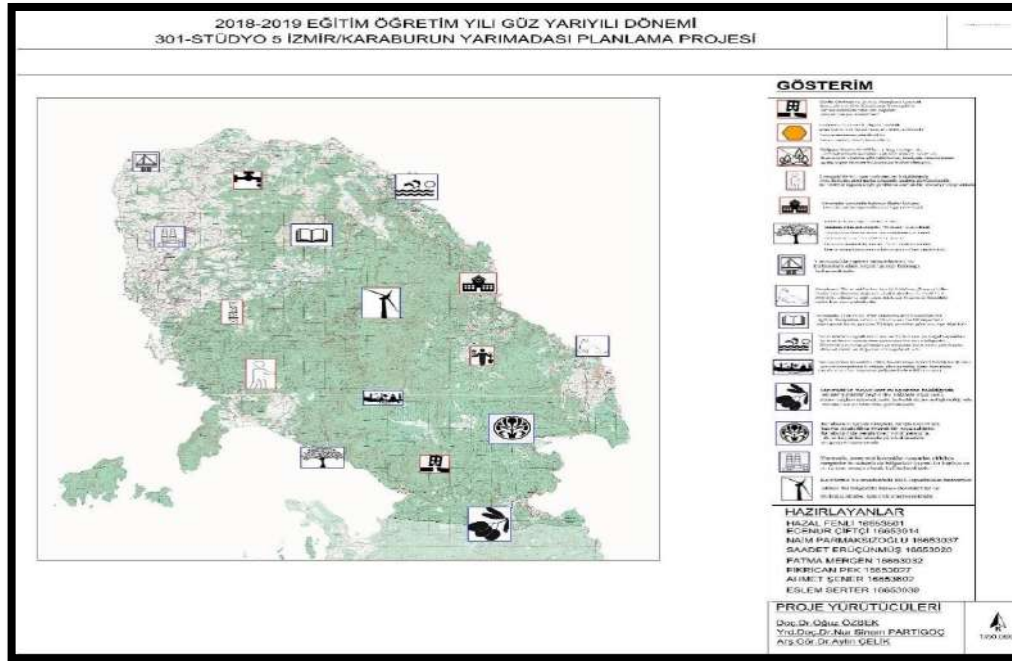
Yarımada'nın Küçükbahçe' den Mordoğan'a doğru Kuzey kısımlarında termal rehabilitasyon merkezleri ve doğa yürüyüşleri yapıldığı ve bu bölgenin iç kısımlarında yaşlı turizmin hakim olduğu görülmektedir. Medikal turizmin ise Yarımada'nın güney-doğusunda Urla çevresinde Medikal turizmin varlığı görülmekte ve yine güney kısımlarda batıya doğru çeşme çevresinde kür turizmi alanları bulunmaktadır.

Şekil 36. Çevresel İlişkiler Analizi (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

Odak noktalarında Çeşme, Urla ve Karaburun ilçesinden İzmir İline yönelim görüldüğü; Çeşme ve Urla arası etkileşimin fazla olduğu görülmektedir. Turizm ve ticaret bakımından güçlü bir potansiyele sahip olan Çeşme'nin Yarımada içerisinde birincil odak noktası, son zamanlarda popüler turizm merkezi haline gelen Urla ikincil odak, ilçelere göre ise yaşlı nüfusun fazla olduğu, hızlı göç veren bir yerleşim yeri olan Karaburun üçüncül odak noktası olarak paftada gösterilmektedir. Trafik hacmi analizine bakıldığında Karaburun' dan Çeşme'ye doğru artan bir trafik yoğunluğu olduğu gözlemlenmektedir. Karaburun ilçesinde kıyı şeridi boyunca balıkçılık faaliyetleri yapılmaktadır. Bu alanlarda Karaburun çevresinin 1. Derece Sit Alanı olduğu görülmektedir. İlçede fok balıklarının mağarası doğu-batı kıyılarında bulunmaktadır. İlçede Rüzgâr Enerjisi Potansiyeli, iç ve kıyı kesimlerde güney bölgesinden kuzey bölgesine doğru artış göstermektedir.

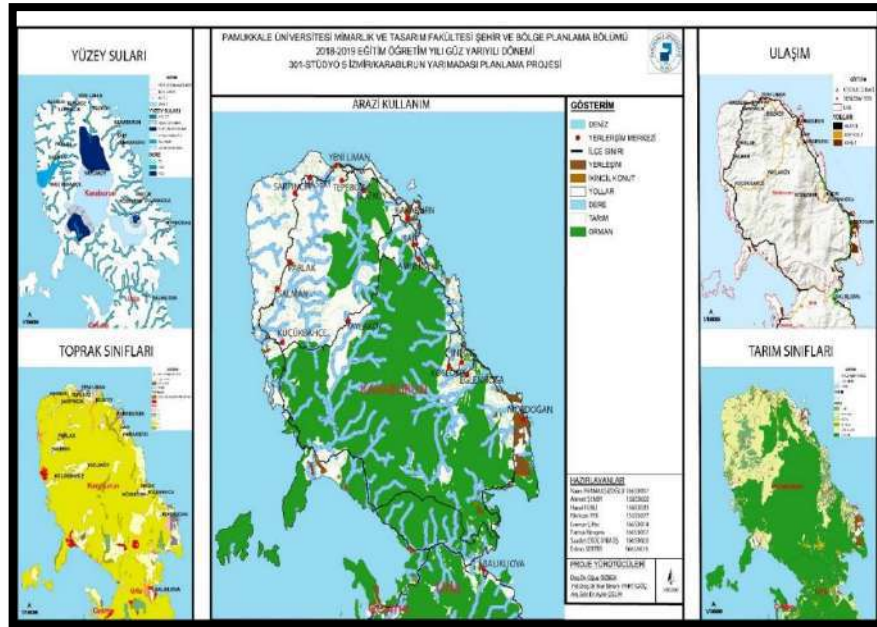
2.2.6. GZFT Analizi

Şekil 37. GZFT Analizi (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir)

2.3. Arazi Kullanım

2.3.1. Arazi Türleri

Şekil 38. Arazi Kullanım (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında SBP 351 Kodlu Stüdyo 6 dersi kapsamında Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

Karaburun Yarımadası'nın arazi kullanımında farklılıkları ve değişimleri görmek amacıyla arazi kullanım, yüzey suları, ulaşım, toprak sınıfları ve tarım sınıfları 1/50.000 ölçekli analizleri oluşturulmuştur. Alanların hektar olarak büyüklükleri tablo olarak gösterilmiştir. Yarımada'nın yüzey suları, toprak sınıfları, ulaşım ve tarım sınıfları analizleri pafta üzerinde gösterilmiştir.

Arazi Kullanım Şekli	Toplam (Ha)
Yerleşim	1,73
Köy Yerleşik	92,90
Orman	24,04
Su Yüzeyi	21,30
Orman ve Yerleşim Alanları	201,50

Tablo 4. Arazi Kullanım Hektarları

Yerleşim merkezlerinin Yarımada'nın Kuzey-batı yönünde olduğu görülmektedir. Karaburun ilçesinde en büyük alanı %56,31'lik bir oran ile orman ve %30,40'lık oran marjinal tarım arazi alanlarını kapsadığı, sanayileşmenin ve yoğun kentsel yapılaşmanın olmadığı ender alanlardan olan Karaburun'da özel ürün yetiştirilen tarım sınıfları da bulunmaktadır. Yüzey sularında mutlak koruma, kısa koruma, uzun koruma alanları bulunmaktadır. En büyüğü Eğlenhoca Göleti olmak üzere toplam 21,30 ha'lık bir alan kaplamakta ve ilçe yüzölçümünün %0,05'ini oluşturmaktadır [11]. Mutlak Koruma Alanı: 0-300 m.

- Kısa Koruma Alanı: 300-1000
- Orta Koruma Alanı: 1000-2000
- Uzun Koruma Alanı: 2000-Havza Sınırı

Mutlak Koruma alanında 50 metreden daha yakın mesafede hiçbir yapıya ve faaliyete izin verilemez. Karaburun' nun yerli halk geçimini tarım, hayvancılık, balıkçılık ve son dönemlerde gelişen turizm ile sağlamaktadır. Turizm sebebiyle artmakta olan ikincil konutlar genel olarak Yarımada'nın Doğusunda kıyı kesimlerde gelişme göstermektedir. [11]

Balıkhova

Karaburun Yarmada' sının Güneyinde yer almaktadır. Yarımada'ya giriş oluşturan bir yapıya sahiptir. Nüfusu 876 'dır. Balıklıova Mahallesi geçimini balıkçılıktan ve enginar üretiminden sağlamaktadır. Kırsal bir yapıya sahiptir.

Mordoğan

Karaburun Yarımada'sının Güney Doğusunda yer almakta olup Yarımada için önemli bir turizm olanağı sağlamaktadır. Genellikle ikincil konutların yoğun bulunduğu bir bölgedir. Nüfusu 4060 'dır Yarımada'daki en fazla nüfusa sahiptir.

Eğlenhoca

Mordoğan – Karaburun yolu üzerinde Mordoğan'a 5 km, Karaburun'a 12 km. mesafede deniz seviyesinden oldukça yüksek, dağ yamacında Karaburun'un Yarımada'sının bir mahallesidir. Nüfusu 399'dur.Kırsal yerleşim niteliği taşımaktadır. Sit alanı içerisinde yer aldığı için yapılaşmaya izin verilmemektedir. Geçimini hayvancılık, tarım ve bağcılıkla sağlamaktadır.

İnecik

Karaburun Yarımada'sının Güney 'inde yer almaktadır. Karaburun'a 12 km'dir. İnecik, Kösedere ve Eğlenhoca Köyü ile bir sac ayağı oluşturur. Nüfusu 155'dir. Geçimini tarım ve hayvancılık sağlamaktadır.

Kösedere

Karaburun-Mordoğan yolunun 10.km de kurulmuş bir dağ köyüdür. Nüfusu 400 'dür.Köyüü tarihi eskiye dayanmaktadır ve geçimini hayvancılıktan ve tarımdan sağlamaktadır.

Ambarseki

Karaburun ilçe merkezine 4 km., Mordoğan Beldesine 16 km. En yakın köy olan Saip köyüne 1 km. mesafede olan; 224 haneli, 750 nüfuslu, yamaçta olan bir mahalledir. Bir köy odası ve muhtarlık, bir köy kahvesi ile yapım yılı bilinmeyen fazlaca da eski olmayan bir camisi vardır. Geçimini hayvancılıktan sağlamaktadır.

Saip

Karaburun Yarımada'sının Güneyinde yer almaktadır. Saip Mahallesinin tarihi geçmiş olarak çok eskilere dayanan ve sahip olduğu iskele (Saipaltı) nedeniyle de eskiden çok önemli bir ticaret merkezi olan bir yerleşimdir. Nüfusu 282 kişidir. Geçimini tarım ve hayvancılıkla sağlamaktadır. Denize kıyısı olması nedeniyle Balıkçılık da yapılmaktadır.

Karaburun

Karaburun Mahallesi merkez mahalle olarak kabul edilmektedir. Nüfusu 1193'dür. Dağlık yapısı nedeniyle tarım arazileri kısıtlı olsa da narenciye ve sebze üretimi giderek yaygınlaşmaktadır. Karaburun 'da yetişen tarım ürünlerinin hemen hepsi organiktir. Hurma zeytini, enginarı, mandalina ve üzümü yetişmektedir. Turizm yangındır bu mahallede. Yeni yapılaşmalar hızla artmaktadır bu bölgede.

Bozköy

Karaburun'a 7 km., Mordoğan'a 27 km. 150m. Rakımlı bir mahalledir. Mahalle 1800 yıllarında kurulduğu, 177 nüfuslu küçük bir yerleşim yeridir. Geçim kaynağı tarım, hayvancılık ve çiçekçiliktir. 1954 yılında devlet tarafından yapılmış bir meydan çeşmesi ile köyün yukarı yamacına yakın yerde ise daha eski tarihi bir çeşmesi vardır. İki çeşmenin de suyu akar vaziyettedir. Köy meydanında minaresi 1958 yılında yapılmış, bir camisi bulunmaktadır. Meydanda kahvehanede asırlık ağaçları dikkat çekmektedir.

Tepeboz / Yeni Liman

Karaburun İlçe Merkezine Uzaklığı 8 km. ve Nüfusu 296 kişi olan bir liman yerleşim yeridir. Tepeboz ve Yeni Liman, geçmişte neredeyse sadece yabancıların yaşadıkları yerleşim yerlerindendir. Türklere ait kayıtlara da rastlanmakla birlikte sayısı çok azdır. Özellikle Yeni Liman' ın bir iskeleye sahip olması nedeniyle, önemli bir ticaret merkezi olduğu bilinmektedir. Eski nüfusuyla ilgili bilgiler azdır. Ancak 1923 yılında 19 hane olarak kayıtlarda yer alan köy, 1926 kayıtlarında 3 hane ve 15 kişi olarak gösterilmektedir. Bu da mübadele ile yaşanan göçler ile açıklanabilir. 1935 kayıtları ise köy nüfusunun 123 kişi olduğu şeklindedir. Tepeboz köyü bugün tarihi dokusu ve restore edilmiş taş evleriyle, geçmişi çok iyi yansıtmaktadır. Köy içinde bir cami ile çok güzel bir çeşme vardır. Yeni Liman' da ise denize girmeye çok elverişli bir plaj, balıkçı barınağı ve gene tarihi evler yer almaktadır.

Haseki

Karaburun Yarımada'nın Kuzeyinde yer almaktadır. Yamaç üzerine yerleşmiş 105 kişi nüfusuna sahip hayvancılıkla geçinen bir mahalledir.

Sarpıncık

Karaburun merkeze 15 km. uzakta, 300 metre rakımlı bir mahalledir. 114 kişi nüfuzu kayıtlıdır. Yazın nüfuz artıyor. 1800 yıllarında kurulan köy, zeytincilik, tarım ve hayvancılıkla geçiniyor. Mahallede de bir köy odası, bir pansiyon, bir adet eski cami, bir fırın ile en ilginç fenerdi. Yarımada'nın burun kısmında bulunan güzel koyları ve tarihi yel değirmeni, çeşmeler ve taş evleri ile ilgi çeker. Sarpıncık Mahallesi'nde atıl halde bulunan sabun atölyesini işler hale getirmek için bir proje geliştirilmiş bölge yağlarıyla sabun imalatına başlanmıştır.

Parlak

Karaburun Yarımada'sının batısında yer almaktadır. Nüfusu 120 olan mahalle hayvancılıkla geçinmektedir. Mahallede eski tarihi evler bulunmaktadır.

Salman

Karaburun Yarımada'sının batısında yer almaktadır. Nüfusu 112 kişi olan mahalle hayvancılık ve tarımla geçinmektedir. Mahallede eski tarihi evler bulunmaktadır ve kırsal yerleşimindir.

Küçükbahçe

Karaburun Yarımada'sının Güney Batısında yer almaktadır. Deniz kenarı yerleşimidir. Geçimini balıkçılık ve hayvancılık ile geçinmektedir.

Yaylaköy

Karaburun Yarımada'sının kent içi yol üzerinde yer alan bir mahalledir. Geçimini hayvancılıkla sağlamaktadır. Nüfusu 85 kişidir. Kırsal yerleşimdir.

BÖLÜM ÜÇ

ÇEVRESEL YAPI

3.1. Kavramlar

- **Jeoloji**

Yeryuvarının yapılışını ve yeryüzünde meydana gelen fiziksel, kimyasal ve biyolojik değişmelerin geçmişini araştıran bir ilimdir.

- **Kentsel Morfoloji**

Kentlerin fiziksel dokusunu tanımlayan biçimsel ve yapısal öğelerin bir araya geliş koşulları ile dokudaki oluşum, değişim ve başkalaşıma neden olan süreçlerin ve aktörlerin incelenmesidir.

- **Sürdürülebilirlik**

Sürdürülebilirlik daimî olma yeteneği olarak adlandırılabilir. Ekoloji bilimindeki anlamı ise biyolojik sistemlerin çeşitliliğinin ve üretkenliğinin devamlılığının sağlanmasıdır.

- **Doğal Sit**

Jeolojik devirlere ait olup, ender bulunmaları nedeniyle olağanüstü özelliklere sahip yer üstünde, yeraltında veya su altında bulunan korunması gerekli alanlardır. (2863 sayılı KTVK Kanunu)

- **Arkeolojik Sit**

İnsanlığın varoluşundan günümüze kadar ulaşan eski uygarlıkların yer altında, yer üstünde ve su altındaki ürünlerini, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan her türlü kültür varlığının yer aldığı yerleşmeler ve alanlardır.

- **Endemik Tür**

Endemik türler, yeryüzünün yalnızca belirli bölgelerinde yayılış gösteren yerel ve ender (yaşam alanı belirli bir bölge ile sınırlı) canlılardır.

- **Hidroloji**

Suların yerküre üzerindeki dağılımını ve mekanik, fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerini inceleyen disiplinler arası bir bilimdir.

- **Hidrojeoloji**

Yeraltı suyu jeolojisi anlamına gelip, yer altı suyunun özellikleri, kökeni, yeraltındaki hareketi ve yüzey suları ile olan etkileşimi hidrojeolojinin ana çalışma konularını oluşturmaktadır.

- **Jeomorfoloji**

Yer şekillerini ve onları oluşturan, süreçleri araştıran ve tanıtan bir bilim dalıdır.

- **Oraj**

Cumulonimbus ve iyi gelişmiş cumulus bulutlarının yarattığı, gök gürültüsü, şimşek, hamleli yer rüzgarı, türbülans, kuvvetli yağmur sağanağı, dolu, buzlanma, orta veya kuvvetli dikey hareket ile karakterize edilen nispeten kısa süreli -yaklaşık 2 saat- lokal fırtınadır. Bir orajın istasyona yaklaşması durumunda önce rüzgar rasetçiden uzaklaşıyor gibi eser ve barometre düşmeye başlar. Oraj biraz daha yaklaşıncaya barometre biraz yükselir ve rüzgar tam tersi yönde yön değiştirerek rasetçiye doğru esmeye başlar. Kuvvetli yağışın başlamasıyla da barometre tekrar düşer. Orajların meydana geldiği bulutlarda taban sıcaklığı yaklaşık olarak 0 °C, tepe sıcaklığı ise -20°C 'dir.

- **Ornitoloji**

Kuşları inceleyen bilim dalıdır.

- **Sismotektonik**

Tektonik hareketlerle depremselliğin ilişkisini yorumlayan ve depremin gelişim sürecini inceleyen özel uzmanlık alanıdır.

- **Evapotranspirasyon**

Bitkinin su tüketimi ve buharlaşma ile birlikte toplam su kaybıdır.

- **Stratigrafi**

Jeolojinin katmanları inceleyen dalıdır.

- **Formasyon**

Bir jeolojik dönemde oluşmuş tabaka dizisi.

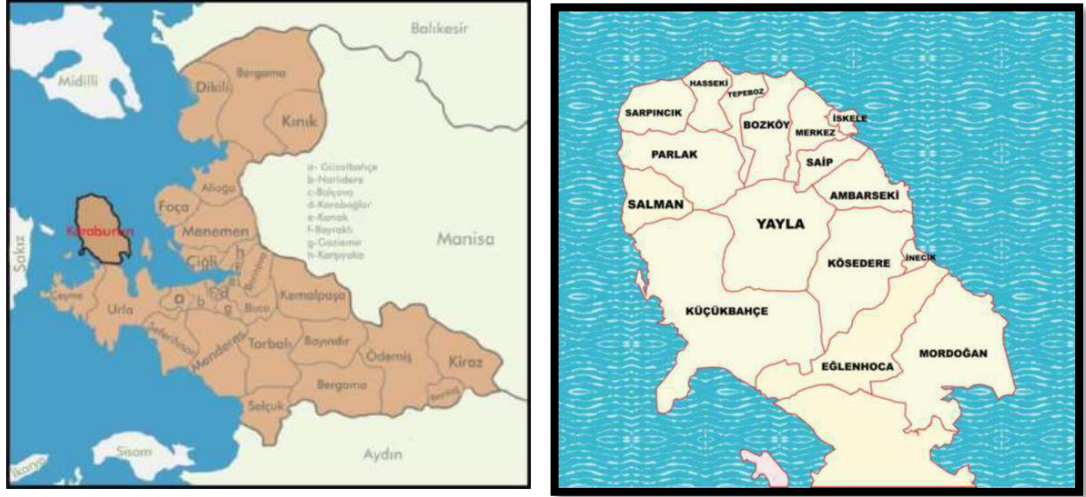
3.2. Coğrafi Konum

Kuzeyinde Balıkesir, güneyinde Aydın, batısında Ege Denizi, doğusunda Manisa ve Aydın illeri yer almaktadır. İzmir ili, Batı Anadolu'nun batı ucunda 38° 24' 45" kuzey enlemleri ve 27° 8' 18" doğu boylamları arasında yer almaktadır. 12.012 km² yüzölçümüne sahiptir.

Karaburun Yarımadası, İzmir'in Ege Denizine doğru uzanan Urla Yarımadasının, Balıklıova ile Gerence koyları arasındaki hattın kuzey kesimini oluşturan 485 km²'lik alana kurulmuştur. Doğusunda Urla, güneyinde Çeşme, batısında Yunanistan'ın Sakız Adası, kuzeyinde Midilli Adası, kuzeydoğusunda ise Foça yer almaktadır. Yarımadanın doğu ve kuzey kıyıları, İzmir Körfezi'nin güney kısmını oluşturmaktadır. Türkiye'nin en büyük yarımadasıdır. Deniz seviyesinden yüksekliği 50 metredir.

Karaburun'da Büyük Ada, Uzun Ada, Göyne ve Bayta (Goni) Adaları bulunmaktadır. İzmir Körfezi boyunca kuzey ve batı kıyılarında çok sayıda koy ve bük bulunmaktadır; Sıcağbükü Koyu, Engicili Burnu, Kum Burnu, Çataalkaya Körfezi, Mordoğan İskelesi, Tuzla Burnu, Ardıç, Kaynarıpınar, Boyabağı, İçmekıyısı, Kaba Burnu, Akbüük Koyu, Eşendere, Olcabük, Saipaltı, Bodrum, Karaburun İskelesi, Kanlıkaya Burnu, Yeniliman, Kömür Burnu, Kumbükü, Badembükü, Denizgiren, Azmak Burnu, Tuzla Koyu, Çolak Burnu, Karareis, Kocadere Koyu, Gerence Koyu, Kiraz Burnu ve Kalaytaş Burnu'dur. Genellikle engebeli bir arazi yapısına sahiptir. Yarımadanın güney-kuzey doğrultusunda bulunan Bozdağ kütlesi, 1218 metre yüksekliği ile yarımadanın en yüksek kesimini oluşturur.

Karaburun ilçe merkezi, Karaburun Yarımadası'nın kuzey ucunda kurulmuştur. İzmir'e uzaklığı 100 km. olan Karaburun, İzmir'in ilçeleri arasında nüfus yoğunluğu en düşük ve nüfusa göre en yaşlı nüfusa sahip olan ilçedir. 6360 sayılı yasa ile bir belde ve 13 köy mahalleye dönüştürülerek belediye sınırlarına dahil edilmiştir. İlçe 16 mahalleden oluşmaktadır. Bunlar; Ambarseki Mahallesi, Bozköy Mahallesi, Eğlenhoca Mahallesi, Hasseki Mahallesi, İncelik Mahallesi, İskele Mahallesi, Kösedere Mahallesi, Küçükbahçe Mahallesi, Merkez Mahallesi, Mordoğan Mahallesi, Parlak Mahallesi, Saip Mahallesi, Salman Mahallesi, Sarpıncık Mahallesi, Tepeboz Mahallesi ve Yayla Mahallesi'dir.

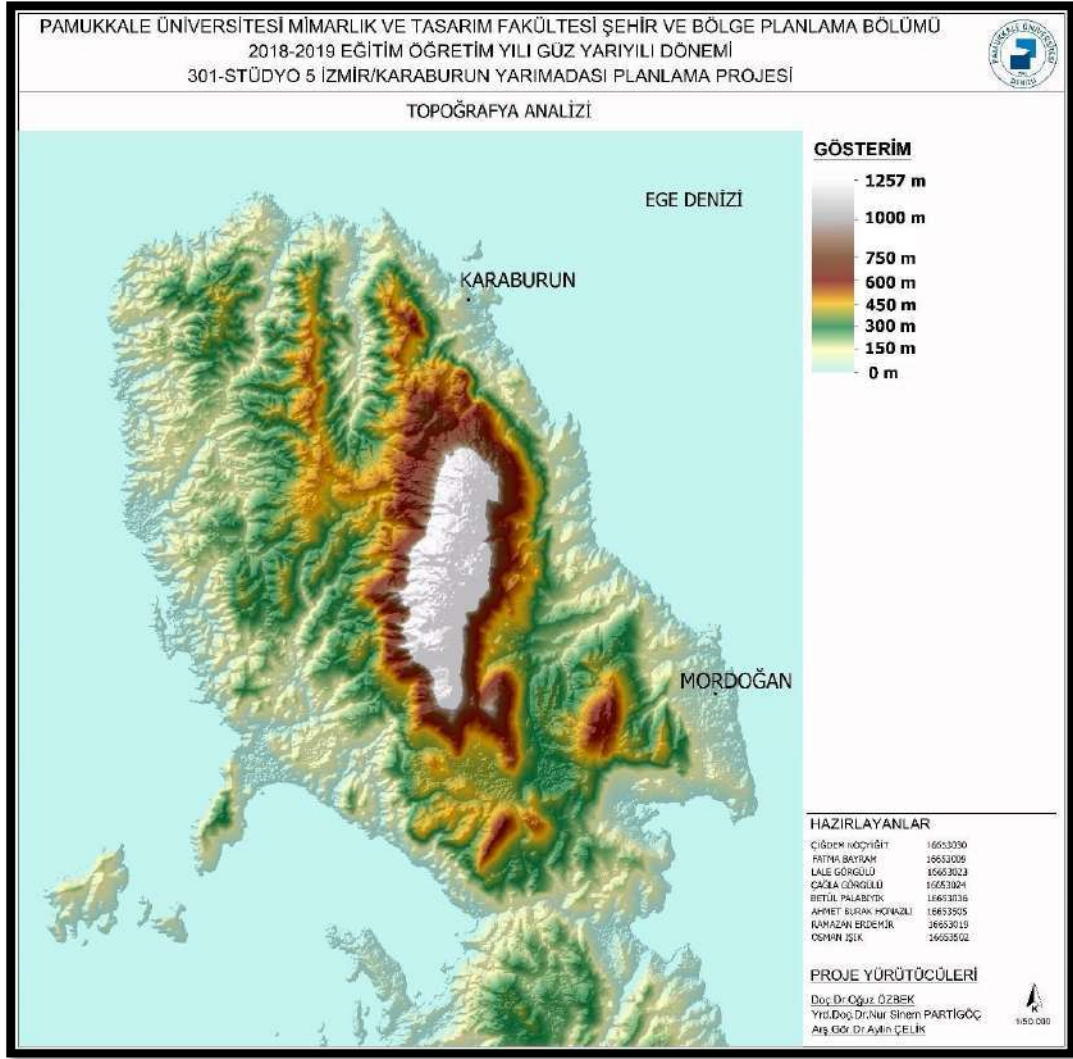

Şekil 35. Karaburun Belediye Sınırı İçinde Yer Alan Mahalleler

3.3. Topoğrafya

Karaburun Yarımadası'ndaki sıradağlara dikey durumda olan ve kuzeyden güneye doğru uzanan dağlar bulunur. Bu dağların en yüksek olanı, Karaburun ilçe merkezinin güneyinde 1257 metre olan Akdağ'dır. Yunt Dağı, Yamanlar ve Boz Dağların dışında, Urla Yarımadasında İzmir Körfezi ve Doğanbey Burnu arasında, yükseklikleri 500 metreyi aşan dağlık alanlar bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, Karaburun Yarımadası'nda, kuzeyde Kömür Burnu ile güneyde Teke Burnu arasında ikinci bir dağ sırası uzanır. Bu sırada, kuzeyden güneye doğru; Akdağ (1257 metre), Küre Dağı, Eskiçidağ (643 metre), Veli Dağı, Kocadağ (490 metre), Geneldağ ve Kırandağ (662 metre) yer almaktadır.

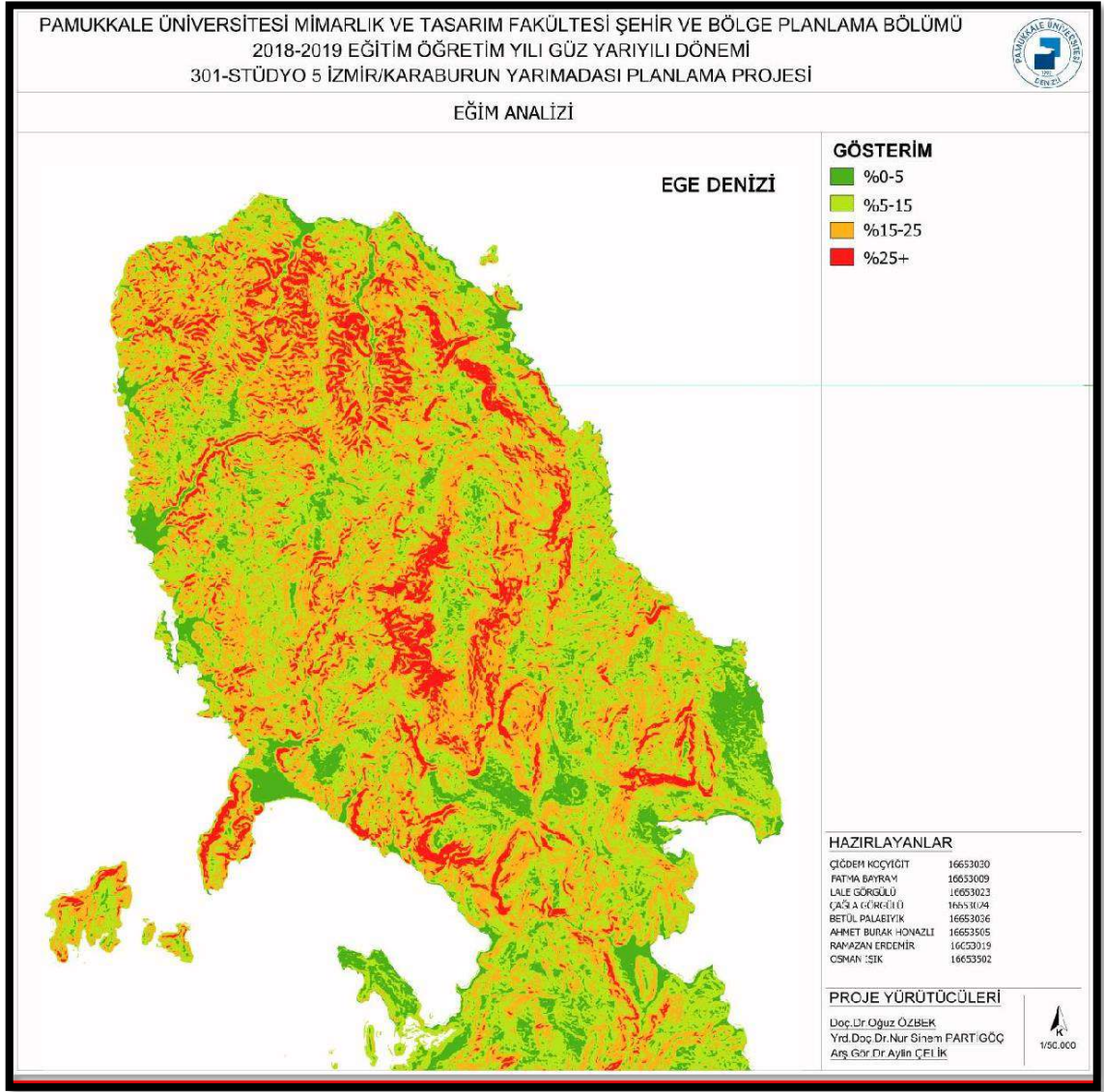
Karaburun Yarımadası'nda 500 metreyi aşan yükseltili akarsularla ayrılmış yaylalık alanlar bulunmaktadır (1/100000 ölçekli Manisa-Kütahya-İzmir Çevre Düzeni Plan Raporu). Yarımadanın en yüksek noktası 1257 metre ile Akdağ'dır. Yükselti kıyılara gidildikçe azalmaktadır. Yerleşim alanları genellikle 0-450 metre aralığındaki yükseltilerde konumlanmaktadır.

Şekil 40. Topoğrafya Analizi [17] (SBP351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.3.1. Eğim

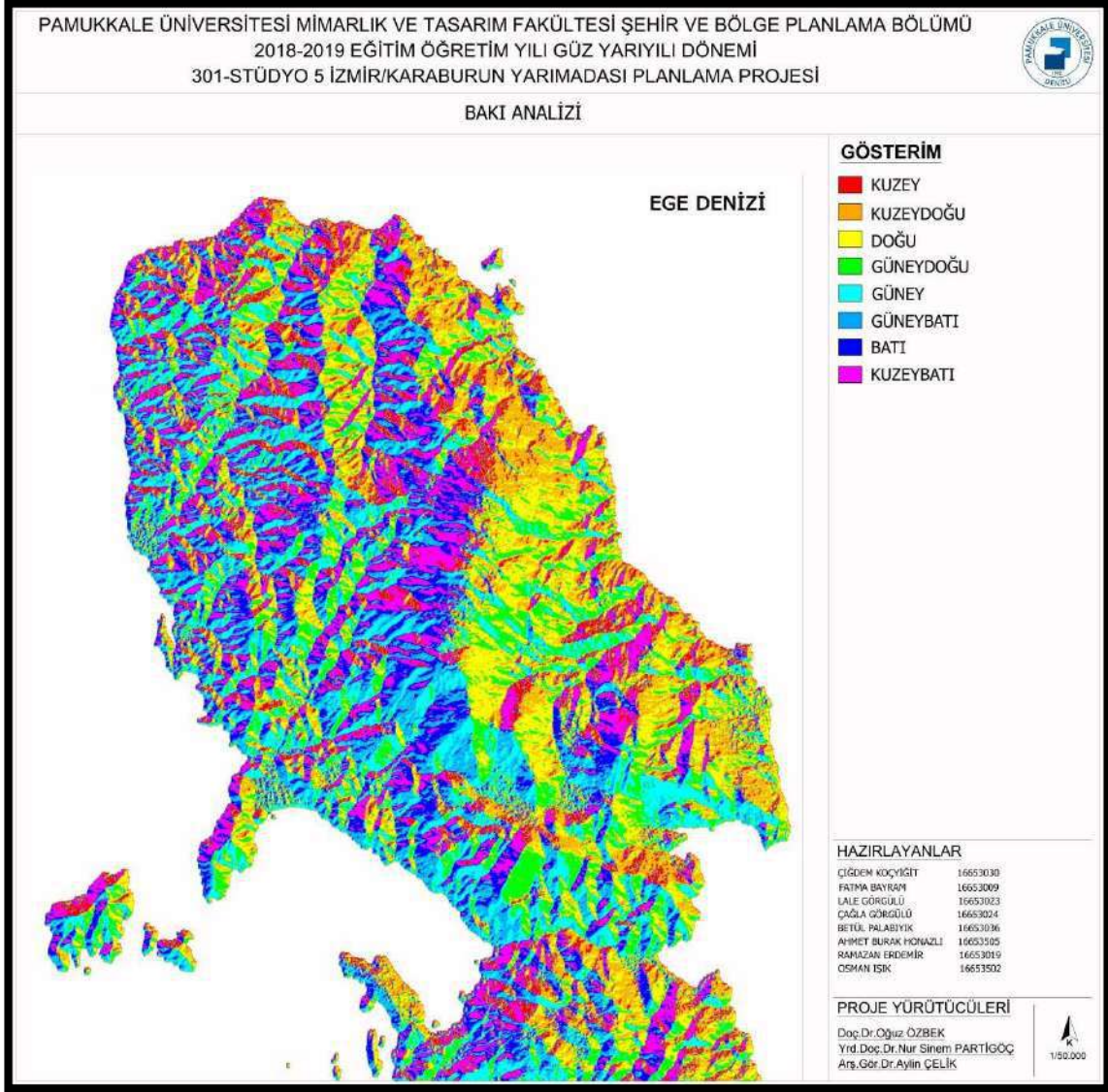
Karaburun Yarımadasının eğimi genellikle %0-15 arasındadır. Yarımada'nın kuzeyi ve güneyinde eğim %15-25 üstü arasında değişiklik göstermektedir. Eğim değerleri yükseldikçe yapılaşmaya uygunluk azalmaktadır. Bu değerler yerleşim lekesinin gelişmesini önleyici doğal eşiklerdir. Ulaşım sistemleri açısından, kent içi yollar genelde %12 eğimi tolere edebilir hatta buzlanmanın olduğu alanlarda bu oran %8 e düşmektedir. Eğimin yüksek olduğu alanlar toprak verimini sınırlamaktadır. Eğim analizine göre, bölgenin %11'i yerleşime uygun olmayan, eğimi %25'den fazla topoğrafik eşik alanlarından oluşmaktadır. Alanın %23'ü eğimi %15-25 arasında genelde yerleşmeye uygun olmayan alanlardır.

Şekil 41. Eğim Analizi [17] (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.3.2. Bakı

Akdağ; Karaburun Yarımadası'nı bakı açısından doğu ve batı olmak üzere ikiye ayıran bir eşik durumundadır. Akdağ'ın doğusunda güneşlenme yoğunlukla; doğu, kuzeybatı ve güney yönlerindedir. Akdağ'ın batısında ise güneşlenmede; güney, güneybatı ve kuzeybatı yönleri hâkimdir. Yerleşim bölgelerinde doğu bakı yönü belirleyici olmuştur.

Şekil 42. Bakı Analizi [17] (SBP351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.4. İklim

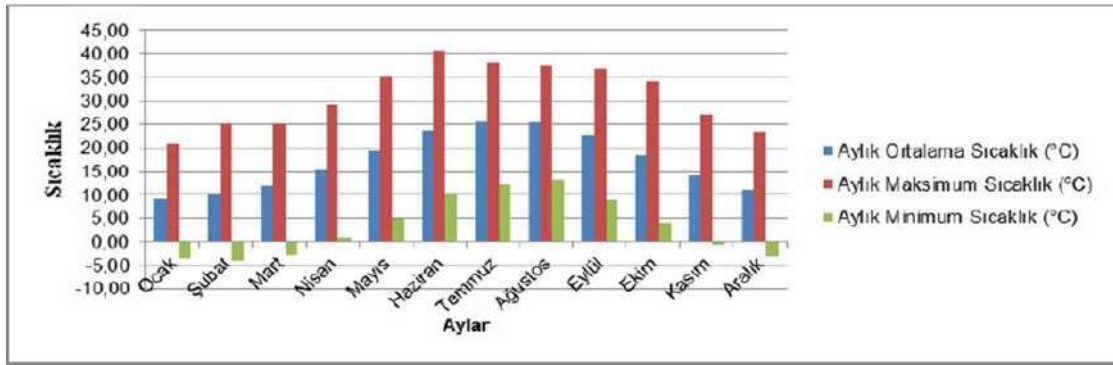
Çeşme Meteoroloji İstasyonu uzun yıllar (1964-2017) gözlem kayıtlarına elde edilen verilere göre ilin hemen hemen tamamı kıyı Ege iklim tipinin etkisi altındadır. Bu iklim tipi yaz ve kış özellikleri itibarıyla Akdeniz iklim tipinin özelliklerini taşır; yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır. Kurak dönem Mayıs ayında başlayarak 5 ay boyunca devam etmekte ve Eylül ayında sonlanmaktadır.(İİÇDR, 2007). Yıllık ortalama sıcaklık 17,3°C'dir. Yıllık maksimum sıcaklık 40,5°C ve yıllık minimum sıcaklık - 4,0°C'dir.

3.4.1. Sıcaklık

1964-2017 yılları arası Çeşme Meteoroloji İstasyonu gözlem kayıtlarına göre yıllık ortalama sıcaklık 17,3 °C'dir. Yıllık maksimum sıcaklık 40,5 °C ve yıllık minimum sıcaklık -4,0 °C olarak kaydedilmiştir.

Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Aylık Ortalama Sıcaklık (°C)	9,40	10,00	11,90	15,20	19,40	23,70	25,70	25,50	22,60	18,40	14,30	11,10	17,3
Aylık Maksimum Sıcaklık (°C)	20,90	25,10	25,20	29,10	35,40	40,50	38,10	37,60	37,00	34,10	27,00	23,40	40,5
Aylık Minimum Sıcaklık (°C)	-3,60	-4,00	-2,60	1,00	5,00	10,00	12,00	13,20	9,00	3,90	-0,70	-3,00	-4,0

Tablo 5. 1964-2017 Yılları Arası Sıcaklık Değerleri [18]

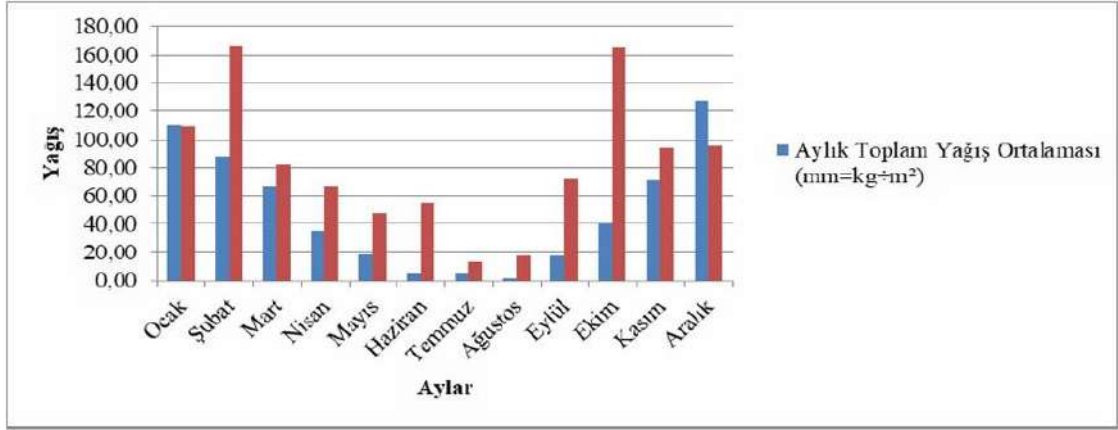
Grafik 1. 1964-2017 Yılları Arası Sıcaklık Dağılımları Grafiği [18]

3.4.2. Yağış

Çeşme Meteoroloji İstasyonu uzun yıllar 1964-2017 gözlem kayıtlarına göre yıllık toplam yağış miktarı 588,3 mm'dir. Günlük en çok yağış miktarı 166,4 mm ile şubat ayında ölçülmüştür.

Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Aylık Toplam Yağış Ortalaması (mm)	110,30	88,20	66,40	35,50	18,40	5,30	4,80	1,80	17,80	41,00	71,50	127,30	588,3
Aylık Maksimum Yağış (mm)	109,00	166,40	82,40	66,50	48,70	55,00	13,50	18,00	72,80	165,20	94,00	95,20	166,4

Tablo 6. 1964-2017 Yılları Arası Yağış Değerleri [18]

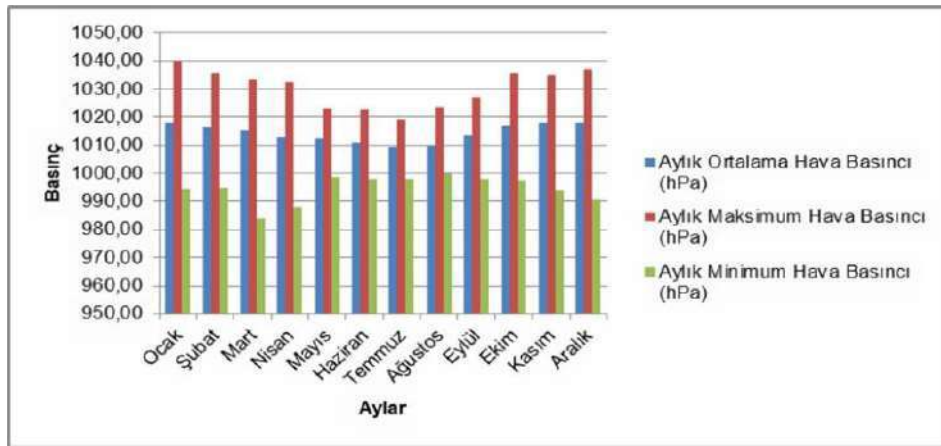
Grafik 2. 1964-2017 Yılları Arası Yağış Dağılımları Grafiği [18]

3.4.3. Basınç

Çeşme istasyonu uzun yıllar (1964-2017) gözlem kayıtlarına göre bölgede ortalama basınç yıllık 1014,34 hPa, maksimum basınç yıllık 1040,00 hPa, minimum basınç yıllık 984,0 hPa 'dır.

Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Aylık Ortalama Basınç (hPa)	1017,90	1016,50	1015,20	1012,90	1012,50	1011,10	1009,30	1009,90	1013,60	1016,90	1018,20	1018,10	1014,34
Aylık Maksimum Basınç (hPa)	1040,00	1035,70	1033,30	1032,70	1023,30	1022,70	1019,20	1023,60	1027,20	1035,60	1034,80	1037,00	1040,00
Aylık Minimum Basınç (hPa)	994,50	994,80	984,00	988,20	998,80	997,80	998,00	999,70	997,80	997,40	993,90	990,70	984,00

Tablo 7. 1964-2017 Yılları Arası Basınç Değerleri [18]

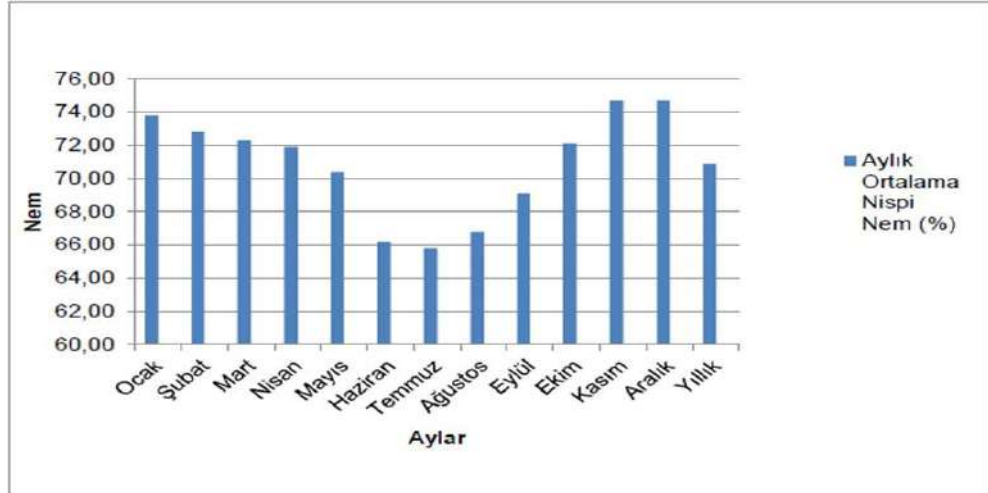
Grafik 3. 1964-2017 Yılları Arası Basınç Dağılımları Grafiği [18]

3.4.4. Nem

1964-2017 yılları arası Çeşme Meteoroloji İstasyonu gözlem kayıtlarına göre yıllık ortalama nem %70,9 olarak ölçülmüştür.

Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Aylık Ortalama Nem (%)	73,80	72,80	72,30	71,90	70,40	66,20	65,80	66,80	69,10	72,10	74,70	74,70	70,9

Tablo 8. 1964-2017 Yılları Arası Nem Değerleri [18]

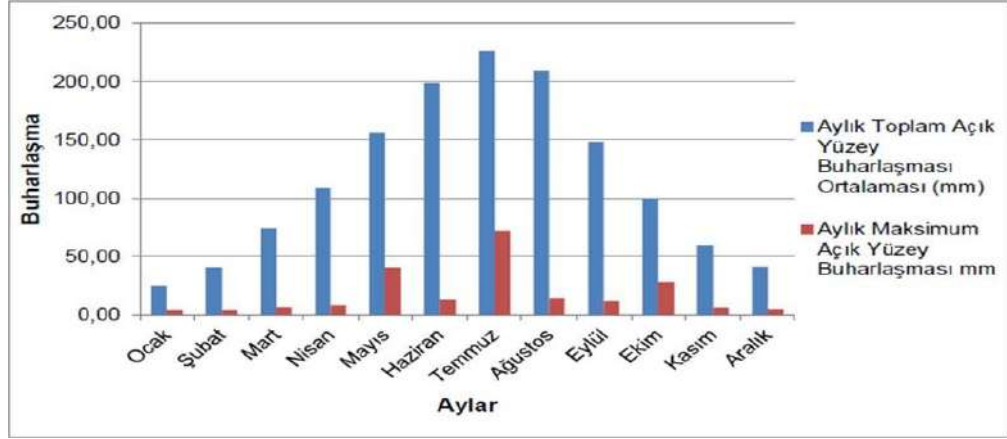
Grafik 4. 1964-2017 Yılları Arası Nem Dağılımı Grafiği [18]

3.4.5. Buharlaşma Durumu

1964-2017 yılları arası Çeşme Meteoroloji İstasyonu gözlem kayıtlarına göre yıllık Ortalama Açık Yüzey Buharlaşması toplamı 1386,3 mm, günlük maksimum açık yüzey buharlaşması 72,0 mm. ile temmuz ayında ölçülmüştür.

Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Ortalama Açık Yüzey Buharlaşması (mm)	24,70	40,10	74,00	108,60	156,00	198,70	226,10	209,50	148,10	100,00	59,70	40,80	1386,3
Günlük Maksimum Açık Yüzey Buharlaşması (mm)	4,00	4,00	6,40	8,40	40,00	12,50	72,00	14,20	11,80	28,00	6,20	4,80	72,0

Tablo 9. 1964-2017 Yılları Arası Buharlaşma Değerleri [18]

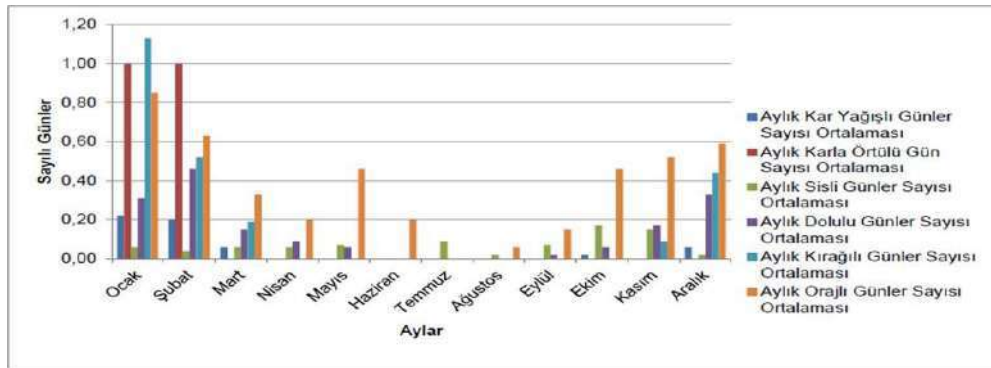
Grafik 5. 1964-2017 Yılları Arası Buharlaşma Dağılımı Grafiği [18]

3.4.6. Sayılı Günler

1964-2017 yılları arası Çeşme Meteoroloji İstasyonu gözlem kayıtlarına göre yıllık kar yağışlı günler sayısı toplamı 0,56' dır. Yıllık kar örtülü günler sayısı toplamı 2, sisli günler sayısı ortalaması 0,81, dolulu günler sayısı ortalaması 1,65 ve kırılgılı günler sayısı ortalaması 2,37 ve orajlı günler sayısı ortalaması 4,45 olarak gözlemlenmiştir.

Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Kar Yağışlı Günler Sayısı	0,22	0,20	0,06							0,02		0,06	0,56
Kar Örtülü Günler Sayısı	1,00	1,00											2
Sisli Günler Sayısı Ortalaması	0,06	0,04	0,06	0,06	0,07		0,09	0,02	0,07	0,17	0,15	0,02	0,81
Dolulu Günler Sayısı Ortalaması	0,31	0,46	0,15	0,09	0,06				0,02	0,06	0,17	0,33	1,65
Kırılgılı Günler Sayısı Ortalaması	1,13	0,52	0,10								0,00	0,44	2,37
Orajlı Günler Sayısı Ortalaması	0,85	0,63	0,33	0,20	0,46	0,20		0,06	0,15	0,46	0,52	0,59	4,45

Tablo 10. 1964-2017 Yılları Arası Yağışlı, Sisli, Dolulu, Kırılgılı, Orajlı Günler [18]

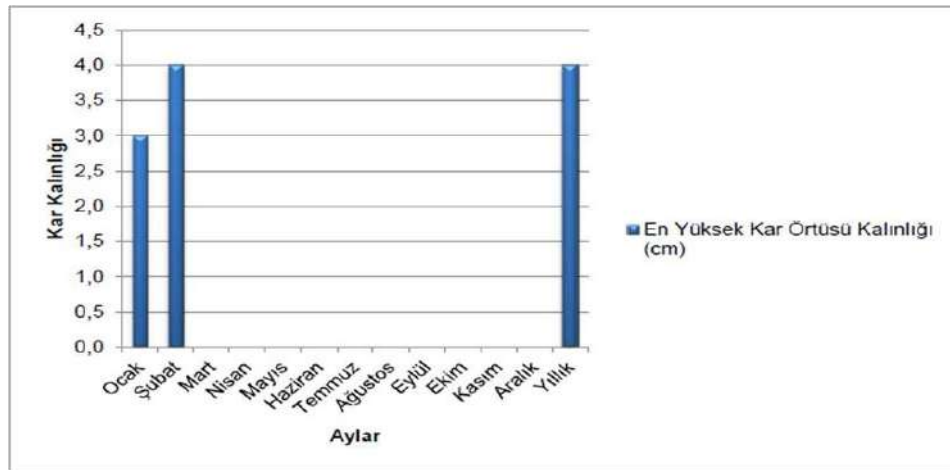
Grafik 6. 1964-2017 Yılları Arası Yağışlı, Sisli, Dolulu, Kırılgılı, Orajlı Günler Dağılımı [18]

3.4.7. Maksimum Kar Kalınlığı

1964-2017 yılları arası Çeşme Meteoroloji İstasyonu gözlem kayıtlarına göre yıllık maksimum kar kalınlığı 4 cm ile Şubat ayında ölçülmüştür.

Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
En Yüksek Kar Örtüsü Kalınlığı (cm)	3,00	4,00											4

Tablo 11. 1960-2014 Yılları Arası Maksimum Kar Kalınlığı Değerleri [18]

Grafik 7. 1964-2017 Yılları Arası Maksimum Kar Kalınlığı Dağılımı Grafiği [18]

3.4.8. Rüzgâr

1964-2017 yılları arası Çeşme Meteoroloji İstasyonu gözlem kayıtlarına göre rüzgârın esme sayıları toplamı aşağıda tabloda verilmektedir.

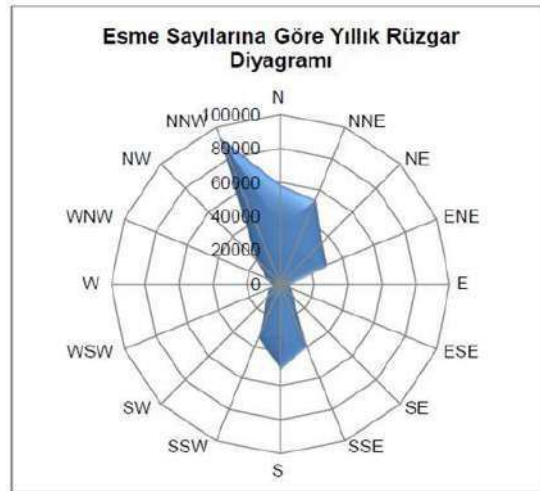
Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
N	2359	2626	3811	4925	5979	7019	8364	7422	5891	4867	3033	2265	58561
NNE	4143	3729	4304	3303	3985	4706	5840	5867	5107	5146	3712	3794	53636
NE	4513	3934	3382	1647	1528	1272	1325	1751	2348	3774	3893	4719	34086
ENE	6292	4332	3476	1172	701	464	277	455	820	2347	3128	5634	29098
E	757	576	574	338	296	165	94	118	204	451	483	775	4831
ESE	1078	885	780	525	406	259	103	136	255	451	599	855	6332
SE	1326	1175	914	835	891	540	287	291	471	845	1183	1444	10202
SSE	3894	4147	4380	4210	3502	2475	1219	1065	2017	3299	4770	4593	39571
S	4502	4772	5654	6391	5112	3166	1232	1294	2617	4148	5703	5214	49805
SSW	4000	3800	3387	4192	3178	1839	608	540	1594	2303	4165	4340	33946
SW	1791	1335	1167	1259	883	468	161	166	503	744	1306	1609	11392
WSW	1027	1013	770	880	478	311	200	158	326	575	816	1032	7586
W	483	394	396	365	399	192	181	246	433	429	487	445	4450
WNW	579	545	602	606	635	682	958	1134	1119	704	561	512	8637
NW	640	571	832	1136	1741	2626	3127	3689	2530	1596	1028	611	20127
NNW	2247	2389	5279	6546	9772	11834	15777	15241	11509	7692	3314	1970	93570

Tablo 12. 1964-2017 Aylık Rüzgar Esme Sayıları Dağılımı [18]

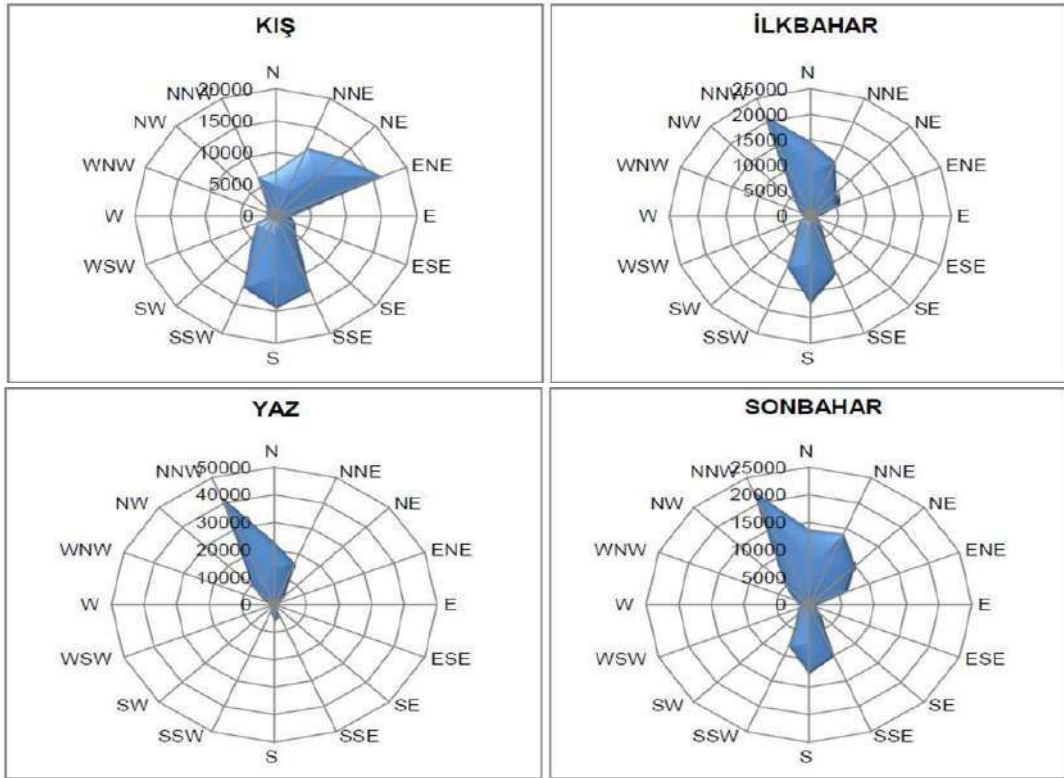
1964-2017 yılları arası Çeşme Meteoroloji İstasyonu gözlem kayıtlarına göre 1. Derece hâkim rüzgâr yönü (NNW) Kuzey-Kuzey Batı, 2. Derece hâkim rüzgâr yönü (N) Kuzey, 3. Derece hâkim rüzgâr yönü (NNE) Kuzey-Kuzeydoğu olarak gözlemlenmiştir. 1964-2017 yılları arası Çeşme Meteoroloji İstasyonu gözlem kayıtlarına göre esme sayıları mevsimlik olarak hesaplanmış ve aşağıda tabloda verilmiştir.

	KIŞ	İLKBAHAR	YAZ	SONBAHAR
N	7250	14715	22805	13791
NNE	11666	11592	16413	13965
NE	13166	6557	4348	10015
ENE	16258	5349	1196	6295
E	2108	1208	377	1138
ESE	2818	1711	498	1305
SE	3945	2640	1118	2499
SSE	12634	12092	4759	10086
S	14488	17157	5692	12468
SSW	12140	10757	2987	8062
SW	4735	3309	795	2553
WSW	3072	2128	669	1717
W	1322	1160	619	1349
WNW	1636	1843	2774	2384
NW	1822	3709	9442	5154
NNW	6606	21597	42852	22515

Tablo 13. 1964-2017 Yılları Arası Mevsimlik Esme Sayıları Toplamı [18]

Şekil 43. 1964-2017 Yılları Arası Yıllık Esme Sayıları Rüzgâr Diyagramı [18]

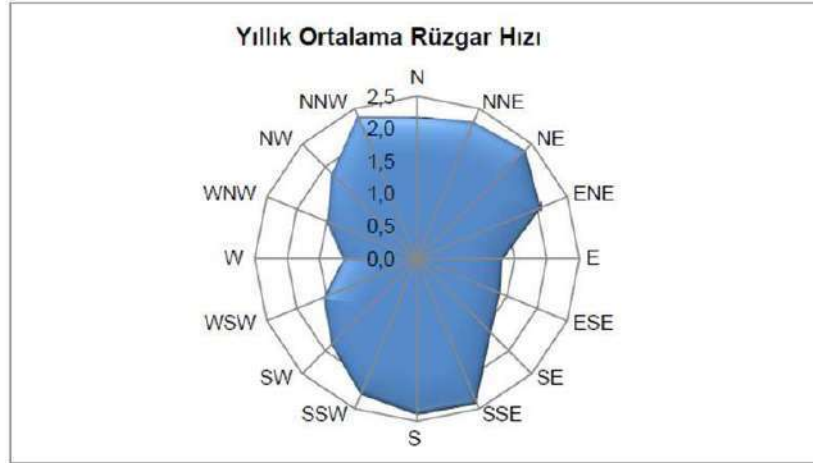
Şekil 36. 1964-2017 Yılları Arası Yıllık Esme Sayıları Rüzgâr Diyagramı [18]

1964-2017 yılları arası Çeşme Meteoroloji İstasyonu gözlem kayıtlarına göre rüzgârın esme hızları aşağıda tabloda verilmektedir.

Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ortalama Rüzgâr Hızı
N	2,40	2,70	2,40	2,20	2,00	2,00	2,10	2,00	1,90	2,10	2,10	2,30	2,2
NNE	2,70	2,80	2,50	2,00	1,80	1,90	2,20	2,10	2,00	2,40	2,30	2,60	2,3
NE	2,80	2,90	2,50	1,90	1,80	2,00	2,30	2,40	2,30	2,40	2,30	2,70	2,4
ENE	2,60	2,60	2,30	1,70	1,60	1,50	1,90	2,00	1,80	2,00	2,10	2,50	2,1
E	2,00	1,90	1,60	1,30	1,10	0,90	0,80	0,90	0,80	1,10	1,40	2,00	1,3
ESE	1,80	2,20	1,80	1,20	1,20	1,20	0,90	0,90	1,00	1,20	1,30	1,90	1,4
SE	2,00	2,20	1,90	1,60	1,50	1,40	1,20	1,20	1,00	1,30	1,80	2,20	1,6
SSE	2,80	3,30	2,90	2,60	2,20	1,90	1,90	1,80	1,70	2,10	2,50	3,00	2,4
S	2,90	2,90	2,90	2,80	2,50	2,10	1,70	1,80	1,80	2,00	2,30	2,80	2,4
SSW	2,70	2,70	2,50	2,60	2,30	2,20	1,80	1,70	1,80	1,80	2,20	2,50	2,2
SW	2,40	2,20	2,00	2,30	1,90	2,10	1,50	1,20	1,40	1,30	1,70	2,10	1,8
WSW	1,90	2,10	1,70	1,70	1,60	1,60	1,40	1,10	1,20	1,10	1,50	1,60	1,5
W	1,40	1,40	1,20	1,20	1,10	1,00	1,10	1,00	1,00	0,80	1,00	1,30	1,1
WNW	1,40	1,60	1,30	1,10	1,30	1,70	2,00	2,00	1,70	1,30	1,10	1,30	1,5
NW	1,80	1,90	1,80	1,60	1,70	2,00	2,30	2,10	1,90	1,70	1,70	1,60	1,8
NNW	2,30	2,30	2,60	2,40	2,20	2,50	2,80	2,60	2,40	2,20	2,00	2,10	2,4

Tablo 14. 1964-2017 Yılları Arası Yönlere Göre Ortalama Rüzgâr Hızları (m/s) [18]

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında SBP 351 Kodlu Stüdyo 6 dersi kapsamında Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

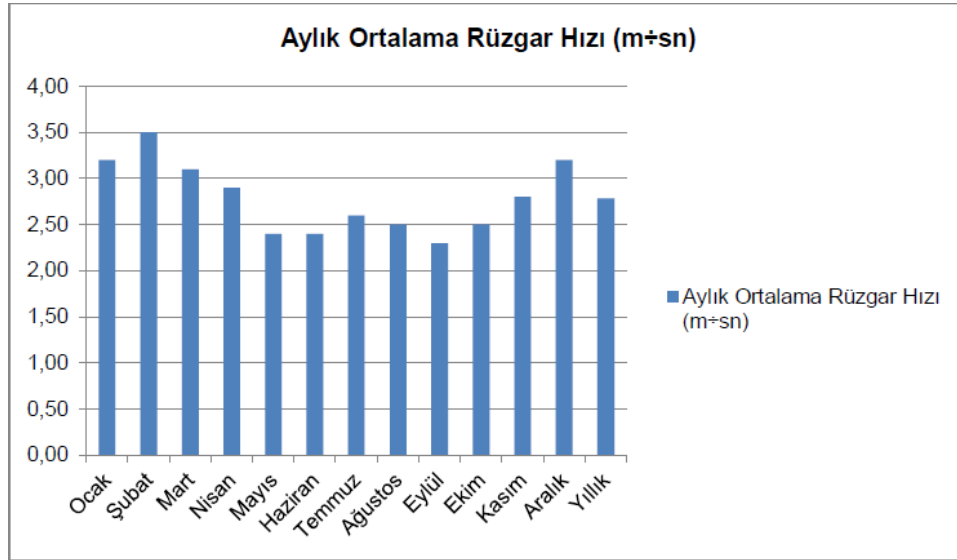

Şekil 37. Uzun Yıllar Yıllık Yönlere Göre Rüzgâr Hızları Diyagramı [18]

1964-2017 yılları arası Çeşme Meteoroloji İstasyonu gözlem kayıtlarına göre yıllık ortalama rüzgâr hızı 2,8 m/sn' dir.

Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Ortalama Rüzgâr Hızı (m_sec)	3,20	3,50	3,10	2,90	2,40	2,40	2,60	2,50	2,30	2,50	2,80	3,20	2,8

Tablo 15. 1964-2017 Yılları Arası Aylık Ortalama Rüzgâr Hızları [18]

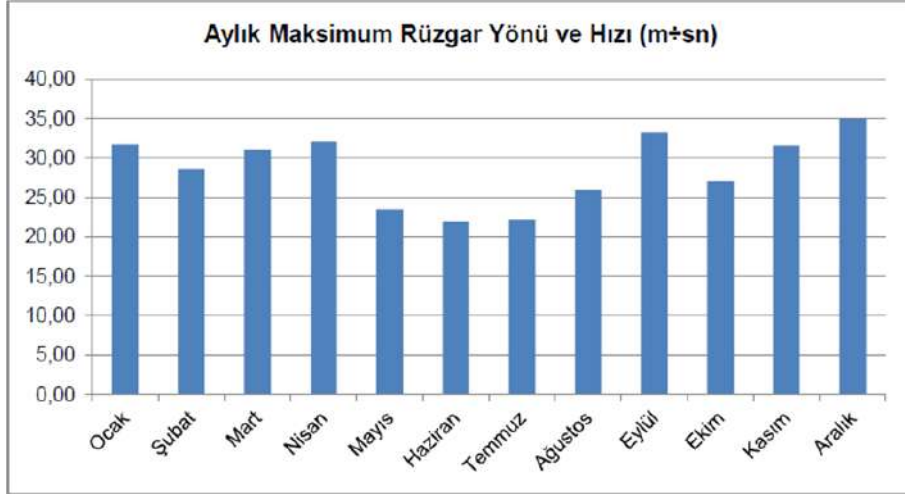

Grafik 8. Aylık Ortalama Rüzgâr Hızları Grafiği [18]

Aşağıda esme hızlarına göre maksimum rüzgâr hızı ve aşağıdaki tabloda görülmektedir. Buna göre esme hızı 34,9 m/sn ile güney yönünde aralık ayında gözlemlenmiştir.

Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Maksimum Rüzgâr Hızı (m_sec) ve Yönü	SSE 31,7	SSW 28,6	SSE 31,0	N 32,1	SSE 23,5	NNE 21,9	NNE 22,2	N 25,9	W 33,3	SSE 27,0	N 31,6	S 34,9

Tablo 16. Maksimum Rüzgâr Hızı ve Yönü [18]

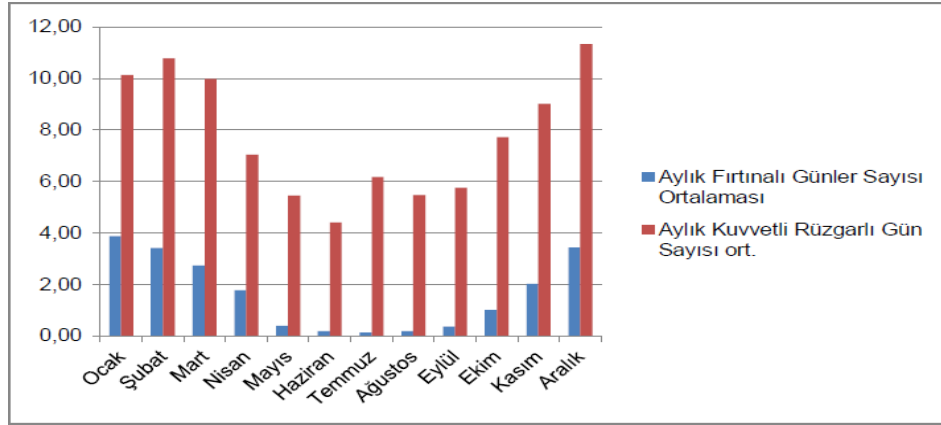

Grafik 9. Maximum Rüzgâr Hızı Grafiği [18]

1964-2017 yılları arası Çeşme Meteoroloji İstasyonu gözlem kayıtlarına göre ortalama yıllık toplam fırtınalı günler sayısı 19,4 kuvvetli rüzgârlı günler sayısı 93,2 'dir.

Parametre	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık Toplam
Fırtınalı Günler Sayısı Ortalaması	3,87	3,40	2,73	1,77	0,38	0,17	0,12	0,17	0,35	1,00	2,02	3,42	19,4
Kuvvetli Rüzgârlı Günler Sayısı Ortalaması	10,13	10,77	9,98	7,04	5,44	4,40	6,17	5,46	5,75	7,71	9,02	11,33	93,2

Tablo 17. 1964-2017 Yılları Arası Fırtınalı Günler, Kuvvetli Rüzgârlı Günler Sayıları [18]

Grafik 10. Fırtınalı Günler, Kuvvetli Rüzgarlı Günler Sayıları Grafiği [18]

3.5. Toprak Yapısı

Yarımadanın genelinde kırmızı kahverengi akdeniz toprakları mevcuttur ve bu topraklar tarıma elverişlidir. Yarımadanın batısında kireçsiz kahverengi orman toprakları bulunmaktadır. Mordoğan, İncecik ve Kösedere’de rendzina toprakları bulunmaktadır. Bu topraklar zeytin yetiştirmeye elverişli topraklardır.

3.5.1. Toprak Kabiliyeti

İzmir’in topraklarının büyük bölümü kalkersiz kahverengi topraklar sınıfına girmektedir. Alanı geniş olan diğer topraklar, kalkersiz kahverengi orman toprakları ile kırmızı Akdeniz topraklarıdır. Akarsu havzalarının düz bölümlerini oluşturan alüvyonel araziler geniş bir alanı kapsamaktadır. Geriye kalan topraklar ise kahverengi orman toprakları, kırmızı Akdeniz toprakları, rendzina toprakları ve organik topraklarıdır.

Toprak Sınıfları	Alan(ha)	Payı(%)
Kalkerli Kahverengi Toprak	362.927	43,3
Kalkerli Orman Toprağı	196.324	16,4
Kırmızı Akdeniz Toprağı	190.098	15,9
Alüvyonel Topraklar	142.807	12,0
Kahverengi Orman Toprakları	51.459	4,3
Rendizina Toprakları	40.090	3,4
Kırmızı Akdeniz Toprakları	30.504	2,4
Diğerleri	183.091	15,3
Toplam	1.197.300	100

Tablo 18. Oluşumlarına Göre Toprak Sınıfları [18]

Yarımadanın genelinde kırmızı kahverengi akdeniz toprakları mevcuttur ve bu topraklar tarıma elverişlidir. Yarımadanın batısında kireçsiz kahverengi orman toprakları bulunmaktadır. Mordoğan, İncik ve Kösedere’de rendzina toprakları bulunmaktadır. Bu topraklar zeytin yetiştirmeye elverişli topraklardır.

- **Kırmızı Renkli Akdeniz Toprağı (Terra – Rossa)**

Akdeniz iklimine özgü kırmızı renkli topraklardır. Kalker, marn, kil ve serpantinlerden oluşan kayalar üzerinde ve genelde güney Marmara bölümü, Ege, Akdeniz bölgelerinde görülen Terra-Rossa Toprakları kil ve demiroksitler bakımından zengin topraklardır. Toprak içindeki demirin nem eşliğinde oksitlenmesiyle topraklar kırmızı kiremit rengi alır. Kayalık kalker arazi üzerinde yer yer dikkati çeken uvala ile polye tabanlarında görülen bu toprakların genelde Toros dağlarının 1000 m’nin üzerinde olan kesimlerinde organik maddelerin çok olması nedeniyle renkler çok daha koyu kırmızıdır. Bu topraklar yer yer verimli tarım topraklarını meydana getirirler.

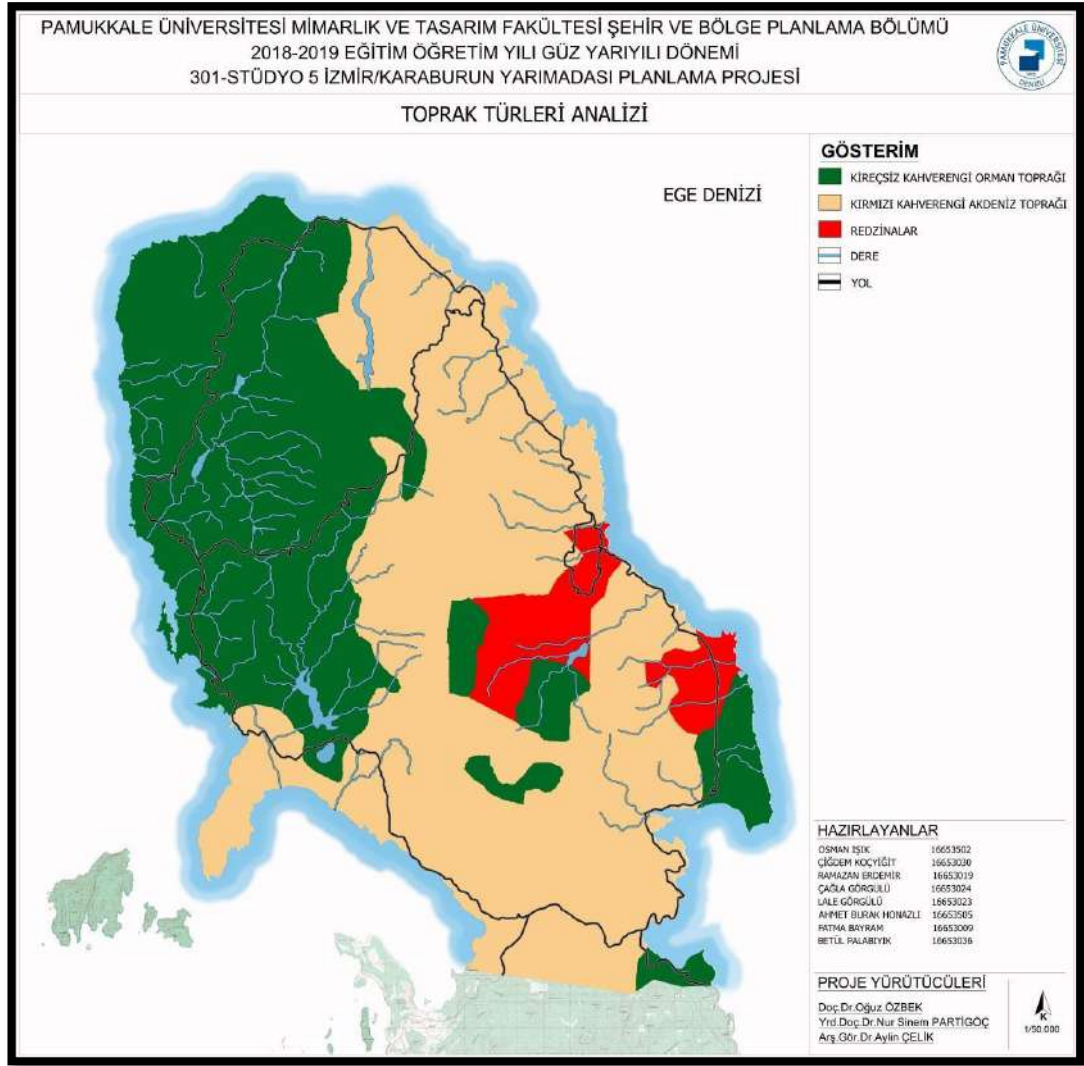
- **Kahverengi Orman Toprağı**

Orman altında gelişen, bol miktarda organik madde içeren, koyu renkli olan topraklardır. Karadeniz Bölgesi’nin büyük bir kısmında İç Anadolu’nun 1200 m’den yüksek kısımlarındaki ormanlık alanlarda, Yıldız Dağları’nda, Güneydoğu Toroslar’da yaygındır. Kireçli ve kireçsiz olarak ikiye ayrılır. Kireçsiz orman toprağı, Karadeniz ve Yıldız Dağları’nın denize bakan yamaçlarında yağış miktarının fazla olmasından dolayı fazla yıkandığından kireç bakımından fakirdir. Yağışın etkisiyle yüzeyde bulunan kireç alt kısımlara iner. Bunun sonucunda toprak gri (boz) renkli olur. Asitli reaksiyon gösterirler.

- **Rendzina (Kireçli Topraklar)**

Rendzina toprakları ülkemizde yumuşak kireç taşının yaygın olduğu alanlarda görülür. Kalker, kil ve marnlardan oluşan gevşek göl tortulları üzerinde oluşan topraklardır. Bünyesinde bol miktarda kireç bulunduran alt katlarında ise kil ve kireç birikimi olan bu topraklar, koyu renkli ve kalınlığı fazla olmayan topraklardır. Humus bakımından zengin olan bu topraklar, İç Anadolu, Ege ve Doğu Anadolu bölgelerinde yaygındır. İç Anadolu’da tahıl, Ege’de zeytin yetiştiriciliğinde tercih edilir.

Karaburun yarımadasının geneli altıncı sınıf toprak arazisine sahiptir. Altıncı sınıf arazi, ormanlık veya çayır olarak kullanılmaktadır ve orta derecede tedbirler alınmasını icap ettiren arazidir. Fazla meyillidir ve şiddetli erozyona maruz kalır. Yerleşim alanları beşinci sınıf toprak arazileri üzerine konumlanmıştır. Beşinci sınıf arazi düz veya düze yakındır. Fazla miktarda su ve rüzgâr erozyonuna maruz değildir. Birinci, ikinci ve üçüncü sınıf toprak arazileri genellikle yarımada'nın kıyı kesimlerindedir. Birinci, ikinci ve üçüncü sınıf topraklar verimli topraklardır.

Şekil 38. Toprak Türleri Analizi (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.5.2. Toprak Sınıfları

Genellikle araziler kullanma kabiliyetine göre, üzerinde erozyona sebep olunmadan en iyi, en kolay ve en ekonomik bir şekilde tarım yapılabilen birinci sınıf ile, hiçbir tarıma elverişli olmayan, çayır veya ormanlık olarak dahi kullanılamayan, ancak doğal hayata ortam teşkil edebilen veya insanlar tarafından dinlenme yerleri ve milli park olarak kullanılabilen sekizinci sınıf arasında yer alırlar. Aşağıda bu sınıflara ait genel tanımlar verilmiştir.

- **I. Sınıf Tarım Arazisi:**

Birinci sınıf arazi; alışılmış ziraat metotları uygulanabilen düz veya düze yakın, derin, verimli ve kolayca işlenebilen toprakları ihtiva eden arazidir. Bu sınıf arazide pek az su ve rüzgar erozyonu olabilir. Topraklar iyi drenaja sahiptirler, su taşkın zararlarına maruz değildirler. Çapa bitkileri ve diğer entansif yetiştirilen ürünlere uygundur. Yağışların az olduğu yerlerde sulanan birinci sınıf araziler % 1 den az meyilli, derin, tınlı yapılı, iyi su tutma kapasitesi olan, orta derecede geçirgen topraklara sahip arazilerdir.

- **II. Sınıf Tarım Arazisi:**

İkinci sınıf arazi ancak bazı özel tedbirler alınmak suretiyle kolayca işlenebilen iyi bir arazidir. Bunun birinci sınıf araziden farkları, hafif meyillilik, orta derecede erozyona maruz kalmak, orta derecede kalın toprağa sahip olmak, ara sıra orta derecede taşkınlara uğramak ve kolayca izole edilebilecek orta derecede ıslaklık ihtiva etmek gibi sınırlayıcı faktörlerden bir veya bir kaç olabilir.

- **III. Sınıf Tarım Arazisi:**

Üçüncü sınıf arazi, üzerinde iyi bir bitki münavebesi kullanılmak ve uygun ziraat metotları tatbik edilmek suretiyle fazla gelir getiren çapa bitkileri için orta derecede iyi bir arazidir. Orta derecede meyillilik, erozyona fazla hassasiyet, fazla ıslaklık, yüzlek toprak, taban taşının varlığı, fazla kumluluk veya çakıllılık, düşük su tutma kapasitesi ve az verimlilik bu sınıf araziye ait olan özelliklerdir.

- **IV. Sınıf Tarım Arazisi:**

Dördüncü sınıf arazi, özellikle devamlı olarak çayıra tahsis edilmeye müsait arazi sınıfıdır. Ara sıra tarla bitkileri de yetiştirilebilir. Fazla meyil, erozyon, kötü toprak karakterleri ve iklim bu sınıf topraklar üzerinde yapılacak ziraatı sınırlayıcı faktörlerdir. Kötü drenaja sahip az meyilli topraklar da dördüncü sınıfa ithal edilirler. Bunlar erozyona maruz kalmazlar, fakat ilkbaharda birdenbire kuruduklarından ve verimlilikleri de pek az olduğundan birçok ürünlerin yetiştirilmesine uygun değildirler. Yarı-arid bölgelerde dördüncü sınıf araziler üzerinde baklagilleri ihtiva eden münavebe sistemlerinin uygulanması genellikle iklim dolayısıyla mümkün olmamaktadır.

- **V. Sınıf Tarım Arazisi:**

Beşinci sınıf arazi kültür bitkileri yetiştirmeye müsait olmadığından çayır ve orman gibi uzun ömürlü bitkilere tahsis edilir. Kültivasyona, taşlılık ve ıslaklık gibi bir veya birkaç faktör mani olur. Arazi düz veya düze yakındır. Fazla miktarda su ve rüzgâr erozyonuna maruz değildir. Otlama ve ağaç kesimi iyi bir toprak örtüsünün devamlı olarak muhafazası şartıyla yapılır.

- **VI. Sınıf Tarım Arazisi:**

Altıncı sınıf arazi, ormanlık veya çayır olarak kullanılmada dahi orta derecede tedbirler alınmasını icap ettiren arazidir. Fazla meyillidir ve şiddetli erozyona maruz kalır. Yüzlektir, ıslak veya çok kurudur veya başka sebeplerden dolayı kültivasyona müsait değildir.

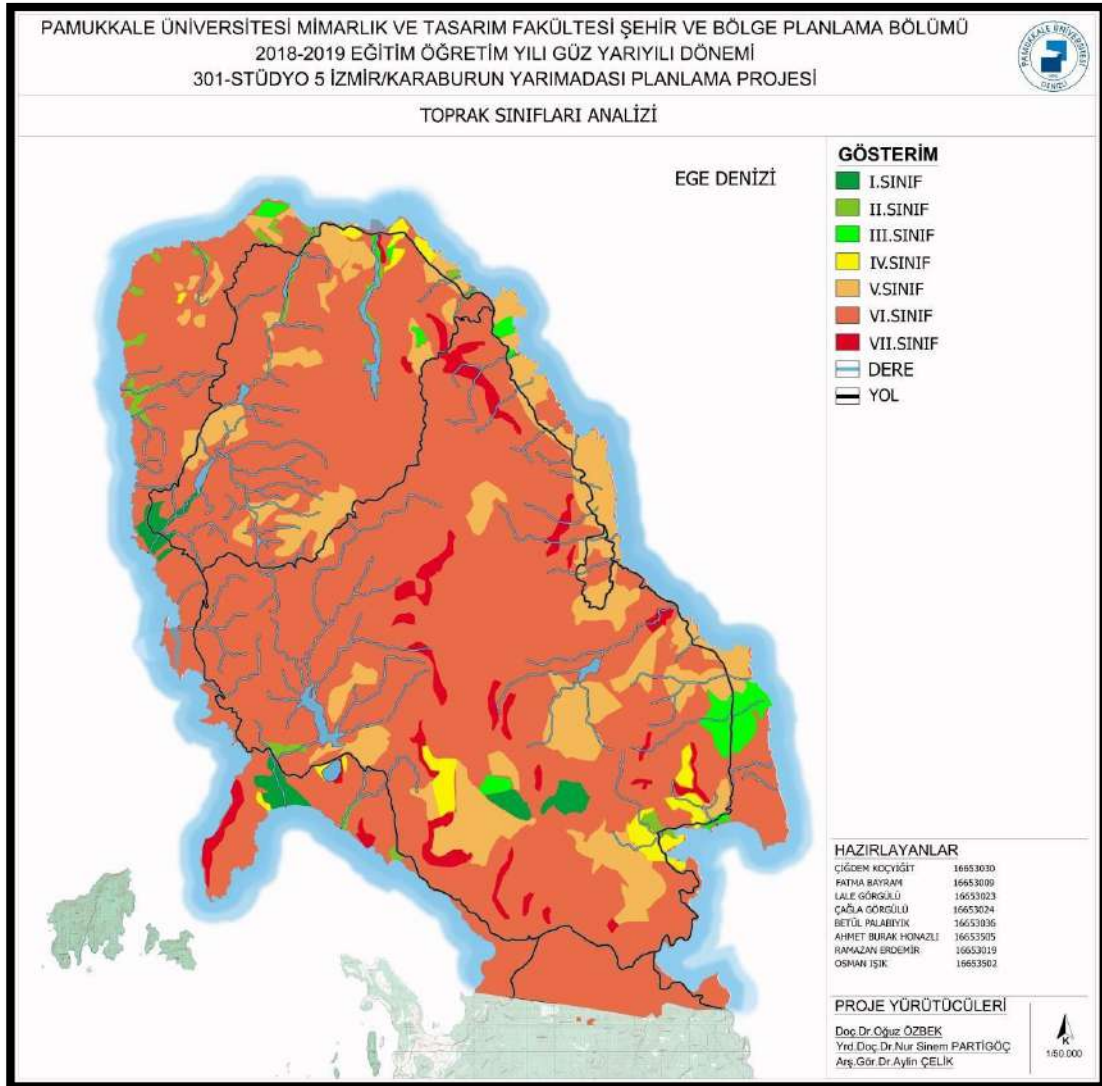
- **VII. Sınıf Tarım Arazisi:**

Yedinci sınıf arazi, çok meyilli, erozyona fazla uğramış, taşlı ve arızalı olup, yüzlek, kuru, bataklık veya diğer bazı elverişsiz toprakları ihtiva eder. Çok fazla ihtimam gösterilmek şartıyla çayır veya orman olarak kullanılabilir. Üzerindeki bitki örtüsü azalırsa erozyon çok şiddetlenir.

- **VIII. Sınıf Tarım Arazisi:**

Sekizinci sınıf arazi, kültivasyona ve çayır veya ormanlık olarak kullanılmaya mani özellikleri ihtiva eder. Bu tür araziler doğal hayata ortam teşkil ettikleri gibi, dinlenme yeri olarak da kullanılır veya akan sulara su toplama havzası olarak muhafaza edilirler. Bunlar, bataklık, çöl, çok derin

oyuntuları ihtiva eden arazilerle, yüksek dağlık, fazla arızalı, taşlı arazileri kapsarlar. [19]

Şekil 39. Toprak Sınıfları Analizi (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

Karaburun yarımadasının geneli altıncı sınıf toprak arazisine sahiptir. Altıncı sınıf arazi, ormanlık veya çayır olarak kullanılmaktadır ve orta derecede tedbirler alınmasını icap ettiren arazidir. Fazla meyillidir ve şiddetli erozyona maruz kalır. Yerleşim alanları beşinci sınıf toprak arazileri üzerine konumlanmıştır. Beşinci sınıf arazi düz veya düze yakındır. Fazla miktarda su ve rüzgâr erozyonuna maruz değildir. Birinci, ikinci ve üçüncü sınıf toprak arazileri genellikle yarımadanın kıyı kesimlerindedir. Birinci, ikinci ve üçüncü sınıf topraklar verimli topraklardır.

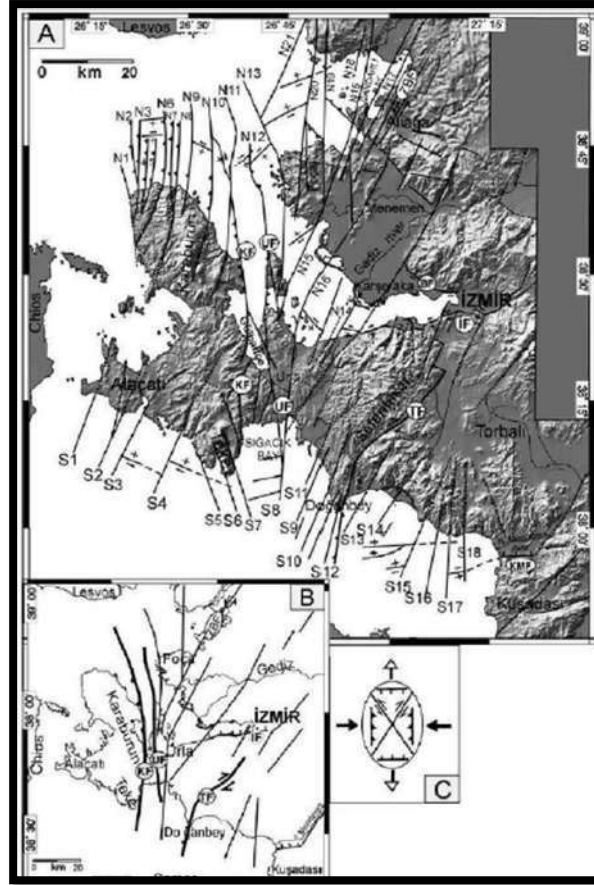
3.6. Hidrolojik ve Hidrojeolojik Durum

3.6.1. Hidroloji (Yerüstü Suları)

DSİ, Yarımada'nın hem içme hem de tarım arazilerinin sulanması için üç adet gölet ve bir adet baraj inşa etmiştir. Göletler ile ilgili yapılan bu çalışmalar ise sadece lokal özelliktedir. Karaburun ilçe sınırları içinde yer alan Mordoğan Göleti hem sulama hem de içme suyu amaçlı olarak kullanılmaktadır. Karaburun ilçe sınırlarında yer alan Karareis Barajı ile Salman ve Bozköy göletlerinde DSİ tarafından yürütülen çalışmalar devam etmektedir.

3.6.2. Hidrojeoloji (Yeraltı Suları)

İzmir'in güneybatısındaki Seferihisar yöresindeki Sığacık körfezi ile Güzelbahçe arasında uzanan Seferihisar Fayı, Ege Denizi tabanında devamlılık sunmaktadır (Ocakoğlu vd. 2004, 2005). Seferihisar fayının Sığacık körfezi ile Gülbahçe arasında karadaki uzunluğu 23 km olup, sualtı bölümüyle birlikte fayın toplam 30 kmlik bir uzunluğa ulaştığı sanılmaktadır. K20D genel doğrultulu olan bu fayın güney yarısı Bornova flišine ait kaya toplulukları içerisinde ve alüvyon düzlüklerinde gözlenmektedir (MTA, 2005)

Şekil 40. İzmir, Aliağa, Karaburun, Alaçatı, Doğanbey ve Kuşadası Cıvırı Sualtı Fayları

Elde edilen veriler; jeolojik açıdan Yarımada'nın son derece önemli birimler içerdiğini ve bu birimlerin Yarımada için önemli kaynaklar olduğunu göstermektedir. Çünkü bu alandaki jeolojik birimler, endüstriyel (kil ocakları) ve metallik (cıva ve mangan gibi) madenlerle birlikte, mağaralar ve çok sayıda fosil yatakları içermektedir. Ayrıca, tektonik açıdan hareketli olan yarımada çok sayıda aktif fay bulunmaktadır ve yerleşim yerlerinin önemli bir kısmı aktif faylara çok yakındır. Aktif fayların bulunduğu bu kesimlerde deprem riski yüksektir. Bu nedenle, bu alanlarda yapılacak her türlü mühendislik yapısına dikkat edilmesi ve aktif zonların bulunduğu kesimlerin yerleşim yerlerine kapatılması zorunludur.

Ekolojik açıdan son derece özgün özelliklere sahip olan yarımada, hem turizm hem de tarım açısından Türkiye'nin önemli yerlerinden biridir. Yarımada su taşıma potansiyeline sahip karstik kireçtaşları ve çatlaklı volkanik kayalar yer almaktadır. Bu kayalar Yarımada'nın büyük bir kısmını kapsamaktadır. Karstik kaynaklardan gelen suların büyük bir bölümü denize boşalmaktadır. Bölgenin su ihtiyacının büyük bölümü yeraltı sularından karşılanmaktadır. Bölgede

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) ve özel şahıslar tarafından yapılan derin sondajlar bulunmaktadır. Bölgenin batı kesimlerinde yapılan sondajların derinliği yer yer 257 m'yi bulmuştur. Yarımada'daki bütün köylerin içme suları yeraltı suyu kaynaklarından sağlanmaktadır. Bu alanda suların debileri oldukça düşüktür. Kıyıya yakın kesimlerde açılmış olan sondajlarda tuzlanmalar gözlenmiştir. Genel olarak daha sık açılmış kuyularda aşırı su çekimi nedeni ile de tuzlu su girişi görülmektedir. Tuzlanma özellikle Karaburun ilçesinin batı kesimlerinde (Karareis ve çevresi) yoğun gözükmemektedir. Bölgenin jeolojik özellikleri ile ilgili çok sayıda araştırma olmasına rağmen hidrojeolojisiyle ilgili çalışmalar son derece azdır (Baba, 2013). Çoğu çalışma ise lokal boyuttadır. Yarımada, jeotermal kaynaklar açısından Batı Anadolu'nun en önemli yerlerinden biri konumundadır. Yörede 2009 metre derinliğe kadar üretim kuyuları açılmıştır.

3.7. Su Kaynakları

Karaburun'da var olan akarsu şebekeleri fay hatlarının kırılarak ya da yükselerek değişmesi ile oluşmuştur. Bu akarsular yerleşimin topografyasını değiştirmiştir. Örneğin, Karaburun yarımadasının en yüksek dağı olan Akdağ'daki kısa akışlı ve çok uzun olmayan dereler, alanda derin vadiler oluşturarak yöreyi parçalamış ve şekillendirmiştir.

Parlak koyunun gerisindeki yamaçlardan doğan daimi akışa sahip iki akarsuyun birincisi Sazadin Deresi, ikincisi ise Camiboğazı Deresi'dir. "Sazadin Deresi olarak isimlendirilen akarsu Salman köyü yakınlarında hafifçe güneye döner ve Meşeli çevresinde derin bir boğaza girer. Sazadin deresi Denizgiren yakınlarında geniş bir alüvyal kıyı oluşturarak denize dökülür. Yatağında her mevsim su bulunur. Bu yörenin daimi akışı olan ve en büyük akarsuyu olarak bilinen Camiboğazı Deresi ise Harlık dere, Değirmendere, Karan deresi ve İris gölünden beslenir. Bozdağ, Pirenli dağ ve Akdağ yakınlarından küçük dallar alan akarsu bu sahada sayısız küçük eğim kırıklarından çavlanlar yaparak akar. Birleşen bu küçük kollar tek akarsu halinde derin bir boğazla eski Karareis köyüne gelir" (Kaynak: Karaburun Peninsula Analitik Etüt Raporu İYTE, 2005, s:16).

Kuzey Karaburun'da; 1999 yılında tüm sondaj ve etüt çalışmaları bitmiş olarak Küçükbahçe Köyü tarım arazilerini sulama amacıyla Derince Deresi üzerinde projelendirilen Salman Göleti, 2870 dekar arazinin sulanmasını amaçlamaktadır. Toplam depolama hacmi 3 hm³ olarak hesaplanmıştır.

1995 yılında planlama aşaması sonlanan Bozköy- Uzundere Göleti projesi, Uzundere'den elde edilen su kaynağı ile içme suyu amaçlı düzenlenmiştir. Amaçlanan su hacmi 2,83 hm³'dür. [20]

Güney Karaburun'da; Karareis Barajı aks yeri, Karaburun ilçesine bağlı Balıklıova köyüne 22 km

uzaklıkta ve bu köyün kuzeybatısında, Karareis koyuna sapan Camiboğazı deresi üzerinde planlanmıştır. Proje ile yerleşik nüfus ile turistik öneme sahip bölge, yerleşim ve tesislere içme – kullanma suyu temin edilecektir. Proje kapsamında yapılacak Karareis barajında düzenlenecek Camiboğazı deresi akımlarının değerlendirilerek Karaburun ilçesi güney kısmında yer alan sahil kesimindeki Karareis koyundan itibaren güneydoğu sahili boyunca bu bölgede yer alan Balıklıova, Ildır, Ilıca ve diğer yerleşimlerin içme – kullanma ve turistik amaçlı su ihtiyaçları karşılanacaktır (DSİ Arşivi, Karaburun-Karareis Projesi notu).

Konutların tamamının aynı anda dolu olmaması ve İzmir ile yöredeki diğer ilçe ve yerleşimlerden gününbirlik gelen yerli turistler göz önüne alındığında, Çeşme ilçe merkezi ve mücavirinde haziran – temmuz periyodunda ortalama 200 000 kişinin konakladığı görülmektedir. Bu nüfusa, Ildır ve Balıklıova civarı da eklendiğinde projenin hitap edeceği sahadaki yaz nüfusunun ortalama 200 000 olduğu görülmektedir. Bu miktar, Mayıs ve Eylül aylarında ortalama 70 000 ile 80 000 kişi mertebesinde; diğer aylarda ise 40 000 civarındadır. DSİ'ye göre, söz konusu ihtiyaçların düzenli ve sürekli olarak karşılanması ancak, Karareis barajı ile mümkün olabilecektir. Mevcut akımlar göz önünde bulundurularak yılda ortalama olarak 2.84 hm³ suyun çekilebileceği tespit edilmiştir (DSİ Arşivi, Karaburun-Karareis Projesi notu).

Sulama amaçlı olarak kurulan Mordoğan Göleti projesinin, toplam depolama alanı 1,83 hm³ hesaplanmıştır.” (Kaynak: Funda Altınçekiç, Çeşme Yarımada Planlama ve Kentsel Risk Değerlendirmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, 2003, (s:217)). Batı Karaburun'da; Karaburun yarımadasının batısındaki Karareis yöresinde bulunan Sazlı Göl, 100m yükseltide, sığ ve suyu tatlı bir birikinti gölüdür. Yıllık ortalama sıcaklığı 17 °C olup, toplam yağış 783mm'dir.” (Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası Ulusal Fikir Yarışması 2008 mansiyonlar, s:9).

SU VE KANAL İŞLETME DAİRESİ BAŞKANLIĞI ÇEŞME BÖLGESİ TEKNİK ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ KARABURUN TEKNİK AMİRLİĞİ TERFİ BİLGİLERİ															
TERFİ ADI	VANA GİRİŞ ÇAPİ	VANA ÇIKIŞ ÇAPİ	VANA DURUMU	BORU ÇAPİ GİRİŞ	BORU ÇAPİ ÇIKIŞ	TARİLAT DURUMU	SECİRİMA DURUMU	BAHÇE ÇİTİ	BAHÇE KAPISI KİLİT	BOYA GEREKSİNİMİ	KAPİ KİLİT DURUMU	ENLEM	BOYLAM	YÜKSEKLİK	ELEKTRİK
KARABURUN DERE İÇİ	DİN 100		DÖŞEÇEK	200	125	90	YENİLEME	VAR	YOK	YOK	EVET	383803,62	263827,28		VAR
KARABURUN 800 DEPO TRF	DİN 100		DÖŞEÇEK	225	225	YENİLEME	VAR	YOK	YOK	EVET	YOK	383825,81	263830,61		VAR
KARABURUN KUYUCAK TRT	DİN100	DİN 500	DÖŞEÇEK	260	330	BAKIM	YOK	YOK	YOK	EVET	YOK	383831,65	263832,37		VAR
MOR. SALABAHÇE	DİN 200	DİN 125	DÖŞEÇEK	300	530	YENİLEME	VAR	YOK	YOK	EVET	YOK	383109,72	263815,54		VAR
MOR. ÇATALKAYA DAĞILIM	DİN 80	DİN 100	DÖŞEÇEK	116	80	YENİLEME	VAR	YOK	YOK	EVET	YOK	382953,17	263822,54		VAR
MOR. ÇATALKAYA MAKARNA	DİN 100	DİN 100	DÖŞEÇEK	116	110	YENİLEME	VAR	YOK	YOK	EVET	YOK	383601,45	263817,98		VAR
MORDOĞAN KÖRFEZ	DİN 100	DİN 100	DÖŞEÇEK	110	110	YENİLEME	VAR	YOK	YOK	EVET	YOK	382827,2	263823,48		VAR
EĞLENHOÇA	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	VAR	YOK	EVET	YOK	383213,07	263809,74	221 M	YOK
KÖSEDERE	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	GEREKMEZ	YOK	YOK	YOK	EVET	YOK	383240,57	263259,12	257 M	YOK
AMBARSEKİ 1	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	YENİLEME	VAR	YOK	YOK	EVET	YOK	383646,87	263113,14	218 M	YOK
AMBARSEKİ 2	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	YOK	YOK	EVET	YOK	383647,89	263114,26	212 M	YOK
ESENDERİ	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	YOK	YOK	EVET	YOK	383557,99	263259,78	51 M	YOK
SAİP	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	GEREKMEZ	YOK	VAR	YOK	EVET	YOK	383713,32	263059,77	162 M	YOK
BOZKÖY	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	VAR	YOK	YOK	EVET	YOK	383912,88	262834,5	175 M	YOK
TEPEBOZ 1	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	VAR	YOK	EVET	YOK	383948,82	262626,46	117 M	YOK
TEPEBOZ 2	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	VAR	YOK	EVET	YOK	383933,21	262650,63	238 M	YOK
HASSEKİ	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	YOK	YOK	EVET	YOK	383943,79	262509,14	195 M	YOK
SARFİNOK	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	VAR	YOK	EVET	YOK	383907,22	262414,34	328 M	YOK
SARFİNOK HAMZABÜKÜ	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	YOK	YOK	EVET	YOK	383821,21	262320,54	94 M	YOK
PARLAK	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	YOK	YOK	EVET	YOK	383631,84	262348,94	232 M	YOK
PARLAK BADEMBÜKÜ	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	YOK	YOK	EVET	YOK	383644,56	262152,09	48 M	YOK
SALMAN 1	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	VAR	YOK	EVET	YOK	383545,78	262310,77	173 M	YOK
SALMAN DENİZGİREN	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	YOK	YOK	EVET	YOK	383456,35	262213,66	100 M	YOK
KÜÇÜK BAHÇE 1	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	YOK	YOK	EVET	YOK	383329,42	262133,81	192 M	YOK
KÜÇÜK BAHÇE 2	DİN 80	DİN 80	DÖŞEÇEK	90	90	BAKIM	YOK	YOK	YOK	EVET	YOK	383331,58	262110,88	167 M	YOK

Tablo 19. Su ve Kanal İşletme Dairesi Başkanlığı Çeşme Bölgesi Teknik Şube Müdürlüğü Karaburun Teknik Amirliği Terfi Bilgileri Depo

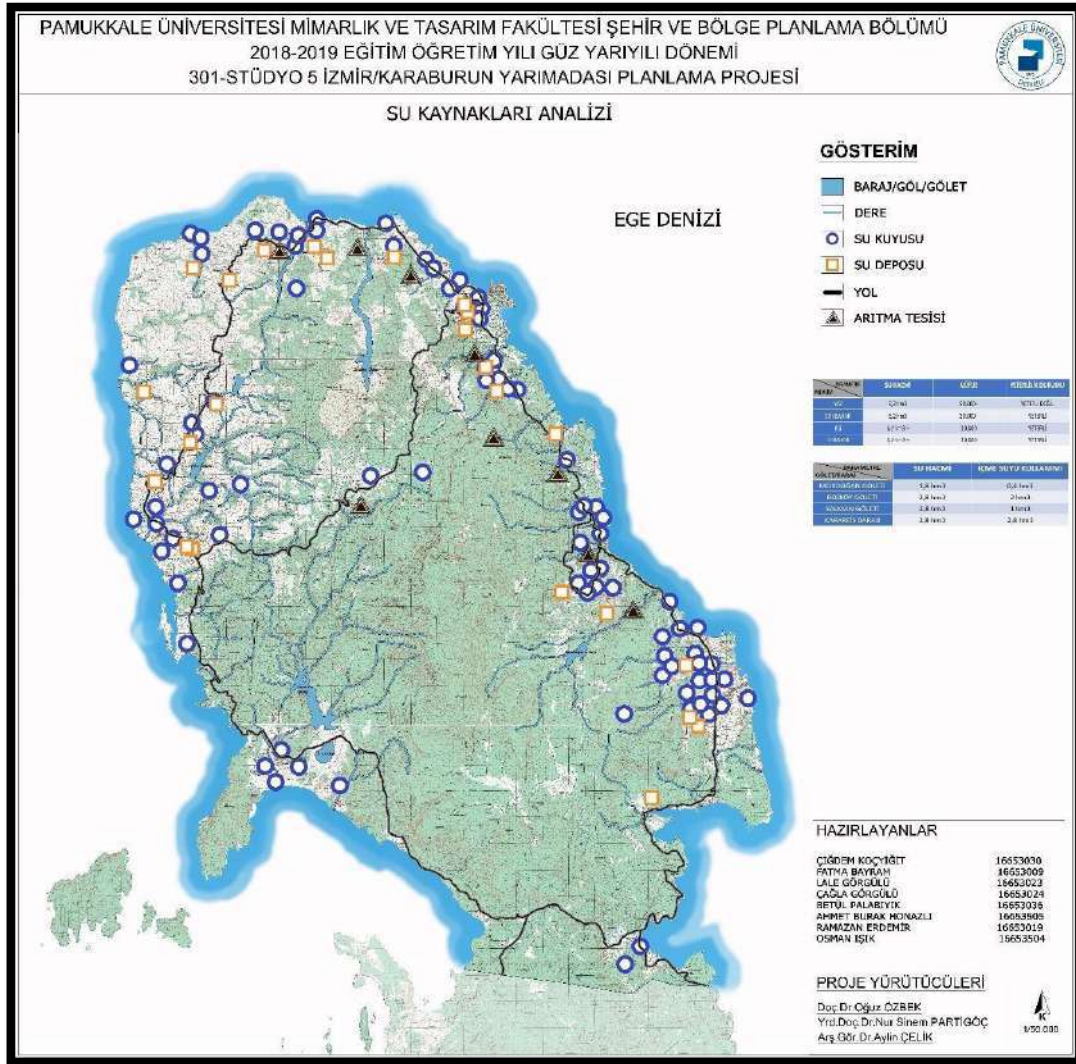
Bölge	Adı	Koordinat		Kot	Derinlik		Akifer Litolojisi	Statik Seviye Metre	Dinamik Seviye Metre	Verim l/s	Pompa				
		Doğu	Kuzey		Kuyu Metre	Pompa Metre					Güçü kW	Debisi l/s	H mss		
KARABURUN	Hacı Hüseyin Tepesi	K-9	457470	4276076	115	110	70	KÇT		70	12	Tuzlu	22	12	
KARABURUN	Hacı Hüseyin Tepesi	K-10	457530	4274984	108	110	70	KÇT		12	Tuzlu	22	12		
KARABURUN	Dere İçi	K-11	457261	4276404	59	110	115	KÇT		5	Tuzlu	11	3		
KARABURUN	Dere İçi	K-12	457191	4276462	69	110	96	KÇT	69	3	Tuzlu	11	5		
KARABURUN	Kuyucak	K-13	456557	4278077	46		123	MOLOZ		18	Tuzlu	30	18		
MORDOĞAN	Mordoğan Mahallesi	K-1	464809	4263510	113	152	135	TUF		5	Tuzlu	15	5		
MORDOĞAN	Mordoğan Mahallesi	K-2	464691	4263552	148	135	152	TUF	21	81	5	Tuzlu	18	5	
MORDOĞAN	YSE Kuyusu	K-3	465071	4264725	91		100	TUF		7	Tuzlu	15	7		
MORDOĞAN	Salabahçe	K-4	465408	4263796	86	62	101	KÇT		20	Tuzlu	55	30		
MORDOĞAN	Salabahçe	K-5	465500	4263726	71	101	62	KÇT		30	Tuzlu	37	35		
MORDOĞAN	Salabahçe	K-6	465530	4263682	82	100	77	KÇT		30	Tuzlu	30	20		
MORDOĞAN	Körfez	K-7			30	29	KÇT	14	24	10	7,5	10			
MORDOĞAN	Körfez	K-8			30	29	KÇT	18	29	8	5,5	8			
ÇEŞME	Hacı Memiş Kuyusu		440498	4220394	67	80		NEO		62	15	Tuzlu	11	15	126
ÇEŞME	İldir Kaynakları	K-0	456109	4248606	18			KÇT	4,9	30	Tuzlu				
ÇEŞME	İldir Kaynakları	K-1	456426	4248633	23	38	12	KÇT	7	8	40	Tuzlu	18,5	35	29
ÇEŞME	İldir Kaynakları	K-2	457269	4248619	43	46	36	KÇT	27	30	27	Tuzlu	15	20	35
ÇEŞME	İldir Kaynakları	K-3	457020	4248483	51	58	48	KÇT	40	42	27	Tuzlu	15	15	65
ÇEŞME	İldir Kaynakları	K-4	457300	4248615		61	48	KÇT	34	35	15	Tuzlu	10	8,5	62
ÇEŞME	İldir Kaynakları	K-5	457766	4248656	49			KÇT	35		15	Tuzlu			
ÇEŞME	İldir Kaynakları	K-6	457851	4248753	55			KÇT			15	Tuzlu			
ÇEŞME	İldir Kaynakları	K-7	457914	4248837				KÇT			27	Tuzlu			
ÇEŞME	İldir Kaynakları	K-11	456129	4248847	22			KÇT			30	Tuzlu			
ÇEŞME	Germiyan Köyü		455269	4244021	82	120		KÇT		67	6				
ÇEŞME	Germiyan Köyü	İldir	455206	4245352	78			KÇT		62	5				

Tablo 20. Su ve Kanal İşletme Dairesi Başkanlığı Çeşme Bölgesi Teknik Şube Müdürlüğü Karaburun Teknik Amirliği Terfi Bilgileri Kuyu

Su kuyuları ve depoları yol hattı boyunca yer almaktadır. Su kuyuları Mordoğan, İncecik, Kösedere, Eğlenhoca, Hasseki, Salman ve Karaburun ilçe merkezinde yoğunlaşmıştır. Arıtma tesisleri; Hasseki, Kuyucak, Karaburun, Saip, İncecik, Yaylaköy ve Mordoğan yerleşmelerinde bulunmaktadır. Küçükbahçe yakınlarında su kaynağının az olması sebebiyle ihtiyaçlar artezyen

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında SBP 351 Kodlu Stüdyo 6 dersi kapsamında Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

kuyularından sağlanmaktadır.

Şekil 41. Su Kaynakları Analizi (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

Karaburun Eğlenhoca Mahallesi'nin güneybatısında, Kaskudan Deresi üzerinde yapılmış olan, yıllık $0,37 \text{ hm}^3$ 'lük içme ve kullanma suyu amaçlı Mordoğan Göleti bulunmaktadır. Karaburun'da DSİ tarafından inşaat süreci devam eden, yıllık $1,98 \text{ hm}^3$ 'lük içme suyu kapasitesine sahip Bozköy Göleti ve $2,84 \text{ hm}^3$ 'lük içme suyu kapasitesine sahip Karareis Barajı projeleri yer almaktadır.

Ayrıca, henüz proje aşamasında olan ve yıllık $1,05 \text{ hm}^3$ 'lük içme ve kullanma suyu kapasitesine sahip Salman Göleti'nin 2030 yılına kadar tamamlanması hedeflenmektedir.

3.8. Arıtma Tesisi

Karaburun'da 3 adet ana su deposu ve 2 adet arıtma tesisi bulunmaktadır. Eğlenhoca, İncecik, Kösedere, Saip, Ambarseki, Haseki, Yaylaköy ve Kuyucak Sahili'nin bir bölümünde arıtma tesisi bulunmaktadır. Fakat sistem düzgün çalışmamaktadır. Mordoğan Mahallesi'ne arıtma tesisi yapılması planlanmaktadır. Mordoğan Mahallesi'nde kanalizasyon bulunmamaktadır. Eski Mordoğan'da 7 adet sondaj kuyusu ve 1 adet su toplama deposu bulunmaktadır. Çatalkaya'da ana depo bulunmaktadır. Manal'da 2 adet kuyu bulunmaktadır. Yarımada genelinde 80 metre ve üzeri derinlikte sondaj yapılmaktadır.

Bozköy, Tepeboz, Parlak, Salman, Küçükbahçe'de arıtma tesisi bulunmamaktadır. Site sakinleri ihtiyaçlarını artezyen kullanarak karşılamaktadır. Yarımada genelinde, su ihtiyacı için boru çapları yetersizdir. Mordoğan'da boru hatları yenilenmiştir. İZSU tarafından altyapı yenilemesi yapılacaktır.

Karaburun'un doğusu ve Mordoğan'ın kuzeyinde olmak üzere iki adet Düzensiz Depolama Tesisi yer almaktadır. Bununla beraber Mordoğan'ın güneyinde Karaburun Katı Atık Transfer Tesisi proje aşamasındadır.

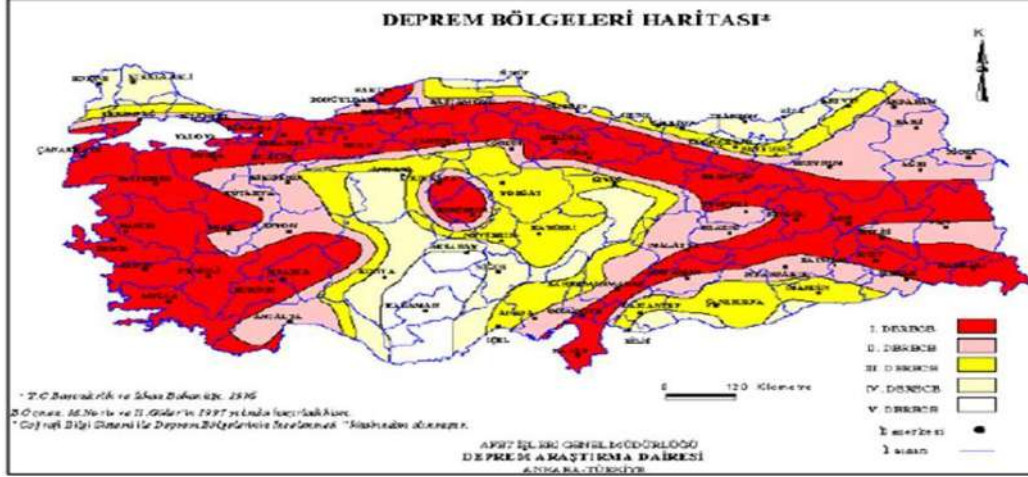
Karaburun ise atık su arıtma tesisi açısından öncelikli yatırım alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfus oranı açısından Karaburun'un % 22 ile geri sıralarda yer almaktadır. (İZKA, 2013a). İlçede, kırsal nitelikte yerleşme alanlarına hitap eden küçük ölçekli 10 adet arıtma tesisi yer almakta, bununla beraber Karaburun ve Mordoğan yerleşimlerinde iki adet büyük ölçekli atık su arıtma tesisi projesi bulunmaktadır. Foseptik çekimi ile katı atıklar vidanjörler ile taşınarak İYTE kampüsünde bulunan arıtma tesisine götürülmektedir.

3.9. Jeolojik Yapı

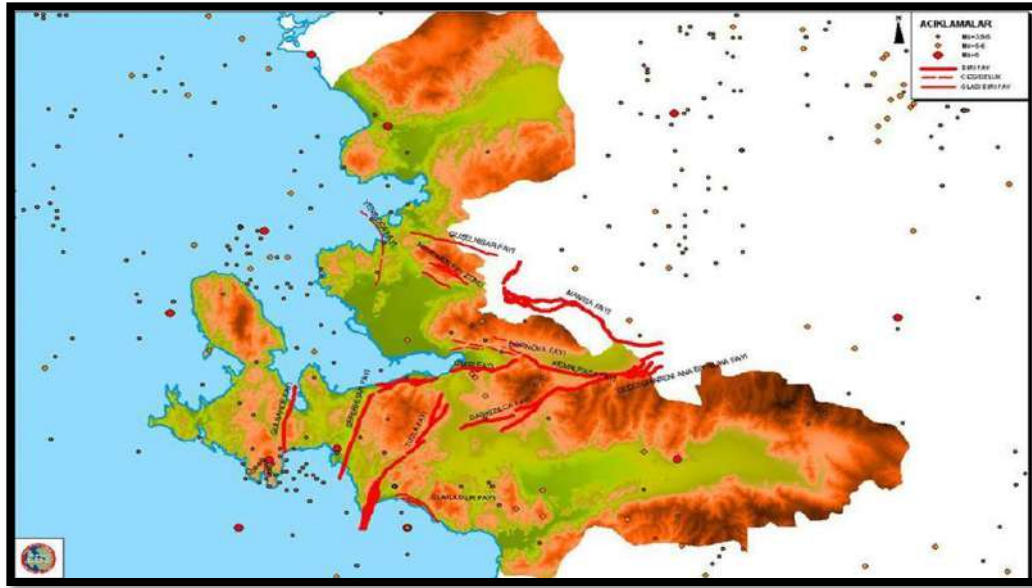
Karaburun Yarımadası'nda kaya birimleri otoktonlar ve alloktonlar olarak 2 kısma ayrılmıştır. Otokton kaya birimleri Ordovisiyen yaşlı Küçükbahçe formasyonu, Silüren yaşlı Dikendağı formasyonu, Karbonifer Alandere formasyonu ile bunların üzerinde yer alan Mesozoyik, Karaburun granodiyoriti, Gerence formasyonu, Camiboğazı formasyonu, Güvercinlik formasyonu, Nohutalanı formasyonu, Aktepe formasyonu, Haneybağı üyesi ile Neojen yaşlı Neojen piroklastikleri, Neojen tüfleri, Neojen volkanikleri ve neojen ayrılmamış çökelleri yer alır. Kuvaterner Alüvyonla temsil edilmiştir.

3.10. Afet Risk Durumu

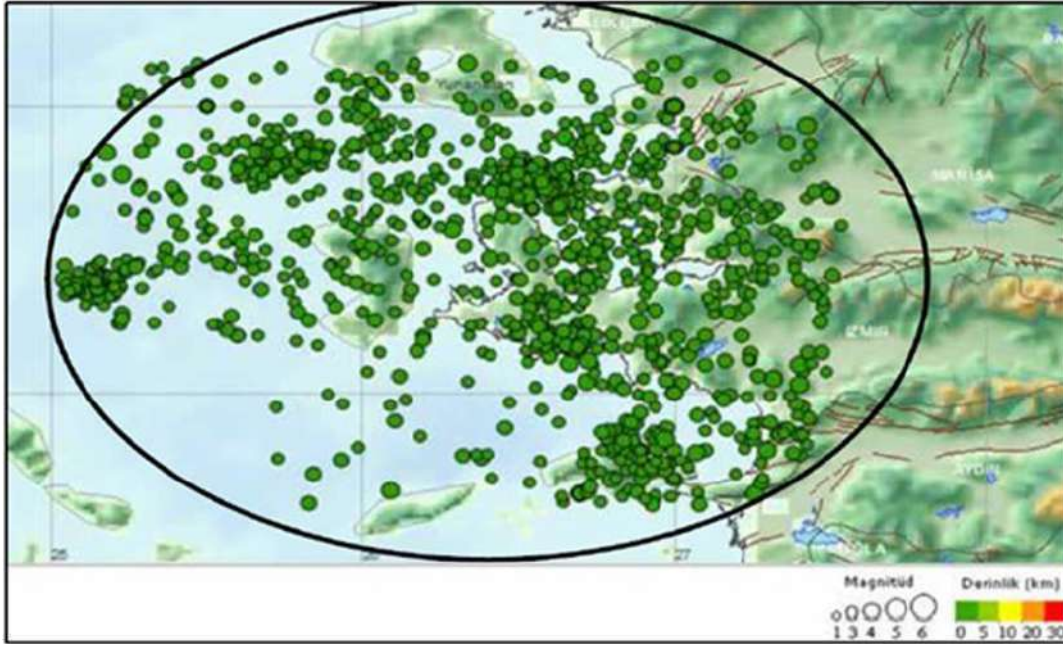
İzmir ve yakın çevresi, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nca yayınlanan ve beş bölgeye ayrılan Türkiye Deprem Haritasındaki konumlarına göre “1. Derece Deprem Bölgesi” kuşağında yer almaktadır.

Şekil 42. Türkiye Deprem Haritası [18]

Şekil 9. İzmir İli Fay Hatları [18]

Şekil 43. Karaburun İlçesi Merkez Olmak Üzere 100 Km Yarıçaplı Sismotektonik Bölge [18]

Karaburun Yarımadası, tarihsel dönemlerden bu yana yoğun deprem aktivitesine sahne olmuştur (MTA, 2005). Yarımada ve çevresinde iki önemli fay (Gülbahçe Fayı ve Seferihisar Fayı) gözlenmektedir. Gülbahçe fayı; İzmir Körfezi ile Karaburun Yarımadası yapısal ve morfolojik olarak ayıran önemli bir hattır. MTA tarafından yapılan çalışmalarda bu faya Karaburun Fayı denmiştir. Büyük çoğunluğunun sualtında olması nedeniyle Gülbahçe fayının segment yapısı detaylı tanımlanmamaktadır. Ancak genel doğrultusunda izlenen yön değiştirme ve geometrisine göre fay kuzey ve güney olmak üzere iki segmente ayrılmıştır (Emre vd. 2005). K-G doğrultulu güney segment Gülbahçe ve Sığacık körfezleri arasında uzanmaktadır. Güney ucu ise Sığacık körfezi suları altında olan bu segmentin uzunluğu 30 km'yi aşmaktadır. Kuzey segmenti ise Gülbahçe Körfezi ile Karaburun açıkları arasında K/KB-G/GD doğrultulu olup yaklaşık 40 km uzunluğundadır. Gülbahçe Fayı; karadaki bölümü kuzeydeki Gülbahçe Körfezi ile güneydeki Sığacık Körfezi arasında 15 km uzunluğundadır. K-G doğrultulu olan fayın her iki ucu da denizin altına uzanmaktadır. Sualtı bölümleriyle değerlendirilen fayın toplam uzunluğu 70 km'yi bulmaktadır (Ocakoglu vd. 2004, 2005). Bu fay üzerinde hem karada hem de denizde sıcak su çıkışları görülmektedir (Baba vd. 2013; Baba ve Saygın, 2012).

Tarih	Saat	Enlem	Boylam	Şiddet	Yer
BC 17		38.40	27.50	IX	Manisa, Aydın
110		37.00	26.00	IX	Izmir.Ephesus
155		36.30	28.00	X	Rodos, Mugla, Fethiye
177		38.40	27.10	X	Izmir,Sakiz,Sisam
688		38.40	27.00	IX	Izmir
20.03.1389		38.40	26.30	IX	Izmir ve Khios Island-(Tsunami)
23.02.1653		37.90	28.30	IX	Aydın
10.07.1688	11:00	38.40	27.20	X	Izmir-(15 000 deaths,Tsunami)
04.04.1739	4:30	38.40	27.20	IX	Izmir
07.06.1751		37.75	27.00	X	Sisam Island, Aegean Sea
18.10.1843		36.25	27.50	IX	Rodos, Ege Denizi-(6 000 deaths)
12.10.1845		39.10	26.20	X	Midilli Island
12.10.1856		36.25	28.00	X	Rhodos,Karpatos,Girit-(Tsunami)
13.11.1856		38.25	26.25	IX	Rhodos, Aegean Sea
03.11.1862	3:00	38.40	27.70	IX	Turgutlu, Manisa
22.04.1863		36.50	28.00	IX	Rodos
07.03.1867		39.10	26.50	IX	Midilli-(500 deaths)
01.02.1873	1:00	37.75	27.00	IX	Sisam Island, Izmir,Aydın
03.05.1875	9:00	38.10	30.10	IX	Dinar, Cıvırlı-(1300 deaths,20 km faulting)
13.05.1876	6:00	38.80	30.50	IX	Afyonkarahisar-(many deaths)
29.07.1880	4:40	38.60	27.10	IX	Menemen, Emiralem, Izmir-(many deaths)
03.04.1881	11:30	38.25	26.10	X	Khios Island, Aegean Sea-(4000 deaths)
15.10.1883	15:30	38.30	26.30	IX	Cesme, Aegean Sea (1500 deaths)
29.02.1885	18:30	37.20	27.20	IX	Aegean Sea
25.10.1889	23:20	39.30	26.30	IX	Midilli, Sakiz,Izmir
19.08.1895		37.80	27.80	IX	Aydın
20.09.1899	10:30	37.90	28.10	IX	Nazilli, Aydın, Denizli, Usak

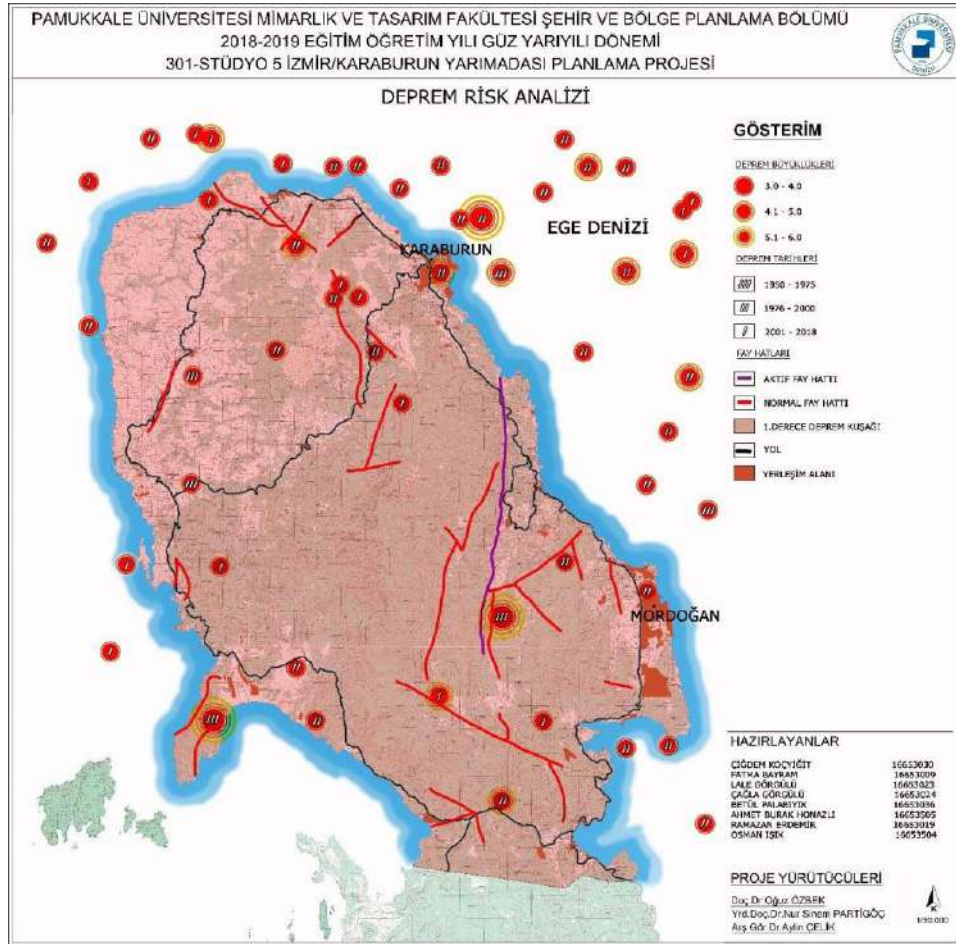
Tablo 21. Depremler [18]

Tarih	Saat	Yer	Şiddet	M _s	Can Kaybı	Hasarlı Bina
04.10.1914	00:07	BURDUR	IX	6.9	300	6000
07.08.1925	08:46	Dinar (AFYON)	VIII	5.9	3	2043
31.03.1928	02:29	Torbalı (İZMİR)	IX	6.5	50	2500
19.07.1933	22:07	Çivril (DENİZLİ)	VIII	5.7	20	200
04.01.1935	16:41	Erdek (BALIKESİR)	VIII	6.4	5	600
22.09.1939	02:36	Dikili (İZMİR)	IX	6.6	60	1235
23.05.1941	21:51	MUĞLA	VIII	6	-	200
15.11.1942	19:01	Bigadiç (BALIKESİR)	VIII	6.1	16	2187
06.10.1944	04:34	Ayvalık (BALIKESİR)	IX	6.8	30	5500
23.07.1949	17:03	Karaburun (İZMİR)	IX	6.6	7	865
16.07.1955	09:07	Söke-Balat (AYDIN)	IX	6.8	23	470
25.04.1957	04:25	Fethiye Rodos (MUĞLA)	IX	7.1	67	3200
25.04.1959	02:26	Köyceğiz (MUĞLA)	VIII	5.9	-	775
23.05.1961	04:45	Fethiye Rodos (MUĞLA)	VIII	6.3	-	61
30.01.1964	19:45	Tefenni (BURDUR)	VIII	5.7	-	39
06.10.1964	16:31	Manyas (BALIKESİR)	IX	7.0	23	5398
13.06.1965	22:01	DENİZLİ	VIII	5.7	14	488
23.03.1969	23:08	Demirci (MANİSA)	VIII	5.9	-	945
28.03.1970	03:48	Alaşehir (MANİSA)	VIII	6.5	53	3072
06.04.1969	05:49	Karaburun (İZMİR)	VIII	5.9	-	1360
28.03.1970	23:02	Gediz (KÜTAHYA)	IX	7.2	1086	19291
19.04.1970	15:29	Gediz (KÜTAHYA)	VIII	5.8	-	1360
23.04.1970	11:01	Demirci (MANİSA)	VIII	5.6	-	411

Tablo 22. Depremler [18]

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında SBP 351 Kodlu Stüdyo 6 dersi kapsamında Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

Son yüzyıl içerisinde İzmir ve çevresini etkileyen üç yıkıcı deprem meydana gelmiştir. 1928 Torbalı depremi (M: 6.5), (Salomon-Calvi, 1940), 1949 Karaburun depremi (M=6.6) (Pinar, 1950, Jackson ve McKenzie, 1984) ve 1992 Seferihisar depremi (M: 6.0, Türkelli ve diğ., 1994; Pinar, 1995), daha çok İzmir güneyindeki alanlarda etkili olmuştur. Gülbahçe körfezi kuzeyinde fay, Karaburun yükselimi ile İzmir körfezinin batı çıkışında yer alan KKB- GGD uzanımlı çöküntü arasındaki keskin morfolojik uyumsuzluğa karşılık gelmektedir. Kara bulgularının sınırlı olmasına rağmen İzmir Körfezi çıkışında elde edilen sismik kayıtlara göre Gülbahçe fayının deniz tabanını ve en genç çökelleri kestiği ve fay sarplıkları oluşturduğu kesindir (Ocakoğlu ve diğerleri, 2005). Bu bulgular fayın Holosen aktivitesini açıklamaktadır. Fay zone boyunca özellikle Karaburun-Foça arası, çok sık depremlerin olduğu bir bölgedir (Ayhan ve diğerleri, 1988; Ergin ve diğerleri, 1967; Eyidoğan, 1988). Dolayısıyla 70 km'yi bulan uzunluğuyla Gülbahçe fayı, İzmir yöresinin önemli deprem kaynaklarının biri olarak değerlendirilmektedir.

Şekil 44. Deprem Risk Analizi (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında SBP 351 Kodlu Stüdyo 6 dersi kapsamında Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

Karaburun Yarımadası, 1. derece deprem kuşağında yer almaktadır. 1950 ve 1975 yılları arasında, Karareis ve Mordoğan yerleşimlerinde 5.1 ile 6.0 büyüklüğü aralığında depremler meydana gelmiştir. Mordoğan yerleşiminde yaşanan deprem aktif fay hattının yakınında meydana gelmiştir. Karaburun Yarımadası ve Foça arasında fay zonu boyunca deprem yoğunluğunun fazla olduğu gözlemlenmektedir.

3.11. Yangın

Doğal yangınların yanı sıra özellikle tarım arazisi kazanmak amacıyla alan bakımından belirli bölgelerde kalmış ormanlık ve yoğun makilik alanların bilinçli çıkarılan yangınlarla kaybı hem bölgenin ekolojik dengesini bozmakta hem de ev sahipliği yaptığı faunanın yaşam alanlarının kaybına neden olarak bu türleri tehdit altına sokmaktadır. Yarımada, geçmiş ve yakın zamanda bitki örtüsü dokusunun yangınlar nedeniyle kaybedilmiş olduğu alanlar gözlenmiştir.

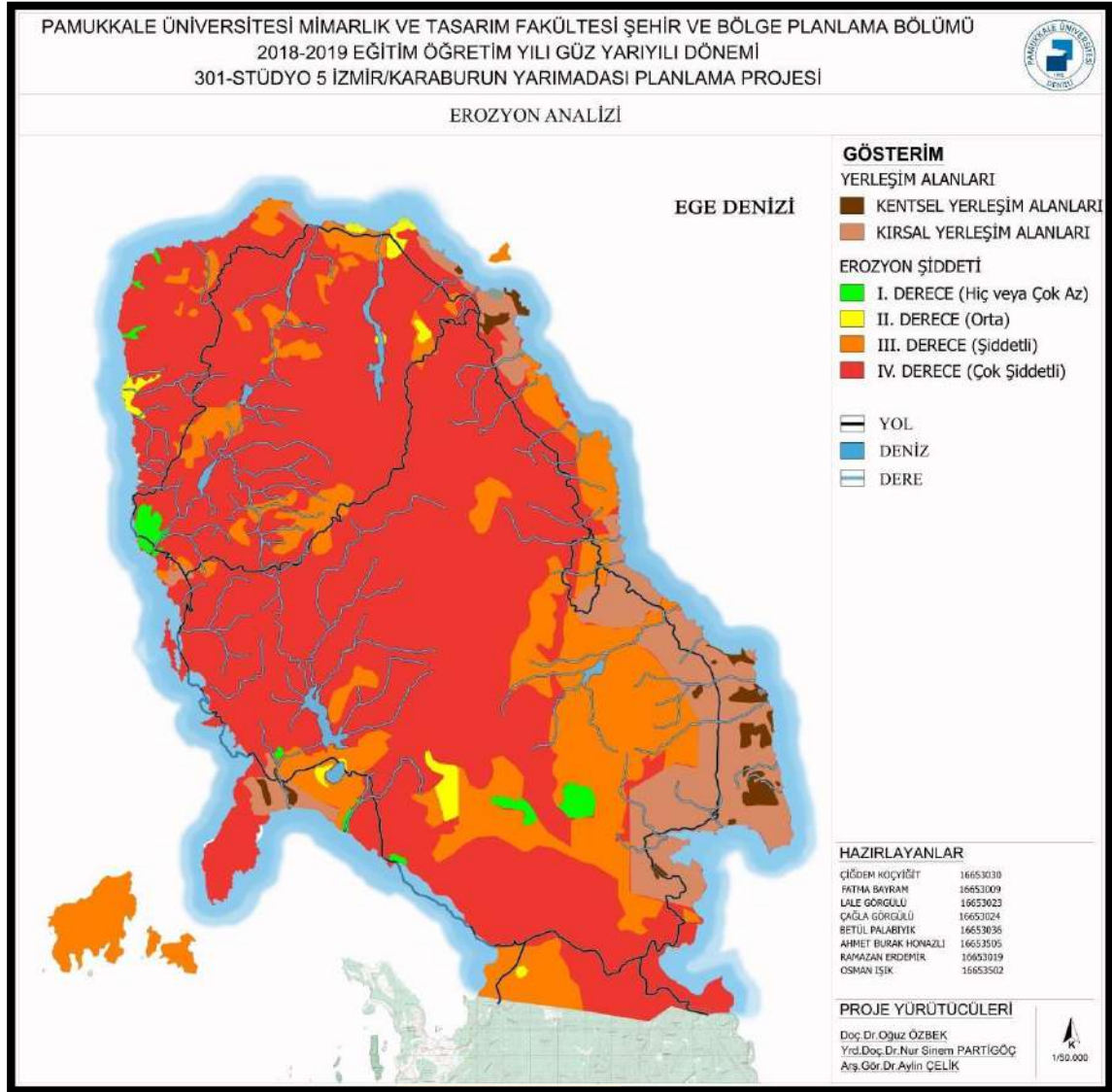
Şekil 45. Yangına Uğramış Bir Alan [23]

3.12. Taşkın

Yüksek topografik eğimle gelen dereler, aşırı yağış alınca aniden düzleşen alanlarda suyun yükselmesi ile taşkınlara neden olabilmektedir. Deniz seviyesine yakın düz alanlarda deniz seviyesinin yükselmesi ve büyük su birikintilerinin oluşması, yukarı su havzalarında su bentlerinin yetersizliği, yeterli orman ve bitki örtüsünün olmayışı, bazı derelerin birleştirilme ve suyun doğal yatağının bozulması, cadde ve sokakların asfalt-betonla kaplanarak suyun yeraltına girişinin engellenmesi, yüzey sularının iyi drene edilemeyişi vb. nedenler taşkın alanlarının oluşmasının başlıca sebepleridir. Yarımada, dere ıslahları yapılarak taşkın riski minimuma indirilmiştir.

3.13. Erozyon

Karaburun ilçesinde verimi sınırlayan temel toprak sorunu, arazi eğimi ve toprak sağlığı olarak belirlenmiştir. Bu nedenle ilçe arazilerinde görülen toprak sorunları içerisinde; eğim, erozyon ve toprak yetersizliği etkisinin birlikte olduğu alanların %94 lük bir oran ile en fazla yüzölçümüne sahip olduğu görülmüştür. Karaburun Yarımadası 3.derece (şiddetli) ve 4. derece (çok şiddetli) erozyon riskindedir. Toprak ve arazi kaybına sebep olan erozyon, bunun yanında çölleşmeye neden olarak su kaybını doğurmaktadır. Arka arkaya meydana gelen bu felaketler, bitki örtüsünün yok olmasına sebep olmaktadır. Bunun sonucunda iklim değişikliği ortaya çıkmaktadır. Uzun vadede iklim değişikliği; ekosistemin bozulmasına, göç ve ekonomik sorunlara neden olmaktadır. Çünkü Karaburun Yarımadası'nda tarımsal ve zirai faaliyetler geçim kaynaklarındandır.

Şekil 46. Erozyon Analizi (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.14. Biyoçeşitlilik

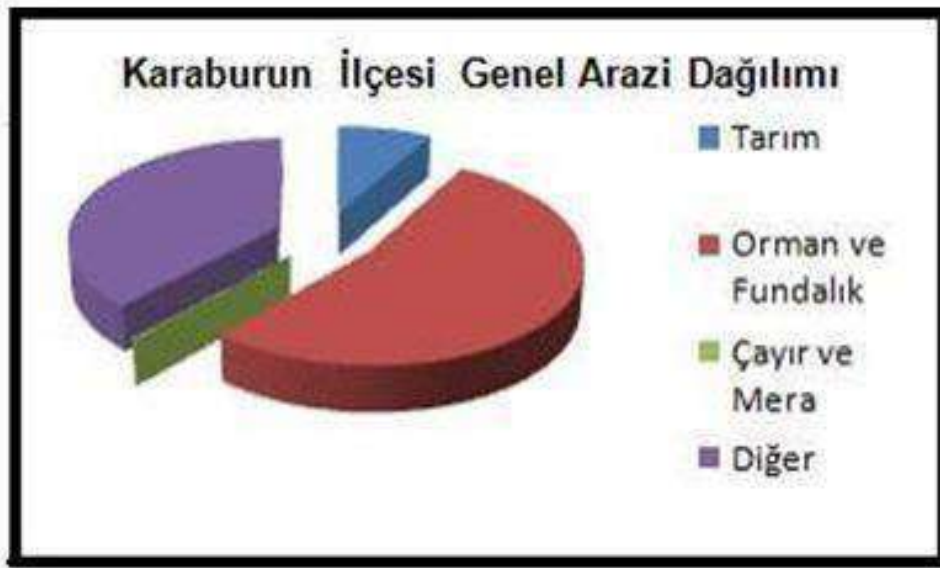
3.14.1. Flora-Fauna

- **Karaburun Flora Yapısı**

Karaburun Yarımadası bitki coğrafyası bakımından Regel (1963) ve Davis (1965)'e göre “Doğu Akdeniz Flora Bölgesi” ne, Atalay (1983)'e göre “Akdeniz (Ege Akdeniz) Fitocoğrafya Bölgesi” ne dahildir. “Yarı nemli Akdeniz iklim tipi” nin egemenliği altındaki Karaburun Yarımadası'nda bu iklimi karakterize eden orman, maki ve garig/frigana formasyonu olmak üzere üç farklı vejetasyon formasyonu dağılışı göstermektedir. Karaburun Yarımadası'nda bitki örtüsü genellikle orman ve fundalıktır. Bu alanlar toplam yüzölçümünün %53,4'ünü oluşturur.(İzmir İl Tarım Müdürlüğü Tarımsal Yapı 2008 İstatistikleri). “Orman sınırları Balıklıova köyü ile Gerence Körfezi'ni bağlayan hattın kuzeyini kapsamaktadır.”(Urla-Çeşme-Karaburun Ulusal Fikir Yarışması,2008)İzmir Çevre ve Orman Müdürlüğü verilerine göre Karaburun'da 10 orman köyü bulunmaktadır. (İzmir Çevre ve Orman Müdürlüğü). Bu köylerden bazıları; Ambarseki, Bozköy, Saip ve Tepeboz'dur. (Tarım ve Ziraat Bilgi Bankası). Ege Orman Vakfı ve İl Çevre Orman Müdürlüğü ortak çalışmasıyla Mordoğan'da 34 ha alanda 14.000 fidanlık ağaçlandırma çalışması yapılmıştır (Ege Orman Vakfı). Bölgedeki tarım arazileri toplam alanın %8,1'ini oluşturur. %77,8'lik alanıyla zeytinlikler en büyük alanı kaplar. .(İzmir İl Tarım Müdürlüğü Tarımsal Yapı 2008 İstatistikleri). Çayır ve meralar ise %0,2 'lik alan kaplar. Nergis de zeytin gibi Karaburun halkının önemli geçim kaynaklarından. Nergis Karaburun'a bağlı Mordoğan' da yetişmektedir (İKBNİP BKGAY Stratejileri,2008). “Karaburun yarımadası ve özellikle Kösedere Köyü, Eğlenhoca Köyü, İncelik Köyü bakir doğası ve iklim koşulları açısından organik üretim yapılmaya uygun alanlardandır. Deniz sahilleri ve İzmir körfezinin girişini tutan Karaburun önlerinde deniz biyolojisini etkileyecek yapılanmalardan kaçınılması gerekmektedir.” (Kekim O Star Karaburun-Eğlenhoca-Kösedere-İncelik-Mordoğan Sürdürülebilir İyi Tarım Projesi).

Kullanım Türü	Alan (da)	Oran
Tarım	39,388	8,1
Orman ve Fundalık	258,245	53,4
Çayır ve Mera	1	0,2
Diğer	185,367	38,3
Yüzölçümü	484	100

Tablo 23. Karaburun İlçesi Genel Arazi Dağılımı (Da)

Grafik 11. Karaburun İlçesi Genel Arazi Dağılımı (Da) [24]

Karaburun Yarımadası'nın maki formasyonu, Akdeniz Fitocoğrafya Bölgesi'nin klimaks türü olan kızılçamların (*Pinus brutia*) tahribi sonucunda gelişmiştir. Maki formasyonu friganaya nispeten daha yüksek ve süksesyonel olarak orman ağaçları plantasyonu yönünden en elverişli ortam olarak kabul edilmelidir. Araştırma alanının frigana formasyonu, maki formasyonunun tahribi sonucu ortaya çıkan, gelişmesi halinde tekrar makiyi oluşturan topluluklardır (Soykan vd., 1993). Karaburun Yarımadası geçmişinde farklı kültürel değerleri barındırdığı gibi, farklı ekosistemleri içermesi bakımından da ayrıca önemlidir. Deniz ve kıyı ekosistemlerinin yanı sıra, dağ ekosistemini, orman ekosistemini ve alanın güneybatı kısımlarında yer alan sazlık bataklık bir

alan olan İris Gölü nedeniyle sulak alan ekosistemini içermektedir.

Yarımada, floristik açıdan oldukça zengin ve barındırdığı endemik/ nadir türlerle çok değerlidir. 380 tür belirlenmiştir. 15'i endemik, 4'ü nadir, 52'i CITES kapsamındadır. 76 tür tıbbi, 38 tür arıcılık için ekonomik değeri olan tür bulunmaktadır (Urla-Çeşme-Karaburun Ulusal Fikir Yarışması,2008). Yarımadada nergis ve sümbül yetiştiriciliği yapılmaktadır.

• Karaburun Fauna Yapısı

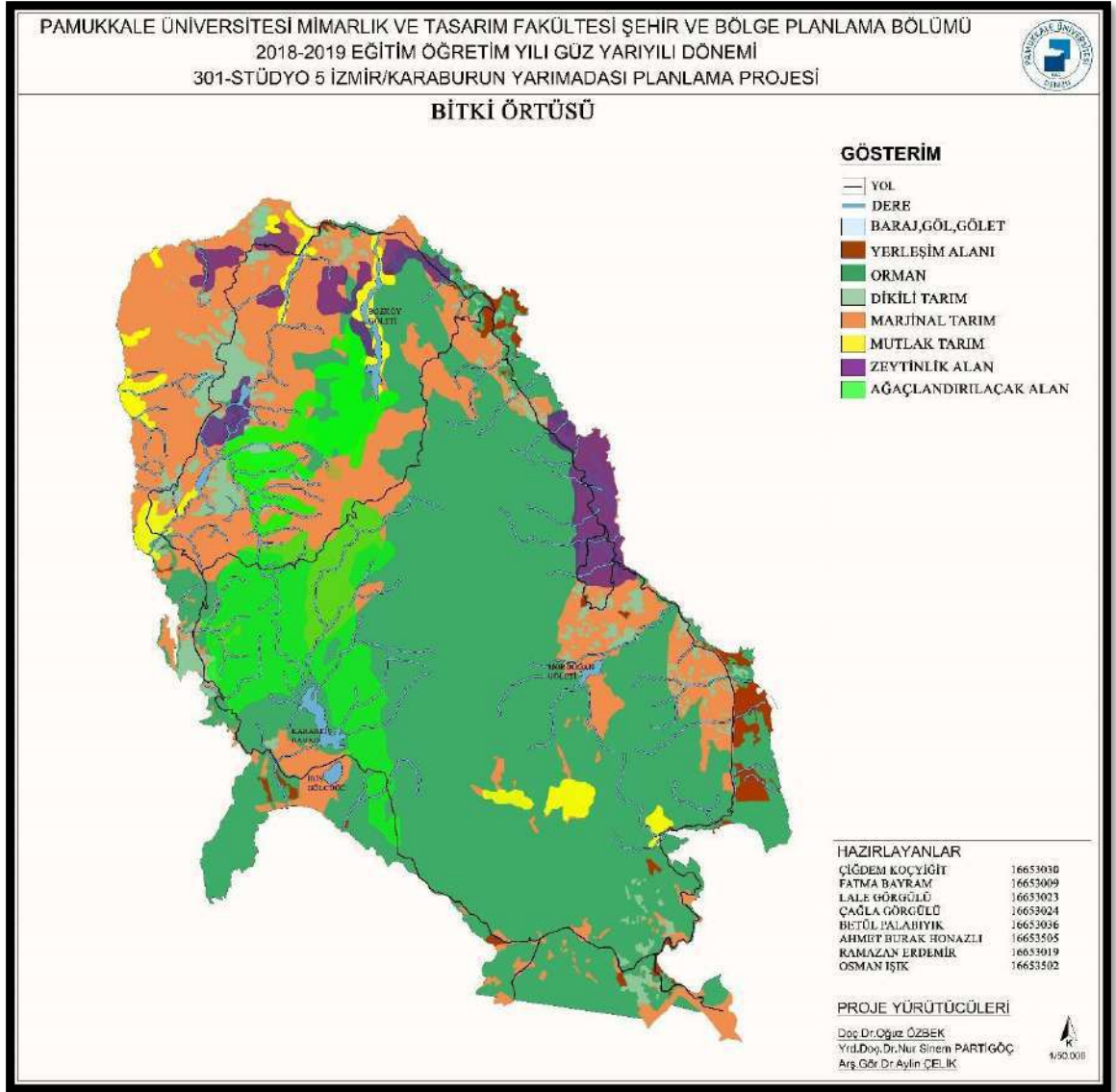
Karaburun Yarımadası; fauna yönünden oldukça zengindir. Yaban domuzu (*Sus scrofa*), tilki (*Vulpes vulpes*), sansar (*Martes sp.*), su samuru (*Lutra lutra*), porsuk (*Meles meles*), tavşan (*Lepus capensis*), sincap (*Sciurus vulgaris*), yırtıcı kuşlar (kartal, şahin, doğan gibi) çok sayıda çeşitli böcek ve kelebekler, tatlı su kaplumbağaları ve yengeçleri, bukalemun, kertenkele ile değişik av kanatlıları gibi çok geniş bir doğal yaşam yelpazesi vardır. Denizleri açısından da yarımada son derece zengin bir yapıya sahiptir.

3.14.2. Bitki Örtüsü

Karaburun Yarımadası bütünsel olarak gözlendiğinde, Akdeniz iklim koşullarının etkisi altında ve kalker formasyonu zeminden kaynaklanan bulgular dikkati çekmiştir. Alandaki toprak oluşumu oldukça yüzeysel ve zayıftır. Akdeniz iklimi gereği olarak sadece belli bir döneme sıkışmış yoğun sahanaklar halinde yağış, erozyonu şiddetlendirmektedir. Su eksikliğinin görüldüğü kurak mevsim oldukça uzun olmakla birlikte, daha da uzamaktadır. Bu mevsimde sıcaklık dereceleri de en yüksektir. Dolayısıyla zaten az olan su miktarı ve evapotranspirasyonun yüksekliği toprak oluşumu yanında bitki gelişimini de önemli ölçüde kısıtlamaktadır.

Yarımadadaki tarım alanları genellikle kuzeyde bulunmakla birlikte; Karareis, Eski Meli Köyü, Kösedere, Eğlenhoca ve İncelik çevresinde bulunmaktadır. Mutlak tarım alanları yarımadanın batısında yer almaktadır. Yerleşim alanları marjinal tarım alanlarının komşuluğundadır. Zeytinlik alan yarımadanın kuzeyinde ve Eşendere - Kaynarpınar mevkiileri arasında yer almaktadır. Parlak, Salman, Eğriliman ve Yaylaköy yerleşimleri etrafında ağaçlandırılacak alanlar mevcuttur. Aynı zamanda bu alan erozyonun çok şiddetli olduğu bir bölgedir. Ağaçlandırma çalışmaları ile topraktaki aşınım ve taşınma engellenerek erozyonla mücadele edilmektedir. Mandalina yetiştiriciliği yarımadanın kuzey ve kuzeybatı kıyılarında ve güneyde yer yer yapılmaktadır.

Karaburun Yarımadası'nın %53,4 ünü orman (maki) alanları oluşturmaktadır. Nergis ve sümbül yetiştiriciliği Bozköy ve Yeni Liman mevkieinde yapılmaktadır.

Şekil 47. Bitki Örtüsü Analizi (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.15. Tarım

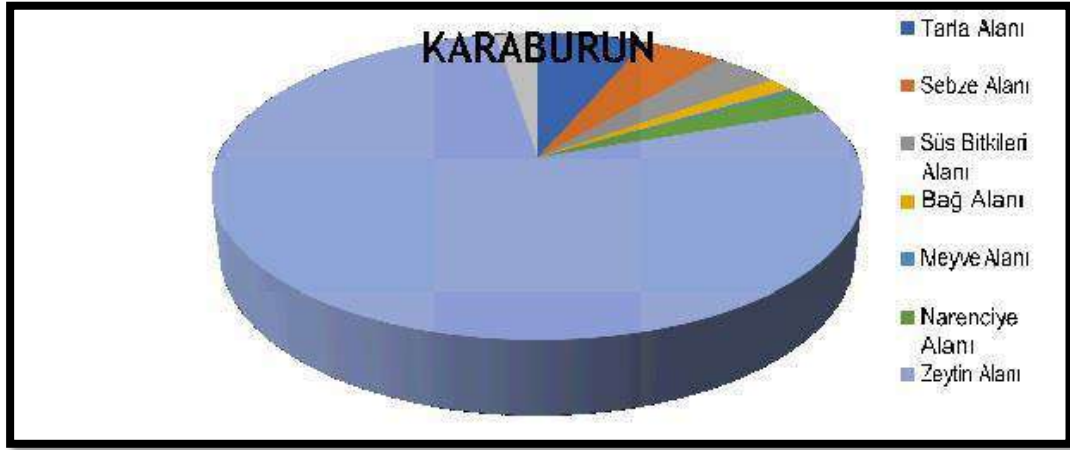
Karaburun yarımadası kuru tarım arazileri açısından oldukça zengindir. Öncelikle Çiftlik-Ovacık olmak üzere Ilica, Alaçatı, Germiyan Yalısı, Ildırı, Zeytinler, Mordoğan ve Karareis kuru tarım arazilerinin mevcut olduğu bölgelerdir. Özellikle Ilica yerleşmesi bugün 1. Derece kuru tarım toprağı üzerine kuruludur. Yarımada sulu tarım yok denecek kadar azdır. Tarım alanlarının mekânsal dağılımı incelendiğinde; Karaburun İlçesi'nin kuzey-batısı ile, Çeşme İlçesi'nin doğusunda yoğunlaştığı ve büyük bölümünün marjinal tarım arazisi olduğu görülmektedir.

Parçalı ve eğimli bir topografyası olan Karaburun Yarımadası'nın bağcılık ve zeytin üretimine dayalı tarımsal yapısının rasyonel bir arazi kullanımı ile oluştuğunu söylemek mümkündür. Erozyonun önlenmesi, toprak kaybının en aza indirilmesi amacıyla yamaçlarda terasların yapılması, toprak ve iklim koşullarına en iyi uyum gösteren bu iki ürünün seçilmiş olması, yarımada'daki tarımsal etkinliklerin özellikle bağcılığın ve zeytin üretiminin önemini arttırmıştır. Ancak Rumların adadan ayrılması ve bunun sonucunda tarımsal üretimde oluşan boşluk doldurulamadığı için 1926 yılında 65.500 dönüm olan bağ alanı 1998 yılında 700 dönüme düşmüştür.

Toplam tarım alanı 38.381 dekar'dır. Sulu tarım alanı 1.000 dekar, kuru tarım alanı 37.381 dekar ve çayır- mera alanı 10.552 dekar'dır (İlçe Tarım Müdürlüğü). Bölgede ikinci derecede yaygın olan tarım arazi sınıfını ise Dikili Alanlar oluşturmaktadır. Karaburun'un doğusundaki kıyı kesimleri ile kuzeybatısında Hasseki, Parlak, Salman ve Küçükbahçe Mahalleleri civarında Dikili Alanların yaygın olduğu görülmektedir.

Karaburun'da, tarım alanlarının büyük kısmını zeytin, tarla bitkileri, sebze ve narenciye oluşturmaktadır. İlçe genelinde 18.000 dekar zeytin bulunmaktadır. Bitkisel üretimde enginar, mandalina, zeytin ve açık alanda nergis önemlidir. (GTHB, 2012). Nergis bitkisi için coğrafi işaret başvurusunda bulunulmuştur. Günümüzde çok sınırlı bir bölgede bağcılık yapılmaktadır.

- Kösedere, Eğlenhoca, İncelik; zeytinin ve üzümün,
- Küçükbahçe, Salman, Parlak (Badembükü); mandalınanın,
- Parlak, Sarpıncık, Haseki ve Tepeboz'un dağlık kısımlarında; zeytinin,
- Bozköy; nergisin ve sümbülün,
- Yeni Liman; nergisin ilçede en çok yetiştirildiği yerleşimlerdir.
- Eğlenhoca'da 200- 300 ton hurma zeytini yetiştirilmektedir.

Grafik 12. Tarım Alanlarının Dağılımı (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

Karaburun yöresi, Mordoğan ile süreç içinde çeşitli tarımsal faaliyetlerin egemen olduğu bir yöredir. Bağcılıktan, tütüne giden süreçte bir dönem, başta nergis olmak üzere tarla çiçekçiliğine yönelim olmuştur. Tarımsal üründen çeşitlilik bulunmadığı için başarı elde edilememiştir. Tarımsal üründe çeşitliliğin bulunmadığı bu dar kapsamlı alanda son yıllarda tütün ve enginar gelir getirici tarımsal ürünlerdir.

3.16. Orman

Karaburun yarımadasında Akdağ'ın güneyinde ve güneybatısında kızılçam ormanları bulunmaktadır. Kızılçam ormanlarının yanı sıra makilik alanlar da yer yer saf ve bütünlüklü topluluklar oluşturmaktadır. Orman alanı 238.000 dekadır. 27.000 hektar kızılçam ormanı vardır. Karaburun Yarımadası'nın maki formasyonu, Akdeniz Fitocoğrafya Bölgesinin klimaks tür olan kızılçamların (*Pinus brutia*) tahribi sonucunda gelişmiştir. Maki formasyonu friganaya nispeten daha yüksek ve süksesyonel olarak orman ağaçları plantasyonu yönünden en elverişli ortam olarak kabul edilmelidir. Frigana formasyonu, maki formasyonunun tahribi sonucu ortaya çıkan, gelişmesi halinde tekrar makiyi oluşturan topluluklardır (Soykan vd., 1993).

Ağaçlandırma faaliyeti zeytin ağaçlandırmasıdır. Bu ağaçlandırma faaliyeti, Çevre ve Orman Bakanlığı Çevre İl Müdürlüğü'nün denetiminde mülkiyeti hazine arazilerine ait olan alanların özel firmalara ve kişilere tahsis edilmesiyle gerçekleştirilmektedir. Bu ağaçlandırma faaliyetlerinin yer aldığı alanlar ise yine Küçükbahçe, Yaylaköy, Salmanköy, Parlak köy ve Sarpıncık arasındadır. Toplam 2000 ha lık alanda bu ağaçlandırma çalışması gerçekleştirilmiştir.

3.17. Hayvancılık

Karaburun Yarımadası'nda mera alanı olarak değerlendirilebilecek alanın çok kısıtlı olması nedeni ile hayvancılık çok gelişmemiştir. Özellikle arazinin fazla engebeli olmasından dolayı keçi miktarı oldukça fazladır (Yılmaz, 2002). Yarımadanın orta kesiminde yer alan Yayla Köyü hayvancılık faaliyetlerinin önem kazandığı bir köydür. Büyük bir bölümü keçilerden oluşan köyde sütçülük ve peynir yapımı başlıca gelir kaynağıdır (Işık 2002). Süt ürünleri arasında da Karaburun'a özgü ürünler vardır. Örneğin; kapanisti peynir, kelle peyniri, deri tulum peyniri ve hoşmerim (sündürme) gibi ürünler bunlar arasında yer almaktadır. Sütün önemli bir bölümü Karaburun dışından gelen tüccarlar tarafından alınmaktadır. [25]

3.18. Arıcılık

Karaburun'da muhtemelen 1930'lu yıllarda başladığı düşünülen arıcılık önemli bir geçim kaynağıdır. Özel aroması nedeniyle çok sevilen ve aranan Karaburun balı, bunun değerini bilenler tarafından bizzat köylere gidilerek satın alınmaktadır. 6 adet arıcılık tesisi ve toplam 844 adet kovan bulunmaktadır. Mordoğan'da çam balı; Bozköy, Parlak ve merkezde çiçek balı üretimi yapılmaktadır.

3.19. Endemik Türler ve Korunması Gereken Türler

Doğu Akdeniz Havzası'nın en temiz bölümü olarak tanımlanan Karaburun Yarımadası, zengin biyoçeşitliliğe sahiptir. 200'ün üzerinde türle, önemli bir kuş alanıdır. Nadir/azalan kategorisinde ada martısı, yılan kartalı, küçük kerkenez, ada doğanı, gök doğan habitatları ve Bern Sözleşmesi ile koruma altına alınan yarası türlerine ev sahipliği yapmaktadır.

Yarımada koruduğu doğal niteliklerinin yanı sıra korunması gerekli bitki ve hayvan türlerini içermesi açısından da önemlidir. Uluslararası ölçekte önemli Akdeniz fokları (*Monachus monachus*) için üreme ve yaşama alanıdır. Yine küresel ölçekte önemli birçok kuş ve bitki türü için de önemli bir alandır. Karaburun Yarımadası'nın doğal zenginlikleri içerisinde en önemlileri tüm dünyada sayıları 500 yurdumuzda ise; 100 civarında olan akdeniz foku ile nesli tükenmekte olan ada martısıdır. Yarımada kıyılarında çok sayıda fok mağarası mevcut olup (Ayıbalığı Mağarası), bunların bazıları foklar tarafından doğum amacıyla da kullanılmaktadır. Koruma altına alınarak, nesillerinin devamı konusunda iyileştirici önlemler alınan bu hayvanların varlığı yarımadanın önemini arttırmaktadır.

Yarımadada korunması gerekli önemli canlı türleri; Akdeniz Foku (*Monachus Monachus*), Kaya

Kartal (Aquila Chryaethos), Tarla Andıcı (Turdus Pilarus), Gümüş Martı (Larus Cachinnans), Kukumav (Athena Noctua), İbibik (Upupa Epops) olarak sıralanmaktadır.

3.19.1. Akdeniz Foku

Türkiye'deki ilk uzun süreli fok ve deniz koruma çalışması olan "Akdeniz Fokunun Türkiye'de Korunması; Foça Pilot Projesi" Ford Motor Co. tarafından düzenlenen Avrupa Çevre Koruma Ödülleri yarışmasında 1998 yılında Avrupa'nın en başarılı doğa koruma projesi olarak seçilmiştir. Foça Adaları çevresinde balıkçılık düzenleme bölgesi ilan edilmiştir. İzmir Mordoğan, Ayıbalığı Mevkii'nde balıkçılığa tamamen kapalı bir deniz koruma alanı ilan edilmiştir. Foklar için önemli yaşam alanları olan Foça, Orak Adası Siren Kayalıkları' nın küçük balıkçıların balık avlamaları hariç, her tür insan faaliyetine kapatılmıştır. 2002 yılında Johannesburg'da 2. Dünya Çevre Zirvesi'nde, SAD-AFAG tarafından yürütülen koruma çalışmaları TC Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından Türkiye'deki en iyi örnekler arasında sunulmuştur (Sualtı Araştırmaları Derneği Akdeniz Foku Araştırma Grubu).

Akdeniz fokunun en sık gözlemlendiği alan; Mordoğan, Ayı Balığı mevkiidir ve Saipaltı İskelesi'nde görülmüştür (Tarım Müdürlüğü). Mordoğan, yarımada da insan baskısının ve yapılaşmanın en yoğun olduğu alandır. Tüm bunlara rağmen Akdeniz fokunun burada daha sık gözlenmesi bu bölgenin onlar için önemli bir alan olduğunu işaret etmektedir.

Üreme mağara ve kovukları ile sit alanları ilişkilendirildiğinde çoğu üreme mağarasının yapılaşmanın izin verilmediği I. Derece Sit Alanı içinde yer aldığı, ancak Mordoğan'daki önemli üreme mağarasının korunmadan tamamıyla uzak olduğu ve birkaç üreme mağarasının II. ve III. Derece Sit alanı içinde yer aldığı görülmektedir.

İnsan faaliyetlerinin, baskısının, ikinci konut yapılaşmalarının en yoğun olduğu ve önemli bir üreme mağarasının bulunduğu Mordoğan'da, SAD-AFAG, Karaburun Yerel Gündem 21 ile birlikte 2001– 2002 yıllarında Ayıbalığı kayalık ve mağarası yakınındaki deniz ve kıyı alanının kullanımına yönelik bir düzenleme önermiştir. Bu doğrultuda mağaranın bulunduğu kayalıklarda kano, yüzmek, dalmak ve yelken yasaklanmıştır. Yerel halk ve turistler kayalık alandan birkaç yüz metre ileride denize girebilmektedirler (Monachus Guardian, 2007). Aynı zamanda Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından Ayıbalığı mevkiinde kıyıdan 20 m derinliğe kadar olan alan; Balıkçılığa Kapalı Alan olarak belirlenmiştir.

3.19.2. Deniz Çayırı

Yarımada'nın denizleri, Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi ile koruma altına alınmış deniz çayırları bakımından zengindir. Sürekli ve kuvvetli dip akıntıları, deniz çayırlarının varlığı önemli bir denizel çeşitliliği de sağlamaktadır (Karaburun RES Yatırımları Kent Konseyi Raporu). Kum Burnu ve Tuzla Burnu arasında, deniz açıklarında bölgesel olarak canlı deniz çayırı bulunmaktadır. Kalamar ve ahtapot gibi deniz canlıları yumurtalarını deniz çayırlarının bulunduğu alanlara bırakmaktadırlar.

3.19.3. Ornitoloji

Karaburun'da yapılan Kuş Atlas çalışması verileri göz önünde tutularak, araştırmada 27 familya ve 67 tür tespit edilmiştir. Ancak, Ege Doğa tarafından yapılan Kuş Atlas çalışması kısıtlı olanaklarla gerçekleştirildiğinden belirlenen bu sayının daha fazla olduğu tahmin edilmektedir. Bu familyalar arasından, yarımadanın özellikle Ötleğengiller, Örümcekuşları, Kirazkuşları, İspinozgiller ve Ardıçgiller familyaları açısından önemli olduğu söylenmektedir.

Kuşlar, biyolojik çeşitliliğin ve koruma önceliklerinin belirlenmesinde önemli göstergelerden biridir. Çevre koşullarının değişimine karşı duyarlı olan kuşlar, orman kaybının, sulak alan tahribatının ya da fazla tarım ilacı kullanımının etkileri konusunda, erken uyarı işlevi görürler. Diğer yandan kuşlar göç ederek dünyanın farklı coğrafyalarını ekolojik olarak birbirine bağlamaktadırlar.

Karaburun Yarımadası ve çalışma alanı kapsamı içinde yer alan Ildırı Körfezi Adaları olarak adlandırılan Kara Ada, Toprak Adası ve Küçük Ada, Küresel, Avrupa ve aynı zamanda Ulusal ölçekte önemli kuş türlerine ev sahipliği yapmaktadır.

3.19.4. Ada Martısı (*Larus Audouinii*)

Küresel ölçekte önemli kabul edilen ve IUCN'e göre "Tehdide Yakın" olarak sınıflandırılan Ada Martısı, koloniler halinde kayalık uçurumlarda ve kıyıdan uzak adalarda görülür. Yaşam ortamı açısından yarımada kayalık uçurum ve kıyıdan uzak adalara sahip olması bakımından ada martısı için ideal ortamı taşımaktadır. Ancak özellikle kıyı alanlarının yapılaşmaya başlaması ve bu tehdidin artarak devam etmesi ve ayrıca yapılaşmayla beraber bitki örtüsünün tahribi küresel ölçekte önemli bu türün devamlılığını da olumsuz yönde etkilemektedir. Yumurtlamanın ve yavruların yumurtadan çıkmasına denk gelen dönemler, özellikle ikinci konut sakinlerinin alana geldiği ve alanın hareketlendiği bir dönemdir. İnsan aktivitelerinin özellikle yaz aylarındaki

yoğunluğu ve Kara Ada'ya olan tekne ziyaretleri Ada Martısı'nın üreme ve yaşama alanını tehdit etmekte ve beraberinde türün devamlılığının sağlanmasını yine olumsuz yönde etkilemektedir.

Türkiye' de, Ege ve Akdeniz kıyılarında 20– 50 çift olduğu tahmin edilen Ada Martısının üreme ve yaşama alanlarından biri de Karaburun Yarımadası'dır. Karaburun ilçe merkezine yakın olan Büyük Ada ve Karaburun Yarımadası'nın güneybatısında yer alan Kara Ada, ada martısının üreme alanı olarak bilinmektedir. Karaburun Yarımadası'nın kuşlar açısından oldukça önemli bir alan olması, alanın ekolojik olarak da sağlıklı bir yaşam ortamına sahip olduğunu göstermektedir. Yarımada'nın farklı habitatlara sahip olması farklı kuş türlerinin alanda bulunmasını da beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla bu yaşam ortamlarının korunması son derece önemlidir (Yiğiter Sarıçam, S., 2007).

3.19.5. Hurma Zeytin

Karaburun yarımadası ekolojik şartlarında yetişen, dalında tathlaşan, koparılıp taze yenilebilen bir sofralık zeytin çeşidi olan "hurma zeytin", yörenin doğal lezzetlerinden biridir. Yapılan bazı araştırmalara göre hurma zeytin dünyada sadece Karaburun yarımadasında olmaktadır. Hurma zeytini oluşumunda özellikle birinci etken denizden esen rüzgarların ve nem durumunun etkilediği şeklindedir.

3.20. Çevre Sorunları

Yarımadada çevre kirliliğine yönelik belirgin sorunlar yaşanmasa da özellikle yapılaşmanın arttığı doğu kıyılarında bu yapılaşmaya bağlı olarak, evsel katı ve sıvı atıklardan kaynaklanan kıyı ve deniz kirliliği ileride rahatsız edici boyutlara ulaşabilecektir. Özellikle ikinci konut gelişimi, engebeli topografik yapısı nedeniyle sınırlı bir alanda yapılan ama yine de yörenin birincil geçim kaynağı olan tarım sektörünü olumsuz etkilemektedir. Pek çok elverişli tarım alanı ikinci konut istilasıyla karşı karşıyadır. Alanı tehdit eden faktörler arasında turizm amaçlı kıyı yapılaşması, taş ve maden ocaklarının varlığı ve ocak faaliyetleri, artan su ürünleri avcılığı gelmektedir.

Karaburun yarımadasında hayvancılık açısından en büyük sorun yanlış şekilde konumlanan balık çiftlikleridir. Karaburun kıyılarındaki balık çiftliklerinin kıyıya yakın oluşu kıyı ekosistemi açısından tehdit oluşturmaktadır. 24.01.2007 tarihli “Denizlerde Balık Çiftliklerinin Kurulamayacağı Hassas Alan Niteliğindeki Kapalı Koy ve Körfez Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Tebliğ” kapsamında balık çiftliklerinin açığa alınması kararlaştırılmıştır; ancak bölgede uygulama konusunda sıkıntılar olup bazı çiftlikler hala kıyıya çok yakın yerleşmiş durumda bulunmaktadır.

Balık çiftliklerinin yer seçimi konusunda yapılan çalışmalarda, balık çiftliklerinin aqua-kültüre etkilerinin asimile edilebilmesi amacıyla, su değişimlerinin olduğu, belli derinliğin sağlandığı bölgelerin çiftlik alanı olarak seçilmesi gerektiği, bunun yanında kullanılacak yem seçiminin iyi yapılması ve yemleme işleminde dikkatli davranılması gerektiği vurgulanmaktadır. Balık çiftlikleri hurma zeytininde hurmalaşma olayını engelleyebilir.”

3.21. Kıyı Morfolojisi

3.21.1. Balıkçı Barınakları

Bölgede 7 adet balıkçı barınağı bulunmaktadır. Balıkçı barınakları; Eşendere, İncelik, Saipaltı, Merkez, Tepeboz, Mordoğan 1-2 limanlarında yer almaktadır. [26]

Yeri	Adı	Türü ve Niteliği	Durum
KARABURUN	Mordoğan-1 Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Mevcut-Kamu
	Mordoğan-2 Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Mevcut-Kamu
	Kaynarpınar Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Proje
	Ambarseki Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Mevcut-Kamu
	Saipköy Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Mevcut-Kamu
	Karaburun Vapur İskelesi	İskele, rıhtım	Proje
	Karaburun Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Mevcut-Kamu
	Karaburun Yat Limanı	Yat Limanı	Proje
	Yeni Liman Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Mevcut-Kamu
	Salmanköy Balıkçı Barınağı	Mendirekli Balıkçı Barınağı	Proje

Tablo 23. Balıkçı Barınakları [25]

3.21.2. Balık Çiftlikleri

Hassas alan niteliğindeki kapalı koy ve körfez alanlarının kirlenmeye karşı korunması ve bu kapsamda balık çiftliklerinin kurulamayacağına yönelik kararın Çevre ve Orman Bakanlığı’nın 24 Ocak 2007 tarihinde Resmi Gazete’de bildirdiği tebliğe rağmen Karaburun Yarımadası’nda su sirkülasyonunun az olduğu koy ve körfezlerde sayıları giderek artan balık çiftlikleri görülmüştür. Balık çiftlikleri faaliyetleri ve kıyıya bağlı aktiviteler (turizm gibi) kıyı ve deniz içi flora ve faunasını tehdit etmekte ve yarımadaının temiz kıyı ve denizlerinin kirlenmesine yol açmaktadır. Küçükbahçe mevkiinde 7-8 adet, Mordoğan’da ise 3-4 adet çiftlik olmak üzere; bölge genelinde 10 firmaya ait toplam 33 adet kafes bulunmaktadır.

Eğri Liman açıklarında, Urla mevkiinde çok sayıda balık çiftliği bulunmaktadır. Mordoğan’da 2 adet balık çiftliği bulunmaktadır. İç piyasaya ve yurtdışına karayolu ile dağıtım yapılmaktadır. Örneğin; Parlak ve Urla. Balık çiftliklerinde; çupra, levrek, trança, sivriburun, karagöz ve orkinos yetiştirilmektedir.

3.21.3. Dalyan Balıkçılığı

Karaburun'da 28 tane ruhsatlı çökertme dalyanı bulunmaktadır. Dalyanlar yıl boyu kullanılabilmektedir. Kuyucak mevkiinde dalyan balıkçılığı yapılmaktadır. Kefal ve levrek avlanmaktadır. Sahil güvenliğinin desteği ile kaçak avlanma ile mücadele edilmektedir.

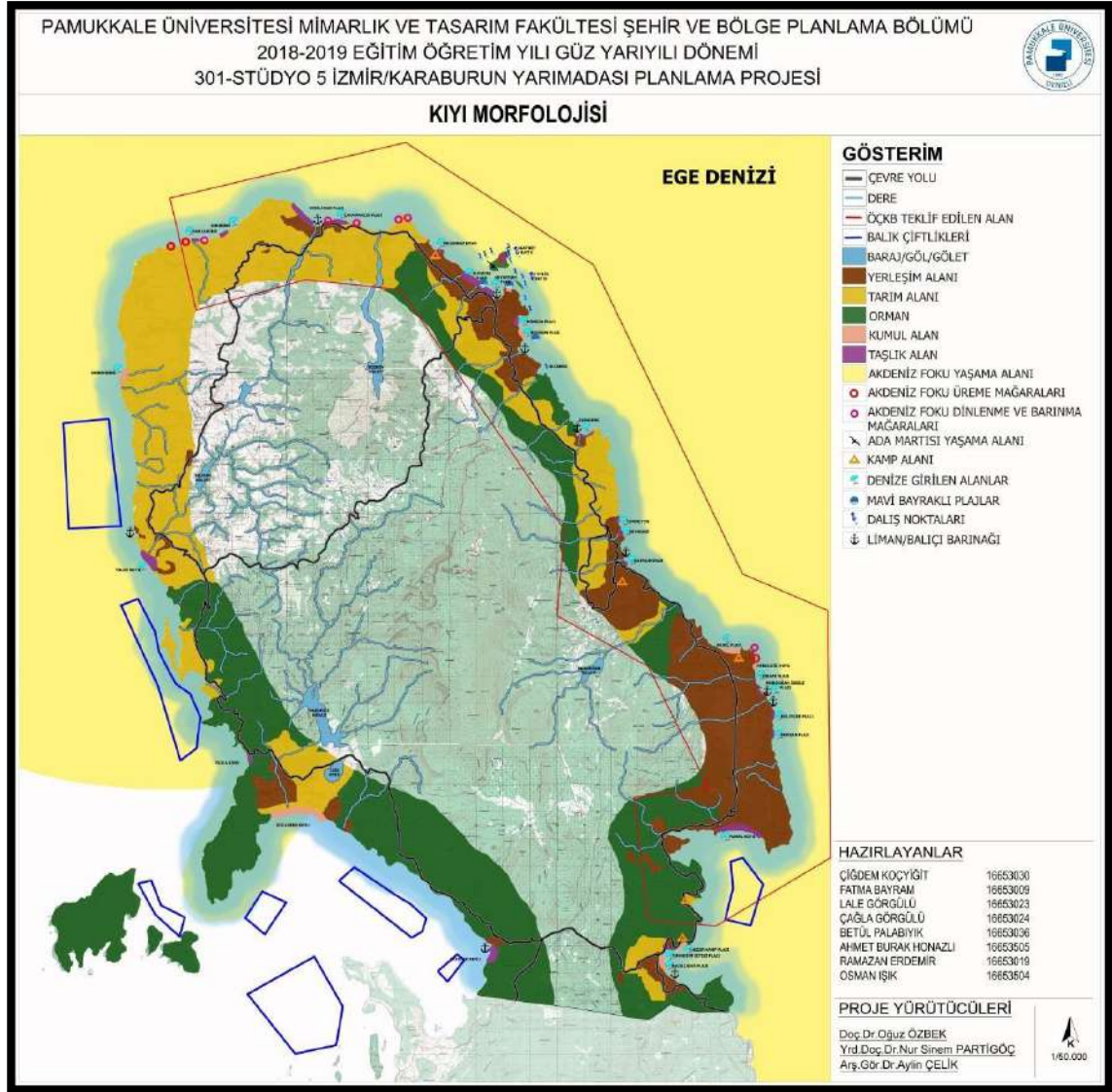
3.21.4. Dalış Turizmi

Konak ve Karşıyaka'yı birleştiren ilk vapurlar atıl durumdayken batık projesi ile ekosisteme zarar vermeyecek duruma getirildikten sonra dalış turizmine kazandırılmıştır. Batırılan vapurlardan Alaybey, Büyük Ada; Dokuz Eylül ise Küçük Ada yakınındadır. Bu batıklar hem dalış turizmi açısından müze gibi faaliyet göstermekte hem de balıklar için yuva görevi görmektedir. 17 adet dalış noktası vardır. 4 dalış merkezi 10 eğitmen ile yıllık ortalama 2000 kişiye hizmet etmektedir. Kanlıkaya ve Badembükü arası dalış yapılmamaktadır.

Yarımadanın güneydoğusunda, güneybatısında ve kuzeydoğusunda yerleşim alanları mevcuttur. Genellikle ikincil konutlar yer almaktadır. Mordoğan mevsimlik nüfus yoğunluğu artışının yaşandığı bir yerleşimdir. Ardiç Plajı, Ziraat Plajı, Mordoğan İskele Plajı gibi kıyı kullanımları bu bölgenin tercih edilebilirliğini arttırmaktadır. Ayıbalığı Koyu bu plajların arasında kalmaktadır. Akdeniz foklarının üreme, dinlenme ve barınma alanı olan Ayıbalığı Koyu; evsel katı ve sıvı atıklardan kaynaklanan deniz ve kıyı kirliliği, ışık ve gürültü kirliliği gibi tehditlere maruz kalmaktadır. Karaburun Yarımadası'nın batı ve güneybatısında balık çiftlikleri bulunmaktadır. Kıyıya yakın konumlanan balık çiftlikleri kıyı ekosistemini olumsuz etkilemektedir. Çünkü balık çiftliklerinde hastalıklara ve parazitlere karşı kimyasallar denize karıştırılmaktadır.

Bunun sonucunda ekolojik denge bozulmaktadır. Yarımadanın kuzeydoğusunda Alaybey ve Dokuz Eylül gemileri, ekosisteme zarar vermeyecek duruma getirildikten sonra dalış turizmine kazandırılmıştır. Batırılan vapurlardan Alaybey, Büyük Ada; Dokuz Eylül ise Küçük Ada yakınındadır. Aynı zamanda Büyük Ada, akdeniz foklarının dinlenme ve barınma alanı ve endemik bir tür olan ada martısı gibi korunması gerekli canlıların yaşam alanıdır. Karaburun yarımadasının kuzey ve kuzeybatısında tarım alanları yer almaktadır. Çünkü bu alanlar tarıma elverişli olup; marjinal ve mutlak tarım alanları ile zeytinliklere sahiptir. Yarımadanın güneybatısını ise orman alanı oluşturmaktadır. Plajların ve koyların olduğu bölgelerde taşlık ve kumul alanlar mevcuttur. Önerilen özel çevre koruma bölgesinin amacı; IUCN tarafından nesli tehlike altında olduğu kabul edilen ve taraf olunan BERN, Barselona, CITES sözleşmeleri ile Ulusal mevzuatlardan olan Su Ürünleri Kanunu ve Kara Avcılığı Kanunu gereği korunan Akdeniz Foku (*Monachus monachus*)'na

gerek üreme gerekse yaşama habitatlarını taşıyan Karaburun Yarımadası'nın korunmasıdır. Ayrıca Kum Burnu ve Tuzla Burnu arasında, deniz açıklarında bölgesel olarak canlı deniz çayırı bulunmaktadır. Kalamar ve ahtapot gibi deniz canlıları yumurtalarını deniz çayırının bulunduğu alanlara bırakmaları sayesinde onlar için bir habitat oluşturmaktadır. Aynı zamanda deniz çayırları suyu oksijence zenginleştirirler, ölü yaprakların kıyıda birikmesi ile kıyı erozyonunu engeller ve katı maddeleri bünyelerine alarak suyu berraklaştırır.

Şekil 48. Kıyı Morfoloji (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.22. Yenilenebilir Enerji Kaynakları

3.22.1. Güneş Enerjisi

Güneş enerjisi, daha çok çiftçilikle uğraşan nüfus tarafından kullanılmaktadır.

3.22.2. Jeotermal Enerji

Jeotermal enerji günümüzde enerji üretimi amacıyla kullanılan en temiz kaynaklardan biridir. Sondajlarla rezervuardan yüzeye çıkarılan sıcak su ve buhar jeotermal enerjinin üretiminde kullanılmaktadır. Yerkürede jeotermal sistemler de genellikle kabuğun ince, volkanik ve özellikle ülkemizde, tektonik etkinliğin yoğun olduğu alanlarda gelişmektedir. Çeşme-Urla-Karaburun Yarımadası, jeotermal kaynaklar potansiyeli bakımından oldukça elverişli bir bölgedir. Kaynaklar 70°C–100°C dereceler arasında elektrik üretimi, organik madde kurutma, yün yıkama, balık kurutma, ev ve sera ısıtma, soğutma gibi alanlarda; 50°C–69°C arasında kümes ve ahır ısıtma mantar yetiştirme ve kaplıca tedavisinde; 25°C–49°C dereceler arasında ise toprak ısıtma, kent ısıtması (alt sınır), sağlık tesislerinde, yüzme havuzları, fermantasyon ve damıtma amaçlı kullanılmaktadır.

Urla-Gülbahçe Jeotermal Alanı: Urla İlçe merkezinin 15 km. batısında, Gülbahçe Körfezi'nde deniz kenarında bulunan ılıca aynı zamanda bir hamama sahiptir. Alanda bulunan iki kaynaktan su sıcaklığı 31,3 °C ve 34,6 °C olarak ölçülürken yapılan sondajda elde edilen suyun sıcaklığı 33 °C dir. Kaynağın çıktığı yerde bir havuz bulunurken, kaplıcadan yeterince yararlanılamamaktadır (MTA İzmir İli Jeotermal Kaynakları Değerlendirme Raporu, 2006). Gülbahçe yöresinde fay, batıda Miyosen birimleri ile doğudaki temel kireçtaşlarını ayırır ve Kuvaterner çökellerinde çizgisellik oluşturur. Körfeze girdiği bölümünde üzerinde bir sıcak su çıkışı izlenir. Amberseki, Saip ve Bozköy'de jeotermal enerji araştırması için arama ruhsatı vardır.

3.22.3. Rüzgâr Enerjisi

Türkiye'nin rüzgâr potansiyeli en yüksek alanlardan biri de Karaburun Yarımadası'dır. Ekonomik RES yatırımı için 7m/s veya üzerinde rüzgâr hızı gerekmektedir. Yarımada'daki rüzgâr hızı 7m/s üzerindedir. Bu nedenle, yarımada son yıllarda çok sayıda santral lisansı alınmış ve enerji üretimine başlanmıştır. Yıllık ortalama değerler esas alındığında İzmir'in kıyı şeridi, dolayısıyla Yarımada bölgesi en iyi rüzgâr hız ortalamalarına sahip alandır.

- **Karaburun Yarımadası Rüzgâr Enerji Santralleri**

Mordoğan'dan başlayarak, Yaylaköy, Bozköy, Tepeboz, Haseki, Sarpıncık, Salman'a tüm tepeleri kaplayacak şekilde 'ÇED gerekli değildir' raporlarıyla 6 firmaya üretim lisansı verilmiştir. Bunlardan 2'si tamamlanmış, 1'inin inşaatı sürmekte, 3'ü izin tamamlama aşamasındadır.

KURULAN/İNŞAATI BAŞLAYAN RES'LER		KURULMASI PLANLANAN RES'LER	
FİRMA	TÜRBİN SAYISI	FİRMA	TÜRBİN SAYISI
LODOS A.Ş. (*)	50	LODOS A.Ş. (*)	116
AYEN ENERJİ	16	ENDA-MORDOĞAN	14
ÖRES	15	ENDA-YAYLAKÖY	5
		ÇALIK-SARPINCİK	16
		AYEN-MORDOĞAN	5
TOPLAM	81		156

Tablo 24. RES Projeleri [27]

Mevcut projelerin kapladığı alan korunması öngörülen Yarımada yüzölçümünün 2/3'ünü aşmıştır. Lodos AŞ, "Karaburun RES" "ÇED Gerekli Değildir Belgesi" 252 km²'lik alanı kapsamaktadır. Yarımada yüzölçümünün %61'ine denk gelmektedir.

Şekil 49. Karaburun RES ÇED Gerekli Değildir Belgesi [27]

Türbinlerin kapladığı alanlar [gövde yüksekliği 85 m (30 katlı apartman), rotor çapı 82 m, türbin ayak izi 350m2,550 m3 beton]; interkonekte sisteme bağlantıları, yan yollar, türbinlerin trafo merkezine bağlanması için kurulan yer altı şebeke tesisleri, türbinler arası açılan yollar, türbinlerin kanatları ve emniyet ışıklarıyla, manyetik alan etkisi, çıkardığı titreşim ve gürültüyle yarımadada yaşamı tehdit etmektedir. Türbinlerin kanatları, emniyet ışıkları ve yok edilen doğal habitat değerli kuş popülasyonu için ciddi yaşamsal risk oluşturmaktadır. Lodos A.Ş. 50 türbinlik yatırımı/Environmental “Resources Management firması ÇSED Raporunda kısa süreli gözlem sonucunda;

- Yarasalarda lokal popülasyonu etkileyecek sayıda ölüm beklenebileceği,
- Uluslararası ölçekte nadir kategorisinde yer alan ada doğanı, yılan kartalı, küçük kerkenezin türbin kanatlarına çarpma riski en yüksek türler olduğunun belirlendiği, popülasyonunun kaybolma ve azalma ihtimali olduğu,
- Türbinlerin emniyet ışıklarının riskler arasında yer aldığı,
- Daha geniş bir bölgede alternatif yaşam alanları bulma şanslarının çok az olduğu,
- Karaburun’da başka rüzgar çiftliklerinin kurulmasının önemli riskler arasında olduğu belirtilmiştir.

Yoğun RES inşaatları aynı zamanda kuş türlerinin de doğal habitatları olan zengin bitki örtüsünü ciddi bir şekilde tahrip etmektedir. Makilik alanların tahribinden sonraki aşama çölleşmenin habercisi olan garig (frigana) örtüsüne geçiştir.

Köyler 400-500 metre uzaklıktaki türbinlerle çevrelenmiş durumdadır. Yerleşimlerin 150 metre yakınına kadar türbin kurulumu öngörülmektedir. Keçicilik ve tarımla yaşamını sürdüren bölge halkı gününü tarla ve otlaklarda; türbinlerin altında geçirmek zorundadır. Ses, gölgeleme ve elektromanyetik alan etkisi insan sağlığını hem fizyolojik hem de psikolojik açıdan olumsuz etkilemektedir.

Tarım alanlarının kısıtlı olduğu bölgede zeytincilik zarar görmektedir. Hazineden kiralanan ve ağaçlandırılan zeytinlikler RES’lere kiraya verilmektedir. Otlak ve yaylak alanları türbinlerle çevrelenmiş daraltılmış ve tahrip edilmiştir. Toz nedeniyle keçilerde hastalık artmıştır. Arıcılık yok olma riskiyle karşı karşıyadır. Yarasa türleri kaybolmaktadır.

ÇED Yönetmeliğinde değişikliği ile 2011’de “Kurulu gücü 75 MWe ve üzeri RES’ler, 2013’te “Türbin sayısı 20’nin üzerindeki RES’ler” Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projeler Listesi’ne alınmıştır. RES’lerin çevreye olumsuz etki riski bir ölçüde kabul edilmiştir

- Karaburun Yarımadasında inşaatları 2011 yılından sonra başlamış, hatta henüz başlamamış olan RES projeleri, 2008 yılından önce aldıkları “ÇED Gerekli Değildir” raporlarını kullanmakta, hatta kapasite artışlarını bu raporlara dayandırmak istemektedir.
- Bu uygulamanın, firmalar adına kazanılmış hak olarak değerlendirilmesinin bedeli, binlerce yıllık doğanın, yaban hayatının ve yüzlerce yıllık kültürün kaybolmasıdır.

10 Nisan 2014 tarihinde “Sarpıncık RES”, 26 Haziran 2014 Mordoğan RES projeleri “Halkın Katılımı Toplantı”ları yerel halk, Muhtarlar, Karaburun Kent Konseyi, Belediye Meclisi üyeleri, yerel STÖ’leri ve EGEÇEP’in de katıldığı protestolarla yapılmamıştır.

3.23. İmar İzinleri

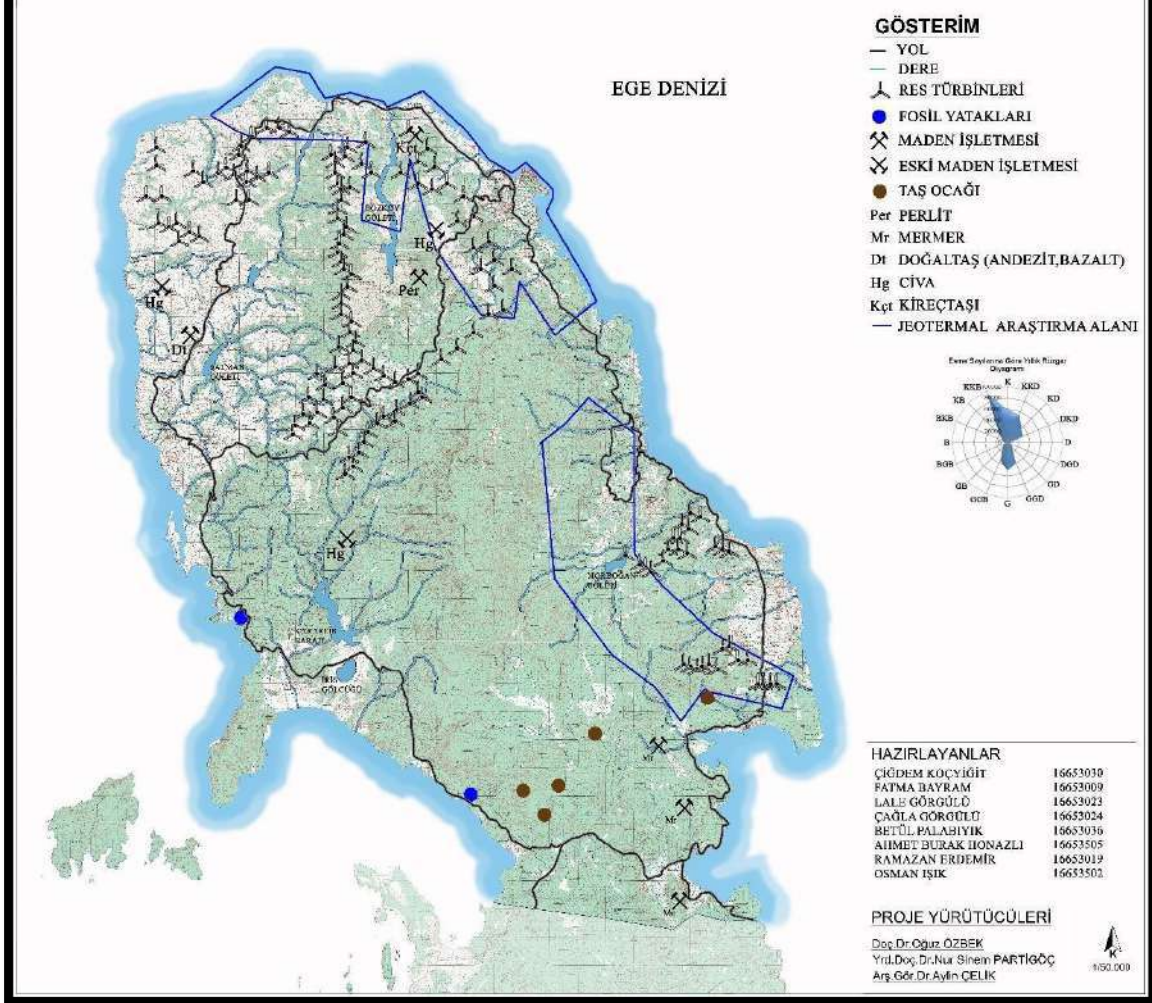
- Yaylaköy RES imar revizyonu talebini İzmir İl Genel Meclisi oy çokluğuyla 2 kez reddetmiştir. (7/24 Mart 2014)
- Karaburun Belediye Meclisi, Mordoğan RES imar revizyonu talebini ÖÇKA süreci nedeniyle askıya almıştır. (7 Mart 2014).
- Lodos A.Ş.’nin, 83 türbin için ilave ve revizyon imar planı talebi, İzmir İl Genel Meclisinde yeterli çoğunluk sağlanmayarak gündemde düşürülmüştür. (24 Mart 2014)

Lodos AŞ RES projesi ile ilgili olarak 05/05/2005 tarihli ÇED Gerekli Değildir Kararının ve 18.08.2011 tarihli “üretim lisansı”nın iptali için hukuki süreç başlatılmıştır.

RES’lerin doğaya/insan sağlığına zararlarını asgariye indirmek üzere; elektro-manyetik alan, hava basıncı değişimi, türbülans, başboş gerilim (stray voltage), gölgeleme, parlama ve çarpma etkilerinin azaltılması konusunda yapılacak araştırmaları koordine etmeleri yaşam alanlarından uzaklık, gürültü standartları başta olmak üzere RES’lerle ilgili standartların belirlenmesinde öncülük yapmaları, karbon salınımını azaltmanın tek yolunun RES olmadığı ve korunması gereken alanlar, yerel kalkınmanın önceliği konusunda bilinç oluşmasına katkıda bulunmaları, hukuki süreçlerde bilirkişi heyetlerinin seçiminde tarafsız ve yetkin kişilerin seçimi için çalışma yapılması ilgili kurum ve kuruluşlardan beklenmektedir.

Karaburun Yarımadası’nın kuzeyinde rüzgar enerji santralleri yoğunlaşırken, bölgenin güneyinde ise taş ocakları ve fosil yatakları yer almaktadır. Jeotermal enerji kaynakları için Ambarseki, Bozköy, Saip’te ruhsatlı araştırma alanları bulunmaktadır. Mermer yatakları alanın güneydoğusunda bulunmaktadır. Yarımada’nın kuzeyinde rüzgar türbinleri koridorlaşma göstererek yerleşimler arası etkileşimi azaltmaktadır. Bitki örtüsünü tahrip etmektedir.

DOĞAL KAYNAK VARLIĞI

Şekil 50. Doğal Kaynak Varlığı Analizi (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.24. Sit ve Koruma Alanları

3.24.1. Doğal Sit Alanları

Karaburun ilçesi sınırları içinde kalan alanlarda var olan doğal sit kararlarına bakıldığında, genel olarak sit kararlarının oluşan baskılar da dikkate alınarak kıyı kesimlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bugüne kadar alınmış olan tescil kararları sonucunda, Karaburun ilçesi sınırları içinde tescil edilerek koruma altına alınmış olan doğal sitlerin toplam büyüklüğüne bakıldığında; yaklaşık 6368 ha I. derece doğal sit alanı, 593 ha II. derece doğal sit alanı, 542 ha III. derece doğal sit alanı olmak üzere toplamda yaklaşık 7503 ha'lık bir alanı kapsadığı, bu büyüklüğün ilçe alanının %18'lik bir bölümüne isabet ettiği görülmektedir.

3.24.2. Arkeolojik Sit Alanları

Karaburun ilçesinde kentin kuzey batısında, İzmir I. Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu tarafından 07.05.1992 tarihinde alınan 3683 sayılı karar ile iki alan, I. derece arkeolojik sit olarak tescil edilmiş, 10.06.1998 tarihinde alınan 7358 sayılı karar ile de Büyük Ada ve Küçük Ada I. derece arkeolojik sit olarak tescil edilmiştir. Urla, Zeytinler Köyünde İzmir-Çeşme Otoyolu kuzeyinde bir alan da 06.10.1995 tarih ve 5928 sayılı kararla I. derece arkeolojik sit olarak tescil edilmiştir. Karaburun İlçesi'nde; orman alanları ilçe genelinde büyük bir yer kaplamakla birlikte 1. Derece Doğal Sit Alanları, su kaynakları koruma sahası ve dikili tarım alanları yerleşimleri sınırlayan önemli eşiklerdendir. Arazinin engebeli oluşu, orman alanları ve kıyı boyunca yer alan 1. Derece Doğal Sit Alanları yerleşimleri belirli noktalarda yoğunlaştırmış ve bu sayede eşiklere oturmayan alanlar doğal niteliğini korumuştur. İlçe bütününde korunacak alanlar %87,8, sakınılacak alanlar %10,5, hiçbir eşığe oturmayan alanlar ise %11,9'dur.

3.25. Özel Çevre Koruma Bölgesi

Özel Çevre Koruma Bölgeleri; Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması (Barselona) Sözleşmesi'nin taraf ülkelere getirdiği bir yükümlülük gereği, dünya ve yağışlaşma gibi baskılar nedeniyle bozulma veya yok olma riski altında oldukları için Bakanlar Kurulu Kararı ile özel koruma altına alınan bölgelerdir.

Önerilen özel çevre koruma bölgesinin amacı; IUCN tarafından nesli tehlike altında olduğu kabul edilen ve taraf olunan BERN, Barselona, CITES sözleşmeleri ile Ulusal mevzuatlardan olan Su Ürünleri Kanunu ve Kara Avcılığı Kanunu gereği korunan Akdeniz Foku (*Monachus monachus*)’na gerek üreme gerekse yaşama habitatlarını taşıyan Karaburun Yarımadası’nın 19.07.2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren ilgili bakanlığın “Korunan Alanlarda Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik” kapsamında değerlendirilerek Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak tespit edilmesi için ulusal ve uluslararası bilimsel literatürü bir araya getirmektir.

Şekil 51. Karaburun Yarımadası [28]

Şekil 52. Teklif Edilen Alan [28]

3.26. Koruma Alanı

Ildırı Körfezi adaları ve Kara Ada (Eşek Adası) yaban hayatı koruma sahası önemli karasal ekosistemlerdendir. Ildırı Körfezi Çeşme burnu ve Karaburun arasında yer alır. (MKİ ÇDR,2007).Alan 1994 yılında F.4.1.2.3167 sayılı kara avcılığı kanunu uyarınca Çevre ve Orman Bakanlığı'nca yaban hayatı koruma sahaları ve yaban hayatı yerleştirme alanı olarak tescil edilmiş, tamamı devlet ormanı olarak sınırlandırılmıştır. (İİÇDR,2007) Adada bulunan yabani eşekler adanın simgesi haline gelmiştir. Alan üreyen tepeli karabatak (84 çift) popülasyonu nedeniyle önem kazanmaktadır. Adada ayrıca keklik, küçük kerkenez, kınalı keklik, kızıl şahin, yılan kartalı, gökdoğan, gümüş martı ve kerkenez üremektedir. Adada yaşayan memeli türleri yaban domuzu, tavşan ve yabani eşeklerdir. Adada yaşayan memelilere ek olarak adada üremesi için yaban keçisi de bırakılmıştır (MKİ ÇDR,2007).

3.27. Jeoloji Formasyonu

Elde edilen veriler; jeolojik açıdan Yarımada'nın son derece önemli birimler içerdiğini ve bu birimlerin Yarımada için önemli kaynaklar olduğunu göstermektedir. Çünkü bu alandaki jeolojik birimler, endüstriyel (kıl ocakları) ve metalik (Cıva ve Mangan gibi) madenlerle birlikte, mağaralar ve çok sayıda fosil yatakları içermektedir. Ayrıca, tektonik açıdan hareketli olan yarımada çok sayıda aktif fay bulunmaktadır ve yerleşim yerlerinin önemli bir kısmı aktif faylara çok yakındır. Aktif fayların bulunduğu bu kesimlerde deprem riski yüksektir. Bu nedenle, bu alanlarda yapılacak her türlü mühendislik yapısına dikkat edilmesi ve aktif zonların bulunduğu kesimlerin yerleşim yerlerine kapatılması zorunludur.

Ekolojik açıdan son derece özgün özelliklere sahip olan Yarımada hem turizm hem de tarım açısından ülkemizin önemli yerlerinden biridir. Yarımada “da su taşıma potansiyeline sahip karstik kireçtaşları ve çatlaklı volkanik kayalar yer almaktadır. Bu kayalar Yarımada'nın büyük bir kısmını kapsamaktadır. Karstik kaynaklardan gelen suların büyük bir bölümü denize boşalmaktadır. Bölgenin su ihtiyacının büyük bölümü yeraltı sularından karşılanmaktadır.

- **Bazalt**

Volkanik hareketler sonucu teşekkül eden bir volkanik kaya sınıfı. Bazaltlar, volkanik kayaların en bol bulunanlarıdır. Dördüncü jeolojik devirlerde meydana gelmiş volkanik hareketlerin olduğu bölgelerde çok bulunurlar. Günümüz volkanlarının birçoğu bazaltik maddeler püskürtmektedir.

- **Gölsel Karbonatlar**

Gölsel karbonatları üç şekilde bulunabilir: İnorganik Karbonat Çökelleri, Algal Çökeller, İskeletsel Kumlar.

İnorganik kireç çamuru, göllerde gelişen buharlaşma, fotosentez ve sıcaklık değişimlerine bağlı olarak sudan doğrudan çökerek oluşur.

- **Peridotit**

Olivin ve piroksenden oluşmuş magma taşı.

- **Pelajik Kireçtaşı**

Pek çok bitki ve hayvanın içerdikleri CaCO_3 ; organizmalar öldükten sonra kireçtaşı oluşturmak üzere çökebilmektedir. Bu organik kireçtaşlarının en önemlileri; Resifal kireçtaşları, biyohermal kireçtaşları, (kabuk) konkoidal kireçtaşları, mercan kireçtaşları, biostromal kireçtaşları, algli kireçtaşları, krinoidal kireçtaşları, foraminifer kireçtaşları, biyostromal, pelajik kireçtaşları.

- **Piroklastik Kayaç**

Piroklastik kayalardan bir diğer deyişle piroklastikler (, ,). Piroklastlar (Schmid, 1981), püskürme biçimi ve tanelerin kökeninden bağımsız olarak volkanik bacalardan dışarı atılan kırıntıları ifade eder. Piroklastik kırıntılar doğrudan volkanik yollarla oluşmuş kırıntılardır. Sedimentasyon süreçlerine dahil olmuş volkanik materyaller [volkanoklastik](#) olarak nitelendirilir. [Hidroplastik](#) kırıntılar, magma-su girişiminin olduğu yerdeki buhar püskürmeleri, çabuk soğuma ve ayrıca su veya suya doygun tortulların dokanak yaptığı lavların mekanik tanelenmesi sonucu oluşan piroklastların bir çeşididir. Bu parçalar kayaç parçaları olabileceği gibi özgün kristaller ve kristal, cam karışımı olabilirler. Pyroclastic birikimler; piroklastiklerin pekişmiş yada pekişmemiş birleşimleri olarak tanımlanabilir. Hacimlerinden %75' ten fazlası piroklastlardan oluşur, geriye kalan kısmı epiklastikler, organik ya da kimyasal sedimanlar oluşturur. Ağırlıklı

olarak pekişmişlerse piroklastik kayaç ismini alırlar. Ağırlıklı olarak pekişmemiş malzemeden oluşuyorsa [Tefra](#) olarak adlandırılırlar (Thorrarinsson, 1954).

- **Sınıflandırma**

AGGLOMERATE: %75 'ten fazla volkan bombası içeren piroklastik kayaç. PİROKLASTİK BREŞ: %75'ten fazla blok içeren piroklastik kayaç. Piroklastik breş, %25'den az lapilli ve kül içerir. Volkanik breş terimi ise baskın olarak 2mm'den daha büyük tane boyuna sahip volkanik kırıntılardan yapıli tüm volkaniklastik kayaçlara uygulanan genel bir terimdir) (Fisher, 1958, 1960).

TÜF BREŞ: Bomba ve/veya blok boyutundaki piroklastların miktarının %25-%75 arasında olduğu piroklastik kayaç.

LAPİLLİ TÜF: Bomva ve breş boyutu piroklastların oranının %25 ten az, lapilli ve külün miktarının %75'ten az olduğu piroklastik kayaç.

LAPİLLİ TAŞI: %75'ten fazla lapilli içeren piroklastik kayaç.

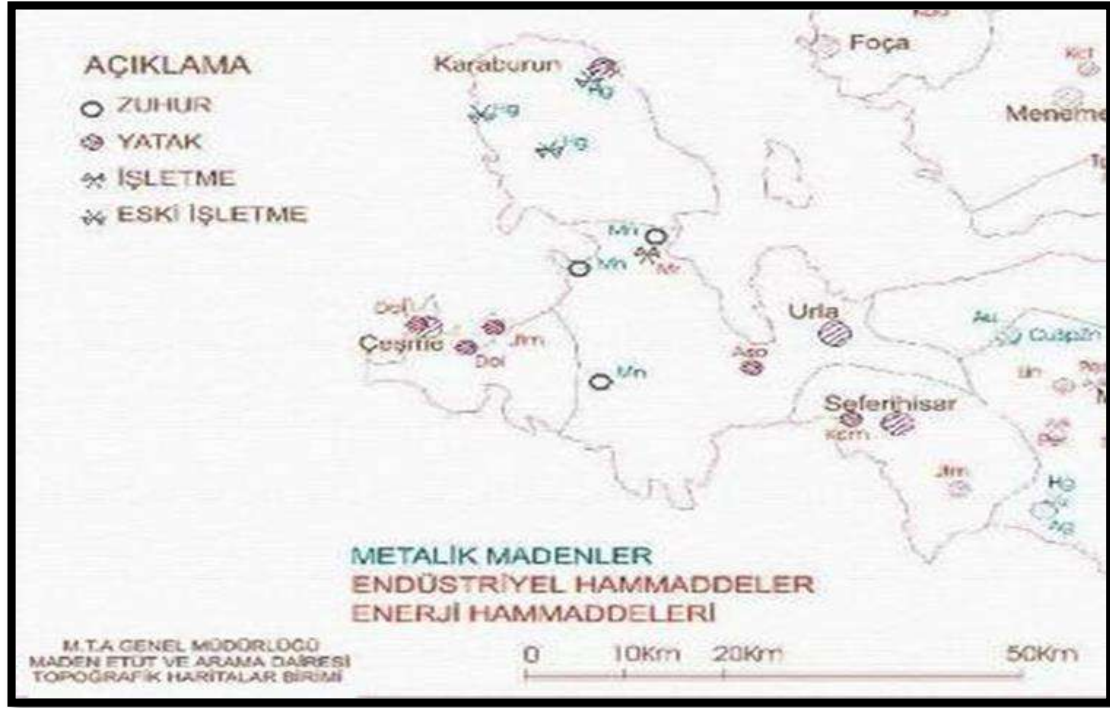
TÜF: %75'ten fazla kül içeren piroklastik kayaçlardır. Tüf külün pekleşmiş karşılığıdır. Bileşen parçalarının büyüklüğüne göre ince ve kaba taneli olmak üzere iki alt bölüme ayrılmıştır.

- **Kuvaterner**

Dördüncü Zaman, (Kuvaterner), yerbilimde yaklaşık son 1.65 milyon yıllık dönemi kapsayan jeolojik zamandır. Miyosen, Jura, Paleosen, Kuvaterner olarak adlandırılan dönemin sonuncusudur. Genç tektonik (neo-tektonik) hareketlerin olduğu dönemdir.

3.28. Madencilik

Alanda mermer ve cıva madenleri mevcuttur. Alanda yürütölen taş ve maden ocakları çalışmalarından kaynaklanan pasa yığınları tarım alanlarına ve bitki örtüsüne zarar vermekte ve dağlık habitatı bozmaktadır. Çeşme ve Urla'da dolomit, Urla, Çeşme, Karaburun, Mordoğan'da mermer, perlit ve seramik, Karaburun'da cıva, Çeşme ve Urla'da jeotermal enerji kaynakları bulunmaktadır. (ibb_stratejik plan)

Şekil 54. İzmir İli Maden Haritası [29]

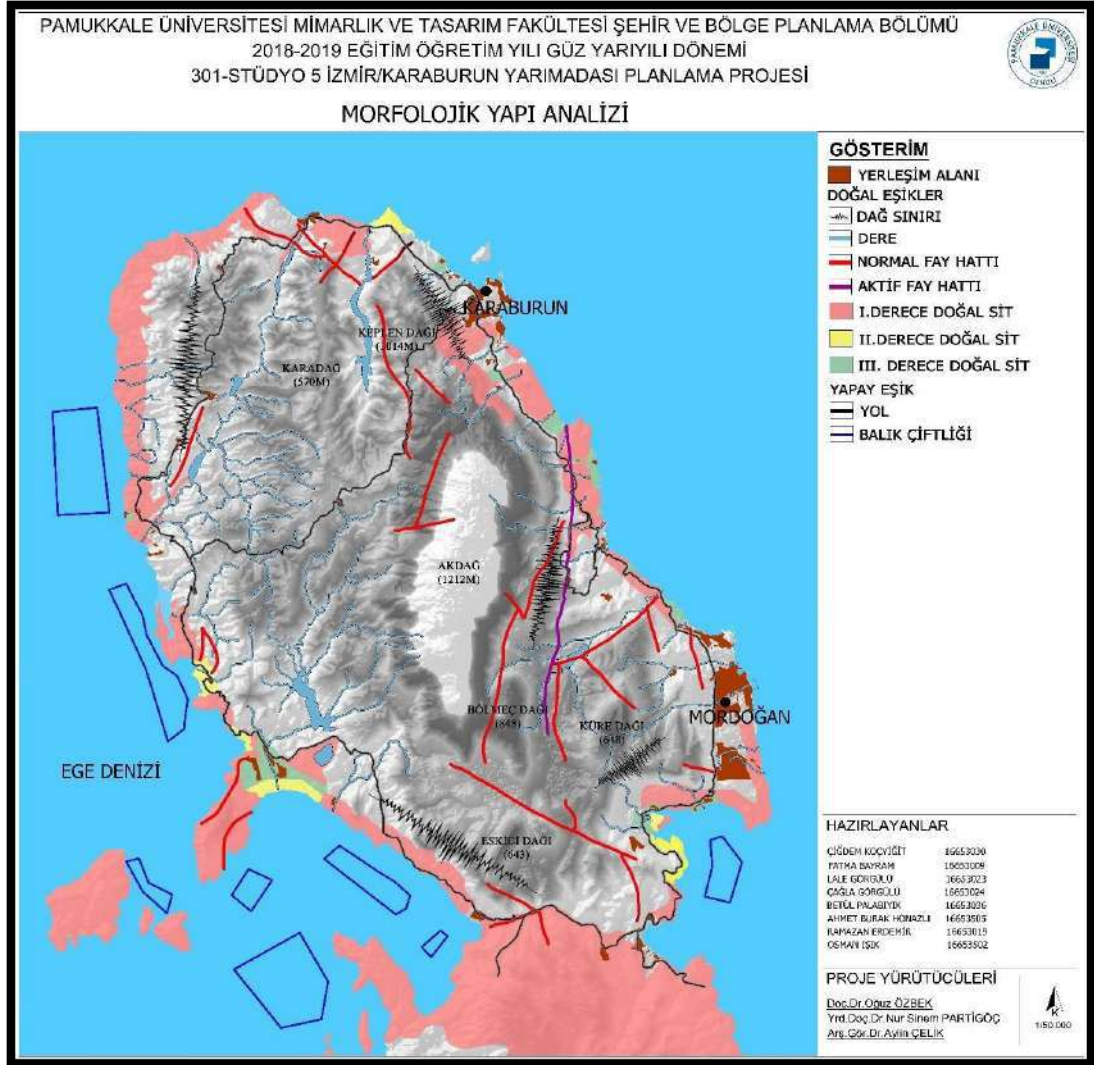
Karaburun Yarımadası ise günümüze kadar mermer ocak işletmeciliği açısından mermer üretimi yapılan diğer alanlara oranla bakir bir bölge olarak kalmıştır. Ancak, bu bölgeden günümüzde de mermer sektöründe bilinen bazı mermerlerin üretimleri belirli aralıklarla sürdürülmektedir. Karaburun'daki mermeri, Aksar Mermer Anonim Şirketi işlemektedir. Mermer sanayi sektöründe çalışanların oranı %4,96'dır (Batı Kentsel Gelişme Alt Yöresi, syf: 385).

İzmir 'Gülü mermer ocağı; Karaburun yarımadasının orta bölümünü kuzeyden güneye kat ederek geniş bir yayılım sunan bir biçimlenme ile üretilir. Bol fosil içerir ve biyoklastik karakterde resifal kireçtaşı niteliğindedir. Karaburun Yarımadası karbonat kayaçların baskın olduğu bir litolojik özelliğe sahiptir.

Karaburun Yarımadası'ndaki mermer üretimi bu kayaçlardan yapılmaktadır. Piyasaya sunulan bu mermerler, sert taşlar olarak isimlendirilen granit gurubu mermerlerden farklı olarak yumuşak ve karbonatlı mermerlerdir.

3.29. Morfolojik Yapı

Morfoloji analizinde; yerleşim alanları, ulaşım ağı, topografya, dere yatakları ve fay hatları dikkate alınmıştır. Çünkü bölgenin gelişiminde ve şekillenmesinde belirleyici faktörlerdir. Deniz, dere ve yollar sınırlayıcı, aynı zamanda bölgeler arası etkileşim ve bağlantı sağlayan unsurlardır. Fay hatlarına yakın konumlanmış yerleşim alanları risk taşımaktadır. Yerleşim yükseltinin az olduğu kıyı alanlarında gelişmiştir.

Şekil 55. Morfoloji Haritası (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında SBP 351 Kodlu Stüdyo 6 dersi kapsamında Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

3.30. Çevresel ve Görsel Değerler

Karaburun Yarımadası'nda yerleşim alanları yükseltinin az olduğu kıyı kesimlerde yoğunlaşmıştır. Zeytinlik alanları birbirine bağlayan zeytin yolu rotası, Karaburun Yarımadası'nın tamamını çevrelemektedir. Yürüyüş yolu rotası ile zeytin yolu rotası yarımada boyunca yer yer paralellik göstererek, yer yer ise kesişerek devam etmektedir. Sürekliliği olan bu yollar üzerinde; liman, iskele, barınak, yerleşim alanları, manzara gözlem yerleri, arıcılık gibi fonksiyonlar bulunmaktadır ve fonksiyonlar arası erişim sağlamaktadır. Orman alanda, Balıklıova, Kösedere, İncik, Eğlenhoca ve Mordoğan'da bisiklet yolu bulunmaktadır. Arıcılık faaliyetleri Mordoğan, Bozköy, Parlak ve Karaburun merkezde yapılmaktadır. Endemik bir tür olan hurma zeytini Eğlenhoca'da yetişmektedir. Örenyeri olan Sazak Köyü'ne (eski Rum yerleşimi), erişim yürüyüş yolu ile sağlanmaktadır. Sazak Köyü'nde bulunan yığma taş yapılar; yürüyüş rotaları, fotoğraf gezileri ve bölge turizmi için önemli bir değerdir. Rüzgar türbinleri yürüyüş ve zeytin yolu rotaları üzerinde bulunmaktadır. RES'lerin yürüyüş yolu üzerinde olması kısıtlayıcı bir faktördür. Bu durum yarımada ekosistemi olumsuz etkilemektedir. Bölgenin geçim kaynaklarından olan keçicilik ve tarımla uğraşan insanlar, tarla ve otlaklarda türbinlerin elektromanyetik alan etkisine maruz kalmaktadırlar. Akdeniz fokunun gözlemlendiği alanlar; Mordoğan, Ayı Balığı mevkii, Saipaltı İskelesi, Kanlıkaya Burnu, Kömür Burnu, Eğri Liman ve Badem Bükü' dür. Mordoğan, yarımada insan baskısının ve yapılaşmanın en yoğun olduğu alandır. Tüm bunlara rağmen Akdeniz fokunun burada daha sık gözlenmesi bu bölgenin onlar için önemli bir alan olduğunu işaret etmektedir.

Şekil 56. Çevresel ve Görsel Değerler Analizi (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

BÖLÜM DÖRT

SOSYO-KÜLTÜREL YAPI

4.1. Demografik Yapı ve Nüfus Projeksiyonları

2017 yılı Karaburun Yarımadası mahalle nüfus verilerine göre en çok nüfusa sahip yerleşim, Mordoğan mahallesidir. Mahalleler arası nüfuslar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

KARABURUN YARIMADASI MAHALLE NÜFUSLARI																
	Mordoğan Mah.	İskele Mah.	Merkez Mah.	Küçükbağçe	Kösedere Mah.	Eğlenhoca Mah.	Tepeboz Mah.	Saip Mah.	Amberseki	Bozköy Mah.	İncecik Mah.	Parlak Mah.	Sarpınca Mah.	Salman Mah.	Haseki Mah.	Yavla Mah.
20	40	16	11	4	4	3	2	2	1	1	1	1	1	1	1	8
17	60	73	93	5	0	9	9	8	8	7	5	2	1	1	0	5
				4	0	9	6	2	7	7	5	0	4	2	5	

Tablo 25. Karaburun Yarımadası Mahalle Nüfusları [30]

4.1.1. Kent-Kır Dağılımı

Türkiye geneli kentsel nüfus oranı incelendiğinde 2000 yılı verilerine göre %64,90 iken 2007 yılı verilerine göre %70,48'e %5,58'lik bir artış göstermiştir. Ege Bölgesi geneli kentsel nüfus oranı incelendiğinde 2000 yılı verilerine göre %61,48 iken 2007 yılı verilerine göre %67,17'ye %5,69'luk bir artış göstermiştir. İzmir geneli kentsel nüfus oranı incelendiğinde 2000 yılı verilerine göre %81,07 iken 2007 yılı verilerine göre %84,91'e %3,84'lük bir artış göstermiştir. Karaburun geneli kentsel nüfus oranı incelendiğinde 2000 yılı verilerine göre %21,81 iken 2007 yılı verilerine göre %30,96'ya %9,15'lik bir artış göstermiştir.

Ege bölgesi kentsel nüfus oranı Türkiye'nin kentsel nüfus yüzdesine oranla daha yüksektir. Aynı şekilde İzmir'in kentsel nüfus oranı Ege Bölgesi'nin kentsel nüfus yüzdesine oranla daha yüksektir. Karaburun'un kentsel nüfus oranına bakıldığında ise Türkiye, Ege bölgesi ve İzmir'in kentsel nüfus artışına kıyasla çok düşüktür. Karaburun'un kentsel nüfus oranı ise bu geçen yedi yıl içerisinde diğer göstergeler içinde en fazla artışın yaşandığı yerdir. Bunun nedeni incelendiğinde ikincil konutlardaki artış olarak görülmektedir.

Yıl ve yerleşim yerine göre kentsel nüfus ve nüfus artış hızı(%)										
Yerleşim yeri	Kentsel alan nüfusu				Yıllık nüfus artış hızı(%)					
	2000 Yılı		2007 Yılı		1990-2000			2000-2007		
	Sayı	%	Sayı	%	Ke nt	Kır	Top lam	Kent	Kır	Topla m
Karaburun	2.932	21,81	2.489	30,96	22,63	45,32	39,91	-23,40	-91,25	-73,46
İzmir	2.732.669	81,07	3.175.133	84,91	24,55	13,60	22,38	21,44	-17,60	14,82
Ege Bölgesi	5.495.575	61,48	6.246.819	67,17	23,50	5,76	16,29	18,30	-17,21	5,65
Türkiye	44.006.274	64,90	49.747.859	70,48	26,81	4,21	18,28	17,52	-18,97	5,75

Tablo 26. Yıl ve yerleşim yerine göre kentsel nüfus artış hızı [30]

4.1.2. Cinsiyet Yapısı

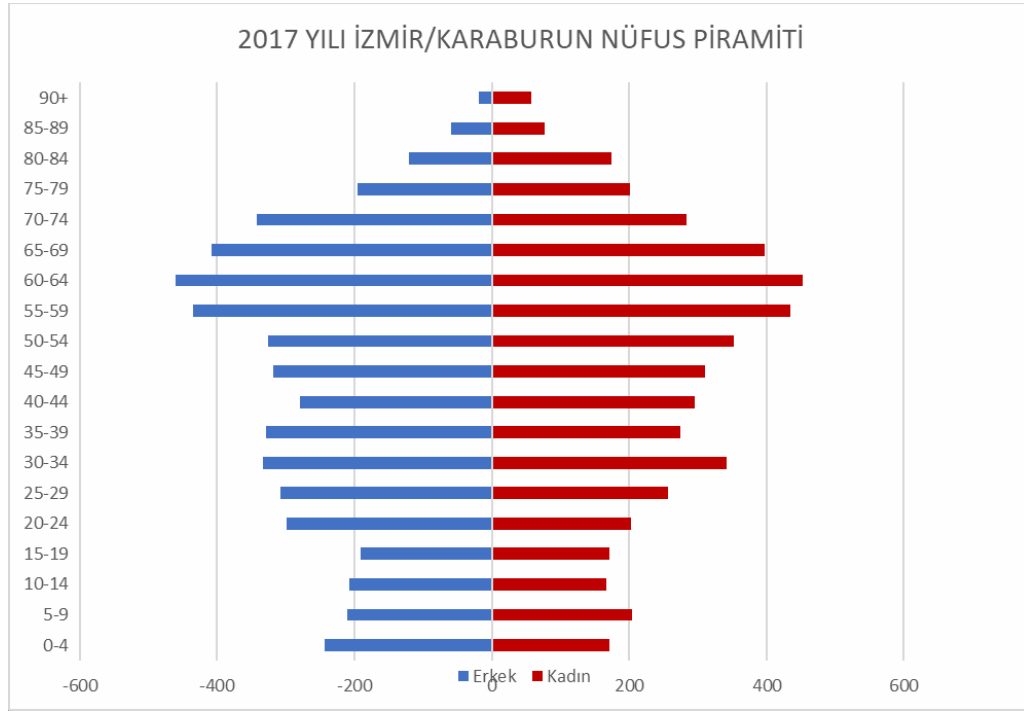
Karaburun Yarımadası geneli cinsiyet yapısının yıllara göre değişimi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Veriler incelendiğinde erkek nüfusunun kadın nüfusundan yüksek olduğu gözlemlenmektedir.

Yıl	Karaburun Nüfusu (Kişi)	Erkek Nüfusu (Kişi)	Kadın Nüfusu (Kişi)
2017	9.812	5.083	4.729
2016	9.575	4.947	4.628
2015	9.403	4.845	4.558
2014	9.456	4.844	4.612
2013	9.092	4.689	4.403
2012	8.799	4.565	4.234
2011	8.848	4.562	4.286
2010	8.689	4.444	4.245
2009	8.889	4.523	4.366
2008	9.224	4.768	4.456
2007	8.040	4.128	3.912

Tablo 27. Cinsiyet yapısı [30]

4.1.3. Yaş Piramitleri

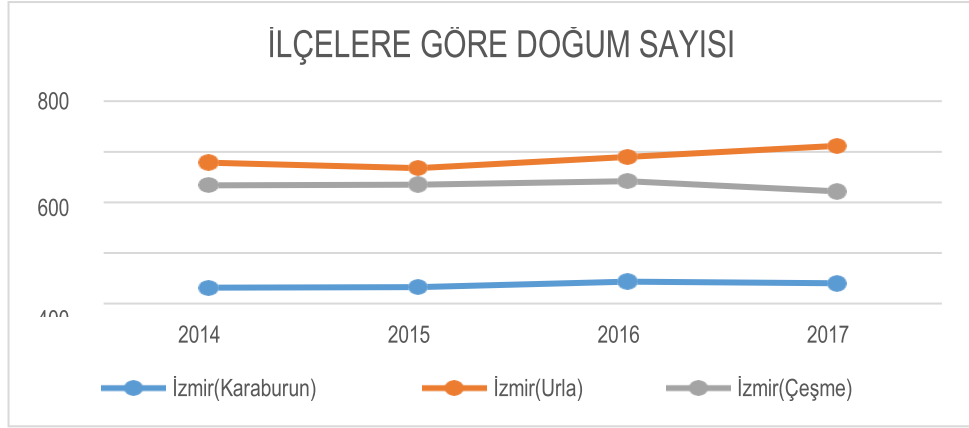
Nüfus piramidi incelendiğinde Karaburun genç nüfus yapısının azaldığı görülmektedir. Genç nüfus yapısının dışa göçleri başlamış ve iki kişilik aile yapısına dönüşmeye başladığı görülmektedir.

Grafik 13. 2017 yılı İzmir/Karaburun Nüfus Piramit'i [30]

4.1.4. Doğum Oranları

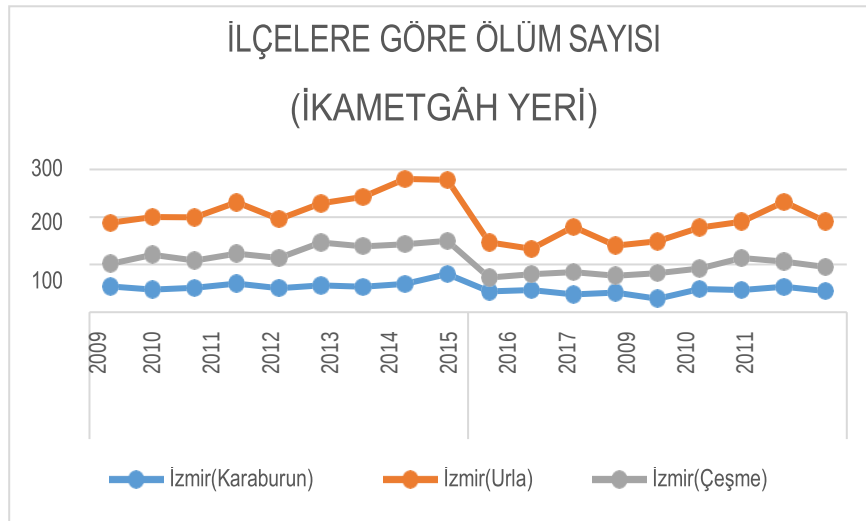
İlçelere göre doğum sayıları kıyaslandığında yıllara göre en fazla artış Urla ilçesinde sonrasında Karaburun ilçesinde gözlemlenmektedir. Çeşme ilçesinde ise bu sayıları azalmıştır. Evlilik sayılarıyla kıyaslandığında zıt olduğu gözlemlenmektedir.

Grafik 14. İlçelere Göre Doğum Sayısı [30]

4.1.5. Ölüm Oranları

Yarımada ve genelinde yıllara göre ilçelerin ölüm sayıları incelendiğinde erkek nüfusundaki ölüm sayıları kadın nüfusundaki ölüm sayıları daha yüksektir.

Grafik 15. İlçelere Göre Ölüm Sayısı (İkametgâh Yeri) [30]

4.1.6. Hanehalkı Büyüklüğü

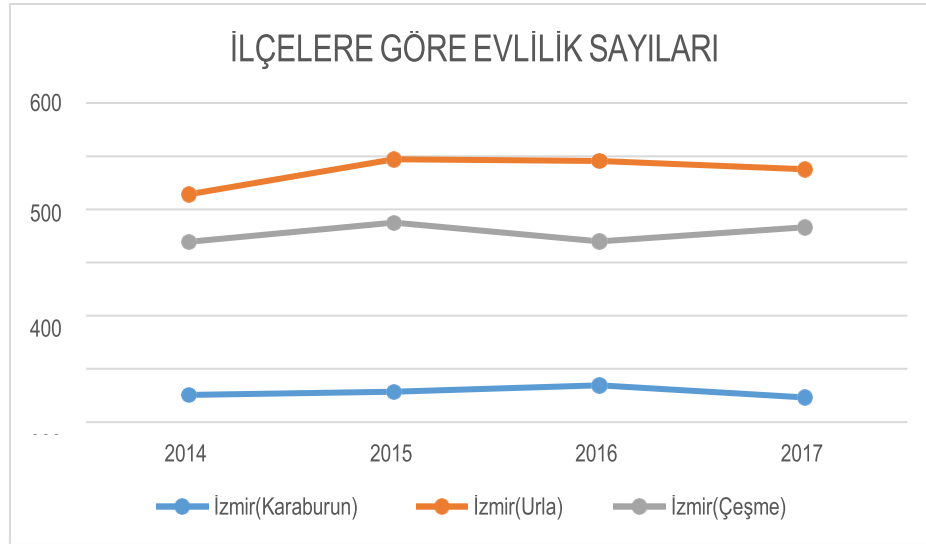
Karaburun Yarımadası genelinde hane halkı büyüklüğü 2,74'tür. Türkiye ve İzmir'in ortalama hane halkı büyüklüğüne kıyasla düşük olduğu gözlemlenmektedir.

Yerleşim	Ortalama hane büyüklüğü	İlçe sıralaması
Karaburun	2,74	30
İzmir	3,02	-
Türkiye	3,45	-

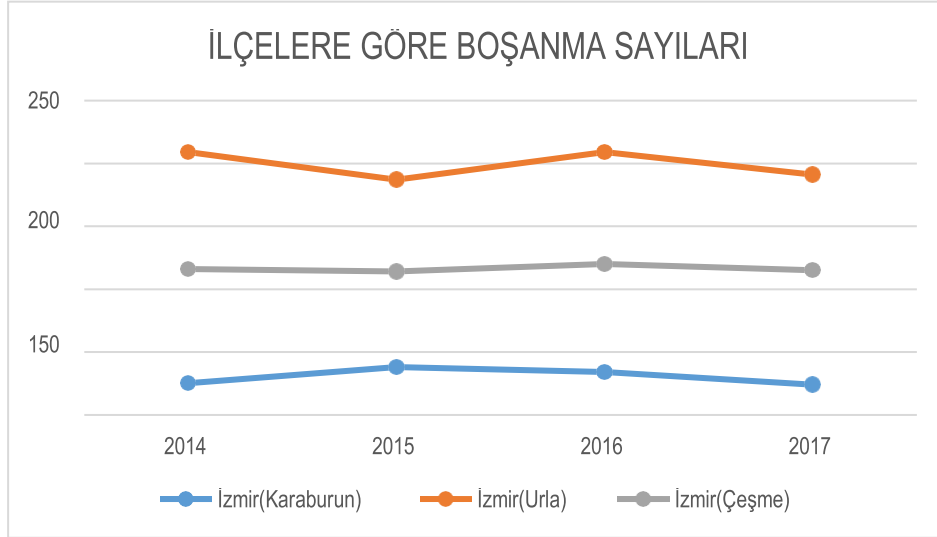
Tablo 28. Ortalama hane halkı büyüklüğü [30]

4.1.7. Medeni Durum

Karaburun ve Urla'nın evlilik oranlarına bakıldığında düşüşe geçtiği gözlemlenmektedir. Bunun nedeni bu ilçelerde yaşayan genç nüfusun göç etmesi nedeniyle yaş ortalamasının yüksek olması dolayısıyla yaşlı nüfusa sahip olmasından kaynaklandığı tahmin edilmektedir. Çeşme'deki evlilik oranında ise artış gözlemlenmektedir. Boşanma oranlarında incelendiğinde Karaburun, Urla ve Çeşme'de düşüşe geçtiği gözlemlenmektedir.

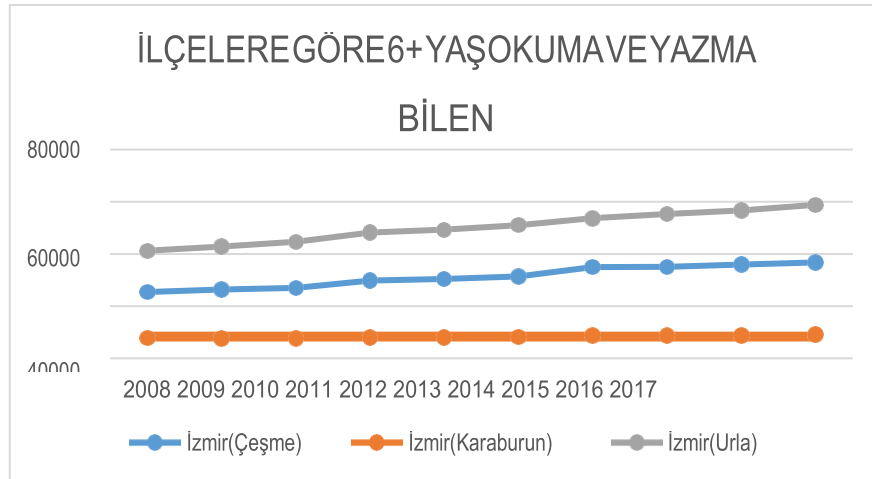
Grafik 15. İlçelere göre evlilik sayıları [30]

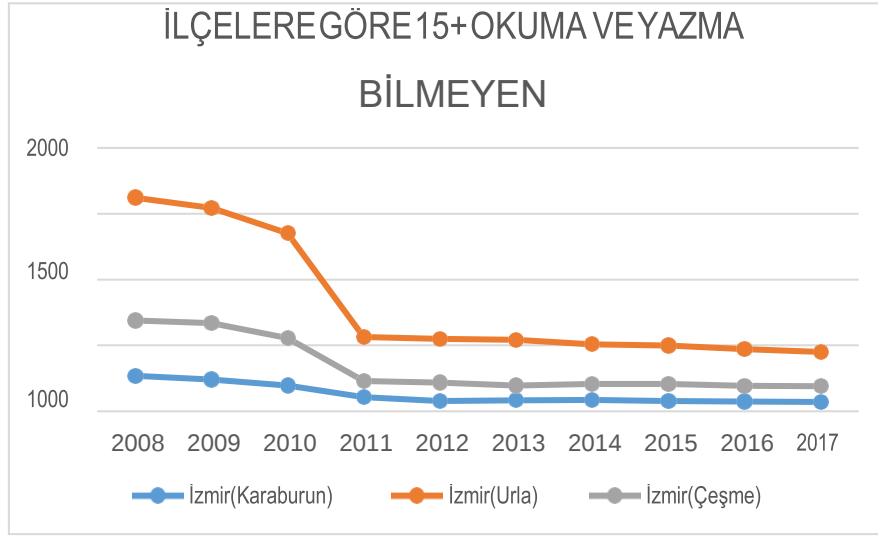
Grafik 16. İlçelere göre boşanma sayıları [30]

4.1.8. Eğitim Durumu

İlçelere göre 6+ yaş okuma ve yazma bilen oranına ilköğretim zorunlu olduğu için ilköğretilen nüfusun grafikte sayıları yüksek ve bu sayılarda artış gözlemlenmektedir. Urla ve Çeşme’de bu artış daha fazla iken Karaburun’da artış miktarı oldukça azdır. İlçelere göre 15+ yaş okuma ve yazma bilmeyen sayıları zamanla azalmıştır. Bunun nedeni bölgede bulunan üniversite için gelen nüfus ve yıllar içinde artan okuma ve yazma bilen oranından kaynaklanmaktadır.

Grafik 17. İlçelere göre 6+ yaş okuma ve yazma bilen [30]

Grafik 18. İlçelere göre 15+ okuma ve yazma bilmeyen [30]

4.1.9. İşgücü

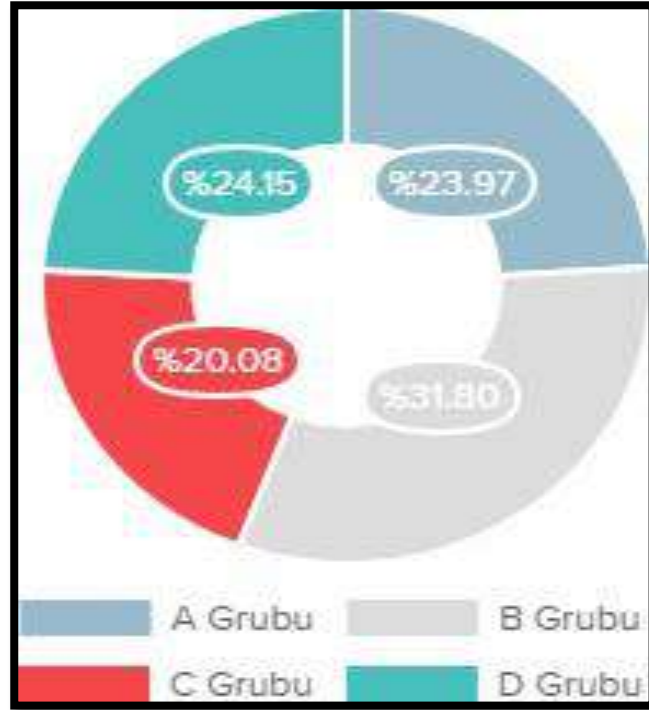
Karaburun Yarımadası genelinde bağımlı nüfus oranları incelendiğinde gençlerde 2000 yılında %23,36 iken 2007 yılında %24,77'ye yükselmiştir. Yaşlılarda ise 2000 yılında %18,60 iken 2007 yılında %28,55'e yükselmiştir. Yaşlı nüfusta bağımlı nüfusun artışı bölgede ekonomik faaliyetler açısından zayıflıktan kaynaklandığı düşünülmektedir. Genç nüfustaki bağımlı nüfus oranının artışı ise yaşlı nüfusa göre azdır. Bunun nedeni ise ekonomik eksiklikten dışarıya göç vermesi olarak gözlemlenmiştir.

	Yaş grubuna ait nüfus(%)						Bağımlı nüfusun oranı(%)					
	0-14 yaş		15-64 yaş		65+ yaş		Genç		Yaşlı		Toplam	
	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007
Karaburun	16,45	16,16	70,44	65,22	13,11	18,62	23,36	24,77	18,60	28,55	41,96	53,32

Tablo 29. İşgücü oranları [30]

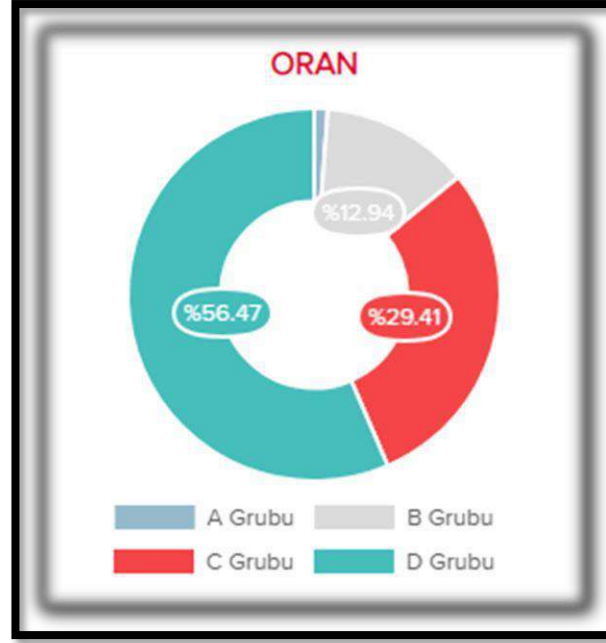
4.2. Sosyo-Ekonomik Statü

Karaburun Yarımadası mahalleleri sosyo-ekonomik statü bakımından incelendiğinde dört gelir grubuna ayrılmış olduğu gözlemlenmiştir. A grubu; en yüksek gelir grubu, B grubu; yüksek gelir grubu, C grubu; orta gelir grubu ve D grubu, düşük gelir grubunu ifade etmektedir. Mahalleler genelinde çoğunlukla B ve D grubu hâkimdir. B grubu ikincil konut sahipliliğinden dolayı yüksek orana sahiptir. D grubunu ise 2012 Büyükşehir Belediyesi Kanunu'ndan sonra mahalle statüsüne giren kırsal yerleşimlerin kentsel nitelik göstermemesinden kaynaklanan yerli nüfus oluşturmaktadır. Mahalleler içinde A ve B gelir grubunun en yüksek görüldüğü yerleşim İskele Mahallesidir.

Grafik 19. A ve B gelir grubu

Mahalleler içinde C ve D gelir grubunun en yüksek görüldüğü yerleşim Kösedere Mahallesidir.

Grafik 20. C ve D gelir grubu

4.3. Göç Olgusu

Yarımada nüfus miktarı, etnik yapısı ve coğrafi dağılışında geçtiğimiz yüzyıl içinde önemli değişimler yaşanmıştır. Farklı koşullar altında olmakla birlikte, nüfusun özellikle miktarı ve coğrafi dağılışında bugün de devam eden bu değişimler; yarımadanın yerleşme dokusu ve tarıma dayalı ekonomik yapısında da bazı yapısal dönüşümleri beraberinde getirmiştir. 1890-1990 yılları arasında, Karaburun Yarımadası'nın nüfus özelliklerinde ortaya çıkan gelişmeler ve bu gelişmelerin hangi koşullar altında gerçekleştirildiği ve ne gibi sonuçlar doğurduğu incelenmiştir.

Göç konusu Cumhuriyet öncesi dönem ve Cumhuriyet dönemi olmak üzere iki dönemde incelenmiştir. Ancak, bunlardan Cumhuriyet öncesi dönem, kendi içinde gösterdiği farklı özellikler dikkate alınarak, 1890-1914 ve 1914-1922 yıllarını kapsayan iki alt döneme ayrılmıştır.

4.3.1. Cumhuriyet öncesi dönem

Karaburun Yarımadası nüfusunun temel özelliği, Türkler ve Rumlardan meydana gelen bir nüfus yapısına sahip olmasıdır. Batı Anadolu'nun birçok kıyı yerleşmesinde olduğu gibi, Karaburun Yarımadası nüfusunun bu ikili yapısında, ortaya çıkan siyasal gelişmelerle önemli ölçüde

etkilenmiş; nüfusun gerek miktarında gerekse etnik yapısında Cumhuriyetin ilanına kadar önemli değişimler yaşanmıştır.

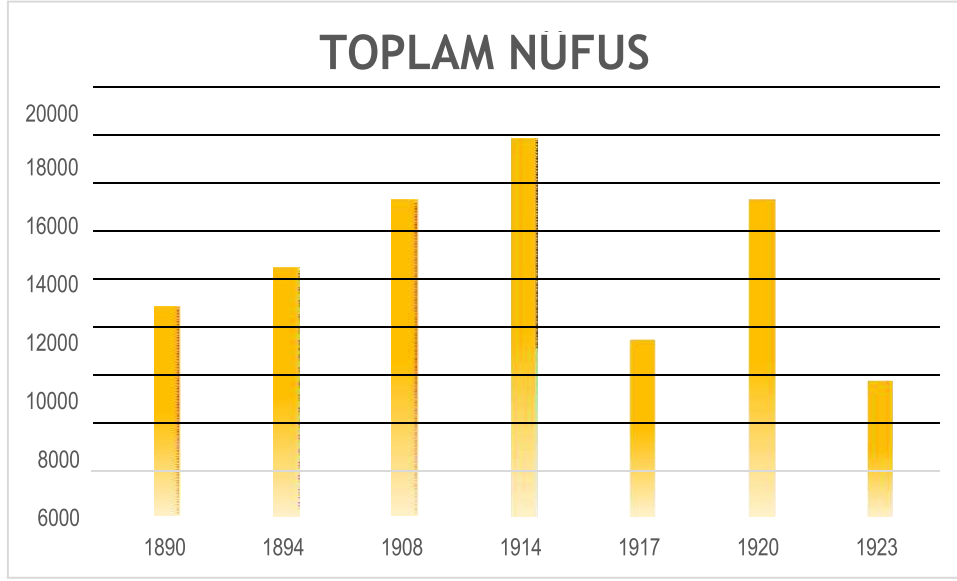
4.3.2. 1890-1914 Dönemi Nüfus Özellikleri

1890 yılı verilerine göre, Karaburun Yarımadası'nın nüfusu 10.429'dur. Cumhuriyet Dönemi öncesinde, yarımada nüfusunun temel unsurlarından birini oluşturan Rum nüfusunun miktarı konusunda, 1890 salnamesinde bir kayıt bulunmamakla birlikte, Rumların, yarımada nüfusunun yaklaşık olarak yarısını meydana getirdiğini söylemek mümkündür. Nitekim 1883 yılında yarımada nüfusunun %54'ünün Rumlardan oluşması ve aradan geçen yedi yılda, nüfus oranlarında önemli bir değişikliğe yol açan bir olayın bulunmaması, bu görüşü desteklemektedir.

1890 yılından sonra, yarımada nüfusu sürekli artmakla beraber, artış hızında bir azalma gözlenmektedir. 1883-1890 yılları arasında binde 96.7 olan yıllık ortalama artış hızı, 1890-1894 yılları arasında binde 42.8'e düşmüştür. Buna bağlı olarak, yarımada'nın toplam nüfusu 1894 yılında 12.377'ye ulaşmıştır. Rum nüfusunun toplam nüfus içindeki payı ise biraz gerileyerek %49'a düşmüştür.

Yıllar	Toplam Nüfus (Kişi)
1890	10429
1894	12377
1908	15714
1914	18772
1917	8784
1920	15724
1923	6720

Tablo 30. 1890 - 1923 yılları arası nüfus özellikleri

Grafik 21. Toplam nüfus

1894 yılından sonra da artışını sürdüren yarımada nüfusu, binde 17'lik bir hızla artarak, 1908 yılında 15.717'ye yükselmiştir. Yarımada nüfusunun 1894-1908 yılları arasındaki en çarpıcı özelliği Rum nüfusta önemli artışların kaydedilmesine karşılık, Türk nüfusunun 1894'teki düzeyini korumasıdır. Nitekim 1894 yılında 6.302 olan Türk nüfus, 1908 yılında ancak 6.483'e ulaşırken, Rum nüfus 6.075'den 9.234'e yükselmiştir. Türk ve Rum nüfus miktarlarında meydana gelen bu artışlar oran olarak ifade edildiğinde, Rum nüfusundaki artışın büyüklüğü açıkça ortaya çıkmaktadır. Buna göre, 1894-1908 yılları arasında Türk nüfus yalnızca %2,8'lik bir artış gösterirken, bu oran Rum nüfusu için %52 olarak gerçekleştirmiştir. Rum nüfusunda, adalardan Karaburun Yarımadası'na yönelik göçlerle gerçekleştiğini tahmin ettiğimiz bu artışa bağlı olarak, Rum nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı 1908 yılında %59'a ulaşmıştır. Bu oran, elimizdeki verilere göre, Rumların yarımada nüfusu içinde sahip oldukları en yüksek orandır.

Yarımada nüfusu, 1908 yılına kadar göstermiş olduğu artış özelliğini, bu tarihten sonrada sürdürerek 1914 yılında 18.772'ye yükselmiştir. Ancak, 1908-1914 yılları arasında nüfus miktarında gözlenen bu artışta, bir önceki dönemin tersine, Türk nüfusundaki artışlar etkili olmuştur. 1908 yılında 6.483 olan Türk nüfusu, 1914 yılında 8.838'e yükselirken, aynı tarihler arasında Rum nüfusu 9.934'e ulaşmıştır. Başka bir anlatımla 1908-1914 yılları arasında Türk nüfus %36,3 oranında artış gösterirken, bu oran Rum nüfus için %7,5 olarak gerçekleştirmiştir. Türk nüfusundaki artışlarda, Balkan savaşlarında kaybedilen topraklarda yaşayan Türklerin bir bölümünün, göçmen olarak İzmir Sancağına yerleşmeleri etkili olmuştur. Türk nüfusundaki bu

hızlı yükselmeye bağlı olarak, Rum nüfusunun toplam nüfus içindeki payı %52.9'a düşmüştür.

1890-1914 dönemini bir bütün olarak ele aldığımızda, Karaburun Yarımadası nüfusunun Türk ve Rumlardan meydana gelen farklı bir etnik yapısı olduğu ve bu farklı yapı içinde, Rum nüfusun genellikle daha yüksek bir paya sahip olduğunu belirtmek mümkündür. Dikkati çeken bir başka özellik ise yarımada nüfusunun 1914 yılına kadar sürekli artış göstermesidir.

4.3.3. 1914-1922 Dönemi nüfus özellikleri

1914-1922 dönemini ayrı bir dönem olarak ele almamızın temel nedeni, yarımada nüfusunun önemli bir bölümünü oluşturan Rum nüfus miktarında meydana gelen değişimlerdir. Nitekim Karaburun Yarımadası'nda bulunan yaklaşık 10.000 Rum'un, 1914 yılında adalara ve Yunanistan'a göç etmesi ve bu nüfusun 1918'de imzalanan Mondros Mütarekesi'nden sonra tekrar geri dönmesi, dönemin en büyük nüfus hareketi olarak dikkati çekmektedir.

1914 yılından sonra, yarımada nüfusuna ilişkin bazı bilgileri, İttihat ve Terakki'nin 1917 yılında Aydın Vilayetinde yaptırdığı bir istatistikte bulmak mümkündür. Bu sayıma göre, 1917'de Karaburun Yarımadası'nın nüfusu 8.784 olup tüm nüfus Türklerden oluşmaktadır. Buna göre yarımada nüfusu, 1914-1917 yılları arasında binde 253'lük bir azalma kaydetmiştir. Türk nüfusunun 1914 yılındaki düzeyini koruması, bu nüfus azalmasının Rum nüfustan kaynaklandığını göstermektedir. 1917 verilerine göre, kazada 26 Rum mabedinin olmasına karşılık, Rum nüfusunun bulunmaması bu durumu doğrulamaktadır. Karaburun kazasının yanı sıra, Çeşme, Foça ve Bergama'da da Rum nüfusunun yer almaması, Rumların 1. Dünya Savaşı'nda buraları terk ederek adalara göç etmeleri ile açıklanmaktadır.

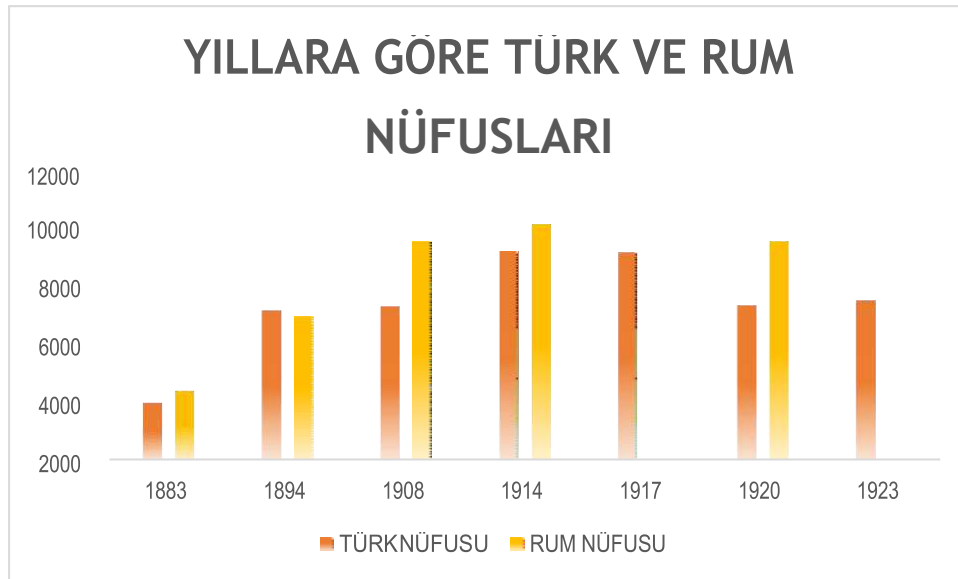
Rumların, 1914 yılından sonra yarımadayı terk etmelerinde rol oynayan faktörlerin birbirinden farklı olduğu gözlenmektedir. 1914-1918 yılları arasında Çeşme Kaymakamlığı yapan H.URAN, Osmanlıların Balkan Savaşı'nı kaybetmeleri ile Türklerden gelebilecek tepkilerden çekinen Rumların, kitleler halinde Sakız'a göç ettiklerini belirtmiştir. Buna karşılık, özellikle Rum nüfusun ağırlıkta olduğu yörelerde, İttihat ve Terakki tarafından izlenen bazı politikaların da Rumların göç etmesinde etkili olduğu bilinmektedir. Bazı Yunan kaynakları da 1914 yılından sonra yarımadayı terekeden nüfusun 12.540 olduğunu öne sürmektedir.

Rumların yarımadayı terk etmelerinde etkili olan faktörler ne olursa olsun, sonuç olarak, 1914 yılından sonra Rumların yarımadayı terk etmeleriyle, yarımadanın gerek toplam nüfusu, gerekse etnik yapısı önemli ölçüde değişim göstermiştir. Bu durum, 30 Ekim 1918 yılında imzalanan Mondros Mütarekesi'ni izleyen yıllarda, özellikle Yunanlıların İzmir'i işgal etmeleri ile son

bulmuş ve Rum nüfus yarımadağa tekrar geri dönmüştür. Nitekim 1920 yılında yarımadağa bulunan Rum nüfusun 9.217 olduğu belirtilmektedir.

Yıllar	Türk Nüfusu (Kişi)	Rum Nüfusu (Kişi)
1883	2400	2898
1894	6302	6075
1908	6483	9234
1914	8838	9934
1917	8784	0
1920	6507	9217
1923	6720	0

Tablo 31. 1883- 1923 yılları arası Türk ve Rum nüfusu

Grafik 22. Yıllara Göre Türk ve Rum nüfusları

Böylece, 1917 yılında 8.784 olan ve tamamen Türklerden meydana gelen yarımada nüfusu, Rumların geri dönmesine bağılı olarak, 1920 yılında 15.724'e ulaşmış ve Rumların toplam nüfus içindeki payları da %58.6'ya yükselmiştir. 1920 yılındaki Türk ve Rum nüfus miktarları, 1914 verileri ile karşılaştırıldığında, Rumların yaklaşık olarak aynı düzeylerini korudukları, buna karşılık

Türk nüfusun önemli bir gerileme kaydettiği gözlenmektedir. Gerçekten de 1914 yılında yarımadadan ayrılan Rumların tamamına yakının geriye döndüklerini ortaya koymaktadır. 1914’de 8.838 olan Türk nüfusun ise, önemli miktarda azalarak 1920’de 6.507’ye inmesi de, hiç kuşkusuz, savaşların getirdiği olumsuz koşullardan ve kayıplardan kaynaklanmaktadır.

Karaburun Yarımadasının nüfusunda meydana gelen en önemli değişim ise 1922 yılından sonra yaşanmıştır. 9 Eylül 1922’de İzmir’in kurtarılması ile birlikte adalara ve Yunanistan’a büyük bir Rum göçü başlamıştır. Çok kısa bir zaman içinde gerçekleşen bu olay, yarımada nüfusunun yalnızca miktarı, etnik yapısı ve dağılışı değil, yerleşme dokusunu ve tarıma dayalı ekonomik yapıyı da büyük ölçüde etkilemiştir. Rumların Karaburun Yarımadası’nı terk etmeleri ile beraber, yarımadadan nüfusun binde 283’lük bir azalmayla 1923’te 6.720’ye düşmüştür.

Cumhuriyet öncesi dönem bir bütün olarak değerlendirildiğinde, Karaburun Yarımadası nüfusuna ilişkin genel özellikleri şu şekilde özetlemek mümkündür:

- Yarımada nüfusunun, Cumhuriyet öncesi dönemdeki ilk özelliği Türk ve Rumlardan oluşan farklı bir etnik yapıya sahip olmasıdır. Bu nüfusların, toplam nüfus içindeki payları, dönemin hızla değişen siyasal koşulları içinde, önemli dalgalanmalar göstermekle birlikte, Rum nüfus oranının genellikle daha yüksek olduğu gözlenir. Gerçekten de Rumların tüm yarımada nüfusunun 1908’de %59’una, 1914’te %52,9’una ve 1920’de ise %58.6’sına sahip olmaları bunu açıkça ortaya koymaktadır.
- Yarımada nüfusu, etnik özellikler dikkate alınmadan incelendiğinde, 1890-1914 döneminde sürekli artış göstermiştir. Bu dönemden sonra, özellikle Rum nüfusunda, meydana gelen dalgalanmalar, doğal olarak, toplam nüfus miktarına da yansımıştır.
- Yarımada’nın Türk nüfusu ise, savaş koşullarının ortaya çıkardığı olumsuz gelişmelerden etkilenmiştir. 1908-1914 yılları arasında, Türk nüfusunda gözlenen artışlar, Balkan Savaşlarında kaybedilen topraklardaki göçmenlerden bir bölümünün, yarımada’da iskân edilmesiyle ilgiliyken, 1918-1922 yılları arasındaki azalmalar, Kurtuluş Savaşı’nın etkisinden kaynaklanmaktadır.

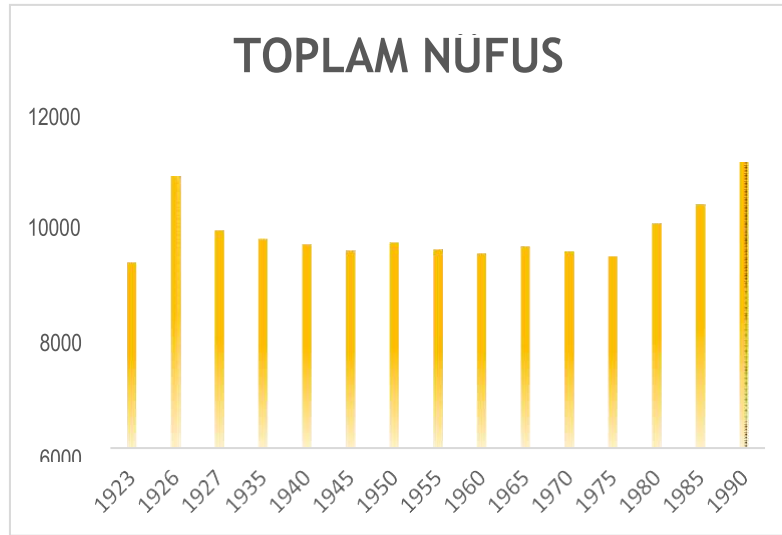
4.3.4. Cumhuriyet Dönemi Nüfus Özellikleri

Cumhuriyet öncesi dönemde, Rumların yarımadaı terk etmeleri ile sonuçlanan gelişmeler, Karaburun Yarımadası'nın yerleşme dokusunu, tarıma dayalı ekonomik yapısını ve bazı iskelelerden sürdürülen ticari faaliyetleri önemli ölçüde etkilemiştir. Bu nedenle, Rumlardan boşalan tarım alanlarının (özellikle bağların) yeniden işlenebilmesi ve Balkanlardan gelen göçmenlerin iskân sorunlarının çözümlenebilmesi amacıyla, çok sayıda göçmen yarımadaıya yerleştirilmiştir. 1923 yılında 6.720 olan yarımada nüfusunun 1926'da 9.849'a yükselmesi de bunu göstermektedir. Söz konusu dönemde, yarımadaıya yerleştirilen göçmen nüfusun miktarı konusunda bir kaynak bulunmamakla beraber, bu sayının 2.500 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Bu tarihten sonra, yarımada nüfusu, ilki 1927 yılında yapılan genel nüfus sayımlarına göre incelenebilir. 1927 genel nüfus sayımının sonuçlarına göre, Karaburun Yarımadası'nın nüfusu 7.788'dir. 1926 yılında 9.849 olan nüfusun, bir yıl gibi kısa bir sürede %20 oranında azalma kaydetmesi dikkat çekicidir. Yarımada nüfusunda gözlenen bu gerilemede, yarımadaıya yerleştirilen göçmen nüfus etkili olmuştur. Gerçekten de, yarımadaıda iskân edilen Balkan göçmenlerinin, tütün gibi farklı bir tarım kültürüne sahip olmaları ve yarımadaının temel olarak bağcılığa dayanan tarımsal yapısına uyum sağlayamamaları, bu nüfusun kısa sürede yarımadaıyı terk etmesiyle sonuçlanmıştır. Yarımadaıda kalan göçmen nüfusun öncelikle tütün tarımına önem vermesi, başlangıçta bu ürünün yaygınlaşmasını sağlamakla birlikte, dünya tütün piyasalarında yaşanan krizden olumsuz yönde etkilenen göçmenlerin bir bölümü, 1927'den sonra da, başta İzmir olmak üzere çeşitli kentlere göç etmişlerdir. 1927 yılından sonra her beş yılda bir yapılan nüfus sayımları izlendiğinde, Karaburun Yarımadası nüfusunun 1927- 1975 yılları arasında bir azalma eğilimi gösterdiği gözlenir. 1927'de 7.880 olan yarımada nüfusu, sürekli azalarak, 1945'te 7.157'ye düşmüştür. 1950 yılında biraz artarak 7.430'a yükselen nüfus, 1975 yılında 6.941'e inmiştir.

Yıllar	Toplam Nüfus (Kişi)
1923	6720
1926	9849
1927	7880
1935	7572
1940	7379
1945	7157
1950	7430
1955	7200
1960	7041
1965	7294
1970	7132
1975	6941
1980	8146
1985	8802
1990	10337

Tablo 32. 1923 - 1990 yılları arası toplam nüfus

Grafik 23. Toplam nüfus

Yarımada nüfusunun 1927-1975 yılları arasında azalma kaydetmesinde, yarımadadan, İzmir'e yönelik göçler etkili olmuştur. Bir yandan yarımadanın içinde bulunduğu ekonomik güçler, diğer yandan da çok yakında İzmir gibi büyük bir kentin çekiciliği, genç nüfusu göçe zorlamıştır. 1927-1975 yılından günümüze kadar, göçmenlerin iskân edildiği 1923-1926 yılları dışında Cumhuriyet Dönemi'nin en yüksek nüfus artışları yaşanmıştır. Böylece 1975'te 6.941 olan yarımada nüfusu, 1980'de 8.146, 1985'te 8.802 ve 1990'da 10.337'ye ulaşmıştır. Yapılan araştırmalar, Karaburun Yarımadası'nda 1975 yılından günümüze kadar devam eden bu artışın, doğal bir nüfus artışı olmayıp, ikincil konut sahiplerinin sayısındaki artıştan kaynaklandığını göstermektedir. Yarımadanın doğu kıyılarını izleyen ve İzmir ile tek karayolu ulaşımını sağlayan yol üzerindeki Yeniliman, Karaburun, Kaynarınar, Mordoğan ve Balıklıova'daki ikincil konut sahiplerinden bir bölümün sayım gününde burada bulunmamaları ve dışarıdan gelenlerin (özellikle emekliler) buralara yerleşmeleri, yapay bir nüfus artışı meydana getirmiştir. Karaburun Yarımadası'nda 1975-1990 yılları arasında gözlenen hızlı nüfus artışının söz konusu kıyı yerleşmelerinden kaynaklandığı açıkça görülmektedir. Yarımadadaki doğal bir artış olmadığı fikrini güçlendirmektedir.

4.4. Nüfusun Coğrafi Dağılışı

Yarımada nüfusunda, gerek Cumhuriyet öncesi, dönemde, gerekse Cumhuriyet Dönemi içinde, farklı koşullara bağlı olarak ortaya çıkan dalgalanmalar, nüfusun yarımadadaki coğrafi dağılışı da önemli ölçüde değiştirmiştir. 1890-1990 yılları arasında nüfusun coğrafi dağılışı ortaya koymak amacıyla, 1890, 1920, 1923, 1975 ve 1990 yıllarına ait haritalar yapılarak metin sonuna eklenmiştir.

1890 Aydın Vilayeti İstatistiği 'ne dayanarak hazırlanan tabloda da görüleceği gibi, bu tarihte nüfus, yarımadanın daha çok doğu kıyılarında toplanmıştır. Doğru kıyılarında yer alan nüfusun önemli bölümünün de, birkaç yerleşmede toplanması, nüfus dağılışı dikkati çeken bir başka yönüdür. Bu nüfus dağılışı, kuşkusuz coğrafi koşulların payı büyüktür. Bununla beraber, coğrafi çevre koşullarının yerleşmelerin kuruluş yeri seçiminde oynadığı belirleyici rolünün, oldukça eskiye inmesi nedeniyle, yarımadanın 1890 yılındaki nüfus dağılışı o tarihteki koşullarla açıklamak mümkün değildir. Yarımadanın coğrafi konumu ve yerleşmelerin kuruldukları dönemdeki ulaşım olanakları dikkate alındığında, yerleşmelerin kuruldukları dönemdeki ulaşım olanakları dikkate alındığında, yerleşmelerin ve buna bağlı olarak nüfusun kıyılarda ve kıyıya çok yakın yerlerde toplanmaları son derece doğaldır.

Bunun yanında, yerleşmelerin kuruluş yerini ve tarımsal etkinlikleri yönlendiren bir faktör olarak, topografik özelliklerin de önemli bir payı olduğunu belirtmek mümkündür. Küçük Mordoğan, Büyük Mordoğan, Eğlenhoca çevresi, Saip, Ahırlı(Karaburun), Tepeboz ve batıda Karareis nüfusunun yoğun olduğu başlıca yerleşmelerdir. Nüfusun bu merkezlerde yoğunluk kazanmasında, bu yerleşmelerden bir bölümünün tarımsal alanların genişlediği aşınım basamaklarında veya küçük kıyı ovalarının çevresinde yer almaları ve en önemlisi ticari faaliyetlerin yürütüldüğü iskelelere sahip olmaları etkili olmuştur.

Karaburun Yarımadası'nın 1920 yılındaki nüfus dağılışı, 1890 yılındaki temel özellikler korunmakla beraber, dikkati çeken en önemli fark, yerleşmelerin daha yoğun bir nüfus barındırmalarıdır. Nitekim 1920 yılında nüfusun önemli bir bölümünün yarımadanın yine doğu kıyılarındaki yerleşmelerde toplandığı görülür. Ancak, 1890 ve 1920 yıllarındaki nüfus dağılışı gösteren haritalar karşılaştırıldığında, birçok yerleşmenin büyük ölçüde nüfus kazandığı ortaya çıkmaktadır. Bunda, yarımada nüfusunun bir bölümü meydana getiren Rum nüfusu, bu tarihler arasında önemli artışlar göstermesi rol oynamıştır.

1920 yılında Türk ve Rum nüfusunun coğrafi dağılışı incelendiğinde bazı belirgin özellikler gözlenmektedir. Bunlardan ilki, yarımadanın batı kıyılarındaki yerleşmelerde Rumların, doğu kıyılarındaki yerleşmelerde ise Türk nüfusun çoğunlukta olmasıdır. Sözgelimi, yarımadanın doğu kıyılarında Balıklıova, Çatalkaya, Hacılar, Eğlenhoca, Ağalarseki(Kösedere), İncecik, Çullu, Hisarcık, Bozköy ve iç kesimde Yaylaköy tamamen Türk nüfusun yaşadığı yerleşmeleri meydana getirirken, batı kıyılarında yalnızca Türk nüfustan oluşan bir yerleşme yoktur. Buna karşılık Türk nüfusun yoğun olduğunu belirtilen yarımadanın doğu kıyılarında Teke, Yenicepınar, Büyük Mordoğan (İskele) ve iç kesimlerde Manastır gibi yerleşmelerin tamamen Rumlardan meydana gelmesi ilginçtir.

Karaburun Yarımadası'nda, 1920 yılındaki Rum nüfusun dağılışı konusunda gözlenen bir başka özellik de, yarımadanın ticari faaliyetlerinde önemli işlevleri olan iskelelerin bulunduğu yerleşmelerdeki nüfusun tamamen Rumlardan oluşmasıdır. Yeniliman, Büyük Mordoğan, Karareis, Deniz giren ve Eğriliman yalnızca Rumların yaşadığı ve iskelesi olan yerleşmelerdir. Karaburun Yarımadası nüfusunun coğrafi dağılışındaki en önemli değişim, hiç kuşkusuz, 1920'de yarımada nüfusunun %58.6'sını meydana getiren Rumların, 1922 yılında adalara ve Yunanistan'a göç etmenleri ile yaşanmıştır. Bu değişimlerden en önemlisi, yerleşmelerdeki nüfus büyüklüğünün belirgin bir şekilde azalması, hatta bazı yerleşmelerde hiç nüfus kalmaması ve buna bağlı olarak

nüfus dağılışıında önceki yıllara göre çok farklı özelliklerin ortaya çıkmasıdır. Nitekim İzmir Vilayeti 1339/1923 Yılı İstatistiğindeki verilere göre hazırlanan tablolar karşılaştırıldığında, 1920 ve 1923 yılında, nüfus dağılışıının gösterdiği farklılıklar açıkça ortaya çıkmaktadır.

YERLEŞMELER	HANE SAYISI	KADIN NÜFUSU (Kişi)	ERKEK NÜFUSU (Kişi)	TOPLAM NÜFUS (Kişi)
AHIRLI	108	268	226	494
ÇULLU	42	68	87	155
HİSARCIK	32	72	55	127
BOZKÖY	92	211	191	402
SAİP	67	138	138	276
AMBARSEKİ	66	143	153	296
TEPEBOZ	63	122	114	236
YENİLİMAN	3	6	9	15
HASSEKİ	65	124	133	257
SARPINCIK	50	104	101	205
MANASTIR	3	3	4	7
SAZAK	9	18	21	39
KÜÇÜKBAHÇE	60	169	153	322
BOYNAK	37	82	79	161
SALMAN	44	83	59	142
KARAREİS	0	0	0	0
YAYLA	55	115	135	250
EĞRİLİMAN	0	0	0	0
DENİZGİREN	0	0	0	0
K.MORDOĞAN	163	321	325	646
AĞALARSEK(*)	210	442	425	867
EĞLENHOCA	157	356	331	687
İNECİK	70	136	140	276
HACILAR	47	76	84	160
TEKE	0	0	0	0
ÇATALKAYA	113	234	187	421
YENİCEPINAR	0	0	0	0
BALIKLIOVA	76	132	147	279
KÖSEDERE(*)	0	0	0	0

Tablo 33. Yerleşmeler nüfus oranları

1923 yılında da nüfusun önemli bir bölümü Yarımada'nın doğu kıyılarında toplanmış olmakla beraber, bu özellik çok daha belirginlik kazanmıştır. Bunda, Rumların yarımadadan ayrılmadan önce, daha çok batı kıyılarındaki yerleşmelerde bulunmaları etkili olmuştur. Başka bir anlatımla, yarımadanın batı kıyılarındaki nüfus kaybının çok daha fazla olması nedeniyle, nüfusun doğu kıyılarında toplanma özelliği daha çarpıcı bir duruma gelmiştir. Rum göçünden sonra, Yenicepınar, Teke, İskele Mordoğan, Kösedere İskelesi(Kayapınarlar) Denizgiren, Eğriliman, Karareis gibi yerleşmeler tamamen; Yeniliman, Manastır ve Sazak ise büyük ölçüde boşalmıştır.

Yarımda nüfusunun coğrafi dağılışı, 1923-1975 yılları arasında önemli bir değişim yaşanmamıştır. Bununla birlikte, özellikle 1960'lı yıllarda ortaya çıkan bazı faktörler, nüfus dağılışı 1975 yılından sonra gerçekleşen yeni oluşumları da beraberinde getirilmiştir. Cumhuriyet Dönemi içinde, yarımda nüfus dağılışı etkileyen ilk faktör, 1949'da meydana gelen ve Mercalli-Sieberg ölçeğine göre X şiddetinde olan depremdir. Yarımadanın özellikle doğu kıyılarında yer alan yerleşim birimlerinde ağır hasara yol açan deprem sonucunda, Karaburun ilçe merkezinin kuzeybatısındaki Çullu köyü ve Hisarcık mahallesi terk edilmiştir. Bunun dışında, 1923'te Sazak ve Manastır köylerine yerleştirilen az sayıda göçmen, 1950-1960 yılları arasında bulundukları yerleri terk etmişlerdir.

Yarımda nüfusunun coğrafi dağılışı görülen bu küçük değişimlerin ardından, 1970'li yıllardan sonra, birtakım yeni oluşumlar ortaya çıkmıştır. Bunlardan ilki, yarımadanın özellikle doğu kıyılarında gelişen yeni yerleşmelere veya mevcut yerleşmelerin nüfuslanmasına bağlı olarak; nüfusun doğu kıyılarında toplanma özelliğinin çok daha belirgin bir nitelik kazanması, ikincisi ise iç kesimlerde yer alan yerleşmelerin nüfus kaybetmesidir. Nitekim özellikle Balıklıova, Mordoğan İskelesi ve Karaburun ilçe merkezinde nüfus büyüklüğü önemli boyutlara varmış, Kaynarpınarlar ve Yeniliman da, çok yüksek olmamakla birlikte nüfus kazanmıştır. Yarımadanın doğu kıyılarında yaşanan bu değişimlerin yanı sıra, batı kıyılarında Tolas ve Denizgiren gibi yeni nüfus çekirdekleri belirmeye başlamıştır.

Yarımadanın özellikle doğu kıyılarındaki yerleşmelerin nüfus kazanmasıyla ortaya çıkan ve günümüzde de süren bu gelişmeye karşılık, iç kesimlerde yer alan Çatalkaya, Küçük Mordoğan, Kösedere, İncik, Saip, Tepeboz, Bozköy, Sarpıncık, Parlak ve Yaylaköy gibi yerleşmelerdeki nüfus, 1975'ten sonra azalmaya başlamıştır. Yarımda nüfusunun coğrafi dağılışı, 1975 yılından sonra, kıyı yerleşmelerinin nüfus kazanması ve iç kesimlerdeki yerleşmelerin nüfus kaybetmesi şeklinde gelişen bu değişim sürecinde, birçok faktör etkili olmuştur. Yarımadanın yerleşme dokusunda bazı değişimleri de beraberinde getiren faktörleri şu şekilde özetlemek

mümkündür.

- Yapılan araştırmalar, yarımada'nın nüfus dağılışında 1975-1990 yılları arasında ortaya çıkan gelişmelerdeki temel nedeninin, ikincil konut sahiplerindeki artışların olduğunu göstermektedir. Yarımada nüfusunun, 1923-1975 yılları arasında azalma eğilimi göstermesine, bunun yanı sıra, önemli bir bölümünün yaşlılardan oluşmasına rağmen, 1975 yılından sonra, Cumhuriyet Dönemi'nin en yüksek nüfus artışlarının yaşanması, bu artışlarda ve doğal olarak nüfusun dağılışında, dışarıdan gelen nüfusun etkisini ortaya koymaktadır.
- Yarımada nüfusunun gerek miktarlarında gerekse coğrafi dağılışında önemli gelişmelere neden olan ikincil konutların, yarımada'nın özellikle doğu kıyılarında artış göstermesinde karayolunun büyük payı vardır. Karaburun ilçe merkezinin İzmir ile tek bağlantısını meydana getiren bu yolun Çeşme ayrım-Mordoğan arası 1967, Mordoğan-Yeniliman arası ise 1970'li yıllardan sonra asfaltlanmıştır. Yarımadada ikincil konut yapımını uzun süre engelleyen bu eksikliğin, yetersiz olsa da 1970'li yıllardan sonra giderilmesi, Balıklıova, Mordoğan, Kaynarıpınar, Karaburun ve Yeniliman'daki ikincil konut sayısının ancak bu tarihten sonra artış göstermesine neden olmuştur.
- Balıklıova, Mordoğan, Kaynarıpınar, Karaburun ve Yeniliman gibi kıyı yerleşmelerinin 1970'li yıllardan sonra nüfus kazanmasında; ikincil konut sahiplerindeki artışın yanı sıra, kıyıda içeride yer alan yerleşmelerden, bu kıyı yerleşmelerine yönelik göçler de etkili olmuştur. Yarımadanın özellikle doğu kıyılarındaki yerleşmelerde nüfusun artması iç kesimlerdeki köylerin ise nüfus kaybetmesi şeklinde gelişen bu olayda, karayolunun iyileştirilmesine bağlı olarak kıyı yerleşmelerinin çekici bir nitelik kazanması ve meydana gelen depremlerin iç kesimdeki köylerde büyük hasara yol açması önemli rol oynamıştır. Nitekim 1969 yılının Nisan ayında meydana gelen depremde Küçük (Eski) Mordoğan, Kösedere, İncelik, Eğlenhoca köyleri ağır hasar görmüş; dönemin köylerinin Mordoğan İskelesi'ne, İncelik köyünün ise Kaynarıpınar iskelesine nakledileceğini açıklamıştır. Bunun yanında, kıyıda 1,5 km içeride yamaç üzerinde yer alan Balıklıova köyü de gerek depremin etkisiyle gerekse bazı ekonomik etkinliklerin kıyıya kaymasıyla terkedilmiş ve kıyıda tekrar kurulmuştur. Buna benzer bir durum da 1977 depreminden sonra yaşanmış ve Tepeboz köyü nüfusunun büyük bir bölümü, mahallesi olan Yeniliman'a yerleştirilmiştir. Bu nedenle Mordoğan, Kaynarıpınar ve Yeniliman'a nüfus kazandırmasında, meydana gelen depremlerden sonra, bağlı oldukları köylerden bu yerleşmelere yönelik göçler etkili olmuştur.

- Yarımada'nın doğu kıyılarındaki nüfus dağılışı, 1970-1975 yıllarından sonra gerçekleşen bu değişimlere batı kıyılarında rastlanmasında, ulaşım ve alt yapı olanaklarının sınırlı olmasının yanı sıra, doğu kıyılarındaki Mordoğan, Balıklıova, Karaburun, Yeniliman gibi nüfusu kendine çekecek yerleşmelerin bulunması ve bu alanların yerleşime geç açılması önemli rol oynamıştır. Ancak, yarımada'nın batı kıyılarında, özellikle 1990 yılından sonra kooperatifler aracılığı ile gerçekleştirilen ikincil konut yapımı önemli boyutlara ulaşmaya başlamıştır. Gerence, Karareis, Kumbükü ve Hamzabükü'nde yoğunluk kazanan bu faaliyetler tamamlandığında, doğu kıyılarındakine benzer bir nüfus hareketleriyle karşılaşmak mümkündür.

Yapılan araştırmalar, Karaburun yarımadasının nüfusunun son yüzyıl içinde, gerek miktarı ve etnik yapısında, gerekse coğrafi dağılışıda önemli gelişmelerin ve değişimlerin yaşandığını ortaya koymuştur. Bununla birlikte, meydana gelen değişimlerin, özellikle 1890-1922 ve 1975-1990 yılları arasında gerçekleştiği ve nüfus üzerinde birbirinden çok farklı süreçlerin etkili olduğu gözlenir. 1890-1922 dönemi, yarımada'nın Türk ve Rumlardan oluşan ikili bir nüfus yapısına sahip olduğu ve bu yapının, yarımada'nın coğrafi konumuna bağlı olarak, dönemin siyasi koşullarından etkilendiği bir dönem olmuştur.

Karaburun Yarımadası nüfusunun bu ikili yapısı ve yapının ortaya çıkardığı nüfus dağılışı özellikleri, Rumların 1922 yılında yarımada'yı terk etmeleri ile son bulmuştur. Nitekim 1922 yılından önce, bir yandan Rum nüfusun varlığına, bir yandan da denizyolu ile sürdürülen ticari faaliyetlere dayalı olan “nüfusun kıyılarda toplanma özelliği”, Rum göçünden sonra ortadan kalkmıştır. Ancak 1922'deki Rum göçü, yarımada nüfusunun yalnızca miktarlarını, etnik yapısını ve coğrafi dağılışını değil, yerleşme dokusu ile bağcılık ve zeytin üretimine dayalı tarımsal yapısını da olumsuz yönde etkilemiş; birçok kıyı yerleşmesi terkedilerek geniş tarım alanları elden çıkmaya başlamıştır.

Rumlardan boşalan köylere, bazı balkan ülkelerinden gelen göçmenlerin yerleştirilmesi de, yarımada'nın nüfus, yerleşme ve ekonomik yapısında ortaya çıkan olumsuzlukları giderememiştir. Gelen göçmenlerin çok farklı bir tarım kültürüne sahip olmaları ve yarımada'yı kısa sürede terk etmeleri çok geniş tarım alanlarının kullanılamaz duruma gelmesine neden olmuştur. Nitekim 1926 yılında 65.000 dönümlük bir alan kapsayan bağların, %85 oranında azalma göstererek 1937 yılında 9.570 dönüme düşmesi, bağ alanlarında görülen gerilemenin büyük boyutlara ulaştığını göstermektedir.

1922 yılından önce, daha çok, Rum nüfusunun varlığına bağlı olarak şekillenen yarımada'nın ekonomik ve ticari dengelerinin, büyük Rum göçünden sonra bozulması ve göçmen iskânının da umulan sonuçları vermemesi, yerli nüfusu da etkilemiştir. Yarımada'nın yetersiz ekonomik koşulları ve İzmir kentinin çekiciliği, özellikle genç nüfusun dışarıya göç etmesine neden olmuş ve bu durum, yarımada nüfusunun 1975 yılına kadar azalma göstermesine yol açmıştır.

Yarımada nüfusunun miktarında ve coğrafi dağılışı 1975 yılından sonra yaşanan değişimler ise çok farklı koşullar altında gerçekleşmiştir. Yarımada'nın doğu kıyıları izleyen yolun 1970'li yıllardan sonra iyileştirilmesi, mevcut kıyılarda ikincil konut yapımını teşvik ederken; zaman zaman meydana gelen depremlerde hasar gören yerleşmelerde yaşayanların, bu kıyı yerleşmelerine göç etmesi, nüfusun özellikle doğu kıyılarında toplanma özelliğine belirginlik kazandırmıştır. Nitekim Balıklıova, Mordoğan İskeleyi, Kaynarıpınar Yeniliman ve Karaburun ilçe merkezi, depremlerden sonra iç kesimlerdeki köylerden buralara yönelik göçlere büyürken, ikincil konutların sayılarındaki artışlar da bu büyümede etkili olmuştur. Gerek kıyıda içerideki yerleşmelerde yaşayanların kıyı yerleşmelerine yönelmesi, gerekse ikincil konutların kıyılarda (özellikle doğu kıyılarında) yoğunluk kazanması, yalnızca nüfusun coğrafi dağılışı değil, yerleşme dokusunda da birtakım değişimleri beraberinde getirmiştir.

Kıyılarda giderek artan yerleşme ve nüfus yoğunluğu, iç kesimlerde belirgin bir nüfus azalması şeklinde gelişen bu olay, yarımada'da oldukça sınırlı olan ve tarımsal açıdan büyük önem taşıyan kıyı düzlüklerinin de azalmasına neden olmaktadır. Söz konusu alanlar giderek imara açılmakta ve köylünün elinden çıkmaktadır. Yarımada'nın batı kıyılarında da gözlenmeye başlanan bu gelişme, çok yakın bir gelecekte, yarımada'nın nüfus dağılışı ve yerleşme dokusunda yeni bir takım değişimleri de beraberinde getirecektir (Işık, 1993).

Tarihsel geçmişteki göç ilişkisi incelendikten sonra 2000 yılı verilerine göre Karaburun ilçe geneline göç edenlerin bölgelere göre %'lik dağılımı incelendiğinde en çok Ege Bölgesi'nden göç almaktadır. Bunun nedeni Karaburun ilçesinin Ege Bölgesi içinde çekiciliği fazla olan İzmir kentinde konumlanmasıdır. En az göç aldığı bölge ise Akdeniz bölgesidir. Bunun nedeni ise Akdeniz bölgesinde de temel ekonomik faaliyetin turizm odaklı oluşudur.

Farklı Bölgelerden İlçe Sınırları İçerisine Göç Edenlerin Dağılımı (%)								
İlçede Yaşanan Nüfus Oranı	Akdeniz Bölgesi'nden Göç Edenlerin Oranı	Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden Göç Edenlerin Oranı	Ege Bölgesi'nden Göç Edenlerin Oranı	Doğu Anadolu Bölgesi'nden Göç Edenlerin Oranı	Karadeniz Bölgesi'nden Göç Edenlerin Oranı	İç Anadolu Bölgesi'nden Göç Edenlerin Oranı	Marmara Bölgesi'nden Göç Edenlerin Oranı	Yurt Dışı'ndan Göç Edenlerin Oranı
65,83	1,87	3,46	8,93	4,32	4,76	5,04	3,75	4,04

Tablo 34. Farklı bölgelerden ilçe sınırları içerisine göç edenlerin dağılımı

4.5. Kültür Birikimi

4.5.1. Gelenek Görenek

Binlerce yıllık bir tarihin izlerini taşıyan Karaburun Yarımadası'nda, sosyal yaşam, gelenek ve görenekler kısmen de olsa korunabilmiştir. Halk hikâyeleri, masallar, köy adlarıyla ilgili efsaneler, bilmeceler, maniler, ağıtlar, ninniler, atasözleri, deyimler, inanışlar halk arasında hala bilinmekte ve köylerde yaşatılmaktadır. İlk yerleşim bulguları İ.Ö. 4000 yıllarına ait olan Karaburun Yarımadası'nda, Hitit, Yunan, Pers, Roma, Bizans ve Osmanlı egemenlikleri yaşanmış, “Rüzgârlı Mimas” (Bozdağ), adını Narsisus'tan alan “nergis” çiçeği ile mitolojideki değerlerini bugüne taşımıştır.

Şeyh Bedrettin isyanından sonra iskâna kapatılması, sonraları yaşanan mübadele, deprem, kente göç olguları, Yarımada'nın yalnızlaşmasına neden olmuştur. Yarımada'nın insan etkisinden göreceli de olsa uzak kalması hem kültürel dokusunu hem de zengin ekosistemini ve biyo-çeşitliliğini korumasını sağlamıştır. Karaburun'un maddi olmayan kırsal kültürünü tanımak için yörede bir süre yaşamak, yaşlılarla konuşmak yeterli olacaktır.

Karaburun'da “adetler-inanışlar-kutlamalar” özellikle, doğum öncesi, doğum ve doğum sonrası, sünnet düğünü, evlenme (kız isteme, söz, nişan, düğün, gelin süsleme), ölüm, arife yemeği, keçi kırkımı ile ilgili adetler sürmektedir. Herkesin bütçesine göre, bir kaşık salça ya da bir kuzu ile katıldığı, köy meydanında pişen arife yemeğiyle, imece olarak yapılan, şenliğe dönüşen keçi kırkım törenleriyle... Paylaşma, yardımlaşma, dayanışma kültürü sürdürülüyor.

Karaburun mutfak kültürü kaynağını, hurma zeytini, keçi sütü/peynir çeşitleri, enginar, doğal

otlar gibi özgün yerel ürünlerden almaktadır. Peksimet, keşkek, çullama, çalkama, zıngata, macır pidesi, soğan göbeği tavası, sarımsak tavası, kırmızı böreği, masır böreği, negerek böreği, bağ körmeni, çalı körmeni, öküz köftesi, körmek köftesi, dede sarığı, sündürme, enginar reçeli, karabaşotu reçeli, portakal çiçeği reçeli yöreye özgü mutfağın örnekleridir. Karaburun'daki çoğu ailede 200-300 yıl öncesine uzanan el işleri/işlemeler bulunmaktadır. Tel kırması, kalbur iğnesi, karanfilli kolye, gelin süpürgesi, boncuklu sepet, peynir sepeti günümüzde de sürdürülen ancak son ustalarla birlikte kaybolma riski taşıyan örneklerdir.

4.5.3. Efsaneler

Mimas: Karaburun'un (eski adıyla Mimas), Yunan Mitolojisinde de sıkça yer aldığını görmekteyiz. Homeros'un ünlü eseri "Odyssea" da Rüzgârlı Mimas (Windy Mimas) olarak geçen "Mimas Dağı", bugün Bozdağ diye adlandırdığımız dağdır. Bu dağın eskiden Mimas olarak adlandırılması, "mitolojik tanrılarla savaşan gigantların (devler) başında yer alan ve tanrı Zeus'u çok zorlayan Mimas isimli devin, üzerine erimiş demir, çelik ve bakır dökülerek öldürüldüğü ve bir daha uyanmamak üzere söz konusu dağların altına gömüldüğü" hikâyesine dayanmaktadır. Karaburun Yarımadası'nın ne denli rüzgâr aldığı ve tarih boyunca bu rüzgârı kullanarak, sayısız değirmenler yapıldığı düşünülürse aradaki ilişki kolayca kurulabilir. Yakın bir gelecekte bu özelliğin, "Rüzgâr Enerjisinden" yararlanılarak elektrik üretilecek projelerin hayata geçirilecek olması da bu ilişkinin günümüzdeki devamı niteliğindedir.

Nergis: Yunan mitolojisinde Narkissos adıyla sözü edilen, adını narsizme, narkoza, bir çiçek familyasına (nergisgiller) ve bir çiçeğe vermiş olan Narsis (ya da Narkissos), Klasik Mitoloji 'deki bir kahramandır. Narsis'in öyküsü kısaca şöyle anlatılır: Narsis, ırmak ilahı Kephissos ile arındırıcı suların bekçi perisi Liriope'nin oğlu olarak doğar. Bir kâhin, ebeveynine Narsis'in dünyada, kendi yüzünü görmediği sürece yaşayacağını bildirir. Narsis bir gün bir su birikintisine dökülen bir kaynağın yanına gelir ve su birikintisine doğru eğilerek oradaki sudan içmeye başlar.

Doğal olarak, bu sırada, birikintide yansıyan yüzünü görür. Kendi yüzünü görünce önce şaşkınlığa düşer, sonra kendini hayranlıkla seyre dalar ve kendisine âşık olur. Bu seyirden kendisini bir türlü alamayan Narsis gitgide hissizleşir, dünya yaşamına gözlerini yumar ve bulunduğu yere kök salarak açılmış bir çiçeğe dönüşür. Bu çiçek, güneş gibi, sarı göbekli, beyaz yapraklı, çevresine güzel kokular yayan bir çiçektir.

Karaburun sanki Nergis çiçeği efsanesini yaşatmaya devam eder. Nergis çiçeğine dönüşen Narkissos, Yunan mitolojisinde ırmak tanrısı Kephisos ile arındırıcı suların bekçi perisi Liriope'nin avcı oğludur. Hissizlik, uyku kelimelerinden türeyen Narkissos ismiyle bu çok yakışıklı mitolojik kahraman, ona âşık olan peri Ekho'nun kalbini kırar, peri günden güne eriyerek dağlardaki yankılara(ekolara) dönüşür. Bunu gören intikam tanrıçası Nemesis de Narkissos'u kendine âşık olmakla cezalandırır. Narkissos, bir gün suda aksini gördüğünde bu aşkla yanıp tutuşarak suyun kıyısında ayrılamaz hale gelir, kendini seyreterek ömrünü tüketir, öldüğünde de bedeni nergis çiçeğine dönüşür.

Karaburun'da efsaneler, öyküler bitmez. Yarımada'ya yolculuk esnasında mübadele sırasında boşaltılmış yerleşim alanlarını, Börklüce Mustafa ve arkadaşlarının hapsedildiği Kanlıburun ya da Kanar yeri olarak bilinen duvar kalıntılarını görürsünüz. 15.yy'da Karaburun'da yaşayan ve Osmanlı'ya karşı isyanıyla tanınan Türkmen Bektaşî halk önderi olarak bilinir Börklüce Mustafa. İsyanın nedeni ise Osmanlı'nın topladığı fahiş vergiler ve yarımada'ya yapılan haksızlıklardır. Börklüce, Karaburun'da etrafına topladığı köylülerle eşitlik ilkesine dayanan paylaşımcı ve bireysel mülkiyet karşıtı bir yaşam tarzı oluşturmaya çalıştığı bilinmektedir.

Karaburun' un(eski adıyla Mimas), Yunan Mitolojisinde de sıkça yer aldığını görmekteyiz. Homeros'un ünlü eseri "Odyssey" da Rüzgârlı Mimas(Windy Mimas) olarak geçen"Mimas Dağı", bugün Bozdağ diye adlandırdığımız dağdır. Bu dağın eskiden Mimas olarak adlandırılması, mitolojik tanrılarla savaşan gigantların (devler) başında yer alan ve tanrı Zeus'u çok zorlayan Mimas isimli devin, üzerine erimiş demir, çelik ve bakır dökülerek öldürüldüğü ve bir daha uyanmamak üzere söz konusu dağların altına gömüldüğü" hikayesine dayanmaktadır. İlliada ve Oddise'nin yaratıcısı ünlü şair Homerus, gene bu topraklarda doğmuş ve yaşamıştır.

Yunan Mitolojisine göre Tanrıların tanrısı Zeus' un kıskanç karısı Hera, çapkın kocası Zeus'un ölümlü kadınlar ve Tanrıçalarla ilişkilerini gözetlemek ve kendisini haberdar etmek üzere, yüksek tepelere iki gözcü yerleştirdiğinde; bunlardan biri olan iris'i(Thaumantia da denilen iris, tanrıların habercisi olan tanrıçadır) de Mimas'a göndermişti. Bugünkü iris Gölü belki de adını buradan almaktadır.

4.5.4. Yöresel Ürünler

Karaburun'un yöresel tatları incelendiğinde böreklerinden ot böreği, el böreği, kımız böreği meşhurdur. Ot yemeklerinden negerek, arapsaçı köftesi, dede sarığı, sarmaşık, çalkama, balkabağı zingatası meşhurdur. Tahıl yemeklerinden ise keşkek öne çıkar. Otlarla yapılan salatalarda bu ürünlerdendir. Fava adı verilen yemekleri meşhurdur. Tatlılarda ise sündürme, lor tatlısı, ceviz kıvrırma, nişan tatlısı, pelte, oklavadan sıyırma gibi lezzetleri vardır.

4.5.5. Kültür-Sanat ve Entelektüel Yaşam

- Etkinlikler

ETKİNLİK TARİHİ	ETKİNLİĞİN GERÇEKLEŞTİRİLDİĞİ YER	ETKİNLİK ADI
13-14 Ocak	Mordoğan Mahallesi	Mordoğan Gece Levrek Avı
13 Mayıs	Müesser Aktaş Tarih Ev Bahçesi	Yöresel Yemekler Festivali
26-27 Mayıs	Mordoğan Mahallesi	Denizle Buluşma Şenliği
24 Haziran	Karaburun Yayla Mahallesi	Kırkım Festivali
26- 29 Temmuz	Mordoğan Mahallesi	Sokak Tiyatroları Festivali
11-12 Ağustos	Kösedere Mahallesi	Kösedere Üzüm Festivali
16-17 Eylül	Karaburun İlçesi ve Mordoğan Mahallesi	Kurtuluş Şenlikleri
24-26 Eylül	Karaburun Merkez	Börklüce Şiir Günleri
4 Kasım	-	Mandalina Festivali
1-2 Aralık	Eğlenhoca Mahallesi	Zeytin Festivali
22-23 Aralık	Karaburun Merkez	Karaburun Nergis Festival

Tablo 35. Etkinliklere İlişkin Detaylı Bilgiler

- Müzeler

Karaburun yarımadası genelinde müze bir adet bulunmaktadır. Müesser Aktaş'ın yapmış olduğu Tarih ve Etnoğrafya Tarih Evidir.

Şekil 57. Tarih ve Etnoğrafya Tarih Evi

- **Yerel Medya/Basın**

Karaburun Yarımadası genelinde yerel medya elamanı olarak sadece bir gazete bulunmaktadır.

Şekil 58: Yarımada Gazetesi

Yarımada Gazetesinin sahibi ve genel yayın yönetmeni Ali Murtaza Dirican'dır.

4.6. Farkındalık

4.6.1. Kongreler

Karaburun yarımadası genelinde düzenlenen tek kongre “KARABURUN BİLİM KONGRESİ” dir. Çeşme’de ise 1. uluslararası 3. ulusal doğuma hazırlık eğitimi ve eğiticiliği kongresi, 2.uluslararası 4.tıbbi ve aromatik bitkiler sempozyumu,17.uluslararası katılımlı işletmecilik kongresi, onkoloji eczacılığı kongresi, VIII. Ulusal beyin damar hastalıkları kongresi, göğüs kalp damar anestezi ve yoğun bakım derneği - 24. ulusal kongresi, uluslararası teknik tekstiller kongresi düzenlenmektedir.

4.6.2. Dernekler

NO	KÜTÜK NO	DERNEĞİ ADI- KURULUŞ TARİHİ	ADRESİ
1	35.002.035	Türk Hava Kurumu Derneği Karaburun Şubesi (01/01/1925)	Çarşı İçi No.25
2	35.018.003	Türkiye Kızılay Derneği Karaburun Şubesi (25/07/1983)	Çarşı İçi No 15
3	35.020.131	Karaburun Gençler Birliği Spor Kulübü Derneği (16.04.1987)	Belediye Binası 2/6
4	35.022.008	Mordoğan Spor Kulübü Derneği (01.02.1989)	Mordoğan Merkez
5	35.023.043	Türk Anneler Derneği Mordoğan Şubesi (03.04.1990)	Belediye Düğün Salonu altı Mordoğan
6	35.029.187	Karaburun Güvenlik Hizmetlerini Geliştirme ve Destekleme Derneği (02.08.1995)	Belediye Dük. No.41 Karaburun
7	35.032.140	Atatürkçü Düşünce Derneği Mordoğan Şubesi (29.04.1997)	Atatürk Cad.No:97 Mordoğan
8	35.032.182	Küçükbahçe Köyü Avcılar Derneği (30.06.1997)	Küçükbahçe Köyü No:74
9	35.033.037	Karaburun İlçesi Avcılar ve Atıcılar Kulübü Derneği (15.10.1997)	Şehit Hakan Algın Cad. No:8/A
10	35.036.075	Türk Anneler Derneği Karaburun Şubesi (10.02.2000)	Belediye Dük. No:49

11	35.043.105	Kösedere Köyü Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği (19.12.2005)	Kösedere Köyü
12	35.044.097	Eğlenhoca Köyü Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği (19.07.2006)	Eğlenhoca Köyü
13	35.045.043	Karaburun Yarımadası Eko-Turizm, Sanat Derneği (09.01.2007)	Cumhuriyet Caddesi No:10 Karaburun
14	35.047.178	Karaburun Gündelik Yaşam, Bilim ve Sanat Derneği (21.04.2008)	Aşağı Çeşme Sokak No:3 Karaburun
15	35.049.199	Bozköy Kültür-Sanat ve Sosyal Gelişim Derneği (16.03.2009)	Bozköy Köyü No:45
16	35.062.163	Yarımada Doğa Sporları Derneği (10.03.2014)	İncelik Köyü
17	35.052.013	İncelik Köyü Kalkınma ve Güzelleştirme Derneği (20.01.2010)	İncelik Köyü çok amaçlı köy konağı
18	35.052.110	Şeyh Bedreddin ve Börklüce Mustafa Kültür Sanat ve Dayanışma Derneği (22.03.2010)	İskele Mah. İskele Cad. No:33
19	35.054.134	Mordoğan Amatör Olta Balıkçıları Derneği (17.01.2011)	Çatalkaya Mah. Kümeevleri No:66/1
20	35.057.133	Karaburun Müttehhitleri Derneği (06/04/2012)	Özanılan Sitesi No:17 Bozköy Köyü Karaburun
21	35.058.168	Karaburun Güzelleştirme ve Doğayı Koruma Derneği (12/10/2012)	İskele Mah. Kuyucak Caddesi No:32 Karaburun
22	35.059.108	Yarımada Sosyal Sorumluluk Derneği (08/01/2013)	Çatalkaya Mah. Kümeevleri No:66/1
23	35.060.013	Karaburun Dama Sevenler Kültür Derneği (05/03/2013)	İskele Mah. Fehim Aytekin Cad. No:1/1
24	35.060.161	Karaburun Hayvan Severler ve Dostları Derneği	İncelik Köyü No:18 Karaburun
25	35.062.181	Karaburun İmam Hatip Yaptırma Yaşatma ve Öğrencilere Yardım Derneği(26.03.2014)	Mordoğan Merkez

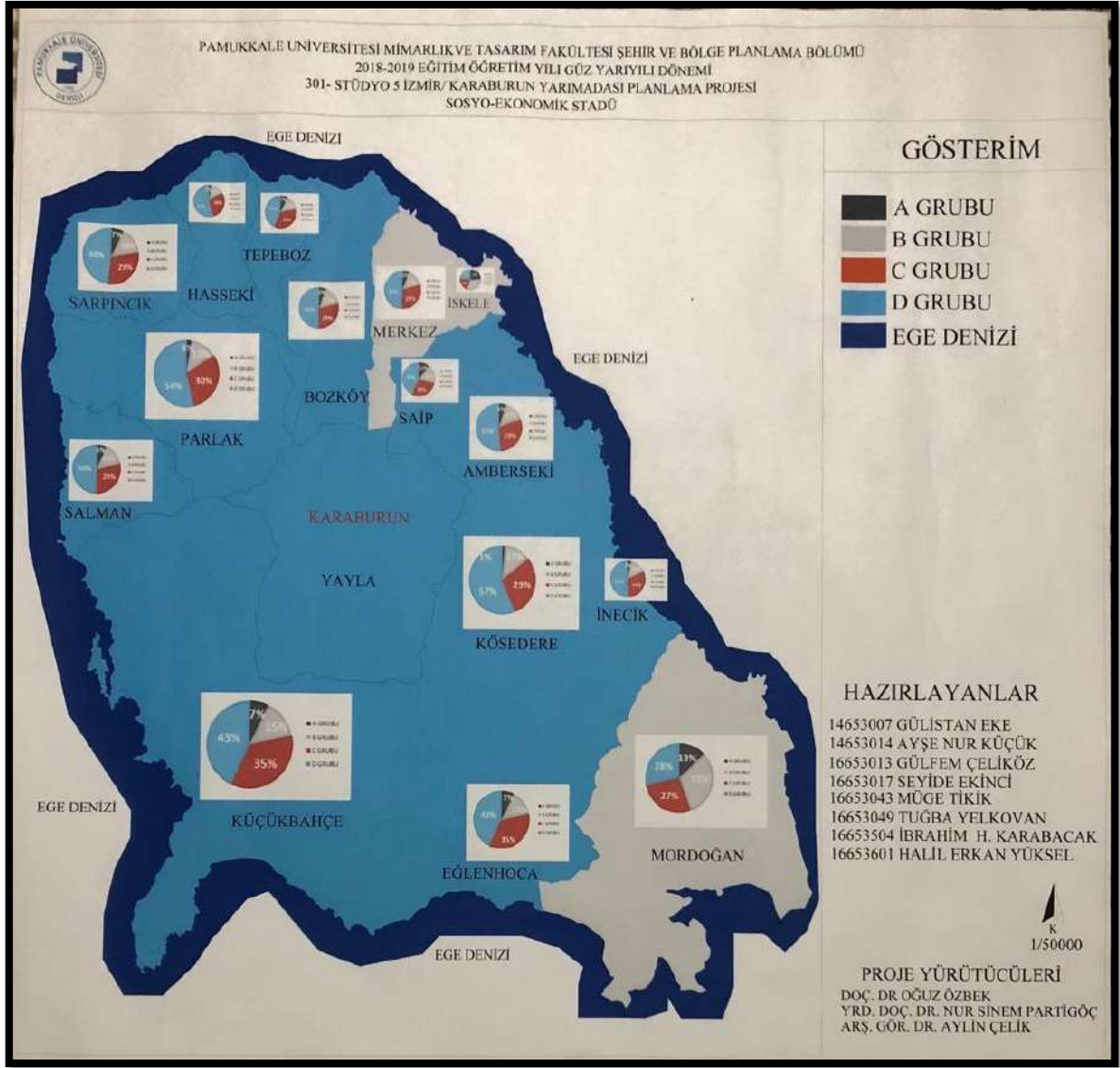
Tablo 36. Karaburun İlçesinde Faal Olan Derneklerin Listesi

4.7. Analizler

4.7.1. Sosyo-Kültürel Gelişim Statüsü

Karaburun Yarımadası mahalleleri sosyo-ekonomik statü bakımından incelendiğinde dört gelir grubuna ayrılmış olduğu gözlemlenmiştir. A grubu; en yüksek gelir grubu, B grubu; yüksek gelir grubu, C grubu; orta gelir grubu ve D grubu, düşük gelir grubunu ifade etmektedir. Mahalleler genelinde çoğunlukla B ve D grubu hâkimdir. B grubu ikincil konut sahipliğinden dolayı yüksek orana sahiptir. D grubunu ise 2012 Büyükşehir Belediyesi Kanunu'ndan sonra mahalle statüsüne giren kırsal yerleşimlerin kentsel nitelik göstermemesinden kaynaklanan yerli nüfus oluşturmaktadır.

Yarımada geneline bakıldığında kuzeydoğu ve güneydoğu tarafında yüksek gelir grubunun kümelenmiş olduğu, kuzeybatı ve güneybatı tarafında ise yerleşmelerin kırsal niteliğinin devam ettiğinden düşük gelir grubunun kümelenmiş olduğu görülmektedir. Mahalleler içinde A ve B gelir grubunun en yüksek görüldüğü yerleşim İskele Mahallesidir. Mahalleler içinde C ve D gelir grubunun en yüksek görüldüğü yerleşim Kösedere Mahallesidir.

Şekil 59. Sosyo-Ekonomik Statü Paftası (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

4.7.2. Sosyo-Kültürel Yapı Analizi

Karaburun Yarımadası genelinde yapılan tarihi ve kültürel incelemeler sonucunda öne çıkan imgesel göstergelere ulaşılmıştır. Bu göstergeler mekânsal, tarihi, kültürel ve ekolojik olarak sınıflandırılmıştır. Ortaya çıkan gruplandırma sonucu mekânsal özellik gösteren on yerleşim yeri kendi içinde altı kategoriye ayrılmıştır. Bu kategorilerden ilkinde Balıklıova yerleşimi bulunmaktadır. Balıklıova çevresiyle birlikte ele alındığında rüzgâr enerji santrallerinin bir kısmının burada yoğunlaştığı görülmektedir. Bir diğer kategoride ise Mordoğan yerleşimi bulunmaktadır. İncelenen özelliklerden en önemlisi Eskimordoğan'da yetişen nergis bitkisidir; aynı zamanda ada genelinde marka değeri özelliği gösterir. Bir diğer önemli gösterge Müesser Aktaş Tarihi ve Etnografya Müzesinin varlığıdır. Bir diğer kategoride Karaburun yerleşimi bulunmaktadır. Bu kategori için ön plana çıkan iskelenin varlığıdır.

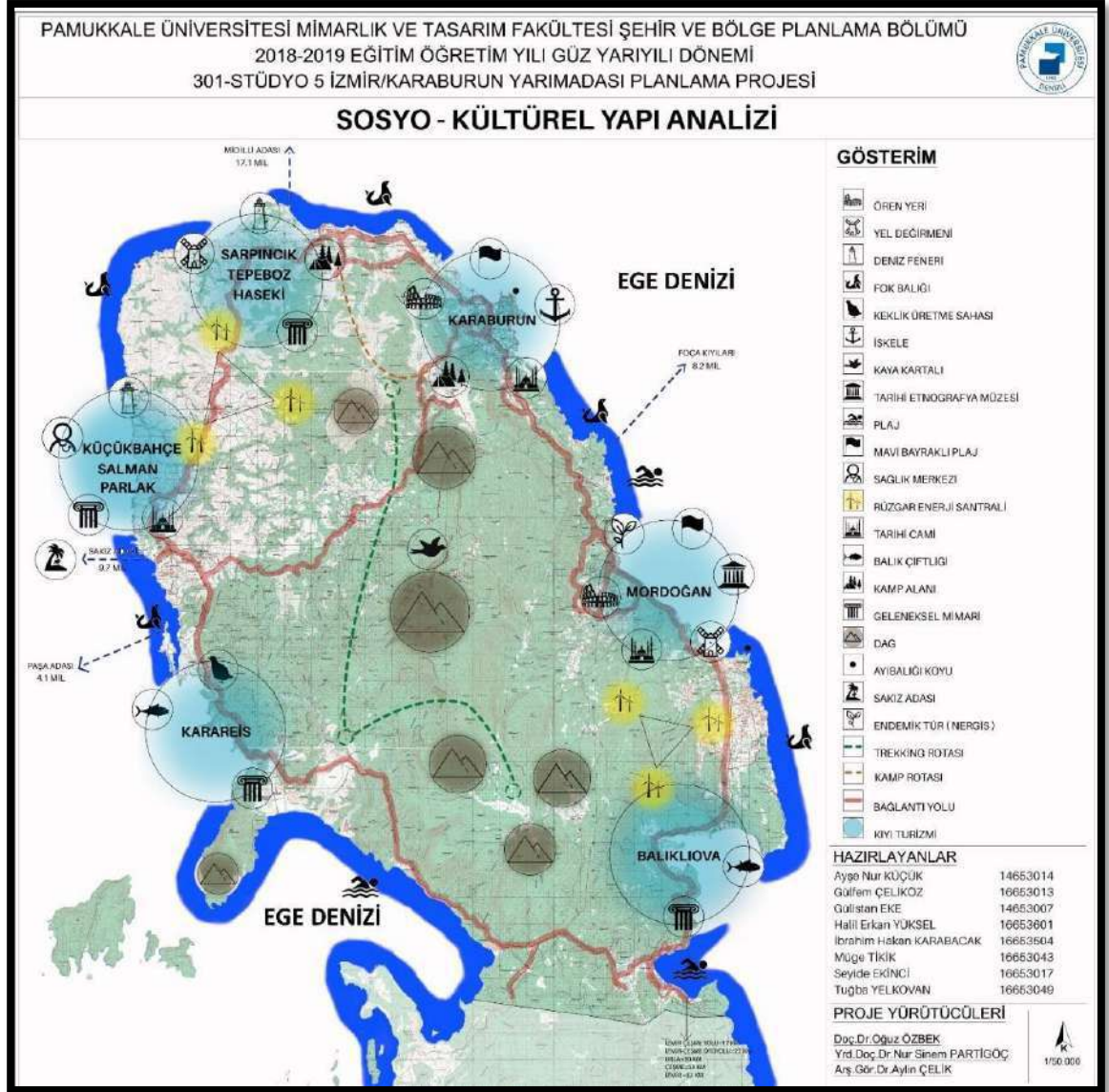
Bir diğer kategoride Sarpıncık, Tepeboz ve Hasseki olmak üzere üç yerleşim bulunmaktadır. Bu kategori içinde Sarpıncık Mahallesi içinde Hamzabükü kasabasında Karaburun Feneri'nin varlığı öne çıkmaktadır. Bir diğer kategoride Küçükbahçe, Salman, Parlak olmak üzere üç yerleşim bulunmaktadır. Bu kategoride en önemli gösterge ilk yardım merkezinin bulunmasıdır. Son kategoride Karareis yerleşimi ele alınmıştır. Bu bölgenin öne çıkan özelliği keklik üretme sahasının yakın çevrede konumlanmasıdır.

Bölge genelinde ortak bulunan göstergeler içinde endemik fauna türü olan Akdeniz Fokuna tüm ada kıyı çizgisi yaşam alanını oluşturmaktadır. Üreme dönemlerinde Mordoğan ve Karaburun'daki koylarda görülür. Kategorize edilen tüm yerleşmeler kıyı turizmi faaliyeti göstermektedir. Bunların arasında Karaburun ve Mordoğan yerleşimlerinde mavi bayraklı plajlara rastlanmaktadır.

Ada geneli geleneksel mimari izlerinin mekânsal karşılıklarına rastlanmaktadır. Bu mekânsal karşılıklar; tarihi camiler, yel değirmenleri ve ören yerlerini kapsamaktadır. Kategorilerden ikisinde Karaburun ve Sarpıncık yerleşimlerinde kamp alanı bulunmaktadır. Yarımada genelinde Balıklıova ve Karareis yerleşimlerinde balık üretim çiftlikleri yer yer konumlanmıştır. Rüzgâr enerjisi üretim santrallerinin diğer bir konumlanma alanları Sarpıncık, Tepeboz, Hasseki, Küçükbahçe, Salman ve Parlak yerleşimlerinden oluşan iki kategoriyi birleştirmektedir.

Yarımada genelinde konumlanan dağlar rakıma göre altı farklı sınıfa ayrılmıştır. Bu dağlarda bulunan vadileri birleştiren doğa yürüyüş rotası bulunmaktadır. Bu sınıflandırmada en yüksek rakıma sahip olan Akdağ çevresinde Kaya Kartalı varlığı bulunmaktadır. En düşük rakıma sahip olan Teke Kara Dağı Karareiste konumlanmaktadır.

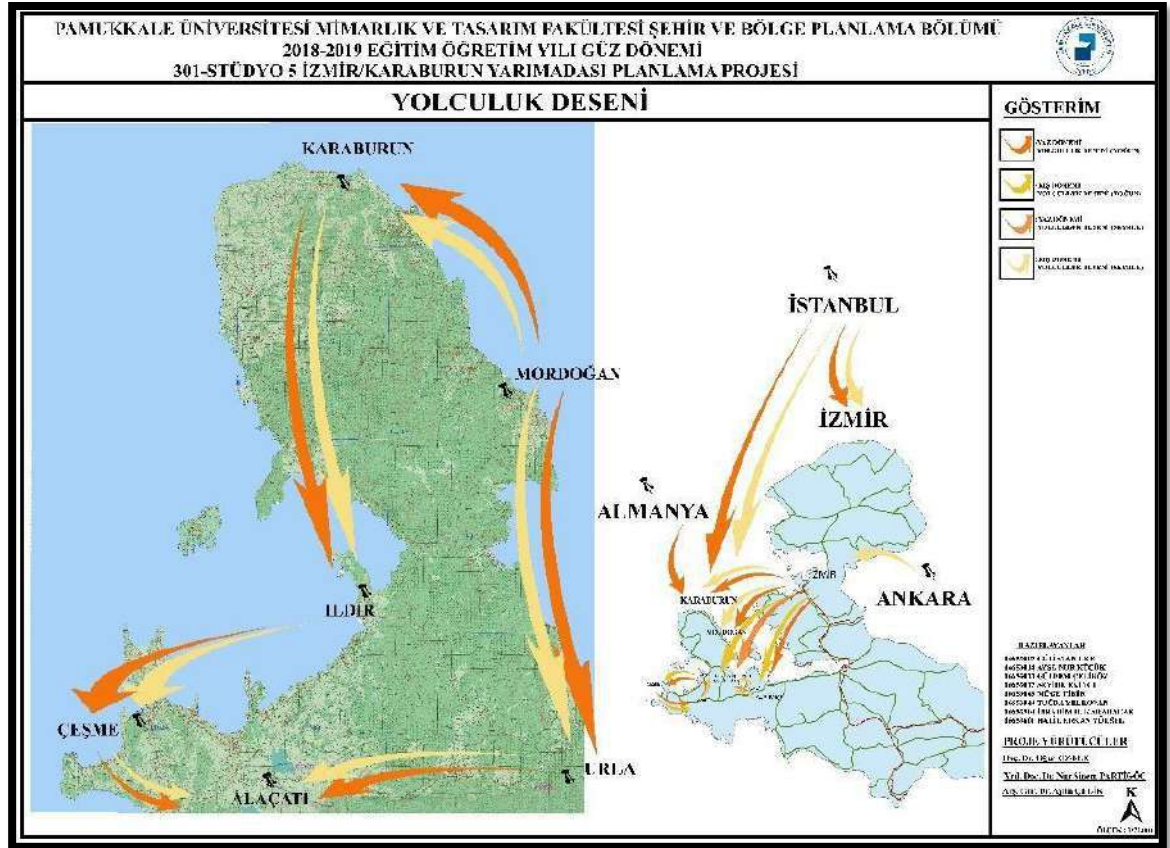
Karaburun Yarımadası'ndan Foça kıyıları 8.2 mil, Midilli Adası 17.1 mil, Sakız Adası 9.7 mil, Paşa Adası 4.1 mil mesafede konumlanmaktadır. Ayrıca Çeşme 51 km, Urla 30 km, İzmir 83 km uzaklıkta konumlanmaktadır.

Şekil 60. Sosyo - Kültürel Yapı Analizi Paftası (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

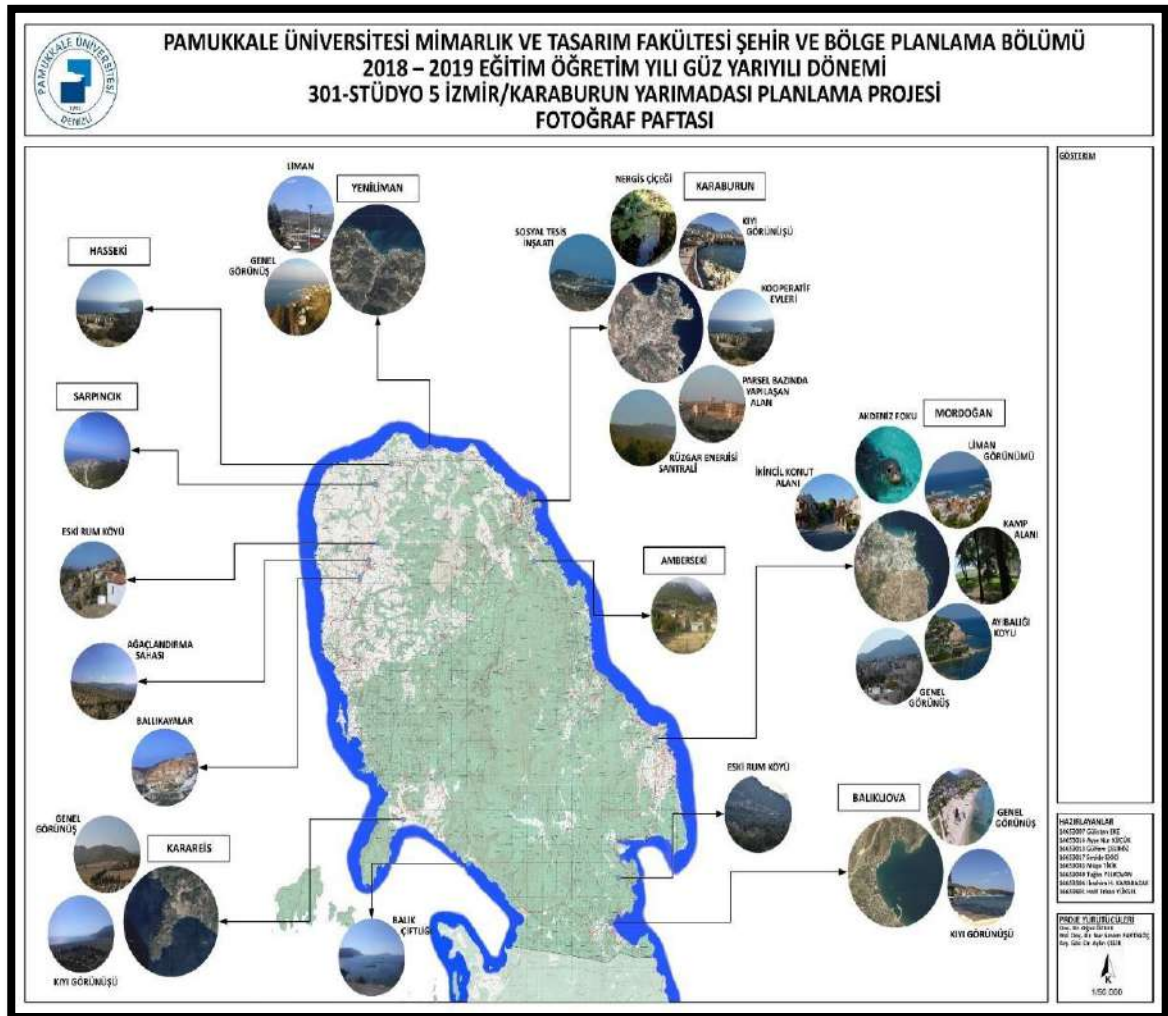
4.7.3. YOLCULUK DESENİ

Karaburun yarımadası ve çevresinde konumlanmış olan Almanya, İstanbul, Ankara, İzmir, Urla, İYTE, Mordoğan, Karaburun, Iğdır, Çeşme ve Alaçatı arasında gerçekleşen günlük ve dönemlik hareketlilik yapılan arazi gezisindeki sözlü röportajlar sonucunda şematik bir gösterimle tanımlanmıştır. Bu hareketlilikte yaz ve kış ayrımı göze çarpmaktadır. Yaz döneminde hareketlilik İYTE hariç tüm yerleşmeler arasında kış dönemine göre daha yoğundur. Kış döneminde ise İYTE'nin hareketlilik yoğunluğu en fazladır.

Şekil 61. Yolculuk Deseni Paftası (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

4.7.4. Analiz Paftaları

Şekil 62. Fotoğraf Paftası (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

Şekil 63. Sosyo-Kültürel Yapı Posteri (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

BÖLÜM BEŞ

EKONOMİK YAPI

5.1. Sosyo-Ekonomik Durum

Türkiye'nin üçüncü büyük kenti olan İzmir'de kentleşme ve metropolleşmenin etkisiyle ekonominin temelini oluşturan sektörlerden olan hizmet sektöründe düzenli ve hızlı bir büyüme gözlenmektedir. İzmir'in geçmişten buyana sahip olduğu ticari olanakların ekonomiye katkısı büyüktür. Özellikle limanlar dış ve iç ticarete önemli bir yer tutmaktadır. İzmir kentinde artan uzmanlaşma ve ticari hareketliliğe bağlı olarak da hizmetler sektörünün payının gittikçe arttığını görmekteyiz. Yeni liman olanaklarıyla ve turizmin etkisiyle hizmet sektörünün payının artmaya devam edeceğini söyleyebiliriz. İzmir genelinde 1980-2000 yılları arası çalışanların sektörel dağılımına bakıldığında hizmet sektörünün düzenli bir artış kaydettiği gözlenmektedir.

İzmir il genelinde istihdam edilen nüfusun ana faaliyet kollarına göre dağılımına baktığımızda hizmet sektörünün payının diğer sektörlerle göre yüksek olduğunu görmekteyiz. Urla, Çeşme ve Karaburun ilçelerini istihdam edilen nüfusunun ana faaliyet kollarına göre dağılımlarını karşılaştırsak Urla ilçesinde Hizmet sektöründe istihdam edilen nüfusun Karaburun ve Çeşme'ye göre daha fazla olduğunu görebiliriz.

Yerleşim Yeri / Sektör Türü	Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmet	Toplam
İzmir ili	365.625	263.656	67.829	583.896	1.281.008
Büyükşehir	191.853	246.943	59.855	531.43	1.030.081
Urla	7.041	1.725	1.452	9.892	20.110
Büyükşehir dışı	173.74	16.713	7.974	52.466	250.927

Tablo 37. İzmir’de İstihdam Edilen Nüfusun Yerleşim Yerleri ve Ana Faaliyetlere Göre Dağılımı

Yerleşim Yeri	827 İlçe İçinde Sırası	Gelişmişlik Grubu		Gelişmişlik Endeksi	
Çeşme	19	2		2,69252	
Urla	43	2		1,89214	
Karaburun	<u>84</u>	<u>2</u>		<u>1,22390</u>	
Çeşme	5.181	1.263	1.505	8.264	16.213
Karaburun	5.145	413	455	2.320	8.333

Tablo 38. İzmir’in İlçelerinde Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

5.2. Nüfusun Ekonomik Özellikleri

İlçede işlenmiş ürün üreten endüstriyel tesis bulunmamaktadır. Yöre insanının temel geçim kaynağı tarım, hayvancılık, turizm ve ticarete dayalıdır. Karaburun merkezde ve Mordoğan beldesinde mermer işleme işletmesi, plastik pen ve ağaç doğrama atölyesi dışında işleme yoktur. SSK’ya bağlı çalışan sayısı 643, emekli sayısı 574’tür. Emekli sandığına bağlı 292 emekli ve 91 dul- yetim bulunmaktadır. Bağkurdan maaş bağlı 550 kişi bulunmaktadır.

Kırsal yerleşimlerdeki ekonomik duruma bakıldığında, genel itibariyle tarım hayvancılık çiçekçilik narenciye ve zeytincilik ortak yönleridir. Saip ve Tepeboz-Yeniliman aynı zamanda balıkçılıkla da uğraşır. Kayıtlara göre çok uzun bir tarihi geçmişleri vardır. Geçen dönemlerde her birinin nüfusu çok daha fazla olan bu köyler, gerek mübadele ve gerekse ekonomik nedenlerle yaşanan göçlerden bugün çok daha az nüfuslara sahiptirler.

5.3. Ticaret Merkezleri

Yarımada genelinde günlük ihtiyaçların karşılanabileceği, salı pazarı, gece pazarı köylü pazarı olmak üzere üç Pazar yeri, bir Mortan isimli alışveriş merkezi bulunmaktadır.

Kayıtlı Olduğu Oda	Firma Sayısı
İzmir Ticaret Odası	106
Ege Bölgesi Sanayi Odası	12
İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği	450
Toplam Firma Sayısı	525
Yabancı Sermayeli Şirket	4

Tablo 39. İlçede Faaliyet Gösteren Odalardaki Firmalar

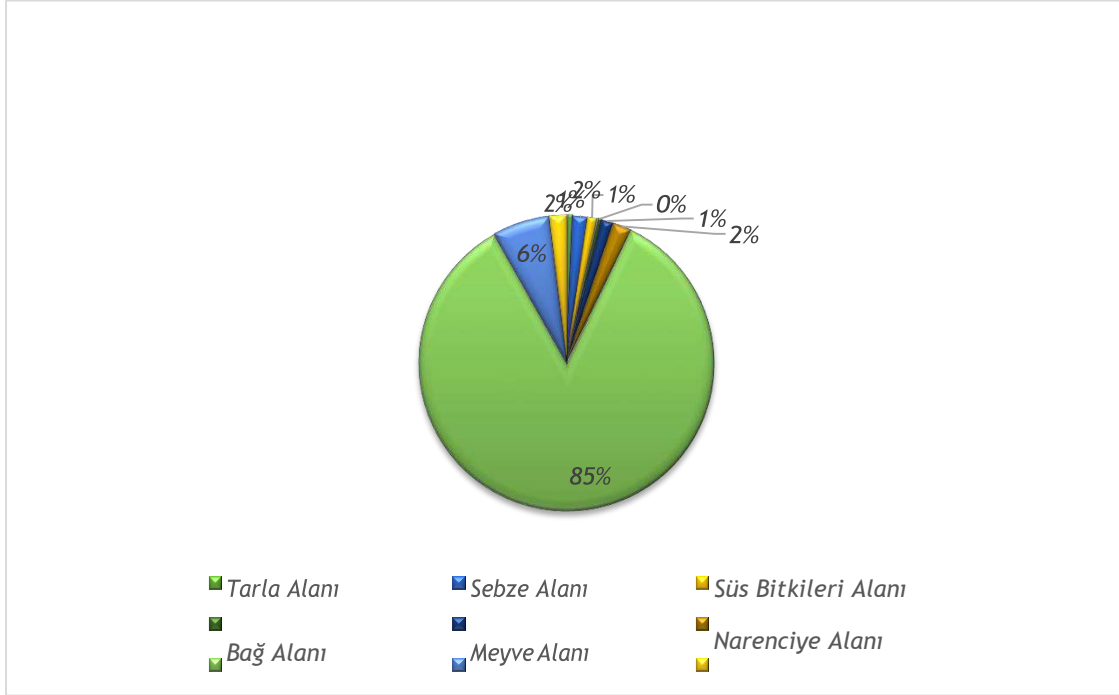
5.4. Sektörel Dağılım

5.4.1. Tarım

İlçeler	Tarla Alanı	Sebze Alanı	Süs Bitkileri Alanı	Bağ Alanı	Meyve Alanı	Narenciye Alanı	Zeytin Alanı	Kavaklık Alanı	Nadas Alanı
Çeşme	2,595	7,315	0	2,050	860	191	3,815	0	145
Karaburun	240	620	416	176	494	785	32,534	0	2,394
Urla	8,630	10,880	1,406	1,450	305	480	46,774	50	0
Yarımada	11,465	18,815	1,822	3,676	1,659	1,456	83,123	50	2,539
İzmir Toplamı	1,417,071	386,610	15,462	133,258	329,117	47,737	974,632	9,232	30,864

Tablo 40. Kullanım Biçimlerine Göre Tarım Alanları

Karaburun Yarımadasının topografyası, diğer bölgelerle karşılaştırıldığında, tarıma elverişli değildir. Fakat buna rağmen bölgedeki tarım ekonomik açıdan önemli bir yere sahipti. Ancak günümüzde genç nüfusun göçü ve yeni yol çalışması ile birlikte emlak rantının artması sonucunda tarım sektörünün gerilediği görülmektedir.

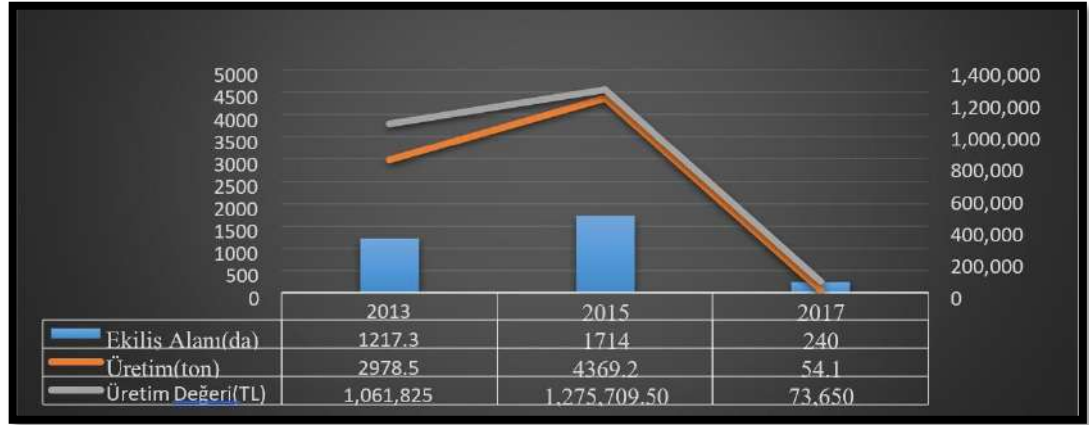
Grafik 24. Karaburun Kullanış BiÇimine Göre Tarım Arazisi

Yarımada tarım arazisi 143 dekar olup zeytin alanı birinci sırada yer almaktadır. Aynı durum Karaburun için de geçerlidir. İlçedeki tarımsal üretim için kullanılan alanın %85’lik kısmının zeytincilik için kullanıldığı görülmektedir. Alanın tarımsal potansiyeli içinde zeytin ve zeytinyağı önemli bir yer tutmaktadır.

Tarla rnleri açısından ilk sıraları buğday ve arpa almakta olup bu rnler Karaburun ilçesinde belirli bir üretim miktarını sürekli olarak koruyamamıştır. Yıllara göre incelendiğinde üretim miktarı ekiliş alanlarıyla doğru orantılı olarak azalmaktadır. Bazı rnlerin ise 2017 yılında üretimi son bulmuştur.

Tablo 41. Karaburun Yıllara Göre Tarla Ürünleri Ekiliş Alanları, Üretim Miktarı ve Üretim Değerleri

Ürün	2013 Yılı			2017 Yılı		
	Ekiliş Alanı (Da)	Üretim (Ton)	Üretim Değeri	Ekiliş Alanı (Da)	Üretim (Ton)	Üretim Değeri
Arpa	1.000	258	167,375	100	15	13,500
Buğday	1.300	345	238,050	100	20	19,000
Bakla	15	2	4,000	15	2	8,400
Fasulye	10	1	3,550	10	2	10,000
Yulaf	50	15	9,150	-	-	0
Nohut	20	2	6,000	-	-	0
Soğan	10	15	7,500	-	-	0
Sarımsak	10	15	34,500	5	4	20,000
Fiğ	800	1200	240,000	10	11	2,750
Yonca	120	840	168,000	-	-	0
Yulaf	100	250	162,500	-	-	0
Burçak	20	20	3,600	-	-	0
İtalyan Çimi	-	-	-	-	-	0
Toplam	1217.300	2979	1,061,825	240	54	73,650

Grafik 25. Karaburun Yıllara Göre Tarla Ürünleri Ekiliş Alanı Üretim Miktarı Ve Üretim Değerleri

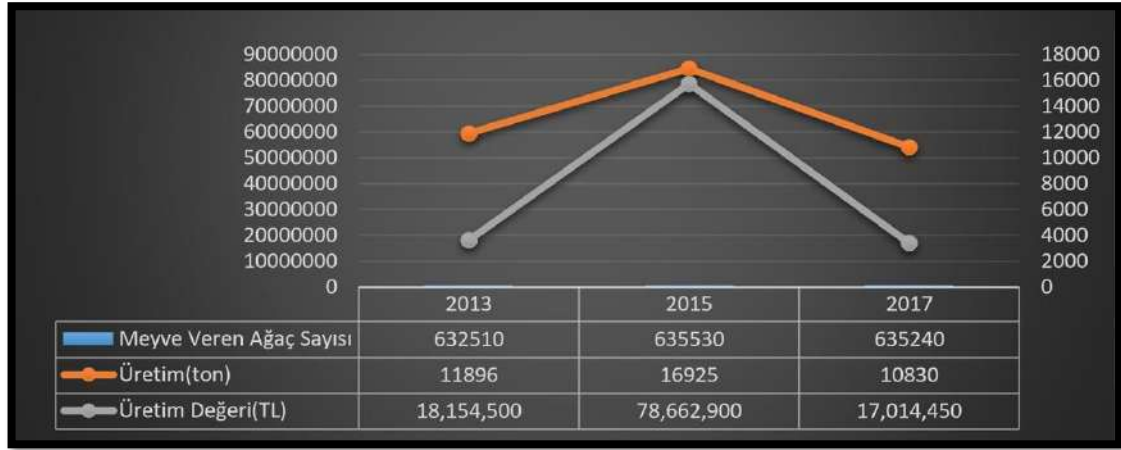
Grafik incelendiğinde tarla ürünleri ekiliş alanının 2015 yılında artış gösterdiği görülmektedir. Bununla birlikte toplam üretim miktarı ve değeri de artmıştır. Bu artışın nedeni 2013 yılında üretimi olmayan İtalyan çiminin 2015 yılında üretime başlaması olduğu görülmektedir. 2017 yılında ise tarla ürünleri değerlerinin ciddi oranda düşüş gösterdiği görülmektedir.

	2013 Yılı			2017 Yılı		
Ürünler	Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı Ve Bağ	Üretim (Ton)	Üretim Değeri (TL)	Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı Ve Bağ	Üretim (Ton)	Üretim Değeri (TL)
Armut	1500	30	48000	50	1	1900
Ayva	880	40	64000	100	3	4800
Elma	180	7	7700	50	2	3000
Erik	600	24	36000	150	6	19200
Kayısı	200	5	8000	100	3	6900
Kiraz	800	12	31800	180	3	24000
Şeftali	1400	43	51600	150	5	10000
Badem	2650	27	256500	1400	13	325000
Ceviz	300	9	63000	330	8	96000
İncir	550	11	30800	580	12	156000
Nar	950	19	23750	2750	55	55000
Üzüm(sofralık)	570	568	1022400	110	98	1764000
Üzüm	17	15	35250	16	13	30550
Üzüm(Şaraplık)	100	100	135000	50	48	64800
Zeytin(Sofralık)	1000	15	37500	1400	14	14520000

Zeytin(Yağlık)	583	8745	1399200	605000	9075	32500
Limon	4200	168	210000	750	26	1424000
Mandalina	32500	1950	1950000	21900	1424	32500
Portakal	1800	108	151200	350	21	29400
Toplam	632.51	11896	1815450 0	635240	10830	17014450

Tablo 42. Karaburun Yıllara Göre Meyve Ürünleri Meyve Veren Ağaç Sayısı, Üretim Miktarı ve Üretim Değerleri

Meyve ürünleri üretiminde Karaburun için önemli olan ürünler üzüm, zeytin ve mandalinadır. Bu meyveleri ise nar ve incir üretimi izlemektedir. Yağlık zeytin üretimi tabloya göre ilk sıraları almaktadır. Aynı zamanda meyve veren ağaç sayıları diğer ürünler için yıllara göre azalma göstermekte ancak zeytin ağaçları artış göstermektedir. 2017 yılında zeytin ağacı sayısı değişmemekte olup üretim miktarı ise azalmaktadır.

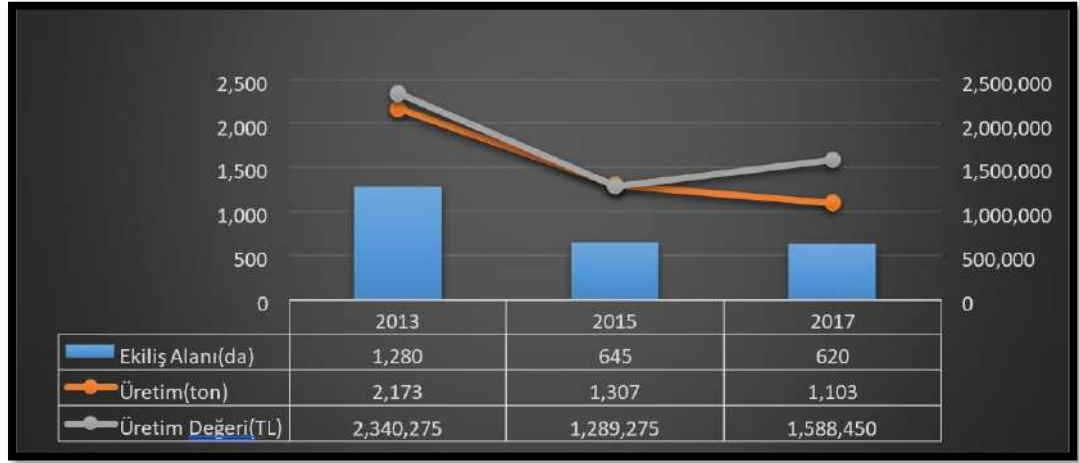
Grafik 26. Karaburun Yıllara Göre Ürünleri Ekiliş Alanı Üretim Miktarı ve Üretim Değerleri

Grafığe göre toplam meyve veren ağaç sayılarında değişiklik görülmemekte ancak 2015 yılında toplam meyve üretiminde artış gözlemlenmektedir. Bunun nedeni ise diğer ürünlerin meyve veren ağaç sayısı ve üretim miktarları azalırken zeytin, nar ve incir ağaçlarının sayısının ve üretim miktarlarının artmasıdır.

	2013 Yılı			2017 Yılı		
Ürünler	Ekiliş Alanı	Üretim (Ton)	Üretim Değeri (TL)	Ekiliş Alanı	Üretim (Ton)	Üretim Değeri (TL)
Enginar	700	840	1260000	300	360	792000
Kabak(Sakız)	20	60	75000	20	60	90000
Kabak(Bal)	10	30	48000	-	-	0
Hıyar	20	40	18000	10	20	12000
Patlıcan	50	150	127500	10	30	39000
Bamya	15	8	26250	30	15	105000
Domates	210	630	239400	120	360	234000
Biber(Sivri)	90	180	306000	40	80	76000
Biber	20	40	38000	5	10	16000
Kavun	20	50	225000	45	113	101250
Karpuz	10	30	8100	-	-	0
Fasulye	30	11	17250	5	3	5700
Bezelye	-	-	0	-	-	0
Börülce	20	30	52500	5	8	20000
Barbunya	30	18	23400	5	3	5400
Bakla	5	5	9000	5	5	12500
Sarımsak	10	15	24000	5	8	256000
Soğan	15	20	39375	5	8	32000
Turp	5	10	6000	10	20	22000
Toplam	1280	2173	2340275	620	1103	1588450

Tablo 43. Karaburun Yıllara Göre Sebze Ürünleri Ekiliş Alanı, Üretim Miktarı Ve Üretim Değerleri

Sebze ürünleri üretiminde ilk sırayı enginar almakta olup bu ürün belirli bir üretim miktarının sürekli olarak koruyamamıştır.2015 yılında ekiliş alanı ve üretim miktarı azalmıştır.

Grafik 27. Karaburun Yıllara Göre Sebze Ürünleri Ekiliş Alanı, Üretim Miktarı ve Üretim Değerleri

Sebze ürünleri toplam değerleri incelendiğinde yıllara göre ekiliş alanlarında ve üretim miktarlarında azalma gözlemlenmektedir. Ancak 2017 yılında bu azalmaya rağmen üretim değeri bir önceki yıla göre artış göstermiştir.

	2013	2015	2017
Süs Bitkileri Yetiştiriciliği			
Yapan Toplam Köy Sayısı	11	11	6
Süs Bitkileri Yetiştiriciliği			
Yapan Toplam Hane Sayısı	62	100	94

Tablo 44. Karaburun’da Yıllara Göre Süs Bitkileri Yetiştiriciliği

Süs bitkileri yetiştiriciliğinde toplam hane sayısı Urla ilçesinde daha fazladır. Karaburun’a dair alan bilgisi bulunmamaktadır. Yıllara göre süs bitkisi yetiştiriciliği yapan köy sayısında azalma gözlenirken hane sayısı artmaktadır.

İlçeler	Kesme Çiçek
	Alan (m ²)
Çeşme	-
Karaburun	416,000
Urla	55,000
İzmir Toplam	744,100

Tablo 45. İlçelere Göre Kesme Çiçek Yetiştiriciliği

Karaburun kesme çiçek yetiştiriciliğinde ilk sıradadır. Özellikle Mordoğan nergis çiçeği ile ön plandadır. Yıllara göre kesme çiçek yetiştiriciliğinde artış gözlemlenmiştir.

5.4.2. Hayvancılık

Karaburun Yarımadası'nın dağlık olması nedeniyle halkın bir kısmı hayvancılıkla uğraşmaktadır. Özellikle küçükbaş hayvanlar çoğunluktadır. Karaburun'da tavukçuluk bulunmamaktadır.

Hayvan Türü		2013	2015	2017
Büyükbaş	Sığır	496	436	233
Küçükbaş	Koyun	5,280	5,862	3,634
	Keçi	39,500	39,218	27,895

Tablo 46. Yıllara göre büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği

Karaburun'da keçi varlığı çoğunluktadır ve keçi peyniri ile meşhurdur. İZKA tarafından desteklenen Keçi Peyniri Mandırası Projesi bulunmaktadır.

- Balıkçılık**

Balıkçılık, üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada olması nedeniyle Karaburun halkının önemli geçim kaynakları arasında yer almaktadır. Üretilen balık türleri çoğunlukla çipura, levrek ve sarıağızdır.

Balık ihracatı genellikle Avrupa ülkelerine yapılmaktadır. Yapılan bu ihracat önce Yunanistan'a Deniz yolu ile gitmektedir. Yunanistan'dan tekrar deniz yolu ile İtalya'ya gitmekte olup buradan karayolu ile diğer Avrupa ülkelerine dağıtılmaktadır.

		Üretim Miktarı (Ton)	İhracat		
Balık üretim Tesisleri	Balık Türleri	2017 Yılı	2018 Yılı	İç	Dış
Güven Balık Üretim Tes.	Çipura,Levrek	600	600	40%	60%
Ertuğ Balık Üretim Tes.	Çipura,Levrek	1000	1200	40%	60%
Pelmin Su Ürünleri	Çipura,Levrek	1250	800	50%	50%
Abaloğlu Yem Soya	Çipura,Levrek	6000	4000	20%	80%
Aqua Grup Su Ürünleri	Orkinos	1500	1500	-	100%
Gerence Balıkçılık	Çipura,Levrek,Sardalya	300	350	40%	60%
Çamlı Yem Besicilik	Çipura,Levrek	800	700	50%	50%
Aquatür Su Ürünleri	Çipura,Levrek,Sardalya	1200	1400	30%	70%
Gümüş Doğa Su Ürünleri	Çipura,Levrek	5500	5900	10%	90%

Tablo 47. İhraç Edilen Balık Türleri Miktarları

	Üretim Miktarı (Ton)		Üretim Değerleri (TL)	
Balık Üretim Tesisleri	2017 Yılı	2018 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı
Güven Balık Üretim Tes.	600	600	15000000	15000000
Ertuğ Balık Üretim Tes.	1000	1200	25000000	30000000
Pelmin Su Ürünleri	1250	800	31250000	20000000
Abaloğlu Yem Soya	6000	4000	150000000	100000000
Aqua Grup Su Ürünleri	1500	1500	117000000	117000000
Gerence Balıkçılık	300	350	7500000	8750000
Çamlı Yem Besicilik	800	700	16000000	14000000
Aquatür Su Ürünleri	1200	1400	30000000	35000000
Gümüş Doğa Su Ürünleri	5500	5900	110000000	118000000

Tablo 48. İhraç Edilen Balık Türleri Ve Üretim Değerleri

Şekil 64. Balık İhraç Edilen Ülkeler

- **Arıcılık**

Karaburun arıcılıkta diğer ilçelere göre geri planda kalmaktadır. Karaburun'da 1930'lu yıllarda başladığı söylenen arıcılık köylerimizde bazı aileler için önemli bir geçim kaynağıdır.

İlçeler	Arı Kovanları		Ürünler		Arıcılık Yapan İşletme Sayısı
	Eski Usul Kovan Sayısı	Yeni Usul Kovan Sayısı	Bal (Kilo)	Balmumu (Kilo)	
Çeşme	27	1,400	14,000	1	32
Karaburun	0	374	1,100	15	6
Urla	15	2,350	10,020	710	45
Toplam	526	215,217	2,836,207	114,499	2,032

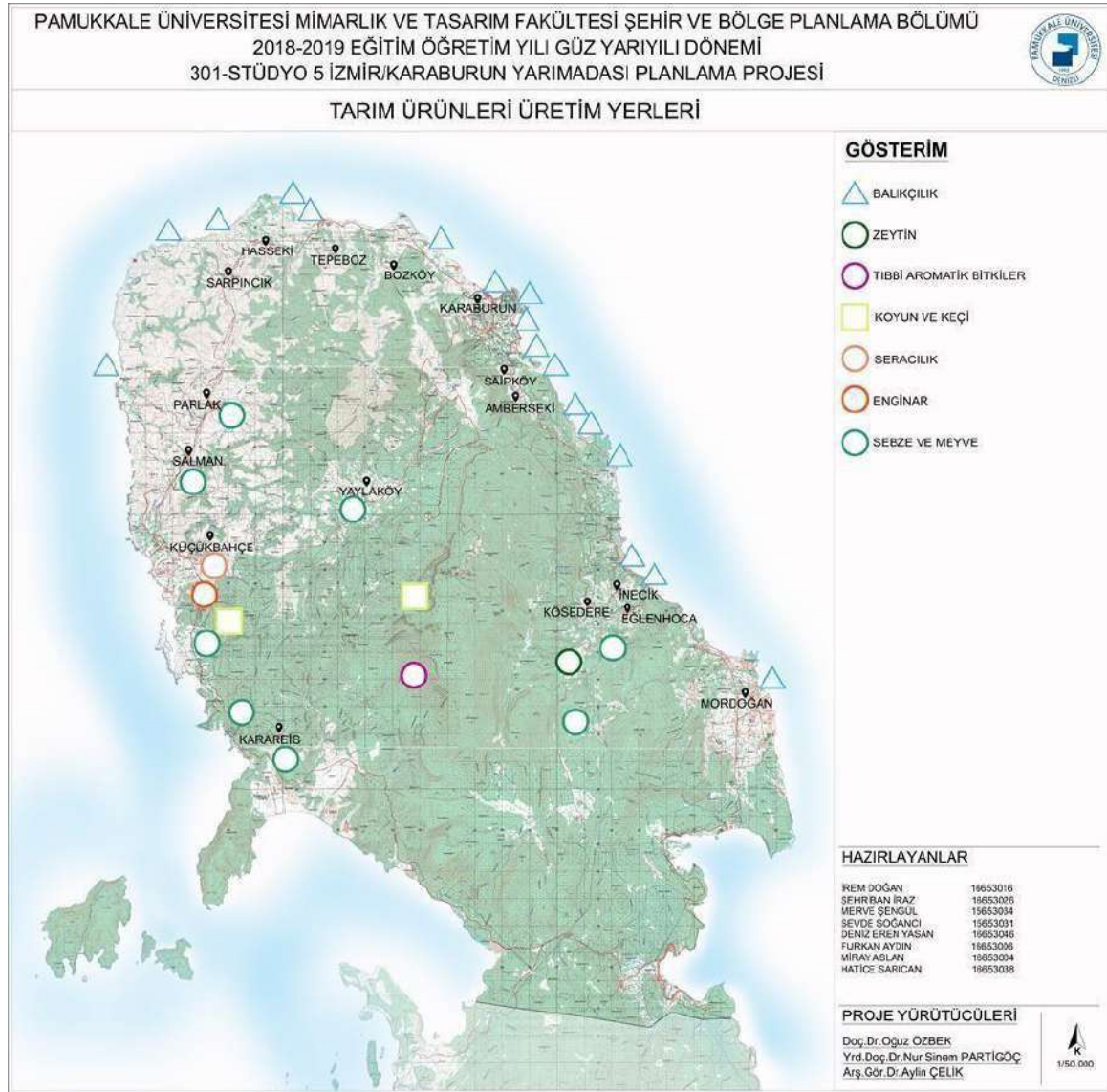
Tablo 49. İlçelere Göre Arı Kovanları, Ürünleri ve İşletme Sayısı

Yıllar	Arı Kovanları	Ürünler	
	Yeni Usul Kovan Sayısı	Bal (Kilo)	Balmumu (Kilo)
2013	394	3020	100
2015	485	1850	130
2017	374	1100	15

Tablo 50. Yıllara Göre Arı Kovanları Sayısı ve Ürün Miktarları

5.5. Tarım Ürünleri Üretim Yerleri

Yarımada genelinde balıkçılık, zeytincilik ve seracılık mevcuttur. Balıkçılık genellikle yarımada'nın doğusunda Mordoğan ve Karaburun'da yapılmaktadır. Zeytincilik faaliyeti Kösedere'nin güney kesiminde yapılmaktadır. Yöre'ye özgü enginar Küçükbağçe ve Balıklıova bölgelerinde yoğun olarak yapılmaktadır.

Şekil 65. Tarım Ürünleri Üretim Yerleri (SBP 351 Stüdyo 6 Dersi kapsamında üretilmiştir.)

5.5.2. Turizm

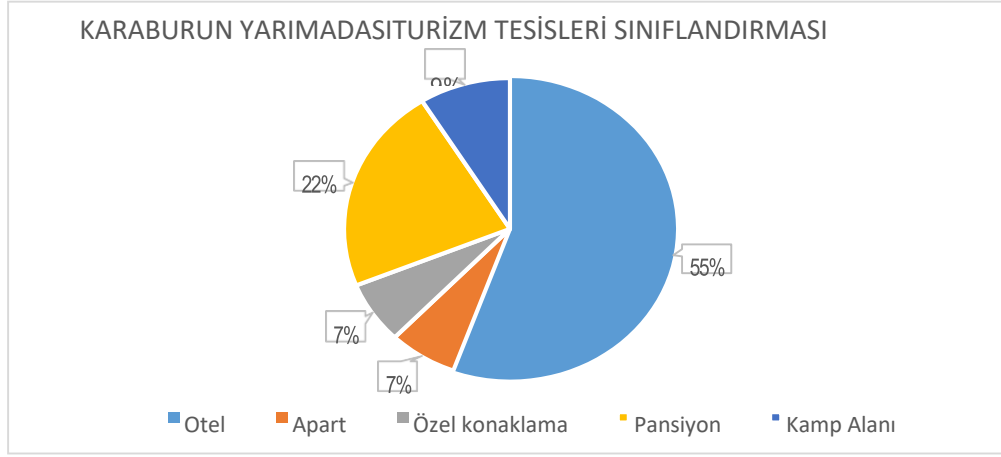
Karaburun İzmir'in incilerinden yapılaşmanın görülmediği birçok koyu ve doğasıyla, Türkiye'nin bilinmeyen gizli cennetlerinden biridir. Tertemiz denizi ve plajları ile dinlenmek için seçilecek şirin bir ilçe. Karaburun merkezindeki ikisi mavi bayraklı dört plajın yanı sıra, merkezden uzaklaştıkça sakinleşen Esendere, Saipaltı, İğdealtı, Büyükkent, Dolungaz, Yıldızkent, Akçakilise, Yeniliman ve Kumbükü plajlarına sahip bulunuyor. Açık denize bakması nedeniyle çevrenin en temiz denizine sahip Karaburun, balıkçılık ve dalış turizmi konusunda önemli potansiyeller barındırıyor. Plajlarının güzelliği ve denizi ile rahat bir tatil geçirilebilecek beldelerdendir.

Şekil 66. Bodrum Plajı

- **Konaklama**

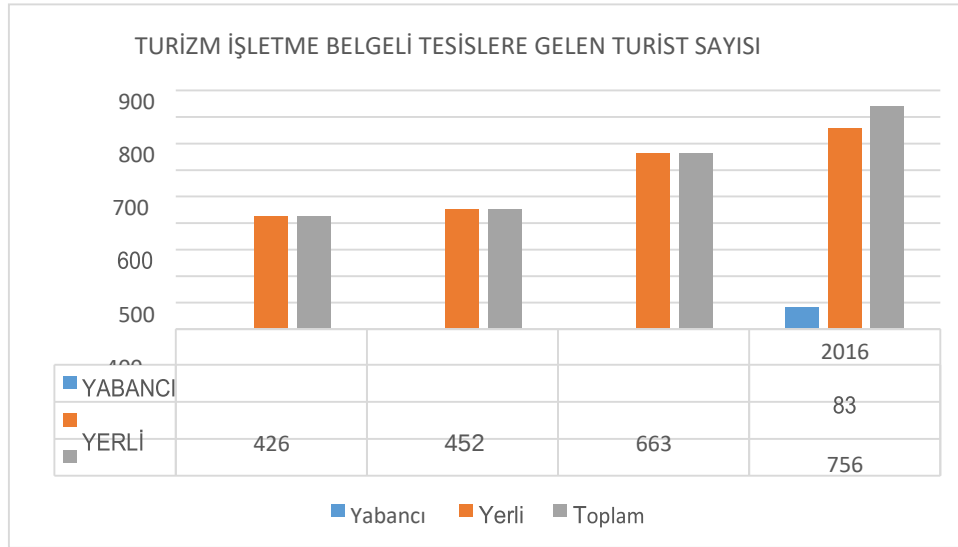
İlçede Kültür ve Turizm Bakanlığı işletme belgeli 2 adet, mahalli idarelerce belgelendirilen 45 adet, toplam 47 adet tesisde 395 yatak kapasiteli, 790 kişi için konaklama imkânı vardır. Turizm işletme belgeli tesislerde toplam yatak kapasitesi 72'dir. Karaburun yarımadası genelinde 25 otel, 4 kamp alanı, 3 apart, 10 pansiyon, 3 özel konaklama tesisi bulunmaktadır.

Grafik 28. Karaburun Yarımadası Turizm Tesisleri Sınıflandırılması

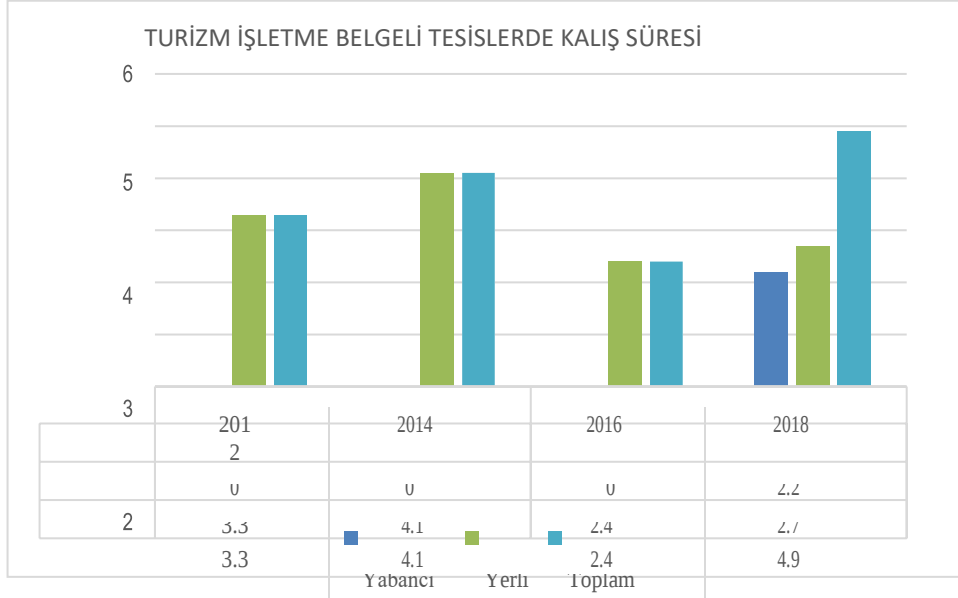
Karaburun yarımadasındaki toplam turizm tesislerinin sınıflandırılması incelendiğinde en fazla paya sahip turizm tesisi otel olarak belirlenirken en düşük paya sahip turizm tesisi kamping alanı ve apart olarak belirlenmiştir.

- **Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesislerinde Tesislere Geliş, Geceleme, Ortalama Kalış Süresi ve Doluluk Oranlarının Dağılımı**

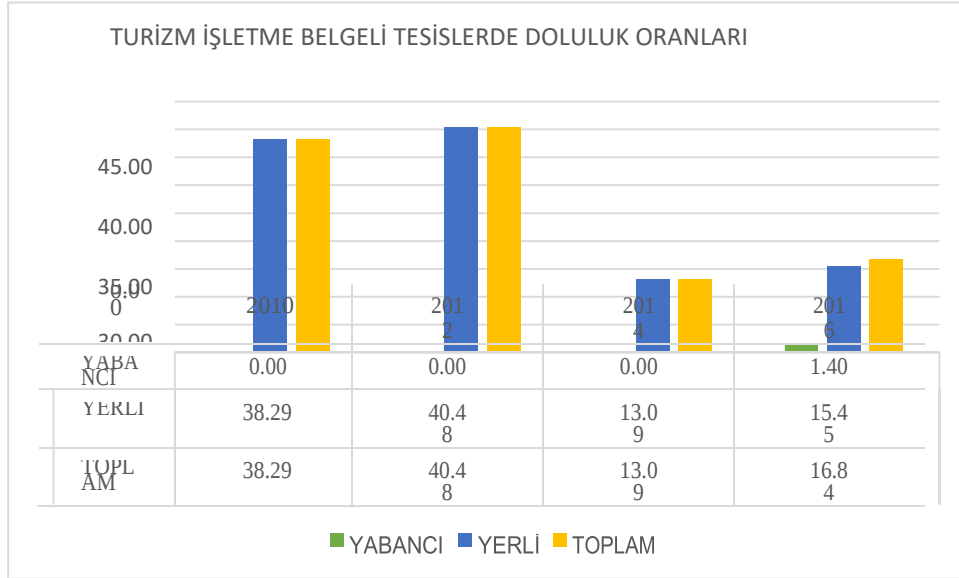
Grafik 29. Turizm İşletme Belgeli Tesislere Gelen Turist Sayısı

Karaburun yarımadasında bulunan turizm işletme belgeli konaklama tesislerine gelen yerli ve yabancı turistlerin sayıları analiz edilmiştir. Analiz aralıkları 2'şer yıl aralıklarla alınmıştır (2010 ve 2016 yılları arası).Tablo31'de incelendiğinde 2010 -2014 yılları arasında ilçeye gelen yabancı turistlerin olmadığı gözlemlenmiştir.2016 yılında ise ilçeye gelen yabancı turistler olmuş ve yerli turist sayısında da artış gözlemlenmiştir.

Grafik 30. Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Kalış Süresi

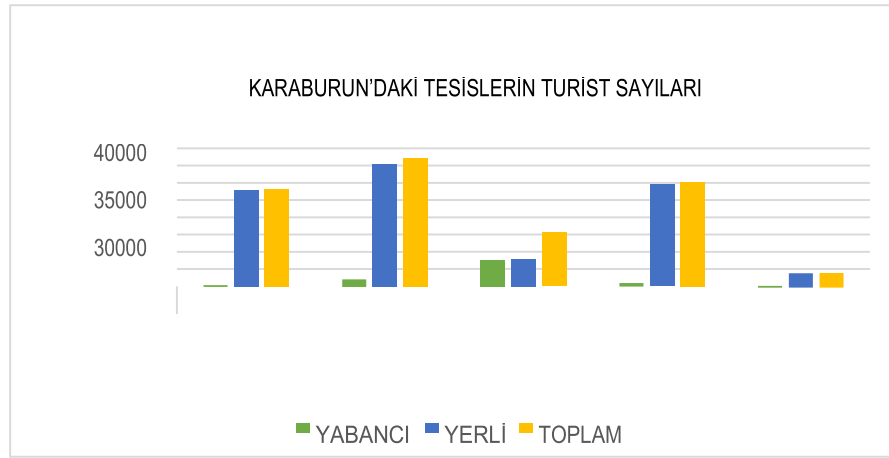
2010 ve 2014 yılları arasında ilçeye yabancı turist gelmediğinden yerli turistlerin ortalama kalış süresi incelenmiştir.2010 yılında yerli turistlerin ilçede kalış süreleri ortalama 3.3 gün iken 2012 yılında yerli turistlerin ortalama kalış sürelerinde artış gözlemlenmiştir bu artış ortalama 1.2 dür fakat 2014 yılında yerli turist sayısında yaklaşık 1.7 gün azalış olmuştur.2016 yılına gelindiğinde ise yabancı turistlerin kalış süresi 2.7 olarak tespit edilmiş yerli turistlerin ise yaklaşık 0.3 günlük kalış sürelerinde artış gözlemlenmiştir.

Grafik 31. Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Doluluk Oranları

2010 ve 2012 yılları arasında ortalama doluluk oranları birbirine yakın iken 2014 yılında tesislerdeki doluluk oranlarında ani bir düşüş yaşanmıştır. 2016 yılında gelen yabancı turist ile beraber 2014 yılına göre yerli turistlerde de artış gözlemlenmiştir.

• **Mahalli İdarelerce Belgelendirilen Konaklama Tesislerinde Tesislere Geliş, Geceleme, Ortalama Kalış Süresi Ve Doluluk Oranlarının Dağılımı**

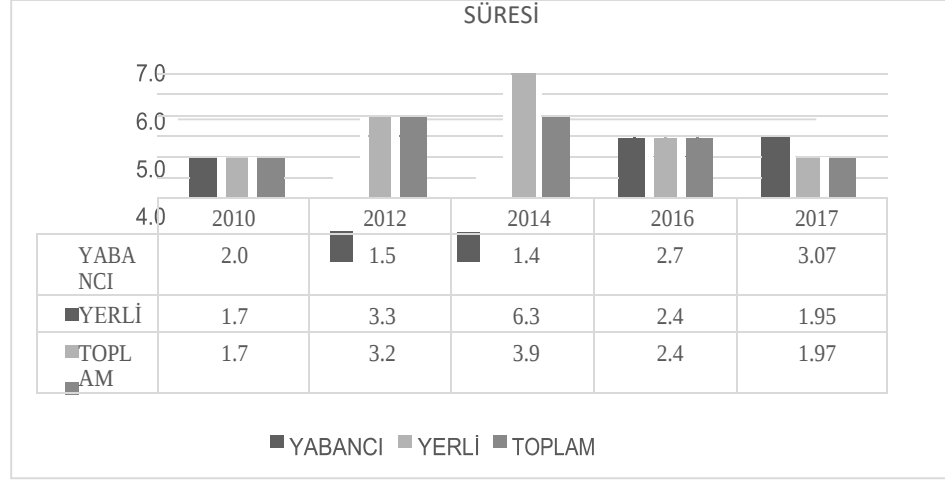

Grafik 32. Karaburun'daki Tesislerin Turist Sayıları

Karaburun yarımadasında bulunan mahalli idarelerce belgelendirilen konaklama tesislerinde tesislere gelen yerli ve yabancı turist sayıları analiz edilmiştir. 2010 yılında tesislere gelen yabancı turist olmamıştır. 2012 yılında hem yerli hem de yabancı turist sayısında artış gözlemlenmiştir. 2014 yılında yerli turist sayısında ciddi bir düşüş yaşanmış olup yabancı turist sayısında da artış

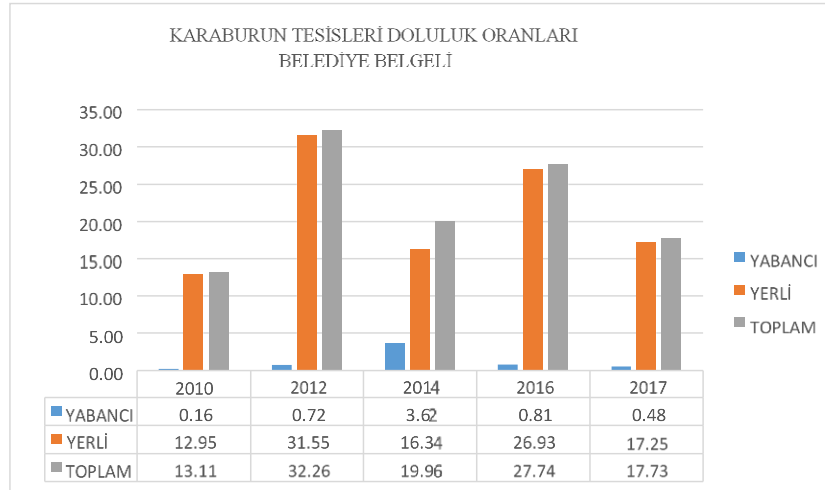
olmuştur. 2016 yılında ise yabancı turist sayısında düşüş yerli turist sayısında ise ciddi bir artış gözlemlenmiştir. 2017 yılında ise yerli ve yabancı turist sayısında azalma görülmüştür.

KARABURUNDAKİ TURİSTLERİN ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ

Grafik 33. Karaburun'daki Turistlerin Ortalama Kalış Süresi

Yerli turistlerde maksimum kalış süresi 2014 yılında yabancı turistlerde maksimum kalış süresi 2017 yılında gözlemlenmiştir. Minimum kalış süreleri ise yerli turistlerde 2010 yılında yabancı turistlerde ise 2012 yılında olduğu tespit edilmiştir.

Grafik 34. Karaburun Tesisleri Doluluk Oranları

Toplam doluluk oranları 2012 yılında maksimum, 2010 yılında ise minimum değere sahiptir. Yerli ve yabancı turistlerin doluluk oranlarında ani iniş ve çıkışlar gözlemlenmiştir.

5.5.3. Karaburun’da Genel Turizm Çeşitliliği

Karaburun da “Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi” ile ulaşmak istediği nihai hedef; ilçeyi sahip olduğu doğal, kültürel, ekonomik ve tarihi zenginlikleriyle kalkındırmak. Toprağın, denizin ve tarihi mirasın sunduğu zenginlikler, hem bölge halkı için ekonomik kazanca hem de Karaburun için kültürel değere dönüşüyor. Geçimini tarım ve turizmden sağlayan Karaburun halkının, bu işleri daha nitelikli ve donanımlı yapar hale gelmesini, Karaburun’un doğal, kültürel, tarihi dokusunu koruyarak yaşatmayı, Karaburun’u, Yarımada ve İzmir’le birlikte kalkındırmayı amaçlıyor.

İzmir-Karaburun Turizmde Öncelikli 10 Nitelik Karaburun, tarım, denizin, doğal ve tarihi mirasın sunduğu zenginliklerin birbiriyle kesiştiği ilk 10 nitelik Karaburun da su sporları dalış ve gezi Rotaları çatısı altında bütünleşiyor.

- **Hafta Sonu Turizmi:** Hafta sonları Yarımada’yı çekim alanı haline getirecek, günübirlik kullanım amaçlı, tematik alanlar oluşturuluyor. Karaburun'da Denizi ve Halk Plajları temizliği ile ilgi çekmektedir. Karaburun bodrum plajı günübirlik turizm alanı olarak düzenlendi. Su sporların yanı sıra 14 dalış noktasında su altı sporu yapılmaktadır.
- **Gastronomi Turizmi:** “Tarladan sofraya” hayata geçirmek üzere gıda güvenliğini sağlama çalışmaları yapılıyor. Yarımada pazarları çatısı altında yerel hizmet noktaları oluşturuluyor.
- **Tarih Turizmi:** Yarımada’daki arkeolojik ve tarihi alanlar, yerel kültürel peyzaj içinde değerlendiriliyor.
- **Gezi Rotaları Bisikletli Turizm:** Balıklı ovadan başlayıp Karaburun – Ildır da sona eren Gezi Rotaları; bisiklet rotası, yürüyüş rotası, zeytin yolu rotası ve bağ yolu rotası.
- **Kırsal Turizm:** Karaburun doğu ve batı kıyı şeridinden iç bölgelerine uzanan yürüyüş güzergâhlarında, sabun atölyesi renovasyonu gibi kırsal turizm hizmetleri oluşturuluyor, üretici pazarları kuruluyor. Yarımada Gezi Rotaları, yürüyüş yolları kırsal turizmin kapsamına giriyor.

- **Yerel Ekonomik İstihdam:** Karaburun, yöre ekosistemine uygun ve Yarımada Stratejisi’nde tarif edilen öncelikli alanlarda eğitimler veriliyor.
- **Tarım Makineleri Ortak Hizmet Alanı:** Tarım ürünlerinin katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülmesi amacıyla ürün işleme, paketleme, soğuk hava deposu tesisleri ve tarımsal makine parkından oluşturuluyor.
- **Ekolojik Köy Ve Yerleşimler:** Terk edilmiş köylerin sağlık, sakin yaşam gibi alanlarda ihtisaslaşarak yeniden canlandırılması planlanıyor.
- **Tematik Park/Kamp Alanları:** Gezi güzergâhları üzerinde su sporları merkezi, yaz bilim kampları ve bitki parkı gibi tematik park ve kamp alanları oluşturuluyor.
- **Sanat ve Tasarım:** Ulusal ve uluslararası kültürel ve sanatsal etkinlikler, sanat sokağı, Karaburun’da tasarım, yaratıcı turizm ve yetenek geliştirme altyapısı oluşturuluyor. Karaburun’da şenlik ve festivalleri, bu kapsamda değerlendiriliyor.

5.4.4. Günlük Tekne Gezileri ve Acentalar

SEYAHAT ACENTASI VERİLERİ 2018 EYLÜL			
GRUPLAR İLÇELER	A GRUBU	B GRUBU	C GRUBU
ÇEŞME	14	0	1
KARABURUN	0	0	0
URLA	2	0	0
SEFERİHİSAR	5	0	0

Tablo 51. Seyahat Acenta Verileri

Seyahat Acentası verileri incelendiğinde 2018 yılında Çeşme, Karaburun, Urla ve Seferihisar ilçeleri incelendiğinde tanınırlığı da fazla olan Çeşme İlçesinin diğer ilçelere oranla seyahat acentası varlığı daha fazladır. Karaburun da ise A B ve C grubu acentalarından hiçbirisi bulunmamaktadır. Bu durum Karaburun’un yurtiçinde ve yurtdışında tanıtımının az olmasının da

bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

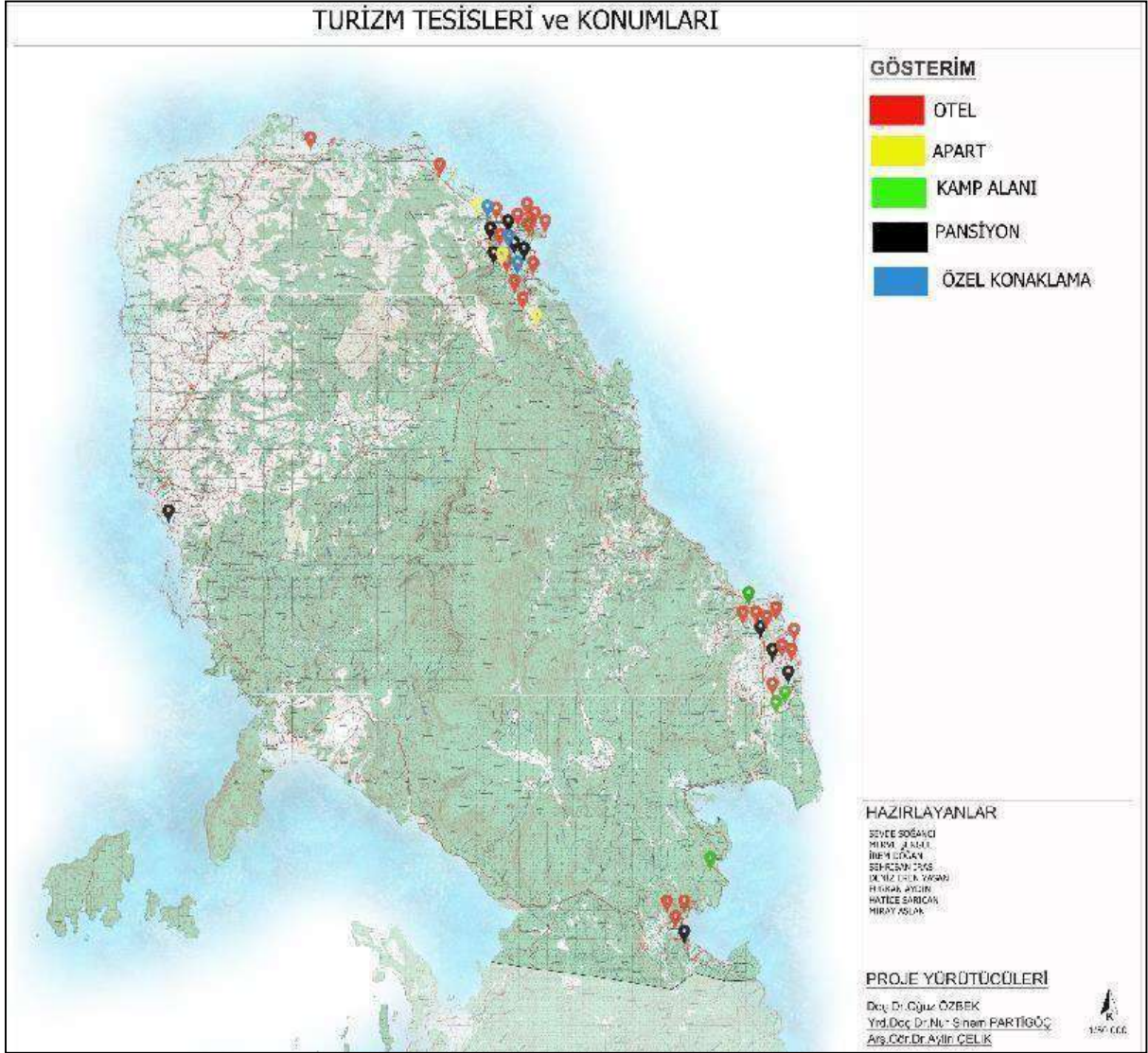
GÜNÜBİRLİK GEZİ TEKNELERİ	
İLÇELERE GÖRE DAĞILIMI	
ÇEŞME	48
SEFERİHİSAR	28
URLA	2
KARABURUN	10

Tablo 52. Günübirlik Tekne Gezileri

Günübirlik gezi tekneleri Çeşme Seferihisar Urla ve Karaburun İlçeleri incelendiğinde Çeşme ilçesi bu 4 ilçe arasında en fazla gezi teknelerinin bulunduğu ilçedir bu durum yaz aylarında yaşanan günlük hareketliliğin fazla olmasını sağlamaktadır. Karaburun'da 10 günübirlik gezi teknesi bulunmaktadır. Urla ilçesi en az gezi teknesine sahip olan ilçedir.

5.5.5. Turizm Tesisleri ve Konumları

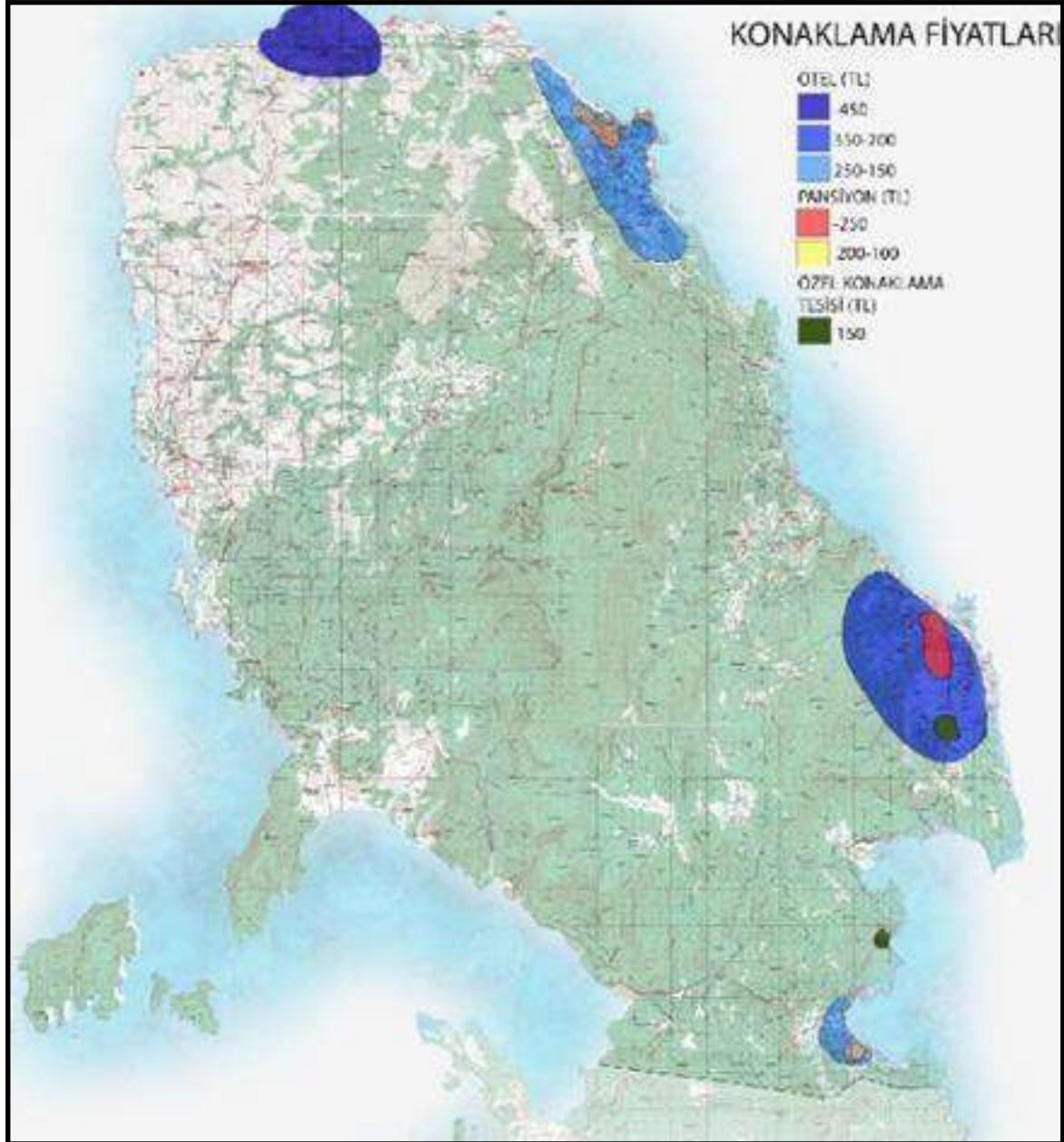
Karaburun yarımadasındaki tesislerin konumları ve çeşitleri, yarımada genelinde otel, apart, kamp alanı, pansiyon ve özel konaklama tesisi mevcuttur. Oteller Karaburun merkezde yoğunluk göstermiştir. Karaburun merkezdeki Turizm tesislerinin sayısı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Şekil 67. Turizm Tesisleri ve Konumları (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

5.5.6. Turizm Tesisleri Konaklama Fiyatları

Karaburun yarımadasındaki konaklama fiyatları paftada bölge yoğunluklarına göre işlenmiştir. Otel fiyatlarında yeni liman bölgesinde maksimum fiyat aralığına sahipken Balıklıova otel fiyatlarında en düşük fiyat aralığına sahiptir.

Şekil 68. Turizm Tesisleri Konaklama Fiyatları (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

5.6. Projeler Ve Yatırımlar

- **İZSU**

İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırlarına 2014 yılında giren Karaburun'da ise öncelikli olarak Mordoğan Mahallesi'nin evsel atık su sorunu çözüldü. 1 milyon 796 bin liralık yatırımla 8 kilometre uzunluğunda atık su şebekesi döşendi. Şimdi Mordoğan'ın içme suyu şebekesi baştan sona yenileniyor. 142 kilometrelik içme suyu şebekesi ile bir adet su sondaj kuyusunu içeren çalışmaların maliyeti ise 20 milyon 830 bin lira. Mordoğan'a arıtma tesisi kazandırmak amacıyla da çalışmalar sürüyor.

- **Organik Tarım**

Organik tarım uygulamalarıyla kalkınma hamlesi başlatan Karaburun'da, ekolojik tarıma dayalı turizmin geliştirilmesi hedefleniyor. Kaymakamlık, belediye ve ilçe tarım müdürlüğü ilçenin organik tarımla kalkınması için güçlerini birleştirdi. İlçedeki köy tüzel kişiliğine ait tarım dışı arazilerin organik tarıma kazandırılması için çalışmalar başlarken, boş duran okul binaları da birer üretim tesisine dönüştü. İlk etapta organik zeytinyağı üretimi için İzmir İl Özel İdare bütçesiyle Eğlenhoca köyünde günlük 40 ton kapasiteli sürekli zeytinyağı fabrikası kuruldu. Organik zeytinyağların "Karaburun" markasıyla üretimi için patent başvurusu yapıldı. Üretime geçilmeden Apak Dış Ticaret firması ile ihraç edilmek üzere 20 tonluk zeytinyağı anlaşması yapıldı.

- **Meyve Ve Zeytin Fidanı Dağıtımları**

Proje Amacı: Kırsal kesimdeki üreticiyi desteklemek ve köylerimizde tarımsal çeşitliliği artırmak amacıyla "Fidanlar Bizden, Meyveler Sizden" sloganıyla yola çıkan İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2009- 2018 yılları arasında dağıttığı Armut, Ayva, Badem, Ceviz, Dut, Elma, Erik, Kayısı, Kiraz, Nar, Şeftali, Vişne, Zeytin, Mandalina, İncir ve Kestane fidanlarıyla bölge üreticisini kalkındırmaya ve tarımsal üretimi desteklemeye devam ediyor.

- **Karaburun Keçi Peyniri Mandırası Projesi**

İzmir Kalkınma Ajansı'nın Yarımada Sürdürülebilir Kalkınma Destek Programı kapsamında, Temmuz 2015'de Karaburun Belediyesi adına başvuru Karaburun "Karaburun Keçi Peyniri Mandırası" Projesi onaylandı. Halkın önemli geçim kaynaklarından biri olan ve kültürel varlık niteliği de taşıyan kıl keçisi yetiştiriciliği ve keçi sütü üretimidir. Ancak, Karaburun ilçesinde üretilen süt hiçbir işlem görmeksizin doğrudan Karaburun dışındaki alıcılara satılmaktadır.

“Karaburun Keçi Peyniri Mandırası” Projesiyle, Karaburun bölgesine özgü kaybolmakta olan keçi peyniri çeşitlerinin hijyenik koşullarda üretimi, paketlenmesi ve pazarlanmasını sağlayacak örnek yapının kurularak, keçi sütünün, işlenmiş ürüne dönüştürülerek katma değerın Karaburun’da yaratılması amaçlanmıştır.

- **Ambarseki Köyü Fiziki İyileştirme Fizibilitesi Projesi**

Ambarseki Köy Muhtarlığı adına İzmir Kalkınma Ajansı Doğrudan Faaliyet Desteği Programına gönderilen “Ambarseki Köyü Fiziki İyileştirme Fizibilitesi” Projesi onaylandı. Proje kapsamında;

- I. Ambarseki Köyü’nün ana taşıt omurgasını oluşturan sokağın sağlıklaştırılmasına yönelik mevcudun tespiti,
- II. Ambarseki Köyü’nün ana taşıt omurgasını oluşturan sokağın sağlıklaştırma tasarım projesinin elde edilmesi, her bir tasarım ögesinin malzemesinin ve uygulama maliyetlerinin hesaplanması,
- III. Ambarseki Köy Tüzel Kişiliği’ne ait yapının, “Köy Pansiyonu”na dönüştürülmesine yönelik mevcudun saptanması, tasarım projesinin hazırlanması ve uygulama maliyetinin hesaplanması yapılacaktır.

- **Sarpıncık Köyü Sabun Atölyesi Projesi**

Proje çalışma alanı olarak seçilen Sarpıncık Köyü, Karaburun’un batı köylerindendir. Doğal çekiciliğine rağmen turizm geliri sağlayamamış sosyal ve ekonomik gereksinimleri olan Sarpıncık Köyünde geçmiş yıllarda köy kalkınması için yapılmış kamuya ait bir tarımsal soğuk hava deposu ve projede söz konusu olan sabun atölyesi yıllardır işlevsiz kalmıştır. Projeyle, atıl bir işliğin faaliyete geçirilerek Sarpıncık Köyünden ve civar köylerden işsiz gençlere istihdam olanağı sağlaması amaçlanmıştır. Ayrıca Turistik bir ürün yaratılarak, yerel ekonomiye katkı sağlanması hedeflenmiştir. Proje kapsamında eski sabun atölyesi yeniden restore edilmiş, kullanılır duruma getirilmiş ayrıca sabun yapımında kullanılması gereken yeni makine ve ekipmanlar alınarak üretim parkuru tamamlanmıştır.

- **İzmir Büyükşehir Belediyesi Tarafından Yapılan Yeni Yol Projesi**

İzmir Çeşme Otoyolu ile ilçeyi birbirine bağlayan 55 kmlik yeni yol projesiyle ilçede gayrimenkul alım satımı ve fiyatlarında artış oldu. İlçe Tapu Müdürlüğü kayıtlarından derlediği bilgilere göre, yol çalışmasının başladığı 2015 yılında toplam bin 572 gayrimenkulün alım satım işlemi yapılırken geçen yıl bu rakam yüzde 23 artışla bin 972’ye ulaştı. Bu yılın ocak-eylül döneminde de alım satım

işlemi ise bin 484 olarak gerçekleşti.

- **Yarımada'da Alternatif Enerji Kaynağı Olarak 'Rüzgar Enerjisi Projeleri**

Yarımada'da alternatif enerji kaynağı olarak uygulanacak Rüzgar Enerjisi Projeleri desteklenmekte Karaburun Belediyesi kurulu elektrik enerjisinin kurulacak olan 250-300 kVA'lık rüzgar gülünden sağlanması hedeflenmektedir.

- **Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Arafından Yürütülen Projeler**

Seracılık Projesi: Yöre tarım alanlarının kısıtlı oluşu, tarım ürünleri mozağının çok oluşu ve iklim koşullarına bağlı verim beklentilerinden kurtulma gereği, seracılık için tanıtıcı yatırımlar yapılması ve projeler üretilmesi gereğini ortaya koymuştur. Bu bağlamda 1 adedi Merkez İlçede, 1 adedi Mordoğan Beldesinde, 3 adedi Sarpıncık, 2 adedi Salman, ve 1' er adedi Parlak, Küçükbahçe ve Bozköy Köylerinde olmak üzere toplam 10 adet sera yapılarak üreticilere teslim edilmiştir. Çok maksatlı kullanıma uygun, 40 m uzunluk ve 6.15 m genişlikteki seralar rüzgar koşulları göz önüne alınarak 2 m makas aralıklı ve galvanizli demir boru konstrüksiyon ve UV katkılı naylon örtülü olarak imal edilmişlerdir. Damlama sulama sistemine sahip seralar için üreticiler ilk yılı ödemesiz ve 3 yılda eşit taksitler halinde ödenmek koşulu ile 833.000.000.-TL borçlandırılmışlardır.

Arıcılık Projesi: Karaburun Yarımadası'nın, zengin florası ve kışlatma ikliminin uygunluğu nedeniyle Gezginci Arıcılar tarafından çok kullanılmasına karşın yerli üreticiler tarafından çekimser kalan arıcılık konusunda, özendirici bir proje olarak arıcılık projesi oluşturulmuştur. Bu proje kapsamında İlçe Merkezi ve köylerde toplam 55 aileye 268 çift kovan ve arı kolonisi dağıtılmıştır. Arılar Kafkas melezi ırkı, kovanlar ise Langstrot tipindedir. Üreticiler İlçe Tarım Müdürlüğü'nce eğitime tabi tutulmuş ve arıcılık malzemeleri kendilerine ücretsiz verilmiştir. Arılı kovanlar ise üreticilere adedi 30.000.000.-TL bedelle verilmiş, geri ödemesi ilk yılı ödemesiz olmak üzere 3 yılda ve eşit taksitlerle olacak şekilde planlanmıştır.

Sakız Melezi Koyunculuk Projesi: Maddi durumu yetersiz olan üreticilere, gelir getirecek, aile işgücünü değerlendirerek istihdam olanağı yaratacak bu proje çerçevesinde, kaynağı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından sağlanan ve 15 üretici aileye yöremize adapte olmuş, süt ve et verimleri nispeten yüksek, ikiz yavrulama oranları fazla olan Sakız Melezi ırkı

hayvanlardan temin edilerek dağıtılmıştır. Proje tutarı 25.000.000.000.-TL dir.

Kiraz Yetiştiriciliği Projesi: Ana uğraşın kıl keçisi yetiştiriciliği olduğu Yayla Köyünde alternatif bir ürün olarak, ekolojik isteklere cevap verebilen ve 5 - 6 yıl içinde üreticilere tatmin edici bir gelir sağlama olanağı sağlayabilecek Kiraz Yetiştiriciliği Projesi uygulamaya konulmuştur. 2.500.000.000.-TL tutarındaki kaynak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan sağlanmıştır. Bu Proje ile 75 dekar alanda Kiraz yetiştirilmesi ve böylece ormanlara zarar veren keçi üreticiliğinden vazgeçilmesi hedeflenmektedir.

İZMİR VALİLİĞİ İL ÖZEL İDARE MÜDÜRLÜĞÜ DESTEĞİ İLE YÜRÜTÜLEN PROJELER

Soğuk Hava Deposu Projesi: Sarpıncık Köyü Muhtarlık Binası tadil edilerek, Soğuk Hava Deposu, Vakumlu Paketleme Ünitesi ve Süt Toplama Merkezi oluşturulması için hazırlanan proje için gerekli ödenek İl Özel İdare Müdürlüğü'nden istenmiştir. Tadilat tamamlanmış olup diğer çalışmalar sürmektedir.

Kültür Mantarı Yetiştiriciliği Projesi: Kültür Mantarı gerek içerdiği besin değerleri açısından sağlık ve beslenme açısından yararları ve gerekse üretimindeki bazı avantajlar açısından çok önemli bir üretim maddesi haline gelmiştir. Kullanılmayan ve nitelikli bir işgücü gerektirmeyen üretim şekli ve yılda 5 - 6 kez ürün alma şansı itibarıyla yüksek getirisi olan ve iş gücü yaratarak örnek olabilecek bir üretim projesidir. Bu amaçla Bozköy eski ilkokulu tadilatı yapılarak bu proje kapsamında üretime hazırlanmış ve diğer çalışmaları sürdürülmektedir. Bu proje tamamlandığında yıllık 7200 kg üretim hedeflenmektedir.

Saf Sakız Koyunculuk Nüve İşletmesi Kurulması Projesi: Esas orijini Sakız Adası olan ve halen Çeşme, İzmir, İstanbul civarında ve az olarak da Antalya ve Mersin gibi Güney illerimizde yetiştirilen Sakız koyunları, % 198 ortalama döl verimi olan, süt verimi yüksek ve uzun süre sağlabilen bir koyun türüdür. Yöremizde de yetiştiriciliği yapılan ancak değişik nedenlerle gen kaynakları kaybolan bu ırkı, yöremiz üreticileri için alternatif bir üretim kaynağı haline getirmeyi amaçlayan bu proje ile 5 deneyimli üreticiye, 20 adet koyun ve 5 adet koç alınmış ve nüve işletmeler kurdurulmuştur. 3-4 yıllık bir sürede, bu işletmelerden, bu koyunun üretiminin yapıldığı diğer yörelere saf Sakız koyunu satışı gerçekleştirilerek İlçemize önemli bir gelir sağlanacaktır. Proje maliyeti olan 53.000.000.000.-TL, İl Özel İdare Müdürlüğüne sağlanmıştır.

İnecik Köyü Kaynarpınar Mevkii Balıkçı Barınağı Çevresine Bordür Ve Parke Taşı

Döşenmesi: İzmir İl Özel İdare Müdürlüğü tarafından temin edilen 9.660.000.00.-TL kaynak ve 2.000.000.000.-TL ek ödenek ve kalan kısmı Devlet - Vatandaş işbirliği çerçevesinde gerçekleştirilen proje ile Balıkçı Barınağı çevresi parke taşla kaplanmış ve bordürleri tamamlanmıştır

Vidanjör Alımı :İzmir Valiliği Çevre Koruma Vakfı tarafından, Köylere Hizmet Götürme Birliği' ne 35.000.000.000.-TL değerinde 1 adet Vidanjör alınmış ve hizmete sokulmuştur.

ÖZEL SEKTÖR PROJELERİ

- ☐ Özel Sektör tarafından üretim Lisansı almak üzere çeşitli firmalar tarafından başvurusu yapılan ve
- ☐ rüzgar enerjisinden yararlanarak elektrik üretimi yapmayı hedefleyen projeler mevcuttur. Rüzgar Santralleri ile Elektrik Üretimi Projeleri Abaloğlu Balık Üretim Tesisleri

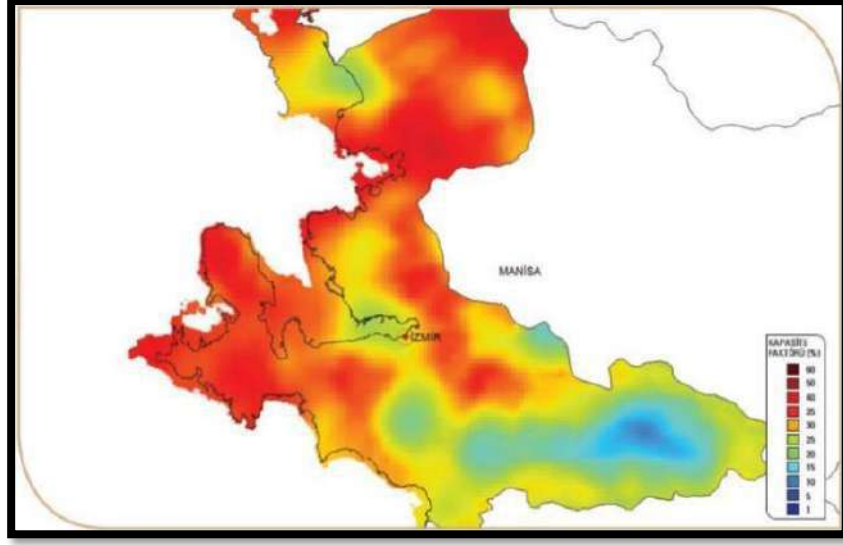
RES YATIRIMLARI

İzmir’de Rüzgar Enerjisi Potansiyeli

Türkiye’nin rüzgar potansiyeli en yüksek alanlardan biride Karaburun yarımadasıdır. Ekonomik RES yatırımı için 7 m/s veya üzerinde rüzgar hızı gerekmektedir. Yarımadaadaki rüzgar hızı 7m/s üzerindedir. Bu nedenle, yarımadaada son yıllarda çok sayıda santral lisansı alınmış ve enerji üretimine başlanmıştır. Türkiye rüzgar enerjisi potansiyel atlası’na (REPA) göre İzmir’de rüzgar enerji potansiyeli ve rüzgar hızını aşağıdaki haritalarda görmekteyiz.

5.7. Kapasite Faktörü Dağılımı

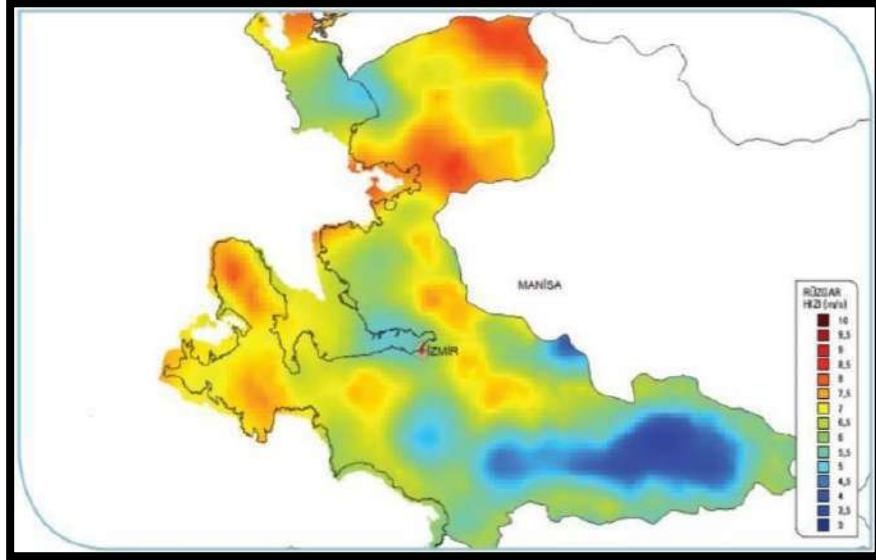
Ekonomik RES yatırımı için %35 veya üzerinde kapasite faktörü gerekmektedir.

Şekil 69. İzmir Geneli Kapasite Faktörü

5.8. Rüzgâr Hızı

Ekonomik RES yatırımı için 7 m/s veya üzerinde rüzgar hızı gerekmektedir. Rüzgar enerjisi santrali için rüzgar enerjisi potansiyeli ve yatırım yapılabilecek öncelikli rüzgar kaynak alanlarının bilinmesi gerekmektedir.

Şekil 70. İzmir Geneli Rüzgar Hızı

5.9. Türkiye ve İzmir’de RES’LER

Türkiye’de bulunan 180 Rüzgar Enerji Santrallerinin toplam kurulu gücü 6.504 MW’dır. 2016 yılında Rüzgar Enerji Santralleri ile 16.574 GWh elektrik üretimi yapılmıştır. İzmir’in rüzgar enerji santrali kurulu gücü 1.333 MW’dır. Toplam 45 adet rüzgar enerji santrali bulunan İzmir’deki rüzgar enerji santralleri yıllık yaklaşık 3.396 GWh elektrik üretimi yapmaktadır.

Rüzgar Enerjisi Santralleri	Kurulu Güç	Santral Sayısı	Yıllık Elektrik Üretimi
Türkiye	6.504 MW	180	16.574 GWh
İzmir	1.333 MW	45	3.396 GWh

Tablo 55. Res Türkiye ve İzmir Geneli Güç, Santral Sayısı, Elektrik Üretimi

5.9.1. Karaburun Yarımadasında Bulunan Rüzgar Enerjisi Santralleri

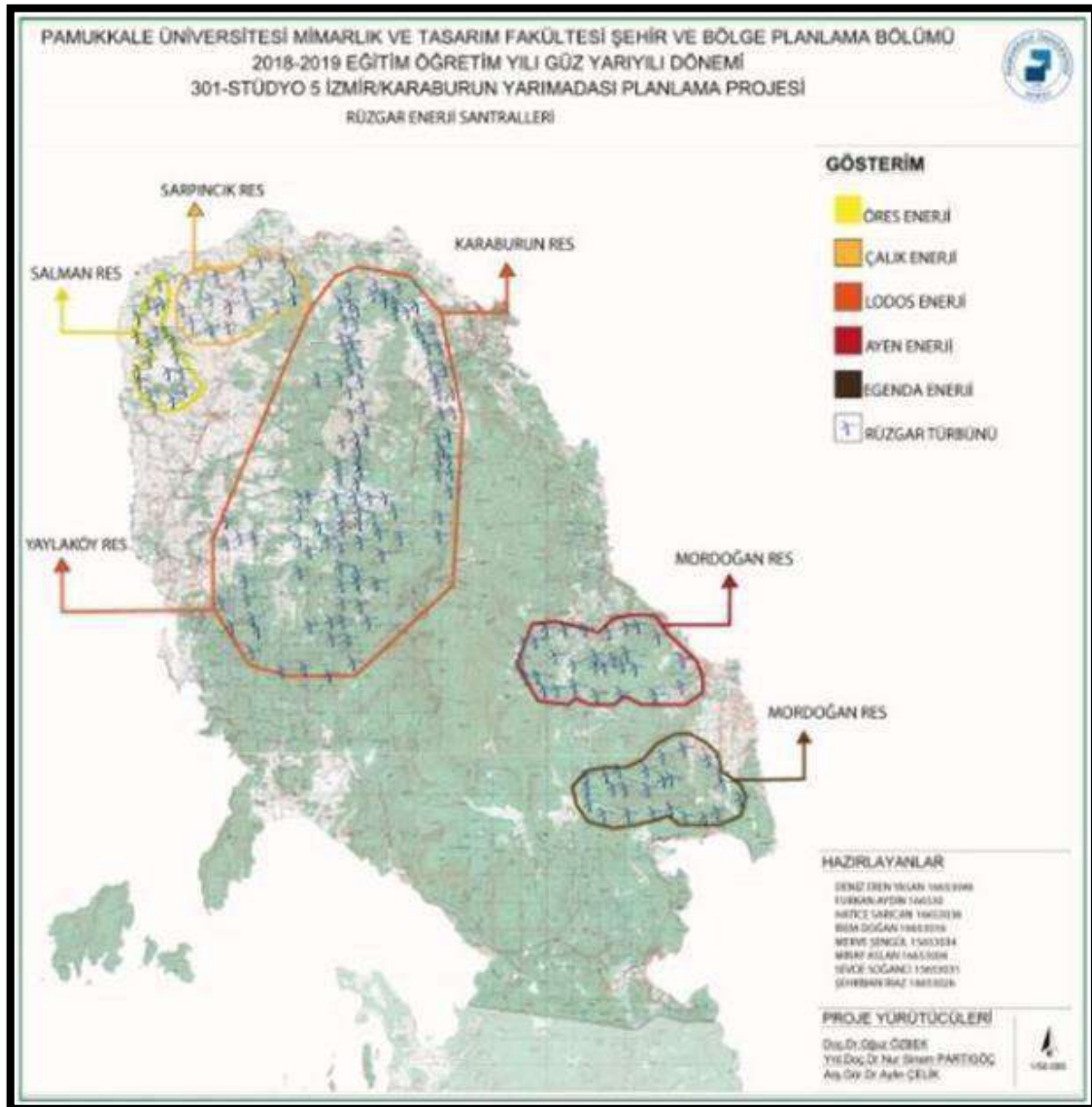
Karaburun yarımadası rüzgar enerjisi bakımından potansiyeli yüksek olan bölgedir. Yarımada’da 6 adet rüzgar enerji santrali bulunmaktadır.

Santral Adı	Kurulu Güç	Kurulu Güce Oranı	Yıllık Elektrik Üretimi	Türbin Adedi
Karaburun Rüzgar Santrali	120 MW	% 0.1475	314 GWh	50
Mordoğan Rüzgar Santrali	31 MW	% 0.0378	62 GWh	15
Sarpıncık RES	23 MW	% 0.0338	94 GWh	11
Salman Rüzgar Santrali	20 MW	% 0.0246	62 GWh	10
Yaylaköy RES	15MW	% 0.0184	58 GWh	5
Egenda Ege Enerji Mordoğan RES	14 MW	% 0.017	48 GWh	5

Tablo 53. Karaburun Genelinde Bulunan Rüzgar Enerjisi Santralleri

5.9.2. Res Firmaları ve Konumları

Karaburun Yarımadası geneli rüzgar enerji santralleri firma ve konumları belirtilmek amaçlı yapılmıştır.Mordoğan dan başlayarak Yaylaköy,Bozköy,Tepeboz,Haseki,Sarpıncık ve Salman a tüm tepeleri kaplayacak şekilde "ÇED gerekli değildir"raporlarıyla altı firmaya üretim lisansı verilmiştir.Res projelerinin yerleşim alanlarına ve tarım alanlarına olan yakınlığı olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Şekil 71. Rüzgâr Enerji Santralleri (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

- **Karaburun Rüzgar Santrali (RES)**

İzmir'de bulunan Karaburun Rüzgar Santrali (RES); 120 MWe kurulu gücü ile ortalama 94.782 kişinin tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılar. Karaburun Rüzgar Santrali (RES) İzmir'in Karaburun ilçesindedir. Alto Holding bağlı ortağı olan Lodos Karaburun Elektrik Üretim A.Ş. tarafından işletilen santral 120 MWe kurulu gücü ile Türkiye'nin 123. İzmir'in ise 8. büyük enerji santralidir. Tesis ayrıca Türkiye'nin 9. büyük Rüzgar Enerji Santrali'dir. RES'te 50 adet Enercon rüzgar türbini kullanılmıştır. Karaburun Rüzgar Santrali ortalama 313.727.750 kilovatsaat elektrik üretimi ile 94.782 kişinin günlük hayatında ihtiyaç duyduğu (konut, sanayi, metro ulaşımı, resmi daire, çevre aydınlatması gibi) tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilir. Karaburun Rüzgar Santrali sadece konut elektrik tüketimi dikkate alındığında ise 99.596 konutun elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilecek elektrik üretimi yapmaktadır. Karaburun Rüzgar Santrali 2016 yılında Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması'ndan (YEKDEM) faydalanacak olup ürettiği 1 kilovatsaat elektriği 0,0730 \$ fiyat ile devlete satacaktır. Karaburun Rüzgar Santrali (RES) YEKDEM'den son olarak 2023 yılında faydalanabilecektir.

- I. 18 Ağustos 2011 : EPDK, Alto Holding'in bağlı ortağı Lodos Karaburun Elektrik Üretim A.Ş.' ye İzmir Karaburun'da kurulacak rüzgar santrali için 49 yıl süreli üretim lisansı verdi.
- II. Mart 2013 : Karaburun Rüzgar Santrali'nin toplam 14 MW gücündeki ilk 7 rüzgar türbini devreye alınarak elektrik üretimi başladı.
- III. 6 Eylül 2013 : Santralde elektrik üretimine baş yana türbin sayısı 50'ye toplam kurulu güç 120 MW'a ulaştı.

Yıl	Üretim(kWh)	İl Tüketimine Oranı (%)	Ülke Tüketimine Oranı (%)
2013	196.768.270	1.01	0.08
2014	306.793.540	1.52	0.12
2015	320.313.500	1.53	0.12

Tablo 54. Karaburun Elektrik Üretim Oranları

- **Mordoğan Rüzgar Enerji Santrali**

İzmir'de bulunan Mordoğan Rüzgar Enerji Santrali - RES; 30,75 MWe kurulu gücü ile ortalama 18.725 kişinin tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılar. Mordoğan Rüzgar Enerji Santrali - RES İzmir'in Karaburun ilçesi Mordoğan bölgesindedir. Ayen Enerji firmasına ait santral 30,75 MWe kurulu gücü ile Türkiye'nin 339. İzmir'in ise 23. büyük enerji santralidir. Tesis ayrıca Türkiye'nin 80. büyük Rüzgar Enerji Santrali'dir. RES'te 15 adet Suzlon rüzgar türbini kullanılmıştır. Mordoğan Rüzgar Santrali ortalama 61.978.563 kilovatsaat elektrik üretimi ile 18.725 kişinin günlük hayatında ihtiyaç duyduğu (konut, sanayi, metro ulaşımı, resmi daire, çevre aydınlatması gibi) tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilir.

Mordoğan Rüzgar Santrali sadece konut elektrik tüketimi dikkate alındığında ise 19.676 konutun elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilecek elektrik üretimi yapmaktadır. Mordoğan Rüzgar Santrali 2016 yılında Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması'ndan (YEKDEM) faydalanacak olup ürettiği 1 kilovatsaat elektriği 0,0730 \$ fiyat ile devlete satacaktır. Mordoğan Rüzgar Enerji Santrali - RES YEKDEM'den son olarak 2023 yılında faydalanabilecektir.

- I. 26.10.2016 : Mordoğan RES'in kapasitesinin 30,75 MWe'den 42 MWe'ye çıkarılması için yapılan ÇED başvurusu nihai olarak kabul edildi.
- II. 27.09.2013 : Her biri 2,05 MWe kapasiteli 15 türbinden oluşan Mordoğan Rüzgar Santrali devreye alındı.
- III. 29.05.2008 : Mordoğan RES'in kurulması için EPDK tarafından elektrik üretim lisansı verildi.

Yıl	Üretim(kWh)	İl Tüketimine Oranı (%)	Ülke Tüketimine Oranı (%)
2013	13.800.000	0.07	0.01
2014	63.397.410	0.31	0,025
2015	71.307.640	0.34	0.03

Tablo 55. Mordoğan Elektrik Üretim Oranları

- **Yaylaköy Rüzgar Santrali**

İzmir'de bulunan YaylaköyRüzgar Santrali; 15 MWe kurulu gücü ile ortalama 17.377 kişinin tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılar. YaylaköyRüzgar Santrali İzmir'in Karaburun ilçesi Yaylaköy bölgesindedir. Enda Enerji bağlı ortağı olan Yaylaköy RES Elektrik Üretim A.Ş. tarafından işletilen santral 15 MWe kurulu gücü ile Türkiye'nin 557. İzmir'in ise 39. büyük enerji santralidir. Tesis ayrıca Türkiye'nin 126. büyük Rüzgar Enerji Santrali'dir. RES'te 5 adet Enercon rüzgar türbini kullanılmıştır. Yaylaköy RES ortalama

57.518.555 kilovatsaat elektrik üretimi ile 17.377 kişinin günlük hayatında ihtiyaç duyduğu (konut, sanayi, metro ulaşımı, resmi daire, çevre aydınlatması gibi) tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilir. Yaylaköy RES sadece konut elektrik tüketimi dikkate alındığında ise 18.260 konutun elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilecek elektrik üretimi yapmaktadır.

I. 29 Mayıs 2008 :Yaylaköy RES Elektrik Üretim A.Ş'yeYaylaköy RES için EPDK tarafından elektrik üretim lisansı verildi.

II. 25 Mart 2016 : 15 MWe kapasiteli Rüzgar Santrali devreye girdi.

- **Egenda Ege Enerji Mordoğan Rüzgâr Santrali**

Egenda Ege Enerji Mordoğan Rüzgar Santrali İzmir'in Karaburun ilçesindedir. Enda Enerji firmasına ait santral 13,80 MWe kurulu gücü ile Türkiye'nin 582. İzmir'in ise 41. büyük enerji santralidir. Tesis ayrıca Türkiye'nin 130. büyük Rüzgâr Enerji Santrali'dir. RES'te 5 adet Enerconrüzgar türbini kullanılmıştır. Egenda Ege Enerji Mordoğan RES ortalama 48.300.000 kilovatsaatelektrik üretimi ile 14.592 kişinin günlük hayatında ihtiyaç duyduğu (konut, sanayi, metro ulaşımı, resmi daire, çevre aydınlatması gibi) tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilir. Egenda Ege Enerji Mordoğan RES sadece konut elektrik tüketimi dikkate alındığında ise 15.333 konutun elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilecek elektrik üretimi yapmaktadır.

- **Salman Rüzgar Enerji Santrali (RES)**

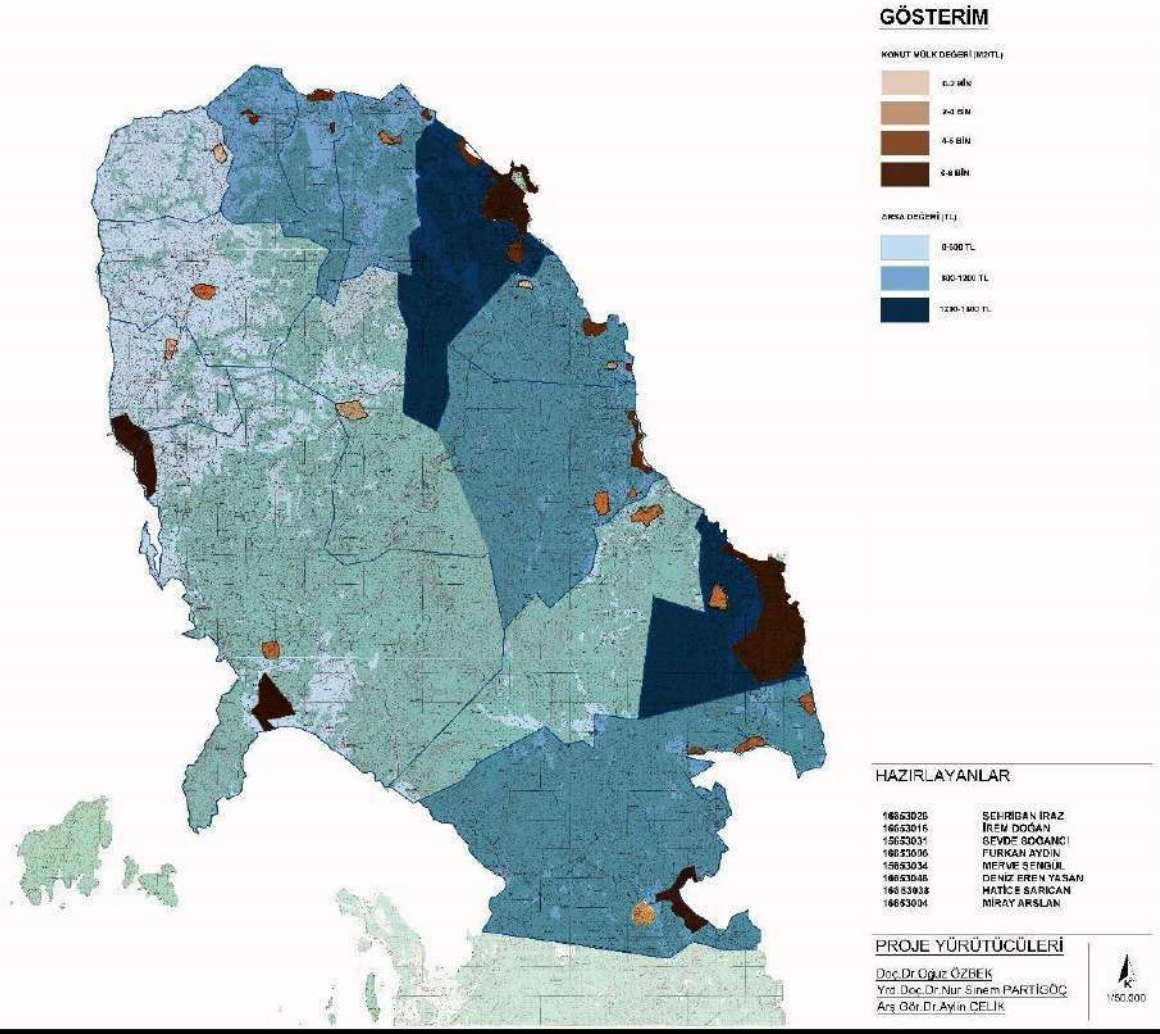
İzmir'de bulunan Salman Rüzgar Enerji Santrali (RES); 20 MWe kurulu gücü ile ortalama 18.788 kişinin tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılar. Salman Rüzgar Enerji Santrali (RES)İzmir'in Karaburun ilçesindedir. Fina Enerji bağlı ortağı olan ÖRES Elektrik Üretim A.Ş. tarafından işletilen santral 20 MWe kurulu gücü ile Türkiye'nin 470. İzmir'in ise 30. büyük enerji santralidir. Tesis ayrıca Türkiye'nin 113. büyük Rüzgar Enerji Santrali'dir. RES'te 10 adet GE rüzgar türbini

kullanılmıştır. Salman Rüzgar Santrali ortalama 62.187.474 kilovatsaat elektrik üretimi ile 18.788 kişinin günlük hayatında ihtiyaç duyduğu (konut, sanayi, metro ulaşımı, resmi daire, çevre aydınlatması gibi) tüm elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilir. Salman Rüzgar Santrali sadece konut elektrik tüketimi dikkate alındığında ise 19.742 konutun elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilecek elektrik üretimi yapmaktadır. Salman Rüzgar Santrali 2016 yılında Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması'ndan (YEKDEM) faydalanacak olup ürettiği 1 kilovatsaat elektriği 0,0810 \$ fiyat ile devlete satacaktır. Salman Rüzgar Enerji Santrali (RES) YEKDEM'den son olarak 2024 yılında faydalanabilecektir.

5.10. Arsa Ve Konut Değerleri Analizi

Karaburun Yarımadası'nda konut değerleri ele alındığında bu parametreyi etkileyen en önemli etkenin deniz görebilme potansiyeli olduğu gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra denize olan yakınlığı da fiyata arttıran etkenler arasında yer almaktadır. Bölgede kıyıdan uzak ve engebeli ve denizi tam anlamıyla görmeyen kesimlerde fiyat aralığı düşük seviyede gözlemlenmektedir. Bu bölgeler 0-2 bin aralığında değişkenlik göstermektedir. 2-4 bin aralığında seyreden kesimler genelde Büyükşehir Yasası'ndan önce köy olup şimdi mahalle statüsünde bulunan yerlerdir. 4-6 bin aralığında bulunan yerler ise denize daha yakın olup çevresinde bulunan imkânlarla göre değişkenlik göstermektedir. 6-8 bin aralığında bulunan yerler kıyının çok yakınında olup manzara faktörünü bulunduran yerleşim yerleridir. Yarımada'da arsa değerleri ele alındığında kuzey, güney ve doğu bölgelerindeki arsaların değerleri batıdaki arsaların değerlerine göre daha pahalıdır. Genel olarak bakıldığında Karaburun merkezde ve Mordoğan merkezde bulunan arsaların daha değerli olduğu göze çarpmaktadır. Arsa değerlerini etkileyen en önemli faktör denizi görebilme özelliğidir. Manzara faktörünün önemli olduğu kadar yerleşimin olduğu daha çok ihtiyaçların karşılanabildiği merkezlere yaklaştıkça arsa m² fiyatları da artmaktadır.

ARSA VE KONUT DEĞERLERİ ANALİZİ

Şekil 72. Arsa ve Konut Değerleri Analizi (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

BÖLÜM ALTI

KURUMSAL YAPI

6.1. Yasal Değişimler ve Yönetmelik İlişkiler

6.1.1. Büyükşehir Yasası

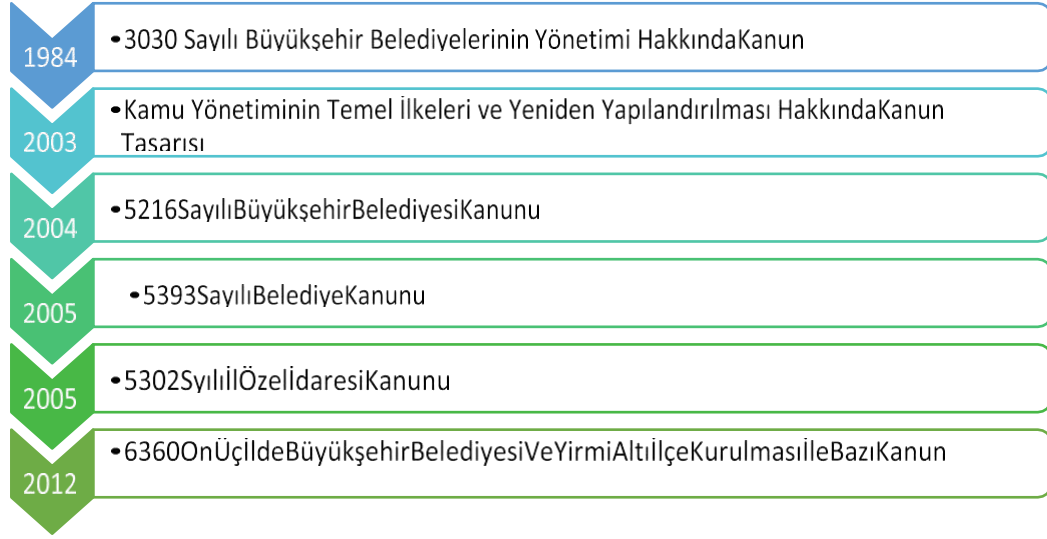
Türkiye’de ilk büyükşehir belediyeleri; şehir nüfusunun fazla ve şehirleşmenin yoğunlaştığı alanlarda belediye hizmetlerinin yürütülmesinde kolaylık sağlamak amacıyla 1984 yılından itibaren kurulmaya başlanmıştır. 27.06.1984 tarihli ve 3030 Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile İstanbul, Ankara ve İzmir Büyükşehir Belediyeleri, sonrasında eklenen Adana, Bursa, Gaziantep, Konya, Kayseri, Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin, Samsun ve Sakarya illeri ile büyükşehirleri ile 16 ilde kurulmuştur. (Kut ve Yörür,v2019).

3030 sayılı Kanun, büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyesi olmak üzere iki düzeyli ve merkezî bir anakent yönetim yapısı öngörmüştür. İdareler arası ilişkilerde büyükşehir belediye meclisine ve başkanına koordinasyon amaçlı vesayet yetkileri vermiştir. Belediyenin organları yine meclis, encümen ve başkandan oluşmaktadır. 3030 sayılı Kanun, belediye sınırları içinde birden çok ilçesi olan il merkez belediyelerinin büyükşehir belediyesi olmasını öngörmüştür. Ancak, 3030 sayılı Kanunla ek malî kaynaklar da sağlanmış olduğundan gelişmekte olan birçok kentte büyükşehir statüsü kazanma eğilimleri ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda daha sonra çıkarılan kanun hükmünde kararname veya kanunlarla bu niteliğe sahip olmayan belediyeler de büyükşehir belediyesi haline getirilmiştir.

Büyükşehir belediyesi uygulamasına tâbi alanlardaki mahallî müşterek hizmetler, iki düzeyli bir örgütlenme yapısıyla yerine getirilmektedir. Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyelerinden oluşan iki düzeyli büyük kent yönetiminin yanında su, kanalizasyon ve ulaşım hizmetleri gibi alanlarda kurulan ve büyükşehir belediyesinin bağlı kuruluşu olan özel nitelikli örgütler bu hizmet yapısının diğer kısmını oluşturmaktadır (URL1).

Türkiye’de yerel yönetimlerde ölçek, kapasite, model, kentsel ve kırsal altyapı, yerleşme ve yapılaşma sorunlarına katkı vereceği iddia edilen önemli bir değişiklik 12.11.2012 tarihinde kabul edilen 6360 sayılı “On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile gelmiştir (URL2). 6360 sayılı Kanunun çıkarılmasından önce Ülkemizde 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216

sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu bulunmaktadır. (URL3) Yerel yönetim sisteminde köklü değişiklikler hedefleyen Kanunla büyükşehir belediyesi olmanın ana ölçütü il merkezinde asgari 750.000 nüfustan, il sınırlarında asgari 750.000 nüfusa değiştirilmiştir. 3030 ve 5216 sayılı kanunlara nazaran 6360 ile büyükşehir belediyesi statüsü elde etme kolaylaşmıştır ve Türkiye’de büyükşehir belediyesi sayısı 30’a çıkmıştır.(URL2) İl Özel idareleri kaldırılarak Planlama ve Koordinasyon Birimlerine dönüştürülmüştür. Köyler de mahalleler haline getirilmiştir (URL2).

Tablo 56. Yerel Yönetimler ve Yasal Düzenlemeler

6.1.2. İzmir’de Yönetisel Yapı

Kentsel hizmet kurumu olarak belediyeler, 1850’li yıllardan itibaren ticaretin yoğun yaşandığı ve nüfusu fazla olan liman kentlerinde kurulmaya başlanmıştır. Bu dönemde belediyeler, daha çok ticari akışı sağlayacak, altyapı hizmetlerini üretecek bir araç olarak görülmüşlerdir. 19. yüzyıl içerisinde İzmir’in bir liman kenti olması, ticaretin yoğun olarak yaşanması ve nüfus fazlalığı ulaşımdan altyapıya, sağlık, imar ve iskân işlerine değin ihtiyaçları da gündeme getirmiş ve belediye kurulması talebini ortaya çıkarmıştır. İzmir’de belediyenin kurulması ile ilgili ilk girişim, İzmir’de yaşayan ecnebi tüccarlardan gelmiştir. 1866 yılından itibaren, kentte bir belediye örgütü kurulması yolunda talepte bulundukları anlaşılmaktadır. 1867 yılında Osmanlı Hükümeti, kentin büyüklüğünü, ticari önemini değerlendirmiş ve kentin sokak ve çarşılarının bakımsızlığını göz önünde bulundurarak, bir belediye örgütünün ve meclisinin kurulmasını kararlaştırmıştır.

Bir yıl sonra 1868 yılında İzmir’de belediye kurulmuştur. Belediye meclisinde yabancı tüccarların üye sıfatıyla yer alması yerel ve yabancı tüccarlar arasında çıkar çatışmalarına yol açmıştır. İzmir’de belediyenin düzenlenme ihtiyacını gören Vali Ahmet Hamdi Paşa’nın girişimiyle, belediye riyasetine reis olarak Yenişehirizade Hacı Ahmet Efendi’yi tayin etmiş ancak kısa bir süre sonra belediye hakkındaki yetkinsizliği anlaşarak görevden alınmıştır. Diğer yandan; 5 Ekim 1877 tarihinde yürürlüğe giren Vilayetler Belediye Kanunu ile her kırk bin kişi için bir belediye kurulması maddesince İzmir’de belediye, 1879 yılında iki farklı belediye dairesine ayrılmıştır. Birinci Daire-i Belediye Müslüman ve Yahudi Mahalleleri üzerinde faaliyet gösterirken, İkinci Daire-i Belediye, Ecnebi, Levanten, Rum ve Ermeni yerleşim bölgelerini kapsamıştır. Şehirde yapılan bu bölünme, sadece etnik ayrımı değil belediyenin bütçelerinde ve hizmet anlayışında da farklılıkların doğmasına yol açmıştır. İzmir Belediyesi’nde görülen bu ikilik devlet yöneticilerinin de dikkatini çekmiş olacak ki, 1890 yılında Birinci Daire feshedilerek şehrin tüm belediye birimleri tek elde toplanmıştır. Belediye’nin kurumsallaşması yolunda önemli bir yer tutan Belediye Reisi Eşref Paşa’dır.

Öyle ki; İzmir Belediyesi örgütsel olarak gelişmiş, belediyeyi çeşitli kalemlere ayırmış, belediye gelirlerini düzenlemiştir. Ayrıca; ulaşım açısından yatırıma uygun belediye hizmetleri konusunda ilk adımlar atılmış, esnaf üzerinde büyük denetimler sağlanmış, sağlık ve temizlik konularında önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Kurtuluş Savaşı sonrasında İzmir’de Belediye, yangınla birlikte büyük bir çoğunluğu yanan kentin imarı konuları, göçler, ekonomik sorunları ve altyapı hizmetlerinin yaygınlaştırılması gibi önemli sorunlarla karşı karşıya gelmiştir. 1923-1930 yılları arasında, İzmir’de Belediye’nin hizmetleri son derece sınırlı olmuş, Gazi Bulvarı’nın açılması dışında önemli bir aşama kaydedememiştir. Ancak; 26 Şubat 1924 tarihli “Belediye Vergi ve Resimleri Kanunu” ile belediyenin mali olarak güçlenmesi sağlanmış; 16 Nisan 1924 tarihli “Umur-ı Belediye’ye Muteallik Ahkam-ı Cezaiye Kanunu” ile belediyeler yargı hakkına sahip olmuştur. 1925 yılında Ebniyeler Kanunu’nda belediye lehine yapılan bir düzenleme ile yangın yerlerinin imarında belediyelere kolaylık sağlanmıştır. 1931 yılında göreve gelen Belediye Reisi Behçet Uz ile birlikte İzmir, yeni ve çağdaş bir kent kimliğine kavuşmuştur. Kentin su ve kanalizasyon işleri büyük oranda halledilmeye çalışılmış, Bostanlı, Mersinli ve Güzelyalı bataklıklarının kurutulması ile bu alanların ağaçlandırması yoluna gidilmiş, park ve çocuk oyun alanları açılarak kentin hizmetine sunulmuştur. Yangın alanının temizlenmesi ile ilgili iki önemli oluşum, 1932’de yapılan Gazi Heykeli ve 9 Eylül Panayırı’dır. Yangından sonra ekonomik

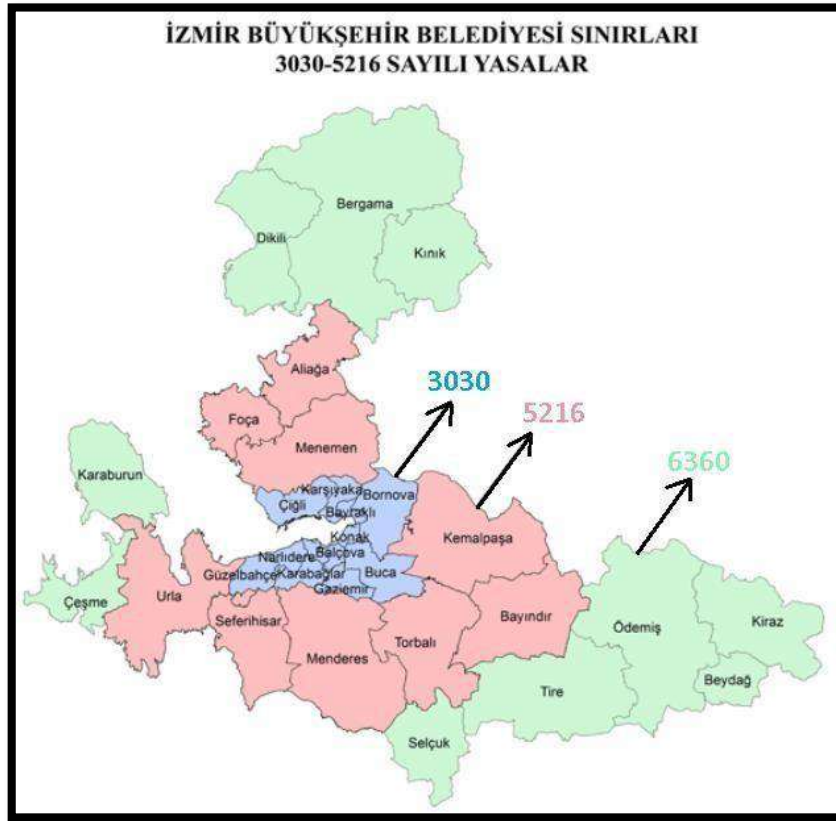
olarak büyük bir kayıp yaşayan kente bir canlılık getirmesi bakımından 9 Eylül Panayırıları'nın kurulması önemlidir. Diğer bir önemli atılım ise, Kültürpark'ın yapılmasıdır. Yangın alanının temizlenmesinden sonra, kentin akciğeri olarak tanımlanan bu yer, sergi alanları, sosyal ve eğlence mekânlarını bünyesinde toplamış ve İzmirliyle kazandırılmıştır. 1941 yılında Ankara'ya milletvekili olarak giden Belediye Reisi Behçet Uz'un yerine, İzmir Belediye Reisi'ne Reşat Leblebicioğlu seçilmiştir. (1941-1949)

Leblebicioğlu, II. Dünya Savaşı yıllarında zor bir dönemde belediyeyi maddi olarak ayakta tutmaya çalışmıştır. Döneminin önemli hizmetleri arasında yer vermemiz gereken Halkapınar bataklığının kurutulması ve Elektrik Su Havagazı Otobüs Tramvay İdaresi'nin kurulmasıdır. II. Dünya Savaşı döneminden sonra da sosyal ve kültürel çalışmalara hız kazandırmış ve bu bağlamda; İzmir'de ilk defa Belediye Bاندosu, Senfoni Orkestrası ile Şehir Tiyatrosu'nu kurmuştur. 1950 yılında göreve gelen Hulusi Selek'i, 1950 – 1954 yılları arasında görev yapacak olan, Cumhuriyet döneminin ilk hukukçu Belediye Başkanı Av. Rauf Onursal izler. 1954 – 1955 dönemi, Ege Üniversitesi'nin kurulduğu Dr. Selahattin Akçiçek dönemidir. 1955 – 1957 yılları arasında görev yapan Av. Enver Dünder Başar da, İzmir'in imarı için çalışmış ve 1957'de görevi Faruk Tunca'ya devretmiştir. 27 Mayıs 1960 bir dönemin kapandığını anlatan tarihtir ve göreve atama ile Sefa Poyraz gelir.

Kısa bir süre sonra, yine atamayla 1960 – 1961 dönemi için Burhanettin Uluç gelir. 1962 – 1963 yıllarında Belediye Başkanı, daha sonra İzmir Valisi olan Enver Saatçigil'dir. İkiçeşmelik caddesinin genişletilmesi, Fuar Müdürlüğü binası ile Yenışehir'deki dönemin Balkanlar'da en büyük soğuk hava deposunun yapılması gibi çalışmalar bu dönemin ürünleridir. 1963'te görevi Rebii Başol üstlenmiş, özellikle sosyal yaşam projeleri gerçekleştirmiştir. 1966 – 1973 döneminde, “Asfalt Osman” olarak bugün de anımsanan Osman Kibar, asfaltsız sokak bırakmamak vaadini büyük ölçüde gerçekleştirmiştir. İzmir'in Efsane Başkanlarından biri olan İhsan Alyanak, 1973 – 1980 arasında, özellikle çağdaş kent anlayışına uygun çalışmalar yapmıştır. Birçok cadde ve kavşak düzenlemesi, Konak Meydanı düzenlemesi, Konak Üst geçidi ve Konak Katlı Otopark yapımı, Hasan Tahsin Anıtı'nın açılması, sosyal konut projeleri, Eşrefpaşa Hastanesi'nden halkın ucuz biçimde yararlandırılması, Halkapınar Santral Garajının açılması ve “Düzenleme Satışları” ile TANSAS'ın temellerinin atılması bu dönemin dikkat çekici çalışmalarıdır. 12 Eylül 1980 darbesi bu dönemi sona erdirmiştir.

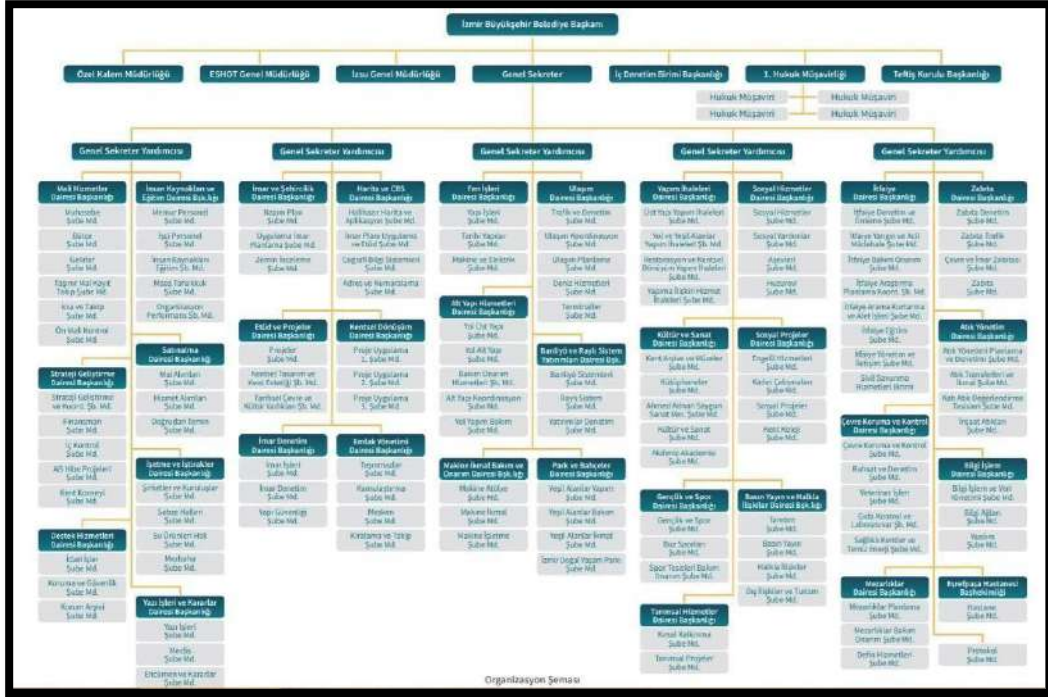
6.1.3. İzmir İli'nde Yasal Değişimler

İzmir il sınırları içinde yer alan ilçe sayısı 28, belediye sayısı 89 (1 büyükşehir, 28 ilçe, 38 ilk kademe belediyesi, 22 belde) ve kırsal yerleşim sayısı ise 632'dir. 2004 yılında çıkarılan 5216 sayılı yasa öncesinde, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin sınırları içinde 9 ilçe belediyesi (Konak, Balçova, Narlıdere, Güzelbahçe, Karşıyaka, Çiğli, Gaziemir, Buca, Bornova) yer almaktayken, yapılan 50 km yarıçaplı sınır genişletme işlemi sonrasında, Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki ilçe belediyesi sayısı, 10 yeni ilçenin (Aliağa, Foça, Menemen, Kemalpaşa, Bayındır, Torbalı, Selçuk, Menderes, Seferihisar, Urla) eklenmesiyle 19'a yükselmiştir.

Şekil 73. İzmir Büyükşehir Belediyesi Yönetim Sınırları

6.1.4. İzmir İli'nde Yönetmel İlişkiler

Şekil 74. İzmir İlinde Yönetmel İlişkiler (İBB, 2019)

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 2004 yılında devreye girmesi ile İzmir Büyükşehir Belediyesine 19 ilçe ve 38 ilk kademe belediyesi dahil olmuştur. 2009 yerel seçimlerin hemen öncesinde yapılan değişiklik sonrasında ise Karşıyaka ve Bornova sınırları içinde Bayraklı İlçesi; Konak sınırları içinde Karabağlar İlçesi olmak üzere 2 yeni ilçe kurulmuştur. Selçuk İlçesinin İzmir Büyükşehir Belediye sınırları içine dahil edilmesinin ardından belediyenin hizmet alanına giren ilçe sayısı 21'e çıkmıştır. Büyükşehir belediye sınırları içindeki ilk kademe belediyeler 2009 yerel seçimleri öncesinde kaldırılmıştır. 06.12.2012 tarih ve 28489 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6360 sayılı kanun Büyükşehir Belediyesi sınırlarını, 2014 mahalli idareler genel seçiminden sonra il mülki sınırları olarak belirlenmiştir. Söz konusu Kanun'un yürürlüğe girmesiyle birlikte İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları İzmir ili mülki sınırlarına genişlemiş olup Büyükşehir Belediyesi sınırlarına giren ilçe sayısı 30'a çıkmıştır. (Manisa-Kütahya-İzmir Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Araştırma Raporu)

1818	• OSMANLI İMPARATORLUĞUNDA YABANCILARA TİCARET YAPMA HAKKI TANINDI VE BUNUN SONUCUNDA SAKIZ ADASINDA TİCARETLE UĞRAŞANLAR İZMİRE GELİP YERLEŞMEYE BAŞLAMISLARDIR.
1817	• 25 KASIM TARİHİNDE İZMİR DE BELEDİYE DAİRESİ BAŞKANLIĞI KURULMASINA İZİN VERİLMİŞTİR. BU BELGE İSTANBULDA CUMHURBAŞKANLIK OSMANLI ARŞİVİNDE BULUNMAKTADIR.
1888	• İZMİR BELEDİYESİ KURULUŞU GERÇEKLEŞMİŞTİR VE ÇALIŞMALARA BAŞLANMIŞTIR. (OSMANLI DÖNEMİ)
1877	• "VİLAYETLER BELEDİYE KANUNU" YÜRÜRLÜĞE GİRMİŞTİR. OSMANLI DEVLETİNDE BELEDİYEÇİLİK İLE İLGİLİ İLK HUKUKSAL DÜZENLEMEDİR.
1881	• KARABURUNUN İLK BELEDİYE REİSİNİN KAYDI 1883-1886 TARİHLERİ ARASI GÖRÜNMEKTEDİR. İLK BELEDİYE REİSİ MEHMET ALİ EFENDİDİR.
1880	• KARABURUN KAZA OLMUŞTUR. KARABURUN SIRA SİYLA AYDIN VİLAYETİ, SONRA ÇEŞME KAZASI VE İZMİR VİLAYETİNE BAĞLANMIŞTIR.
1882	• KARABURUN BELEDİYESİ KURULMUŞTUR.
1819	• 15 MAYIS TARİHİNDE İZMİR YUNAN İŞGALİNE UĞRAMIŞTIR. İŞGAL 3 YIL SÜRÜMÜŞTÜR. 9 EYLÜL 1922 TARİHİNDE YUNAN İŞGALI SONA ERMİŞTİR.
1882	• 13 EYLÜL TARİHİNDE İZMİRDE YANGIN YAŞANMIŞTIR. BASMANESEMTİNDEN BAŞLAYARAK 26.000.000 M ² LİK ALAN YANMIŞTIR.
1888	• İZMİRİN İLK PLANI FRANSTZ RENE VE RAYMOND DANGER KARDEŞLER TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.
1881	• ULUŞLARARASI PLANLAMA YARIŞMASI DÜZENLENMİŞTİR.
1882	• İZMİR ÇEVRESİNDE OLAN DEPREM NEDENİYLE KARABURUNDAKİ EVLERİN YARISINDAN ÇOĞU YIKILMIŞTIR.
1888	• 7316 SAYILI KANUN İLE İMAR İSKAN BAKANLIĞI KANUNUNUN KABUL EDİLMİŞTİR.
1888	• 30 EYLÜL TARİHİNDE DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI KURULMUŞTUR.
1882	• YÜKSEK PLANLAMA KURULU KURULMUŞTUR.
1888	• 6/1970 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARI İLE İMAR VE İSKAN BAKANLIĞINA BAĞLI İSTANBUL, ANKARA, İZMİR NAZİM İMAR BÜROLARI KURULMUŞTUR.
1888	• NAZİM PLAN BÜROSUNUN KURULUŞU VE YAPILAN PLANLAR (1973-1978-1980 YILLARINDA İMAR VE İSKAN BAKANLIĞINA SUNULMUŞ VE 1980'DE ONAYLANABİLMİŞTİR.
1812	• 1605 SAYILI YASAYLA İMAR İSKAN BAKANLIĞINA METROPOLİTEN İMAR PLANI YAPMA YETKİSİ VERİLMİŞTİR VE DÜZENLEME ORTAKLIK PAYI YENİDEN YASAYA GİRMİŞTİR.
1812	• 7/4345 SAYILI KARARNAME İLE BAKANLIKLAR ARASI İMAR KOORDİNASYON KURULU KURULMUŞTUR.
1812	• 1605 SAYILI YASA İLE KORUMA ANLAYIŞI TEK YAPI ÖLÇEĞİNDEN ÇEVRE ÖLÇEĞİNE GENİŞLETİLMİŞ VE "SIT ALANI" KAVRAMI GETİRİLMİŞTİR.
1812	• 1/25000 ÖLÇEKLİ İZMİR METROPOLİTEN ALAN NAZİM İMAR PLANI VE RAPORU NAZİM İMAR PLANI BÜROSU TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.
1821	• 1/25000 ÖLÇEKLİ ÇEŞME-KARABURUN YARIMADASI KYY KESİM ÇEVRE DÜZENİ PLANI HAZIRLANMIŞTIR.
1821	• 23 TEMMUZ TARİHİNDE 2863 SAYILI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KANUNU KABUL EDİLMİŞTİR.
1888	• 9 TEMMUZ TARİHİNDE 3030 SAYILI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN YÖNETİMİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN DEĞİŞTİRİLEREK KABULÜ HAKKINDA KANUN KABUL EDİLMİŞTİR. İZMİR BU KANUN İLE BÜYÜKŞEHİR OLMUŞTUR.
1885	• 3 MAYIS TARİHİNDE İMAR KANUNUNUN 8. MADDE (A) FIKRASINDA BÖLGE PLANI YAPMA VE YÜRÜRLÜĞE KOYMA YETKİSİ DPT'YE VERİLMİŞTİR.
1887	• 20 MAYIS TARİHİNDE KÖY PLANLARINI ONAYLAMA YETKİSİ TARIM VE KÖY İŞLERİ BAKANLIĞINA VERİLMİŞTİR.
1888	• 1/25000 ÖLÇEKLİ İZMİR BÜYÜKŞEHİR BÜTÜNÜ NAZİM PLAN REVİZYONU YAPILMIŞTIR.
1888	• 1/25000 ÖLÇEKLİ ÇEŞME-KARABURUN ÇEVRE DÜZENİ PLANI HAZIRLANMIŞTIR. 2002 YILINA KADAR 13 KEZ REVİZYONU YAPILMIŞTIR. 2002 YILINDA YAPILAN REVİZYON SON HALİDİR.
1888	• 17 NİSAN TARİHİNDE 3621 SAYILI KYY KANUNU KABUL EDİLMİŞTİR.
2005	• 8 ŞUBAT TARİHİNDE 5449 SAYILI KALKINMA AJANSLARININ HİZMETLERİNE İLİŞKİN KANUN KABUL EDİLMİŞTİR. İZKA KURULMUŞTUR.
2011	• 29 HAZİRAN TARİHİNDE DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI KALKINMA BAKANLIĞI OLARAK YENİDEN ORGANİZE EDİLMİŞTİR.
2012	• 31 MAYIS TARİHİNDE 6306 SAYILI AFET RİSKİ ALTINDAKİ ALANLARIN DÖNÜŞTÜRÜLMESİ HAKKINDA KANUN KABUL EDİLMİŞTİR.
2012	• 6 ARALIK TARİHİNDE 6360 SAYILI BÜYÜKŞEHİR YASASI KABUL EDİLMİŞTİR.
2018	• YARIMADASÜRDÜRÜLENEBİLİR KALKINMA STRATEJİSİ HAZIRLANMIŞTIR. URLA, ÇEŞME, KARABURUN, SEFERİHİSAR, GÜZELBAHÇE, İLÇELERİNİ KAPSAMAKTADIR.
2018	• 9 TEMMUZ TARİHİNDE T. C. KALKINMA BAKANLIĞI KALDIRILMIŞTIR. T. C. CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI BÜNYESİNDE ÇALIŞMALARINA DEVAM ETMEKTEDİR.

Şekil 75. Karaburun'da Yönetmel Yapı

6.1.5. İzmir İli'nde Yönetmelik Amaç ve Hedefler

Belirlenen temel amaç ve hedefler incelendiğinde, etkin, verimli ve kaliteli hizmet üretiminin sağlanması Kurumsal verimliliğin ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi, personel niteliklerinin ve verimliliğinin artırılması, İzmirliilerin İzmir ile ilgili karar ve uygulamalara etkin katılımı için gerekli mekanizmaların oluşturulması, çağdaş yönetim anlayışı kapsamında etkin, katılımcı ve kaliteli hizmet üretmek, kamu kurum kuruluşları ile diğer kurum ve kuruluşlar arası koordinasyon ve işbirliğinin geliştirilmesi, İzmir metropol alan dahilinde gerekli tüm zabıta hizmetlerinin en iyi şekilde yerine getirilmesi, yeni yürürlüğe giren yasa, tüzük ve yönetmelikler kapsamında zabıta personelinin mesleki bilgisini ve zabıta hizmetlerinin kalite düzeyinin artırılması, zabıta hizmetlerinin en iyi şekilde yürütülmesini teminen yapılacak olan hizmet binalarında da kullanılmak üzere ulaşımda ve iletişimde gerekli olan araç – gereçlerin temin edilmesi, teknik donanımların sağlanması görülmektedir (İBB, 2019).

6.1.6. Karaburun'da Yönetmelik Yapı

Karaburun İlçesi, Çeşme İlçesine bağlı Ahırlı isminde bir kasaba iken 1910 yılında Çeşme İlçesinden ayrılarak bağımsız bir ilçe olmuş ve Karaburun adını almıştır. Karaburun Belediyesi, Türkiye' de kurulmuş en eski Belediyelerden bir tanesidir. İlçe Merkezi ve Mücavir alanında yer alan 5 köyü kapsayan hizmet sahası içinde, son derece kısıtlı bütçe ve olanaklarıyla en iyi hizmeti vermek gibi bir gayretin içerisinde.

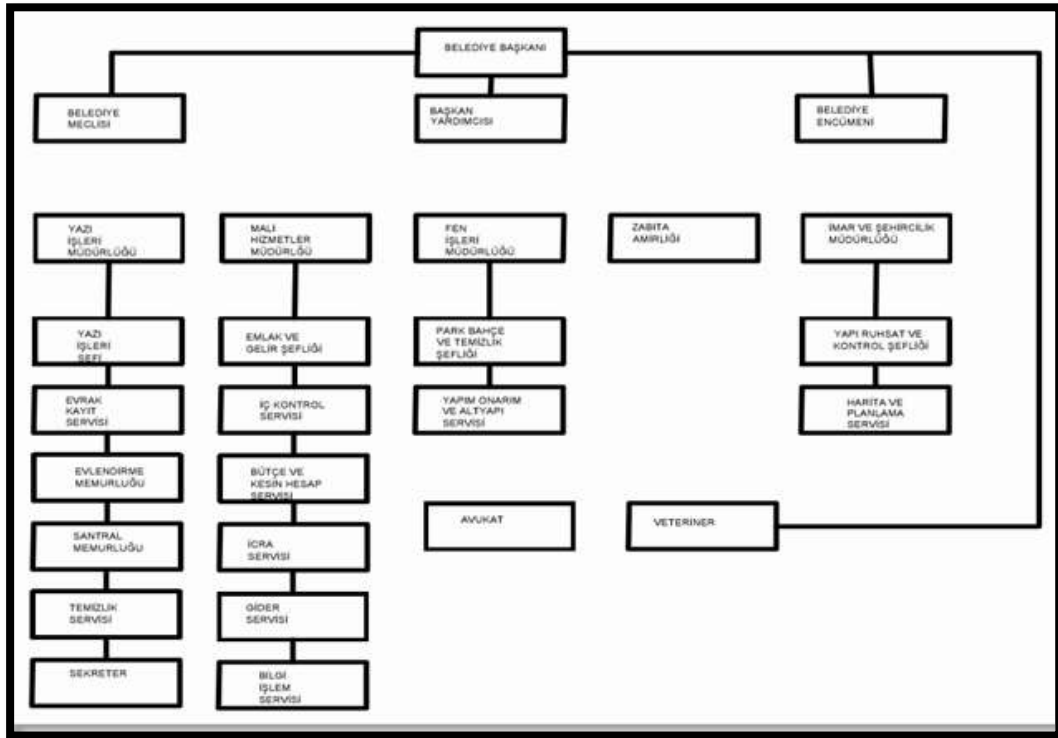
Karaburun Belediyesi ambleminde hala bulunan 1902 tarihi bile Karaburun Belediyesi'nin ne kadar eski ve köklü olduğunun göstergesidir. Oysa yapılan araştırmalar ve incelenen Devlet-i Osmaniye, Aydın ve İzmir Vilayetleri Salnameleri ve nihayet T.C. Devlet Salnamelerindeki kayıtlar belediyenin tarihini çok daha gerilere taşımaktadır. Bu Salnamelerdeki ilk Belediye Reisi kaydı 1881-1886 yıllarında bu görevde bulunan Mehmet Ali Efendi ile başlamaktadır.

Karaburun' un 1910 Yılında Kaza olduğu göz önüne alınırsa, Belediye oluşumunun Karaburun'un önce Aydın Vilayeti, sonra Çeşme Kazası ve nihayet İzmir Vilayetine bağlı olarak süren Nahiye döneminde başladığı anlaşılır. 1900 yılında "Karaburun Kazası" kurulduktan sonra oluşan Belediye yapısı, ambleme kuruluş yılı olarak 1902 tarihinin yazılmasına neden olmuş olabilir (URL5).

6.1.7. Karaburun'da Yasal Değişimler

6360 sayılı yasa öncesi Karaburun ilçe sınırları içerisinde Karaburun ve Mordoğan Belediyeleri ile 13 tane köy bulunmaktadır. Mordoğan Belediyesi, 5216 sayılı Yasa ile İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırlarına dahil olmuştur. Karaburun ilçe sınırlarındaki mahalleler: Ambarseki, Bozköy, Hasseki, Saip, Sarpıncık, Tepeboz, Küçükbahçe, Parlak, Salman, Yaylaköy, Eğlenhoca, İncelik, Kösedere ve Mordoğan'dır.

6.1.8. Karaburun'da Yönetmelik İlişkiler

Şekil 76. Organizasyon Şeması (Karaburun Belediyesi, 2019)

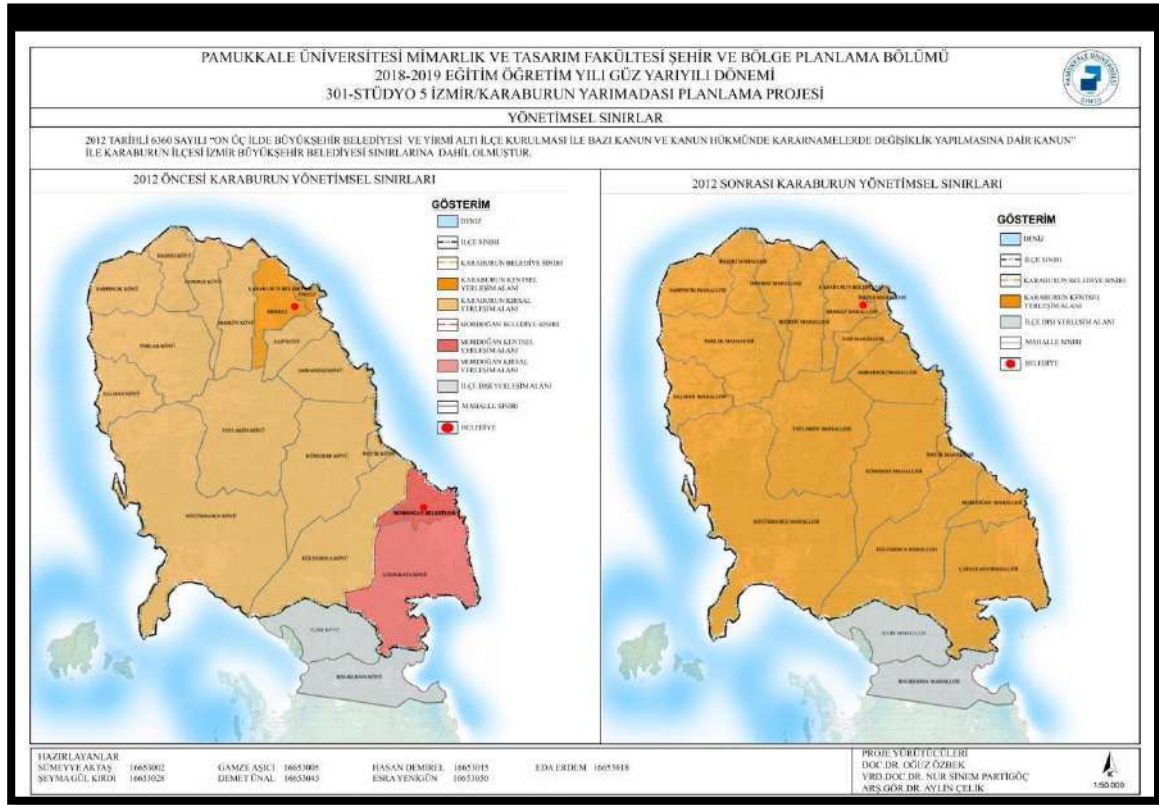

Şekil 77. Kurum Paydaşları (Karaburun Belediyesi, 2019)

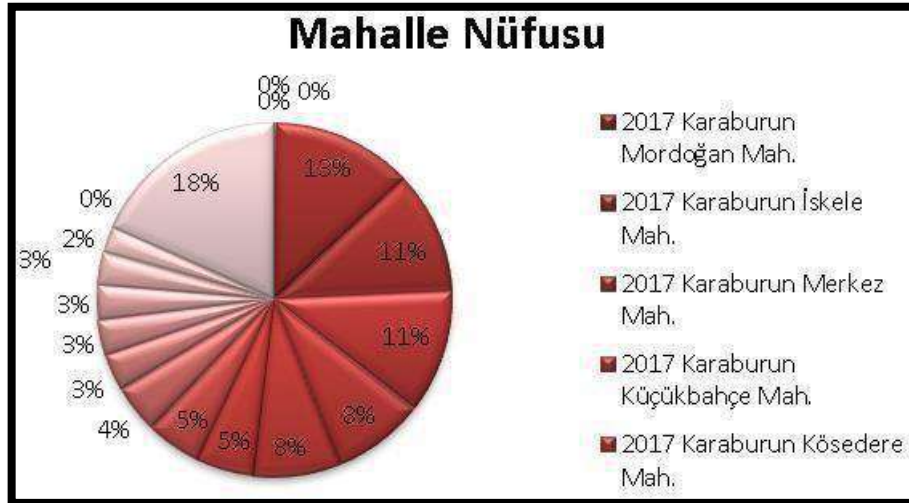
Mordoğan Belediye’sinin kapatılıp Mordoğan mahallesinin yönetim yetkileri Karaburun Belediyesi’ne verilmiş ve bununla birlikte mevcut teknik personel sayısı hizmet alanı için yetersiz kalmıştır. Merkezi yönetimler ve yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin zayıf olması planlama çalışmalarını olumsuz etkilemiş, kamusal alanlar ve rekreasyon alanların yeterli olmamasına, kaçak yapılaşmaya, arazilerin yasadışı yollarla imara açılmasına ve denetim mekanizmasında aksaklıklara neden olmuştur.

6.2. Yönetimsel Sınırlar ve Yerleşim Kademelenmesi

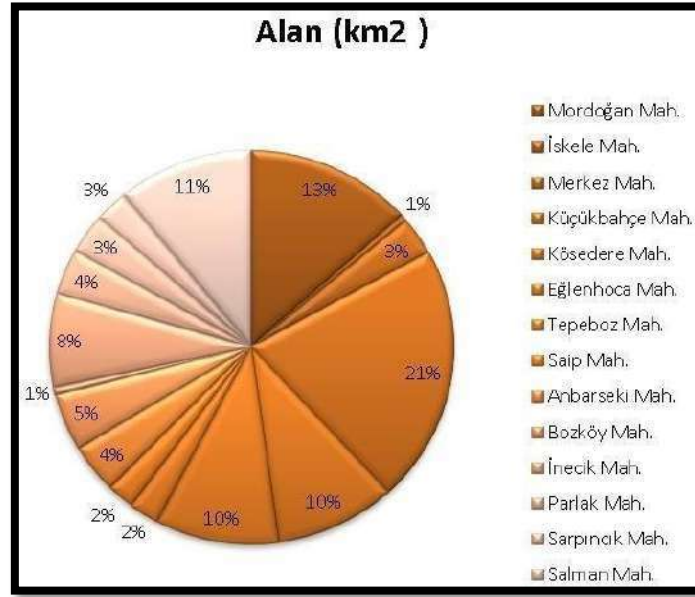
2012 Büyükşehir Yasasından önce Karaburun ve Mordoğan ilçe iken; yasa sonrasında yarımada üzerindeki yerleşmelerin tamamı Karaburun ilçesine bağlanmıştır. 2012 öncesi yerleşmeler hizmet olanaklarından faydalanabilirken 2012 sonrasında yerleşmelerin hizmet olanaklarından yeterince faydalanamadığı görülmektedir. Bunun nedeni ise ikametgâh adreslerinin yarımada dışındaki yerleşmelerde bulunması ile belediyenin yerleşik nüfusa göre hizmet vermesidir. Bu durum yaz ve kış nüfusu dikkate alındığında sorun oluşturmaktadır.

Şekil 78. Yönetimsel Sınırlar ve Yerleşim Kademelenmesi (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Grafik 35. Mahalle Nüfusu (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Grafik 36. Mahalle Alanları (Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, 2019)

Yarımada genelinde yerleşmeler nüfus ve yüzölçümü kapsamında incelendiğinde; Karaburun ve Mordoğan yerleşimlerinin en fazla nüfusa sahip oldukları görülmektedir. Bunun nedeni ise bu yerleşimlerin kentsel yerleşim özelliği göstermekte olmalarıdır.

6.3. 6360 Sayılı Kanunun Kırsala Etkilerinin İncelenmesi

6360 sayılı yasanın getirdiği değişikliklerde özellikle kırsal alanları ilgilendiren önemli kararlar yer almaktadır. Yasa ile Türkiye’de ki köylerin (34.395) yaklaşık % 48’inin tüzel kişiliği kaldırılmıştır. Kırsal alanları etkileyecek değişiklikler; sosyo-kültürel, hukuksal, ekonomik ve fiziksel açıdan ele alınmaktadır.

Sosyo-kültürel açıdan bakıldığında; yerel varlığın kaybı ve temsiliyetin kaybı söz konusu olduğu görülmektedir. Ayrıca kırsal yapının temel temsiliyet ilişkilerinde önemli bir yapılanma olan il özel idarelerinin ortadan kalkmasıyla da belirsizliklerin ortaya çıkacağı düşünülmektedir. Hukuksal sonuçları değerlendirildiğinde, en başından beri belirtilen Anayasa’daki mahalli (1982) idarelerden il özel idareleri ve köyler büyükşehirlerde kaldırılmıştır. Büyükşehir olmayan illerde il özel idare ve köy birimleri devam ederken büyükşehirlerdeki köylerin kentin bir mahallesinin olduğu görülmektedir. Hizmet alımı ve erişimi konusunda büyükşehir olan ve olmayan şehirlerde bir ayrılık söz konusudur.

Ekonomik sonuçları açısından bakıldığında, 6360 sayılı kanunu mali açılarından kırsal alanlar üzerinden değerlendirildiğinde mahalle olan köylere bazı kentsel yükümlülüklerin getirildiği görülmektedir. Kırsal alanlarda yaşayan insanların mali gücünün üzerinde, sunulan hizmet bedellerinin alınmasına yönelik eleştiriler yer almaktadır. Köylerde yaşayanların fiziksel mekan kullanım biçimleri ekonomik geçim kaynakları ile doğrudan ilişkilidir. Kanunla gelen değişiklikler neticesinde kent mahallesi olan köylerde hayvancılık ile geçinen köylünün ahır yapacağı yerlere söz konusu kanun sınırlama getirebilecektir. Büyükşehirlerde köylerdeki hayvancılığın tehlikeye gireceği, mera alanları dışında tarımsal faaliyetlerin söz konusu olduğu kırsal arazileri kentsel arazilere dönüşmesi gibi olası sorunlar ortaya çıkabilecektir.

6.4. Kırsala Özgü Yaklaşımların Gerekliliği

Kırsal alanlar sosyal yapısı, ekonomik geçim kaynakları gibi birçok özelliklerle kentlerden ayrılmaktadır. Doğa ve insanın iç içe olduğu bir yaşam sürdürülmeye çalışılırken, gelişmeler ve yatırımlar daha çok kentsel alanlarda yoğunlaşmaktadır. Kırın; teknik ve sosyal altyapı sorunları iyileştirilerek, kırsalda yaşayanların çalışma ve yaşam koşulları kalitesinin artırılması gerekmektedir. Planlama ve yönetim sisteminde köy kavramı ile karşılaşılan kırsal alanlara özgü çalışmalar yapılmalıdır. Kırsal alanlarla ilgili olarak; Türkiye’de kırsal alanlardaki kalkınma politikaları ve uygulamaları desteklemek amacı ile T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından hazırlanan Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejileri raporu yer almaktadır. Bu stratejilerin yer aldığı belgede;

- Kırsal ve kentsel alanlar arasındaki gelişmişlik farkını azaltmak,
- Göçlerin kırsal alanlar üzerindeki olumsuz etkileriyle mücadele etmek,
- Kırsal politika yönetişimini merkezi ve yerel düzeyde güçlendirmek,
- Yerel yönetimler de kırsal alanlardaki yaşam ve çalışma hayatının iyileştirilmesine yönelik stratejiler geliştirmektedir.

Kırsal alanlara yönelik olumlu çalışmalar yer alsa da 6360 Sayılı Kanun ile olası sorunların önüne geçilmesi gerekmektedir. Bu nedenle kırsal alanlara özgü bir ihtiyaç programı oluşturulmalı ve büyükşehirde olsun ya da olmasın bütün kırsal alanları kapsamalıdır. Kırsal alanların durumlarının incelendiği ve bilgilerin güncel olduğu bir ‘Kırsal Yapı Bilgi Sistemi’ oluşturulmalıdır. Ayrıca, planlama ve yönetim sisteminde yer edinen, yerel halkın görüşleri alınarak kararların geliştirildiği, kır geleneksel dokunun ve yaşamın korunduğu bir ihtiyaç programına yanıt veren gelişmeler olmalıdır. Bununla beraber kırsal alanların; kent merkezine uzaklıkları, hizmete erişimleri, doğal,

sosyal, fiziksel ve ekonomik özellikleri kentlerden farklılaştığı gibi kendi içlerinde de farklılaşabilmektedir. Öncelikle bütün kırsal yerleşmeler için benimsenmesi gereken temel ilkeler yer almalı, sonrasında yere özgü kararlar geliştirilmelidir.

6.6. Karaburun'da Bulunan Kamu Kurumları

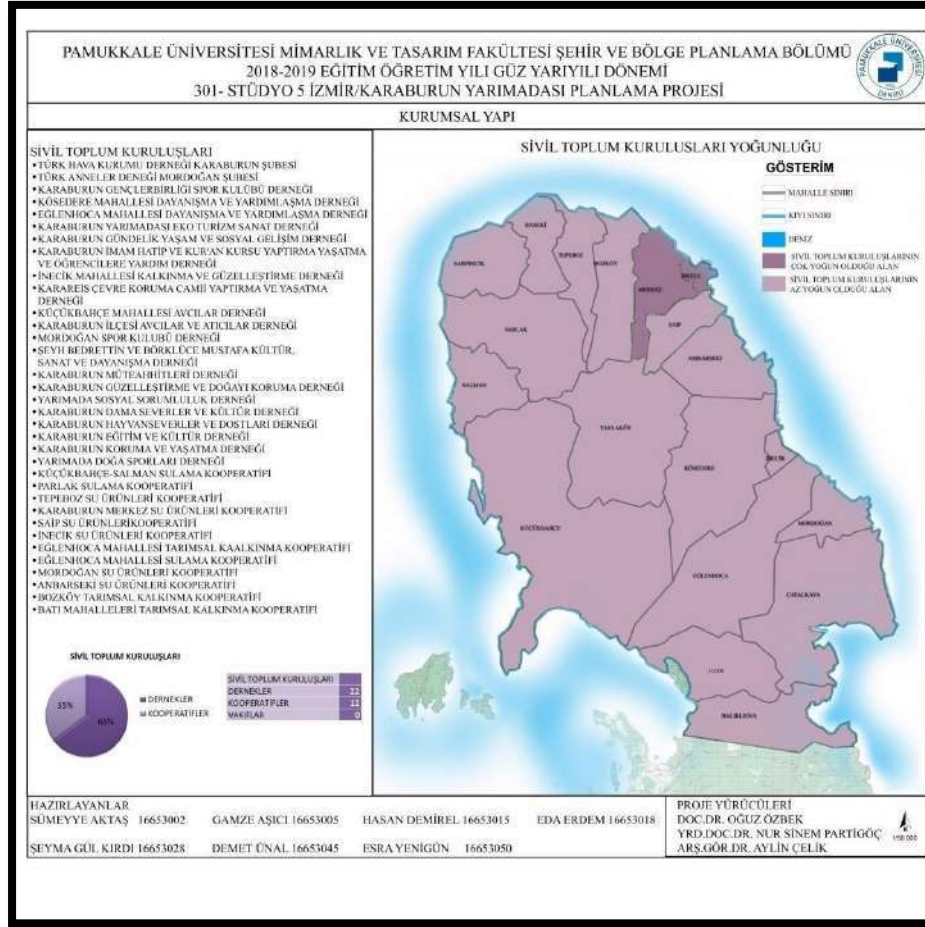
6.6.1. Sivil Toplum Kuruluşları

Grafik 37. Sivil Toplum Kuruluşları (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Yarımada genelindeki sivil toplum kuruluşlarının varlığı incelendiğinde; en yüksek paya sahip olan kuruluşların dernek ve vakıflar olduğu görülmektedir. En düşük paya sahip olan kuruluşların ise meslek odaları olduğu tespit edilmektedir.

6.7. Kurum Dağılımı Analizi

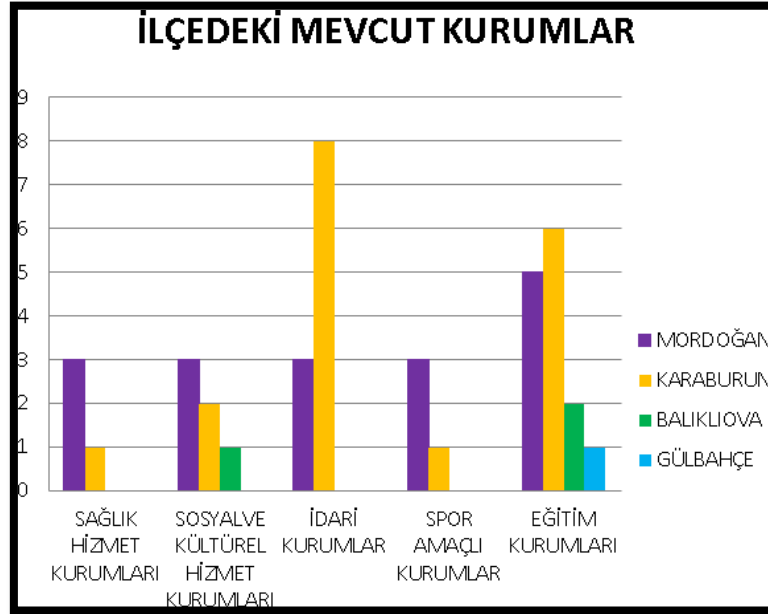

Şekil 79. Kurum Dağılımı (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Grafik 38. Kurumların Dağılımı (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Kurum dağılımı ve kurumsal yapı incelendiğinde yarımada genelinde kurumsal yapının Karaburun, Mordoğan ve Balıklıova yerleşimlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu yerleşimler içerisinde ilçe merkezi olması sebebiyle %46 oranında Karaburun yerleşiminde fazla paya sahip iken 2012 yasasından önce ilçe olan Mordoğan Mahallesi de %44 oranına sahiptir. %10 oran ile Balıklıova yerleşiminin en az paya sahip olduğu görülmektedir.

Grafik 39. İlçedeki Mevcut Kurumlar (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

İlçede 35 tane sivil toplum kuruluşu bulunmakta fakat kurumlar arası işbirliği ve örgütlenmenin zayıf olması sebebiyle aktif olarak faaliyet göstermemektedirler. Kurumların aktif faaliyet göstermemesiyle birlikte yeni projelerin desteklenmemesi ve uygulanmaması; turizm potansiyeli taşıyan yarımada için olumsuz etkiler oluşturmakta ve çevresiyle ilişki kuramamasına sebep olmaktadır. Denizyolu ve karayolu ulaşımının yetersiz olması ve bölgeler arası bağlantıyı sağlamaması da bu durumun bir göstergesidir.

6.8. Risk Analizi

Merkezi yönetim ile ilişkilerden kaynaklanan sorunlar, bürokratik yönetimden kaynaklanan sorunlar, mali kaynakların yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar, belediyelerin kamu kuruluşu olmaları, performans sorunları, personelden kaynaklanan sorunlar, yerel halktan kaynaklanan sorunlar hedeflerin uygulanabilirliği açısından risk taşımaktadır

6.9. Kurumsal Amaçlar, Hedefler ve Stratejiler

Amaç 1: Kurumsal gelişim, hizmet üretiminde sarf edilen emek, kaynak ve süreçlerden daha yüksek paydaş memnuniyeti ve daha başarılı kurumsal performansa ulaştırmak

Hedef 1.1: Personelin gelişim ve etkinliğini arttırmak

Stratejiler: Hizmet gereklerine uygun personel istihdamının sağlanması, personelin bilgi ve becerilerinin artırılması, çalışanlarda örgütlülüğün esas alınması, geri bildirim sisteminin oluşturulması, sağlıklı çalışma koşulları ve çalışanların sağlığı konularında özen gösterilmesi.

Faaliyet:

- Her bir pozisyon için önceden belirlenen kriterlere göre eleman alınması ve objektif davranılması Çalışanlar arasında cinsiyet eşitliği dengesinin sağlanması ve geliştirilmesi
- Çalışanlar arasında engelli dengesinin sağlanması ve geliştirilmesi Çalışanların yılda bir sağlık taramasından geçirilmesi
- Çalışanların kendisi ya da işiyle ilgili yazılı veya sözlü öneri ve eleştirilerinin alınması Çalışanların sendikalaşması teşviki ve örgüt yayınlarının temin edilmesi
- Çalışma sırası ve sonrasında kurum içi denetim sağlanması Dilekçelerin cevap sürelerinin düşürülmesi
- Çalışma sırasında koruyucu sağlık ilkelerine uyum
- Kurum içi veya dışında çalışanlara kendi iş kollarına uygun hizmet içi eğitim verilmesi
- Toplu çalışma alanlarında dinlenme ve soyunma odası yapılması

Hedef 1.2: Çalışanlarda performans ve verimliliği arttırmak

Stratejiler: Hizmet üretiminde verimliliğin esas alınması, Hizmetlerle ilgili vatandaş memnuniyetinin öncelenmesi, Üretilen hizmetlerin kalitesini artırmaya yönelik AR-GE çalışmaları yapılması, Birim maliyetin düşürülmesinin temini, Stratejik plan ve performans uygulama sonuçlarının sürekli izlenmesi,

Faaliyet

- Kurum içi ve dışı memnuniyet anketi yapılarak raporlanması Denetim sistemlerinin geliştirilmesi
- Çalışanların kişisel gelişimine yönelik eğitim programları düzenlenmesi Çalışanların mesleki gelişimine yönelik eğitim programları düzenlenmesi Verimliliği arttırmaya yönelik uyarı levhaları yerleştirilmesi
- Yapılan başvuru sonuçlarının değerlendirilip raporlanması Personele yönelik sosyal faaliyetlerin geliştirilmesi Çalışanların dinlenmesine yönelik birim oluşturulması

Hedef 1.3: Demokratik katılımcı eşitlikçi ve sosyal belediyeçilik esaslı yönetim anlayışını geliştirmek ve içselleştirmek.

Stratejiler: Vatandaşların kendisini özgürce ifade edebileceği ortamın hazırlanması, Demokratik katılımcılığın sağlanması, Sivil toplum kuruluşları ve meslek odaları ile ilişkilerin artırılarak ortak projeler üretilmesi, Hizmet üretiminde Yarımada'nın Doğa, kültür ve tarihine saygının esas alınması.

Faaliyet

- Halkla ilişkiler birimi (masası) kurulması
- Her mahalle için 'mahalle komiteleri' oluşturulması
- Hizmet üretiminde mahalle muhtarıyla bilgi alışverişinde bulunulması
- Kent konseyi yönetiminde bölgedeki tüm sivil toplum kuruluş temsilcilerinin yer alması
- Kent konseyi çalışmalarının belediye koordineli yürütülmesi
- Dernek veya kooperatiflerin fiziki altyapıların geliştirilmesi
- Kooperatifleşmenin desteklenerek kooperatiflere üye/ortak olunması
- Vatandaş öneri ve eleştirilerinin ifade edebileceği halk toplantıları düzenlenmesi
- Halkın talep ve şikayetleri için erken uyarı sistemi kurulması
- Paydaşların Web sitesinden geri bildirim yapabilmelerinin temini Sosyal medyanın etkin kullanımının sağlanması
- Kamusal varlıkların öncelikle yakınındaki sakinlerce kullanılması veya değerlendirilmesi için yöntem geliştirilmesi

- Belediye meclis üyeleri çalışma esaslarını belirlen tüzük hazırlanması Web sitesinin etkin kullanımının sağlanması

Hedef 1.4: Hizmet üretimi için gerekli kaynakların etkin kullanımı ve arttırılması

Stratejiler: Kaynakların kullanımında tasarrufa uyulması, Mevcut gelirlerin etkin tahsilatı yanında kaynak arttırmaya yönelik sistemlerin geliştirilmesi, İç ve dış kaynaklı hibe ve fon kullanımı için projelerin üretilmesi, Tüm sivil toplum kuruluşları ile ilişkilerin geliştirilerek ortak projeler üretilmesi, İzmir Büyükşehir belediyesi ile olan ilişkilerin geliştirilerek daha fazla katkı sağlaması Belediye üye olduğu birliklerle ilişkilerinin geliştirilmesi.

Faaliyet

- İç ve dış kaynaklı hibe ve fon kullanımı için projeler üretilmesi
- Yasal sürelerine uygun olarak vergi güncellemeleri yapılması
- Vergi beyanında bulunmayan mükelleflerin tespit edilmesi
- Vergi ve alacakların tahsili için birim oluşturulması
- Tahsilatın banka ödeme talimatı ile arttırılması
- İhtiyaç ve sarf malzemelerinin toplu alım yoluyla yapılarak birim maliyetin düşürülmesi
- Aydınlatmada tasarruflu armatürlerin kullanımı ve mevcutların değiştirilmesi
- Genel kullanıma ait Vitrifiye malzemelerinin tasarruflu çeşitleriyle değiştirilmesi
- Birimler arasında internetten iletişimin sağlanması
- Hizmet binalarının güneş enerjisinden faydalandırılması
- Dış aydınlatmalarda güneş enerjisi sistemlerin kullanılması
- Harcama birimlerinin bütçe tekliflerini, stratejik plan ve performans programına uygun hazırlanması

Hedef 1.5: Hizmet üretimi için gerekli yeni hizmet üniteleri yanında mevcutları daha fonksiyonel hale getirmek.

Stratejiler: Hizmet üretimi için gerekli yeni mekanlar inşa edilmesi, mevcut yapıların daha fonksiyonel ve daha rahat çalışılabilecek yönde gerekli değişikliklerin yapılması, daha etkin hizmet verebilmek için halkın kolayca ulaşabileceği hizmet tesislerinin yapılması. Kuruma ait yapılarda yapı estetiği ile yerel ve kültürel dokunun gözetilmesi.

Faaliyet

- Eski Askerlik Şubesi binasının hizmet binası amaçlı tadilatının yapılması
- Mevcut Belediye hizmet binası yerine, daha modern ve daha fonksiyonel yeni hizmet binası yapımı
- Her mahalle muhtarlığına çevre düzenlemesi ile birlikte birer hizmet ünitesi yapılması
- 6360 Sayılı yasa gereği belediye mülkiyetine geçen taşınmazların değerlendirilmesi amaçlı birim oluşturulması
- Mordogan merkez belediye irtibat bürosu kurulması Küçükbahçe merkezi belediye irtibat bürosu kurulması Karaburun merkezi Belediye araçları garajının düzenlenmesi Mordoğan Belediye araçları garajının düzenlenmesi
- Garajlarda Belediyeye ait alet edevat ekipman ve malzeme deposu yapımı Yarımada genelinde İşçilik İhtiyaçlarının karşılanması (Hizmet Alımı)
- Eski demirbaşların kayıttan düşürülmesi.

6.10. Yatırım ve Projeler

'Karaburun Keçi Peyniri Mandırası Projesi Çalışmaları Başladı' (28 Aralık 2015)

İzmir Kalkınma Ajansı'nın Yarımada Sürdürülebilir Kalkınma Destek Programı kapsamında, Temmuz 2015'de Karaburun Belediyesi adına başvuru Karaburun "Karaburun Keçi Peyniri Mandırası" Projesi onaylanmıştır. Halkın önemli geçim kaynaklarından biri olan ve kültürel varlık niteliği de taşıyan kıl keçisi yetiştiriciliği ve keçi sütü üretimidir. Ancak, Karaburun ilçesinde üretilen süt hiçbir işlem görmeksizin doğrudan Karaburun dışındaki alıcılara satılmaktadır.

"Karaburun Keçi Peyniri Mandırası" Projesiyle, Karaburun bölgesine özgü kaybolmakta olan keçi peyniri çeşitlerinin hijyenik koşullarda üretimi, paketlenmesi ve pazarlanmasını sağlayacak örnek yapının kurularak, keçi sütünün, işlenmiş ürüne dönüştürülerek katma değer Karaburun'da yaratılması amaçlanmıştır. Projeyle, Karaburun'un kıl keçisi varlığının ve kültürel değerlerinin korunmasının yanı sıra, bölgenin sahip olduğu değerlerle sürdürülebilir kırsal kalkınmasının sağlanması hedeflenmiştir.

Kent Konseyi Proje Çalışma Grubu tarafından yazılan projenin Ortağı, SS Eğlenhoca Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi. "Karaburun Keçi Peyniri Mandırası" Projesi'nde Karaburun Kaymakamlığı ve Karaburun Kent Konseyi de İştirakçi olarak yer almaktadır. Toplam maliyeti

573.343,32 TL olan projenin %10'u Karaburun Belediyesi tarafından finanse edilecek olup, kalan bölümü İZKA tarafından karşılanacaktır (URL6).

‘Mordoğan’da Yürütülen Projeler Üzerine’ (11 Ağustos 2008)

Günümüz, insanlığın bilim ve teknoloji alanındaki büyük gelişimine tanık olmuştur. Dünyayı bütün insanlar için yaşanılabilir bir yer haline getirecek gelişmeler gerçekleşirken, doğal kaynakların adaletsiz paylaşımının yanına, doğal kaynakların tahrip edilmesi de eklenince, daha fazla insan yoksullukla tanışmaktadır. Ancak, bu gidişata dur demek gerekmektedir. Yarını bugünün ihtiyaçlarına feda etmeyen, kaynakları etkin ve verimli kullanabilen, kollektif sorumluluk ve yapıcı ortak insanlık bilinciyle hareket eden kişilerin yetişmesi daha büyük ihtiyaçtır. Bu ihtiyaçların karşılanması için eğitim ve istihdam olanaklarının artırılması, sadece işsizlere yönelik değil aynı zamanda mesleğini devam ettirmek isteyen ya da işini kaybetme riski altındaki gruplara yönelik yeni programların şekillendirilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Yaşam boyu eğitim programları ile hedeflenen, meslek sahiplerinin mesleki eğitim bilgisinin kazandırılmasından tutun, bilginin yeniden üretimi ile koşullar gereği ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanmasına kadar, geniş bir alanda eğitilmelidir.

Bu anlamda ‘‘Mordoğan’da Nergis Çiçekçiliğinin Sürdürülebilir Tarım Yaklaşımıyla İyileştirilmesi ve Kırsal Kalkınmaya Katkısı’’ başlıklı proje ile ‘‘Mordoğan Beldesinde Örnek Bağcılık Eğitimi ve Uygulaması’’ projeleri yapılmış, Karaburun Yarımadası Gündem 21 tarafından desteklenmiştir.(URL7)

‘Ambarseki Köyü Fiziki İyileştirme Fizibilitesi’’ Projesi Onaylandı.’ (26 aralık 2012)

Ambarseki Köy Muhtarlığı adına İzmir Kalkınma Ajansı Doğrudan Faaliyet Desteği Programına gönderilen ‘‘Ambarseki Köyü Fiziki İyileştirme Fizibilitesi’’ Projesi onaylanmıştır. Karaburun Köylere Hizmet Götürme Birliği’nin ortak, Karaburun Belediyesi, Karaburun Kent Konseyi ve Karaburun Çevre Kültür Turizm Birliği’nin iştirakçi olduğu projede, Tülay Uluser Yetim projenin koordinatörlüğünü yürütecektir. Proje yazımında; Hizmet sunucu/sunucularından alınacak olan hizmet alımına yönelik ‘‘iş tanımı’’ Karaburun Kent Konseyi İmar-Kentleşme-Planlama Çalışma Grubu Koordinatörü Doç. Dr. Semahat Özdemir tarafından hazırlanmıştır. Ayrıca, Yerleşme ve Mimarlık Tarihi Çalışma Grubu arşivinden de yararlanılmıştır.

Proje kapsamında;

- Ambarseki Köyü'nün ana taşıt omurgasını oluşturan sokağın sağlıklaştırılmasına yönelik mevcudun tespiti,
- Ambarseki Köyü'nün ana taşıt omurgasını oluşturan sokağın sağlıklaştırma tasarım projesinin elde edilmesi, her bir tasarım ögesinin malzemesinin ve uygulama maliyetlerinin hesaplanması,
- Ambarseki Köy Tüzel Kişiliği'ne ait yapının, "Köy Pansiyonu"na dönüştürülmesine yönelik mevcudun saptanması, tasarım projesinin hazırlanması ve uygulama maliyetinin hesaplanması yapılacaktır (URL8).

'Sarpıncık Köyü Sabun Atölyesi Projesi Tamamlandı' (30 Kasım 2012)

Sarpıncık Köyü Muhtarlığı adına İzmir Kalkınma Ajansı Kırsalda Ekonomik Çeşitlilik Mali Destek Programına sunulan ve onaylanan "Sarpıncık Köyü Sabun Atölyesi" Projesi (Mimas'ın Zeytinlerinden Karaburun'un Sabunlarına) Temmuz 2011'de başlamış olup Sarpıncık Köyünde uygulanan ve 12 ay süren projeye 35 katılımcı başvurmuştur. Karaburun Yarımadası Yerel Gündem 21 ve Yaşar Üniversitesi tarafından hazırlanan projede, Proje Koordinatörlüğü Zerrin Özirs Öztan, Proje Danışmanlığı Yaşar Üniversitesi'nden Ayselin Gözde Yıldız tarafından yürütülmüştür. Sabun Yapımı Eğitimleri ise Ergun Okur tarafından verilmiştir.

Karaburun Köylere Hizmet Götürme Birliği ve Yaşar Üniversitesinin ortak, Karaburun Belediyesi, Karaburun Çevre Kültür Turizm Birliği ve Karaburun Yarımadası YG-21/Karaburun Kent Konseyi'nin iştirakçi olduğu projenin açılışı 28 Haziran 2012'de Sarpıncık Köyünde yapılmıştır. Karaburun Kaymakamı Fatih Aksoy, Karaburun Belediye Başkanı H. Serdar Yasa, Sarpıncık Muhtarı Hüseyin Yonca, Yaşar Üniversitesi adına Ayselin Gözde Yıldız ve Proje Koordinatörü Zerrin Özirs Öztan'ın konuşma yaptığı açılış sonrasında katılımcılara sertifikaları verilmiştir.

Açılışa Mordoğan Belediye Başkanı Ahmet Çakır, Karaburun Çevre Kültür Turizm Birliği üyesi Muhtarlar, Karaburun Yarımadası YG-21/Karaburun Kent Konseyi üyeleri ve köylüler katılmıştır. Proje çalışma alanı olarak seçilen Sarpıncık Köyü, Karaburun'un batı köylerindendir. Doğal çekiciliğine rağmen turizm geliri sağlayamamış sosyal ve ekonomik gereksinimleri olan Sarpıncık Köyünde geçmiş yıllarda köy kalkınması için yapılmış kamuya ait bir tarımsal soğuk hava deposu

ve projede söz konusu olan sabun atölyesi yıllardır işlevsiz kalmıştır. Projeyle, atıl bir işliğin faaliyete geçirilerek Sarpıncık Köyünden ve civar köylerden işsiz gençlere istihdam olanağı sağlaması amaçlanmıştır. Ayrıca Turistik bir ürün yaratılarak, yerel ekonomiye katkı sağlanması hedeflenmiştir.

Proje kapsamında eski sabun atölyesi yeniden restore edilmiş, kullanılır duruma getirilmiş ayrıca sabun yapımında kullanılması gereken yeni makine ve ekipmanlar alınarak üretim parkuru tamamlanmıştır. Proje ile 10 faydalanıcı usta eğitimi almış, sabun yapımı konusunda iş güvenliği ve sağlığı da dahil olmak üzere tüm üretim süreçlerinde bilgilendirilmiştir. Proje ile 35 kişi ise sabun yapımı, paketleme ve pazarlama eğitimi almıştır. Proje kapsamında Atölye’de eğitimler sonucunda ilk deneme üretimi yapılmış ve başarı sağlanmıştır. Elde edilen ürünler tanıtım amaçlı değerlendirilecektir (URL9).

‘Karaburun Belediyesi Tarafından İzka’ya Sunulan “Karaburun’da Kırsal Turizmin Sektörel Analizi” Projesi Onaylandı.’ (25 Şubat 2012)

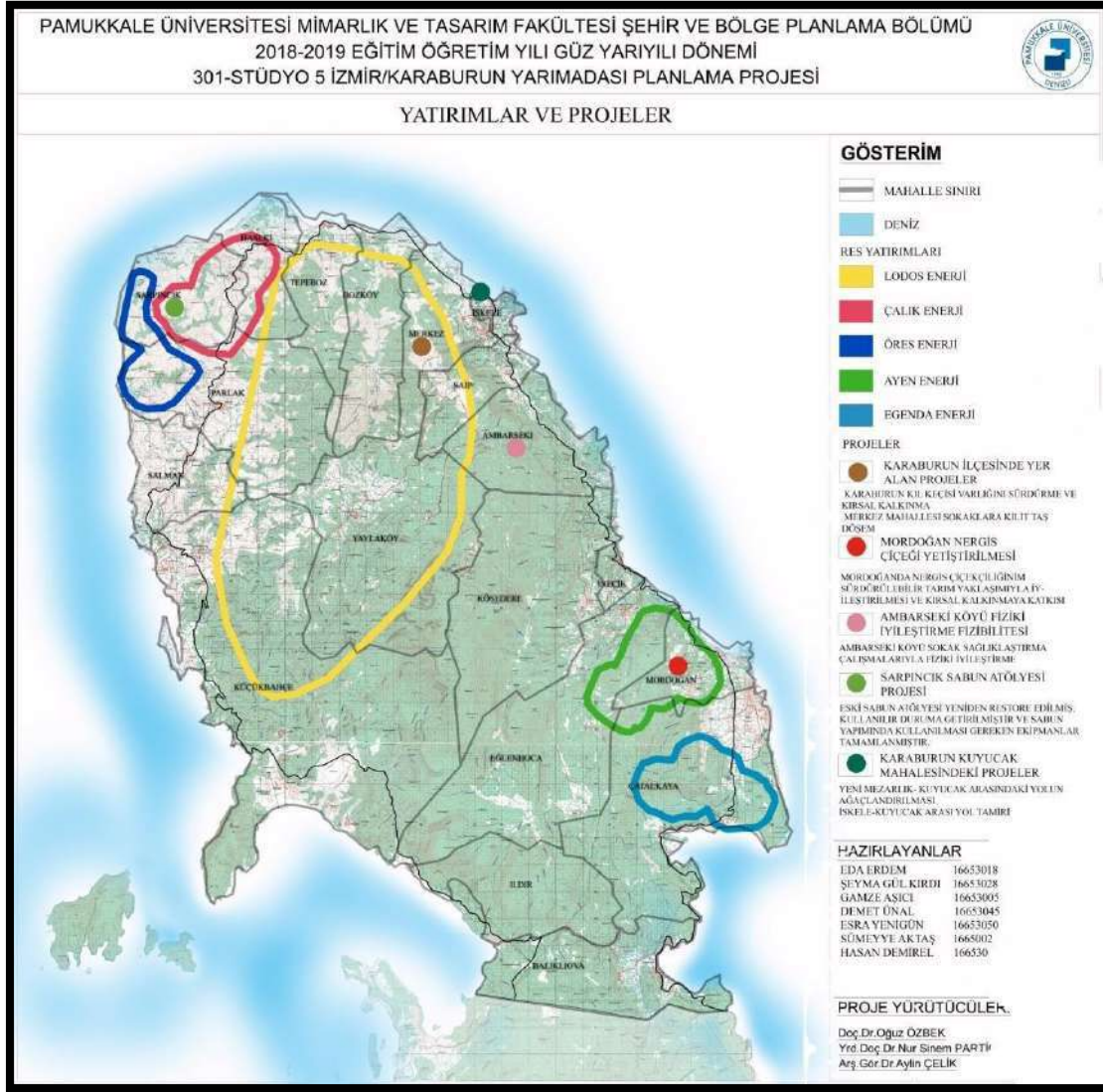
İzmir Kalkınma Ajansının (İZKA) Doğrudan Faaliyet Desteği (DFD) Programına Karaburun Belediyesi tarafından sunulan ve onaylanan “Karaburun’da Kırsal Turizmin Sektörel Analizi” Projesi, 26 Aralık 2011 tarihi itibarıyla sözleşmesi imzalanarak başladı. Karaburun Yarımadası YG-21 tarafından hazırlanan projenin Yürütücülüğü Karaburun Belediyesi tarafından yapılacaktır. Proje İştirakçileri; Karaburun Kaymakamlığı, Mordoğan Belediyesi, Karaburun Çevre Kültür Turizm Birliği ve Karaburun Yarımadası YG-21 olacaktır.

Projenin genel amaçları arasında Karaburun turizmini çeşitlendirmek ve rekabet gücünü arttırmak, Karaburun’un sosyo-ekonomik kalkınmasına katkı vermek, Karaburun’un kırsal turizm yoluyla İzmir turizmine destek vermesini sağlamak vardır. Özel amaçlar arasında ise Karaburun’un kırsal turizm potansiyelini belirlemek için gerçekleştirilecek çeşitli analizlerle (arz, talep, rekabet, pazar ve GZFT analizleri) ilçenin kırsal turizme yönelik ayrıntılı bir envanterine sahip olmak, Karaburun ilçesinde mevcut kırsal turizm uygulamalarını ortaya koymak, Karaburun ilçesinde kırsal turizmin sorunlarını saptamak ve bunlar için çözüm önerileri getirmek (Karaburun için en uygun turizm türü olan kırsal turizm, son yıllarda bazı çabalarla gündeme gelmeye başlamışsa da henüz başarılı adımlar atılamamış, engeller aşılamamıştır. Bu faaliyet, bölgede kırsal turizm önündeki sorunları masaya yatıracak ve çözüm önerileri getirmeye çalışacaktır), Karaburun’da kırsal turizme yönelik yatırım kararlarına yön verecek bir yol haritası hazırlamak, ilçeye özgü bir kırsal turizm modeli geliştirmek

üzere yapılması gerekenleri (kırsal turizmin geliştirilebileceği öncelikli köylerin seçimi, altyapı eksikliklerinin giderilmesi, kırsal turizm geliştirme ve yönetim planının hazırlanması, yerel örgütlenmeye gidilmesi, tanıtım ve pazarlama faaliyetleri vb) saptamak yer almaktadır. Karaburun Yarımadasının kapsamlı bir Kırsal Turizm Planının çıkarılacağı “Karaburun’da Kırsal Turizmin Sektörel Analizi” Projesi 3 ay sürecek. Proje kapsamında yapılan çalışmalar bir kitapçıkta toplanarak yayınlanacaktır (URL10).

‘İşkur’a “Toplum Yararına Çalışma Programı” (Tyçp) Projesi Hazırlandı.’ (25 Şubat 2012)

Karaburun Belediyesi ve Karaburun Yarımadası YG-21 tarafından İŞKUR’a Toplum Yararına Çalışma Programı (TYÇP) Projesi hazırlanarak sunulmuştur. Onaylanan projeyle Karaburun’daki işsizlere yönelik 6 ay süreli istihdam yaratılacaktır. 15 kişinin istihdam edileceği proje 1 Mart 2012’de başlayacaktır. Projeyle yapılması hedeflenenler arasında Kuyucak Mevkii Sahil Düzenlemesi (Kuyucak Plajında sahil düzenlemesi ve ağaçlandırma-peyzaj çalışmalarının yapılması) ve İskele – Kuyucak Arası Yol Tamiri (İskele’den Kuyucak Plajına deniz kenarından giden 400m’lik yürüme yolunun kışın kuvvetli dalgalar sonucunda bozulan yerlerinin tamirata yapılacaktır. Tamiratlar harçlı taş blokaj şeklinde olacak ve yaklaşık 160m³ civarında blokaj yapılacaktır.) yer almaktadır.

Şekil 80. Rüzgar Enerji Santralleri (ŞBP 351 Stüdyo 6 Dersi Kapsamında Üretilmiştir.)

Yarımadanın aşırı rüzgar alması sebebiyle RES projeleri yatırımları için avantajlı bir alandır. Ancak yapılan zemin etütleri doğrultusunda RES projelerinin yapılmasının uygun olmadığı gözlemlenmiştir. 2014 yılında itiraz edilen RES projeleri 2018 yılında yeniden gündeme gelmiştir. RES projelerinin yerleşim alanlarına olan yakınlığı olumsuz sonuçlar doğurmaktadır ancak ses ve gürültü kirliliği nedeniyle yerli halk tarafından olumsuz karşılanmaktadır. Yatırım firmaları verdiği rahatsızlık sebebiyle yerli halkın birtakım ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Bir başka zararlı yanı ise kurulduğu alanda en az 30 m2 alan tahribatına sebep olmaktadır. Rüzgar hızı 2 katına çıkarsa üretim 8 katına çıkmaktadır. Kuş yaşam alanlarından uzak mesafede konumlandırılmaktadır.

Sit alanları kıyı kesimlerde konumlanmıştır. Doğal sit alanlarının kıyı şeridinde yoğunlaşması sebebiyle yerleşim alanları yerleşmeyi sınırlandırarak daha doğal bir yaşamı benimsetmektedir. Geçmiş dönemlerde kıyı kesimlerden gelen tehditlere maruz kalan yarımada'daki yerli halk yerleşimlerini kıyıdan uzak alanlarda yapmışlardır. Fakat günümüzde yerleşim kıyı kesimlerde konumlanmıştır.

6.12. Planlama Süreci

6.12.1. Plana Veri Teşkil Eden Mekansal ve Stratejik Planlar

İzmir Batı Bölgesi Nazım İmar Planının plan kararları oluşturulurken bölge genelinde hazırlanmış üst ölçekli fiziki planlar, nazım/uygulama imar planları ve tematik/stratejik planlardan faydalanılmıştır.

6.12.2. Üst Ölçekli Planlar

İzmir metropoliten alan çalışmaları, 1965 yılında İzmir Metropoliten Alan Nazım Plan Bürosunun kurulmasıyla başlamıştır. 1968 yılından itibaren yürütülen planlama çalışmaları; Urla yarımadasını da kapsamaktadır. Çeşmealtı, İskele, Zeytinaleli gibi yerleşmeler Urla sınırları içerisindeki kıyı yerleşmeleri olduğundan, İzmir için verilecek planlama kararları doğrudan veya dolaylı olarak bu yerleşmeleri de etkilemektedir. Büronun hazırladığı ilk plan, 1973 yılında İmar ve İskan Bakanlığı tarafından onanmıştır. Nazım İmar Planı; Bölge Metropoliten alan, Bölge ve İzmir Büyükşehir bütünü olarak üç kademede incelenmiştir. 1973 onaylı Nazım İmar Planında 1985 yılı hedef alınarak yapılmıştır. İzmir kenti ve çevresindeki 13 belediye ve 31 köyü kapsayan plan, toplam 74.608 hektarlık büyüklüğe sahiptir.

Karaburun yarımadasındaki diğer üst ölçekli planlama çalışmaları arasında Çeşme-Karaburun Yarımadası Kıyı Kesim Çevre Düzeni Planı da sayılabilir. 1/25.000 ölçekli planda, Karaburun ve Çeşme kıyılarına ilişkin planlama kararları incelenerek görülmüştür ki; 1 Nisan 1981 yılında ilk kez yürürlüğe giren planda, yarımada'nın turizm potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik olarak kıyıların turizm amaçlı kullanımlara açılması öngörülmüştür (DEÜ: ŞBP 2003 Analitik etüt çalışması). Daha sonraki plan ise 13.11.1984 tarihinde onaylanmış ve Turizm Bakanlığınca yapılmış olan 1/25.000 çevre düzeni planıdır. Bu plan ise yarımada'nın turizm açısından değerlendirilmesini öngören bir çalışmadır; kıyılarda turizm tesisleri ve kullanımlarının yer seçimini hedefleyen ve yatırımcılara özendirici bir şekilde yer seçme özgürlüğü tanıyan planlama çalışmasıdır. Bu tarihten itibaren yörenin gelişimine paralel olarak 06.01.1992 tarihinde mevcut

1/25.000 ölçekli çevre düzeni planında revizyon çalışmaları yapılmış ilave alanlarla birlikte Çeşme kent bütünü imar planı yeni plan olarak tasdik olmuştur. Çevre düzeni planı son halini 29 Ağustos 2003 tarihinde yapılan revizyon sonucunda almıştır. Son yapılan revizyonun kapsamı içerisinde; Kamukent bölgesinin turizm ve ikincil konut alanı kullanımlarına yönelik olarak yapılaşmaya açılması, Milli Savunma Bakanlığına ait olan kamu kurumu eğitim alanının, 'Kamu Kamplarının Ekonomiye Kazandırılması' projesi kapsamında turizm tesisi olarak yapılaşmaya açılması ve Kamukent bölgesinin batısında yer alan Kayadibi mevkiinin yapılaşmaya açılması ve Çatalkaya köyüne yeni gelişme alanları eklenmesidir.

6.12.3. Üst Ölçekli Fiziki Planlar

KARABURUN: 2025 yılı için 27.000 kişilik yerleşik nüfus kabulü yapılmıştır. Yerleşmenin kuzeybatısında, mücavir alan içinde yer alan Bozköy ve Tepeboz mahallelerinin sahil kesiminde doğal veriler dikkate alınarak kentsel gelişme alanı düzenlemeleri yenilenmiş, Tepeboz mahallesi batısında 1/25.000 ölçekli planlarda turizm ikinci konut alanı olarak yapılaşmaya açılmış, tarımsal nitelikli bölümdeki yapılaşma kararları kaldırılırken, Bozköy kuzeyinde, tarımsal niteliği olmayan bir alan kentsel gelişme alanı olarak düzenlenmiştir.

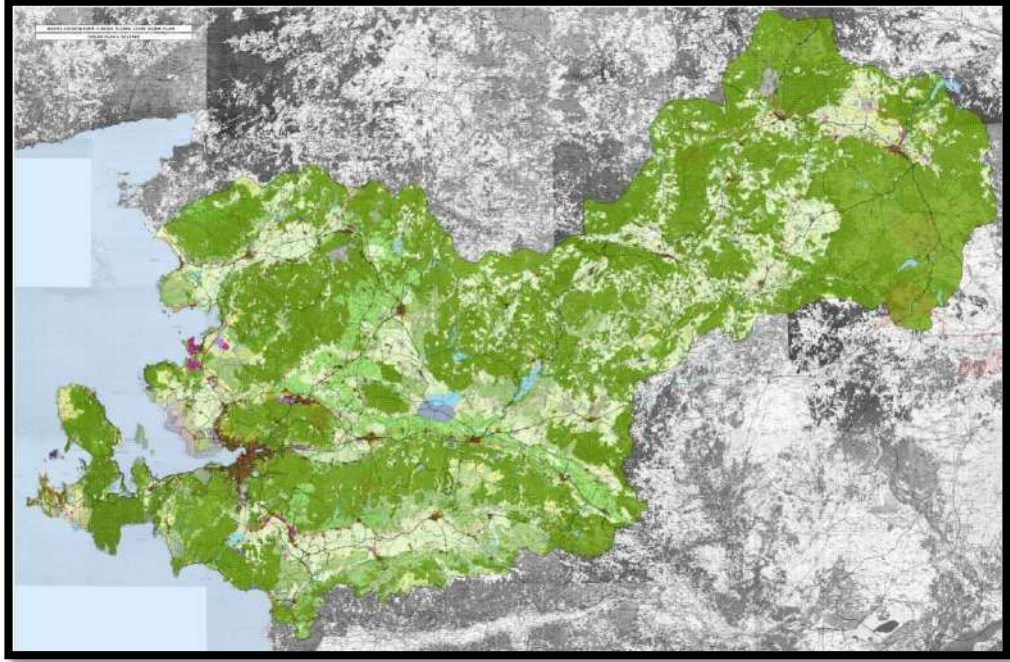
MORDOĞAN: 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı sınırları içinde kalan yerleşmelerden olan Mordoğan'da onaylı planlarda var olan gelişme alanları, gereksinim duyulan alan büyüklüğünün üstündedir. Bu nedenle, onaylı 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı kararlarına yeni kentsel gelişme alanı eklemesi yapılmamıştır. Mordoğan yerleşmesi ve çevresinde belirlenmiş olan gelişme alanları, bir yandan yerleşmenin kendi nüfus artışının gereksinimini karşılamak için kullanılırken, diğer yandan yerleşmeye yönelik var olan ikinci konut talebinin de karşılandığı yerlerdir. Yerleşmenin kuzeyinde kıyıda çevre düzeni planlarında var olan tercihli kullanım alanı korunurken, güneyde var olan turizm tesis alanları, mahalleye dönüşmüş eski yerleşmelerin olduğu bölümlerde de kentsel gelişme alanları korunmuştur.

Mordoğan'ın güneyinde yer alan doğal sit alanlarında yapılaşmanın en az düzeye indirgenmesi, geçmişte çevre düzeni planıyla getirilmiş yapılaşma kararlarının azaltılması, Mordoğan kıyılarının Akdeniz Foku'nun doğal yaşam alanları arasında yer aldığı dikkate alınarak, kıyı kesimlerinin doğal bitki örtüsü korunarak rekreasyon alanları ve günübirlik tesis amacıyla kullanılması, gelişme alanlarının büyüklüğü de dikkate alınarak, yeni gelişme alanı düzenlenmemesi benimsenmiştir (İBB, 2019).

Planlama Alanı içinde 1/100.000 ölçekli İzmir - Manisa Planlama Bölgesi Çevre Düzeni Planı'nın yanı sıra, 1/25.000 ölçekli, farklı tarihlerde onaylanmış olan çevre düzeni planları bulunmaktadır.

- **1/100.000 Ölçekli İzmir – Manisa Planlama Bölgesi Çevre Düzeni Planı**

19.07.2007 tarihinde onaylanan Manisa-Kütahya-İzmir Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'na muhtelif tarihlerde açılan davalar sonucunda Danıştay 6. Daire Başkanlığı'nın 2010/786 esasına kayden Bakanlık aleyhine açılan davada; 26.12.2012 tarih ve K:2012/8225 ile planın tümünün iptaline karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararındaki gerekçeler dikkate alınarak ve mülga Manisa-Kütahya-İzmir Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı için yapılan araştırmalar esas alınarak İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı hazırlanmıştır.

Şekil 82. Manisa-Kütahya-İzmir Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

İzmir ve Manisa illerinden oluşan planlama bölgesini kapsayan alanda yaşanan hızlı ve kontrolsüz kentleşmenin, parçacı ve sektörel planlamanın yarattığı sorunların ortadan kaldırılması, kentleşme ve sanayileşmenin kontrollü gelişiminin sağlanması, gelişmelerin sürdürülebilir kılınması, ekolojik dengeyi bozacak olası etkilerin engellenmesi, 2025 yılına kadar kültürel ve doğal değerlerin korunmasını sağlayacak biçimde gelişmenin yönlendirilmesi amacıyla 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. Maddesi uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 30.12.2014 tarihinde onaylanarak yürürlüğe girmiştir. 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca 30.12.2014 tarihinde onaylanan İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'na askı süresi içerisinde yapılan itirazların değerlendirilmesi sonucunda, J17, J18, K17, K18, K20, L16, L17, L18, L19, L20 paftalarının ve uygulamada yaşanan aksaklıkların giderilmesi ve maddi hataların düzeltilmesi amacıyla plan uygulama hükümlerinin ilgili bölümlerinde gerekli düzenlemelerin yapıldığı İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 16.11.2015 tarihinde onaylanmış olup, halen yürürlüktedir.

Şekil 84. İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

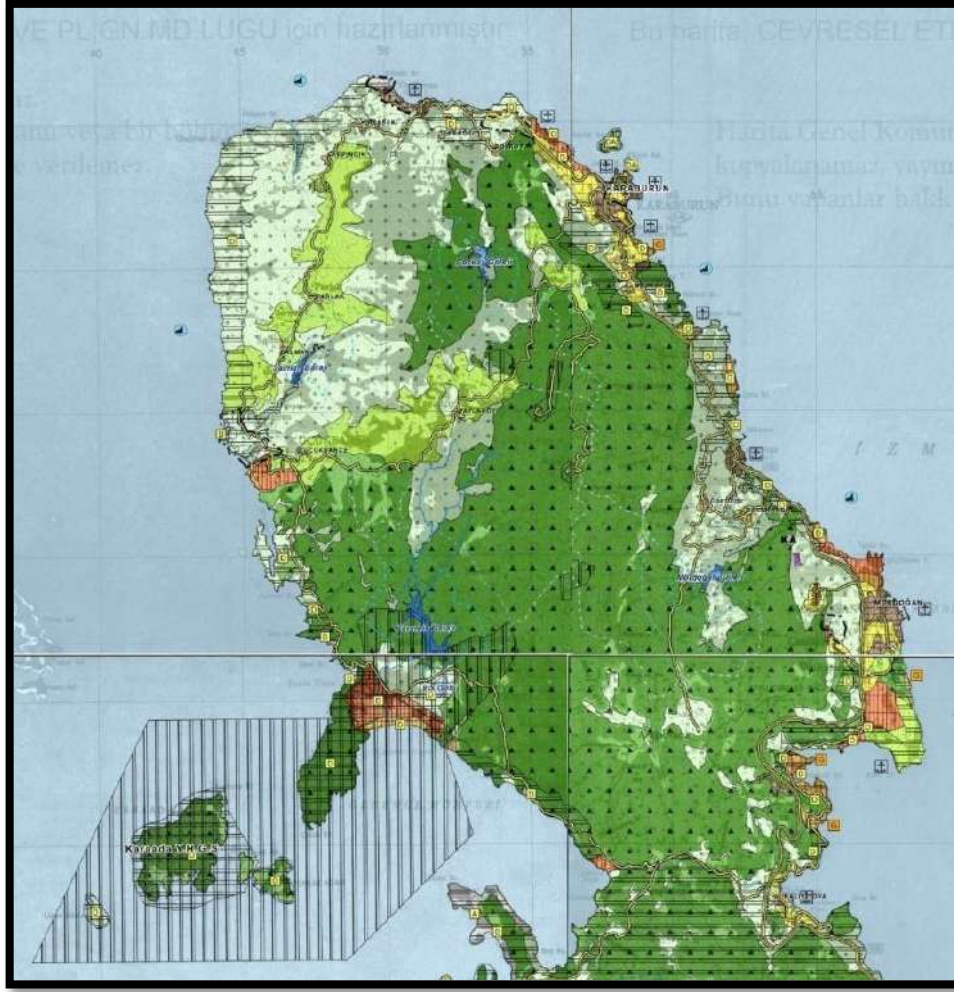
Şekil 85. İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Gösterimi

6.13. Planlama İlkeleri

Planlama ilkeleri arasında kentsel ve kırsal gelişme yönlerinin ve alanlarının, hedef yıla ilişkin nüfus kabulleri ve gelişme potansiyelleri doğrultusunda belirlenmesi ve etaplar halinde yapılaşmaya açılması; mekansal kullanım kararlarının, koruma kararları ve sektörel gelişme eğilimleri dikkate alınarak verilmesi; kaynak israfının önlenmesi ve atıklardan kaynaklanan çevre kirliliğinin kısa süre içinde giderilmesi amacıyla, arıtma, katı atık düzenli depolama vb. gibi

tesislerin, mahalli idarelerce oluşturulacak birlikler vasıtasıyla yapılmasının sağlanması; endüstriyel gelişmelerin mevzii kararlarla korunacak alanlar içinde yapılmasını önleyecek kararların geliştirilmesi, mevcut tesislerin çevresel etkilerinin kontrol altına alınması; verimli tarım arazilerine baskı yapan plansız sanayileşmenin önlenmesi ve mevcut sanayilerin çevresel etkilerinin kontrol altına alınması; afet riski taşıyan alanlarda koruyucu arazi kullanım kararlarının geliştirilmesi; mekânsal gelişme kararlarının geliştirilmesi ve düzensiz yapılaşmanın önlenmesi; alt ölçeklerde hazırlanacak planların, bütüncül olarak hazırlanmasının desteklenmesi, parçacı gelişmelerin engellenmesi; her türlü erozyona karşı gerekli planlama kararlarının alınması. Enerji kaynak alanlarının, su havzalarının, yer altı ve yer üstü su kaynaklarının ilgili mevzuat uyarınca korunması ve kullanılması; bu doğrultuda alt ölçekli planların hazırlık aşamasında, ilgili kurumlardan alınacak görüşlere, planlarda ve plan hükümlerinde yer verilmesi; her tür yenilenebilir enerji kaynağının, altyapı yatırımlarında, tarım ve turizm sektörlerinde kullanılmasının desteklenmesi yer almaktadır.

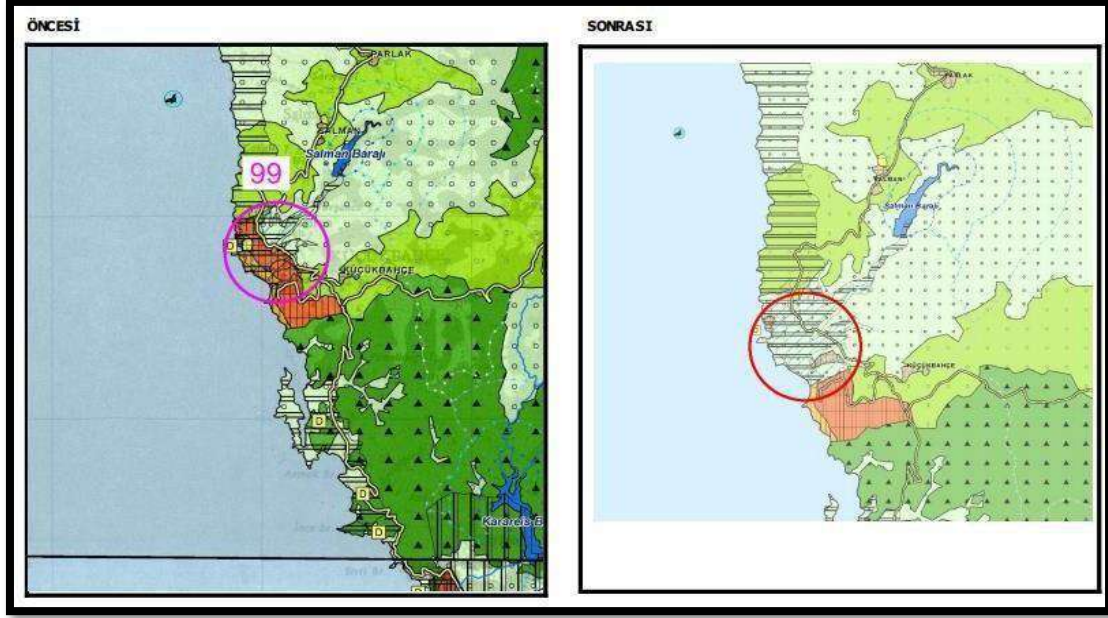
İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planında Karaburun için; yaz aylarında mevsime bağlı nüfus artışının gözlendiği yerleşmelerden olan Karaburun'da da 2025 yılına kadar düzenli bir nüfus artışı gözlenmektedir. Diğer kıyı yerleşmelerinde olduğu gibi var olan ikinci konutlar ve yazlık nüfusa ilişkin planlama kararları ayrıca geliştirilecektir. Karaburun ilçe sınırları içindeki bir diğer yerleşme olan Mordoğan, son yıllarda ikinci konut yapılaşmalarının yoğun gözlendiği mahallelerdendir. Bu çerçevede Karaburun İlçesi için 2025 hedef yılında 27.000 kişilik kabul nüfusu belirlenmiştir.

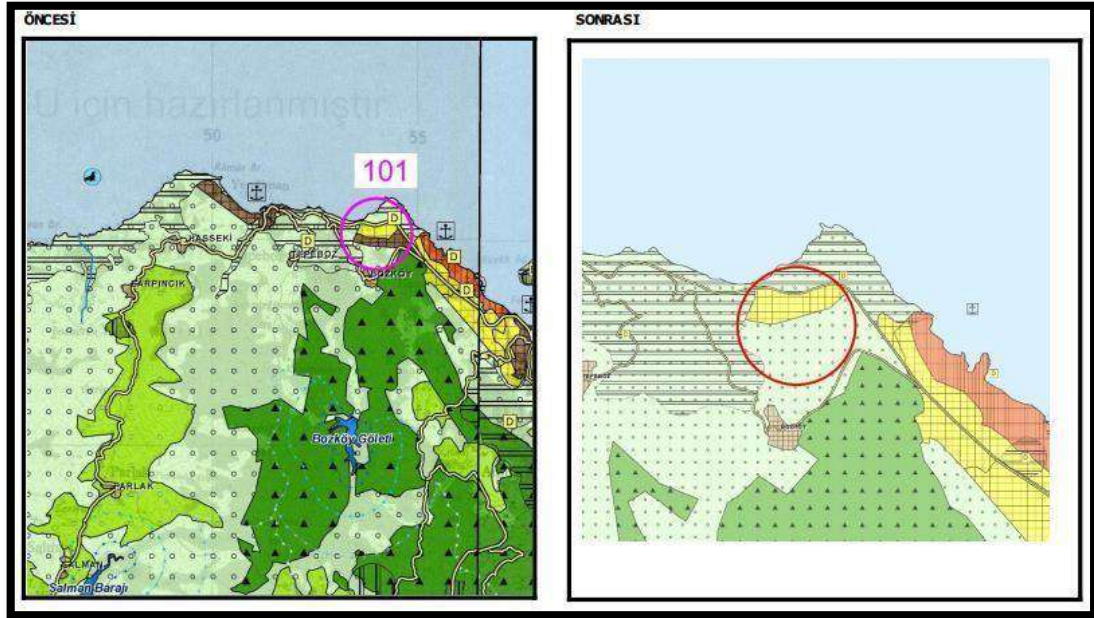
Şekil 86. İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı (URL13)

İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (J17, J18, J19, K16, K17, K18, K19, K20, K21, L16, L17, L18, L19, L20, L21, M18 Plan Paftaları, Lejant Paftası, Plan Hükümleri, Plan Açıklama Raporu, Plan Değişikliği Gerekçe Raporu ve eki) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 10.10.2018 tarihinde onaylanmıştır (URL14).

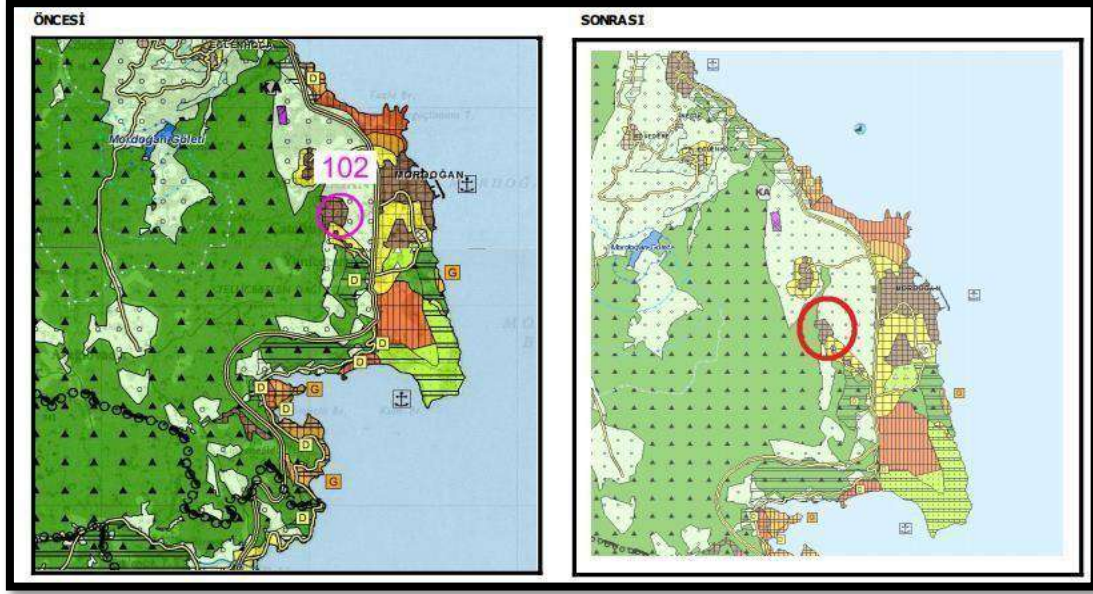
6.13.1. İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında Yapılan Düzenlemeler

Şekil 87. Karaburun İlçesi, Küçükbahçe Mevkiinde 1. derece doğal sit alanı içerisinde kalan tercihli kullanım alanlarının kaldırılması

Şekil 88. Karaburun İlçesi, Bozköy Mahallesi'nde doğal sit alanının altındaki kentsel yerleşme alanlarının daraltılması

Şekil 89. Karaburun İlçesi, Mordoğan Mahallesi, Hacılar yerleşiminde yer alan kentsel yerleşik alanın daraltılması

6.13.2. Çeşme-Karaburun Kıyı Kesimi Çevre Düzeni Planı

Karaburun kıyılarını içeren 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından 3 Temmuz 1989 tarihinde onaylanmıştır. Karaburun Çevre Düzeni Planı'nın Mordoğan bölümüne ilişkin hazırlanmış olan ilk Çevre Düzeni Planı Revizyonu, 21 Ağustos 1991 tarihinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından onaylanmıştır. Planın Mordoğan bölümüne ilişkin yapılan ikinci revizyon çalışması ise 5 Mayıs 1994 tarihinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından onaylanmıştır. İzmir – Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planının onanması sonucu yürürlükten kaldırılmıştır.

Çeşme – Karaburun Kıyı Kesim Çevre Düzeni Planı kapsamında, meskun konut alanları Karaburun Yarımadası bütününde incelendiğine, doğudan batıya doğru; Gülbahçe, Karapınar, Balıklıova, Mordoğan, Esendere, Parlak, Karaburun, Yeniliman ve Küçükbahçe yerleşim alanları olarak gösterilmiştir. Gelişme alanları ise doğuda Balıklıova, Mordoğan; batıda Küçükbahçe yerleşim alanları etrafında yoğunluk göstermektedir. Karaburun yarımadasının bütününde büyük çapta sanayi kuruluşu bulunmamakla birlikte Mordoğan'ın güneyinde küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. Tarımsal Niteliğim Korunacak olan alanlar genellikle kıyı kesiminde bulunmaktadır. Bunun dışında kıyı kesiminde öngörülen kullanımlar; çoğunlukla

ormanlık ve makilik alanlardan oluşmaktadır. Karaburun yarımadasında yer alan ve 1/25000 ölçekli Kıyı Kesimi Çevre Düzeni Planı sınırları içinde kalan alanların büyük kısmı Doğal Sit Alanı olarak belirlenmiş durumdadır. Doğal Sit Alanları, çoğunlukla kıyı kesimlerde ve orman alanı olarak belirlenen alanlarda yer almaktadır. Bunların dışında doğal sit karakterine sahip alanlar bulunmamaktadır.

6.13.3. Çeşme Karaburun Çevre Düzeni Planı

Yarımadanın planlama süreci kapsamında yarımada genelinde hazırlanmış olan üst ölçekli planlar incelenmiş, Tablo 1’de gösterilmiştir.

Plan adı	Ölçek	Onay Tarihi	Kapladığı alan(ha)	Yapan kuruluş
Çeşme-Karaburun Çevre Düzeni planı	1/25000	1981	-	Turizm Bakanlığı
Çeşme Çevre Düzeni Planı	1/25000	1 Nisan 1981	9230ha	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Çeşme – Alacati Çevre Düzeni Planı	1/25000	14 Mart 1985	-	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Çeşme-Karaburun Çevre Düzeni Planı	1/25000	3 Temmuz 1989	47485ha	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Çeşme Çevre Düzeni planı	1/25000	26 Temmuz 1991	9230ha	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Çeşme-Alacati Çevre Düzeni Planı	1/25000	28 Mart 2000	8464ha	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Çeşme –Alacati KTKGB Çevre Düzeni Planı	1/25000	25 Nisan 2006	10330 ha	Turizm ve Kültür Bakanlığı

Tablo 57. Yarımadada Gerçekleştirilen Çevre Düzeni Planları

KULLANIMLAR	ALAN (ha)
1.Derece Doğal Sit Alanları	475,84
2.Derece Doğal Sit Alanları	397,66
3.Derece Arkeolojik Sit Alanları	37,15
3.Derece Doğal Sit Alanları	13,79
Arkeolojik Sit Alanları	126,55
Askeri Alanlar	509,46
Ağaçlandırılacak Alanlar	151,69
Ege Üniversitesi Öğretim Eğitim Alanı	68,16
Gelişme Konut Alanları	1.106,43
Günöbirlik	16,58
Kamu Kurumları Eğitim Alanları	32,62
Kentsel Yeşil Alanlar	50,06
Makilik Fundalık Çalılık Mera ve Taşlık	20.799,93
Meskun Konut Alanları	572,09
Orman Alanları	15.257,62
Orman İçi Dinlenme Alanları	173,88
Rekreasyon Alanları	39,94
Sanayi Alanları	9,36
Tarımsal Niteliği Korunacak Alanlar	1.396,09
Tarımsal Niteliği Korunacak Özel Mahsul Alanları	1.923,17
Turizm Tesis Alanları	145,53
Turizm ve İkinci Konut Yerleşme Alanları	929,73
Üniversite Kampüs Alanları	3.252,64
Toplam	47.485,97

Tablo 58. Çeşme-Karaburun Kıyı Kesimi Çevre Düzeni Planı Alan Kullanım Değerleri

6.13.4. Çeşme – Alaçatı Çevre Düzeni Planı

Alaçatı Belediyesi'nin sınırları içinde kalan, Alaçatı merkez ve çevresi ile Ildır bölgesindeki alanları kapsayan 1/25.000 ölçekli Çeşme – Alaçatı Çevre Düzeni Planı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından 14 Mart 1985 tarihinde onaylanmış, daha sonra yapılan revizyon 28 Mart 2000 tarihinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından onaylanmıştır. İzmir – Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planının onanması sonucu yürürlükten kaldırılmıştır (İBB, 2019).

6.13.5. Çeşme Çevre Düzeni Planı

Çeşme Merkez, Çiftlikköy, Ilıca ve Paşalimanı bölümlerini kapsayan 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından 1 Nisan 1981 tarihinde onaylanarak yürürlüğe girmiş olup Çeşme Belediyesi sınırları ile Çeşme Belediyesi mücavir alanı sınırları içinde kalacak biçimde hazırlanmıştır. Çeşme Çevre Düzeni Planı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından güncel gelişmeler, alınmış olan yeni sit alanı kararları dikkate alınarak 26 Temmuz 1991'de, daha sonra sit kararlardaki değişiklikler dikkate alınarak 13 Kasım 2002 tarihinde tekrar revize edilmiştir.

Çeşme Çevre Düzeni Planı; 2006 yılında sit kararlarının geniş kapsamlı olarak yeniden düzenlenmesi sonucunda revizyon gündeme gelmiş ve İzmir Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.06.2010 tarihli kararı ve İzmir İl Genel Meclisinin 04.08.2010 tarihli kararı ile ortak onama sonucu revize edilmiştir.

6.13.6. 1/25000 Ölçekli Çeşme – Alaçatı – Paşalimanı Çevre Düzeni Planı

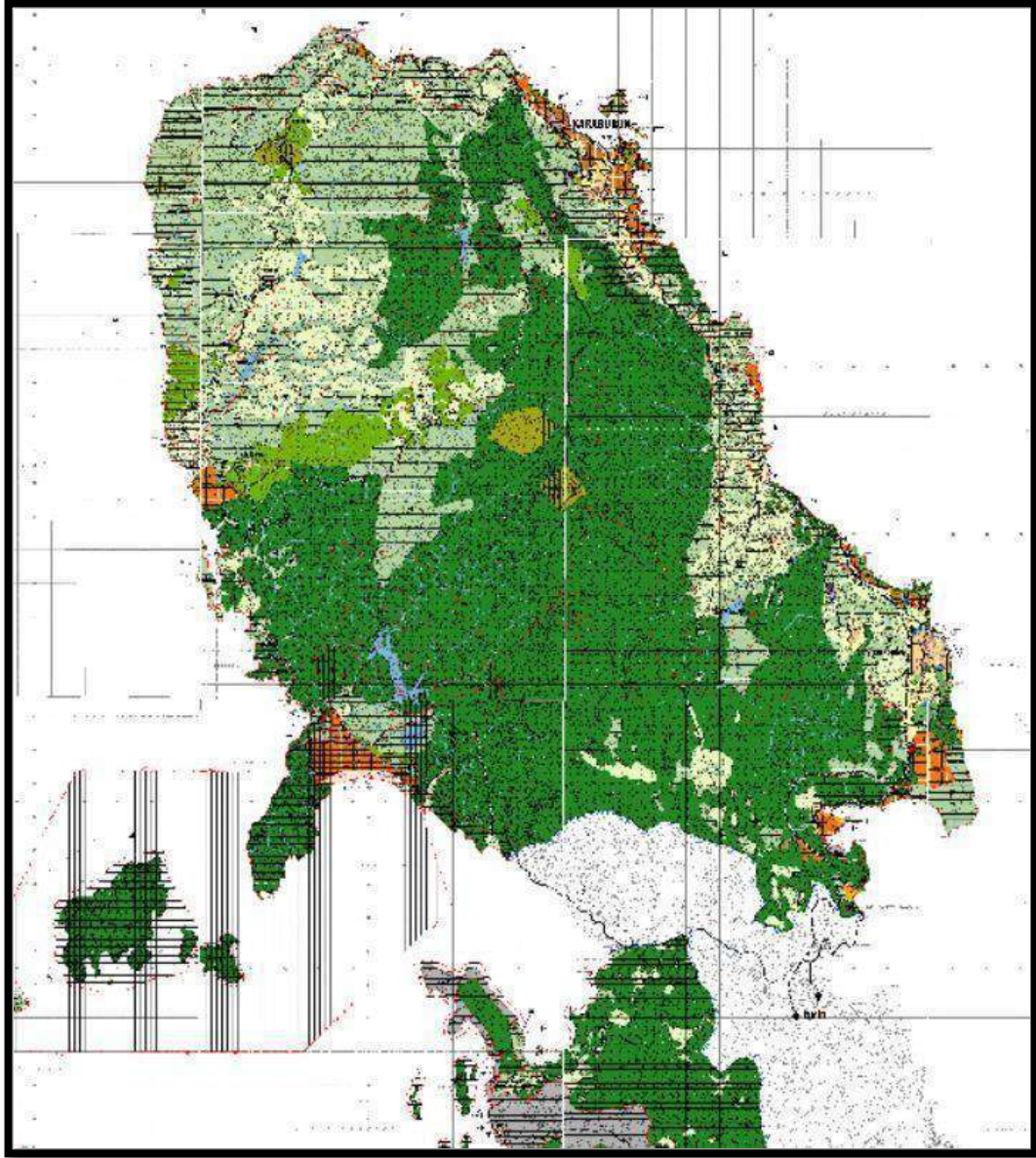
5 Ağustos 1986 tarih ve 19186 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İzmir Paşalimanı Turizm Merkezi, sınırları genişletilmek suretiyle 4957/2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca “ÇeşmePaşalimanı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi” (KTKGB) olarak ilan edilmiş ve bu karar 6 Ocak 2005 tarih ve 25692 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Alaçatı Çevre Düzeni Planının büyük bölümü ile Çeşme Çevre Düzeni Planı içinde kalan alanların bir bölümünü de kapsayan bu düzenleme sonrasında, Kültür ve Turizm Bakanlığı’na, Alaçatı’nın kent merkezi ile bunun doğusunda kalan baraj ve yakın çevresi dışında kalan tüm Çevre Düzeni Planı yenilenmiş ve Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi için yeni bir Çevre Düzeni Planı hazırlanmış ve onaylanmış, ancak bu planlar yargı kararıyla iptal edilmiştir.

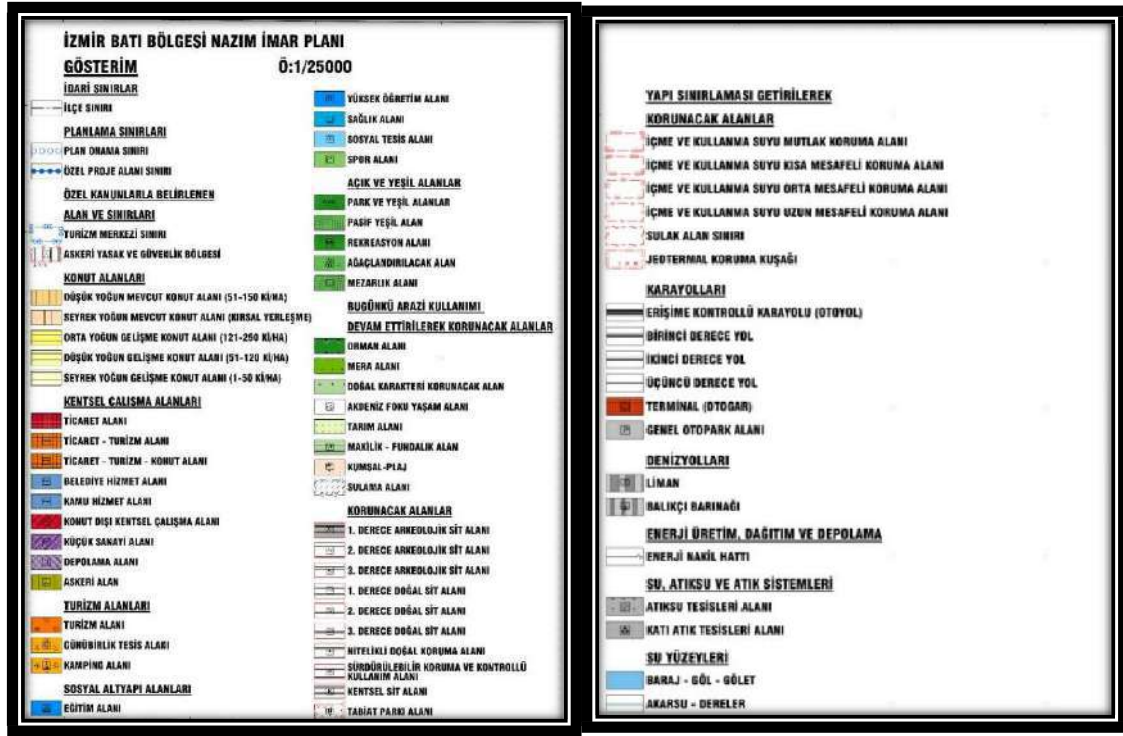
6.13.7. 1/25.000 Ölçekli İzmir Merkez Planlama Alt Bölgesi İl Çevre Düzeni Planı

Özel İdare Kanunu ve 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Doğrultusunda, 5216 sayılı kanunla belirlenen İzmir Büyükşehir Belediye Sınırları ile batıda Karaburun İlçesi, Çeşme İlçesinin bir bölümü, Urla İlçesinin geriye kalan kısmı ve kuzeyde Aliğa İlçesinin geriye kalan kısmında 2011 yılında hazırlanmış ancak onama süreci tamamlanamamış ve yürürlüğe girememiştir.

6.14. 1/25000 Ölçekli Nazım İmar Planı

Şekil 90. 1/ 25000 Ölçekli Planı Nazım İmar Planı (URL 10)

Şekil 91. 1/25000 Planı Nazım İmar Planı Gösterimi (URL 10)

Batı Bölgesi 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı'nın temel amaçları; bölgenin doğal ve kültürel değerlerinin korunarak, gelişmelerin sürdürülebilir kılınması, ekolojik dengeyi bozacak olası etkilerin engellenmesi, 2030 yılına kadar kültürel ve doğal değerlerin korunmasını sağlayacak biçimde gelişmenin yönlendirilmesidir. İzmir ili Batı Bölgesi 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7/b maddesi ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8/b maddesi ile verilen yetki gereği Büyükşehir Belediye Başkanlığına hazırlanmıştır.

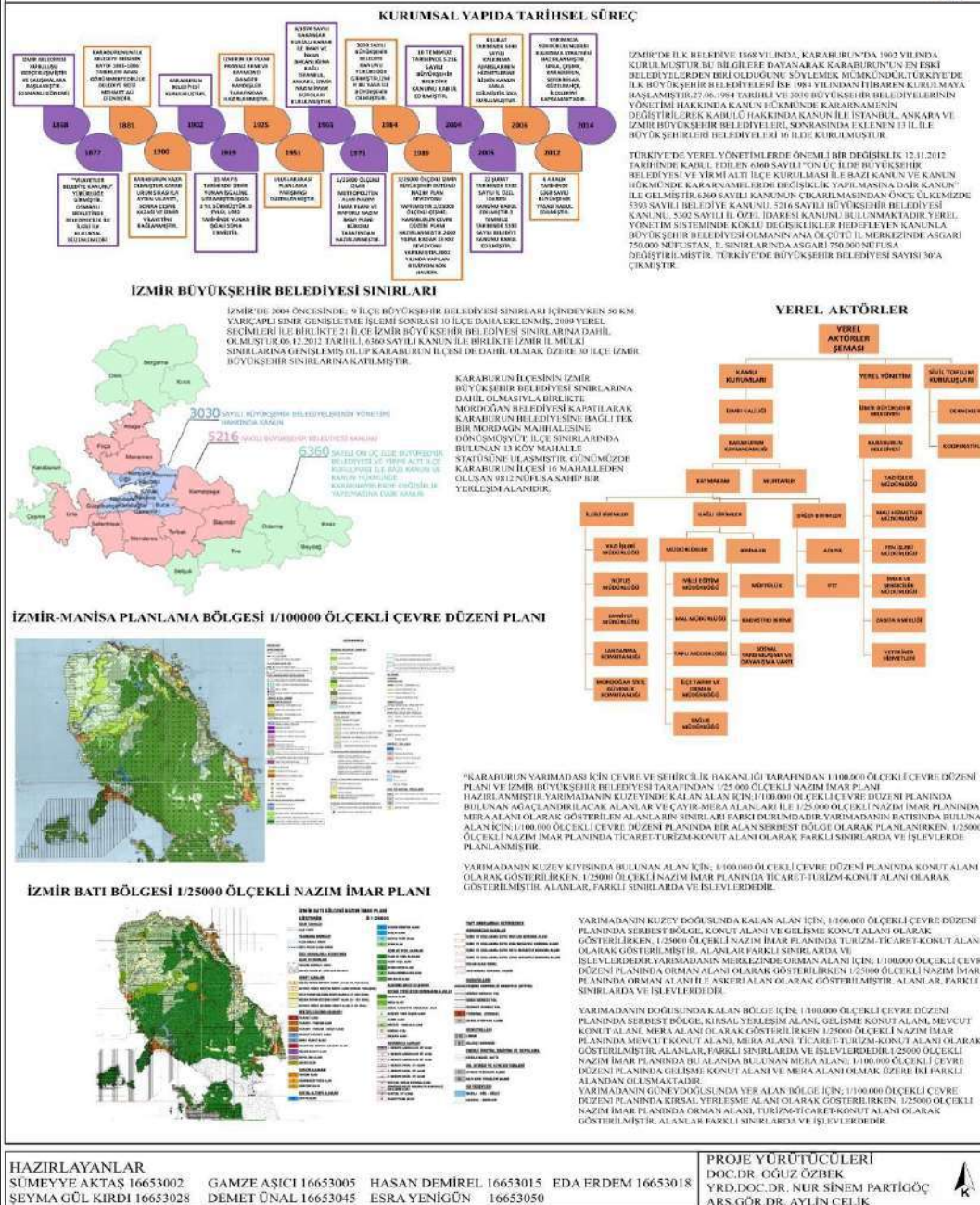
Nazım İmar Planlarında, projeksiyon ve öngörü yılı 2030 olarak hedeflenmiştir. Nüfus projeksiyonları ve plan kararları bu doğrultuda belirlenmiştir. 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı kentsel kullanım kararları, 6360 sayılı Kanunundan önce yetkili idareler tarafından onaylanan planların 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı ve korunması gereken eşikler çerçevesinde incelenip, değerlendirilmesi sonucunda oluşturulmuştur.

İzmir Kenti için; yaşamsal öneme sahip alanlar (su havzaları, tarım ve orman alanları) ile ekosistemlerin, biyolojik çeşitliliğin, yer altı ve yerüstü doğal kaynakların, su, toprak ve hava kalitesinin korunarak, sürdürülebilir bir geleceğin öngörülmesi planın temel ilke ve stratejisi olarak belirlenmiştir.

6.15. Planlama İlkeleri

- Kentsel ve kırsal gelişme yönlerinin ve alanlarının, hedef yıla ilişkin nüfus kabulleri ve gelişme potansiyelleri doğrultusunda belirlenmesi ve etaplar halinde yapılaşmaya açılması.
- Mekânsal kullanım kararlarının, koruma kararları ve sektörle gelişme eğilimleri dikkate alınarak verilmesi.
- Kentsel ve kırsal mekânsal gelişme gereksinimlerinin “Koruma-Kullanma Dengesi” gözetilerek karşılanması.
- Tüm gelişme alanlarının doğal eşikler dikkate alınarak, verimli tarım alanlarına, doğal kaynak değerlerine ve yenilenebilir enerji kaynak alanlarına zarar vermeyecek biçimde geliştirilmesi.
- Alt ölçeklerde hazırlanacak planların, bütüncül olarak hazırlanmasının desteklenmesi, parçacı gelişmelerin engellenmesi.
- Sektörel gelişmelerin, yerel potansiyeller de dikkate alınarak, dengeli kalkınmayı gözeterek biçimde geliştirilmesi.
- Turizm için zengin kaynaklara sahip olan bölgede turizm politikalarının kısa, orta ve uzun vadeli olarak, büyük sermaye yanında küçük ve orta boy sermayeyi de kapsayacak biçimde planlanması
- Planlama Bölgesi içinde yer alan yerleşmelerin, sosyal ve teknik altyapı standartları yüksek, sağlıklı yaşanabilir yoğunlukta gelişmesinin sağlanması.
- Katı atıklardan kaynaklanan çevre kirliliğinin kısa süre içinde giderilmesi amacıyla, katı atık depolama ve bertaraf tesislerinin, su temini ve atık su geri kazanım tesislerinin hizmet birlikleri aracılığıyla yapılması ve işletilmesinin sağlanması.
- En çok ihtiyaç duyulan birinci sınıf ulaşım ve iletişim ağlarının oluşturulması, doğal ve kültürel varlıkların envanterinin çıkarılması, bölgede doğa koruma alanlarının belirlenmesi ve ayrıca çevre dostu yatırım türlerinin belirlenmesi.
- Tarımsal üretimde ekolojik (organik, biyolojik) tarımın desteklenmesi, geliştirilmesi.

- Bölgesel iklim ve toprak özelliklerinin sağladığı avantajla özel ürün olarak yetiştiriciliğin yapılan zeytincilik alanlarının, koruma kararlarını gözeterek biçimde geliştirilmesi.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının (güneş, rüzgar, jeotermal,biogaz) kullanımının, yer seçim kararları açısından çevreye duyarlı bir biçimde üretime yönlendirilmesinin desteklenmesi .

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında SBP 351 Kodlu Stüdyo 6 dersi kapsamında Proje Koordinatörleri Yürütücülüğünde 3. Sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır. 250

BÖLÜM YEDİ

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

1902 yılında belediye olan Karaburun ilçesi, 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı Büyükşehir Kanunu ile İzmir Büyükşehir sınırlarına dâhil olmuştur. Bununla birlikte ilçeye bağlı olan köyler mahalle statüsü kazanmıştır. Yasayla birlikte yaşanan bu gelişmeler ve İl Özel İdarelerin kaldırılması sonucu belediyeye düşen görev ve sorumluluklar artış göstermektedir. Kırsal yerleşimlere sağlanan hizmetlerde aksaklıklar görülmeye başlanmıştır. Belediye, hizmet altyapısını yerleşik nüfusu dikkate alarak vermektedir. Bu durum günübirlik turizm alanlarının ve ikinci konut alanlarının kullanımının yoğun olduğu bölgelerde hizmetin yetersiz kalmasına sebep olmaktadır.

Mordoğan Belediye'sinin kapatılıp Mordoğan mahallesinin yönetim yetkileri Karaburun Belediyesi'ne verilmesiyle mevcut teknik personel sayısı hizmet alanı için yetersiz kalmıştır. Merkezi yönetimler ve yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin zayıf olması planlama çalışmalarını olumsuz etkilemiş, kamusal alanlar ve rekreasyon alanların yeterli olmamasına, kaçak yapılaşmaya, arazilerin yasadışı yollarla imara açılmasına ve denetim mekanizmasında aksaklıklara neden olmuştur.

İlçede 35 tane sivil toplum kuruluşu bulunmakta fakat kurumlar arası iş birliği ve örgütlenmenin zayıf olması sebebiyle aktif olarak faaliyet göstermemektedirler. Kurumların aktif faaliyet göstermemesiyle birlikte yeni projelerin desteklenmemesi ve uygulanmaması; turizm potansiyeli taşıyan yarımada için olumsuz etkiler oluşturmakta ve çevresiyle ilişki kuramamasına sebep olmaktadır. Denizyolu ve karayolu ulaşımının yetersiz olması ve bölgeler arası bağlantıyı sağlamaması da bu durumun bir göstergesidir. Yarımada'daki rüzgâr enerjisi potansiyeli değerlendirilerek yapılan ve desteklenen RES projesi yatırımları ile elde edilen yenilenebilir enerji ülkeye katkı sağlamaktadır.

Karaburun Yarımadası'nın ekolojik yapısı ile ilgili yapılan araştırmalar değerlendirildiğinde bölgenin; doğal sit alanlarına sahip olduğu, uluslararası ölçekte öneme sahip türlere habitat oluşturduğu, doğal yapısını koruduğu ve doğal yapısının endemik türlerin devamlılığına olanak sağladığı, verimli tarım topraklarına sahip olduğu, topografik yapısının hayvancılık faaliyetlerine uygun olduğu, bir yarımada olması nedeniyle kıyı kullanımları olarak balıkçılığın, ticaret ve turizm faaliyetlerinin gelişmiş olduğu belirlenmiştir.

Bölgenin ekolojik açıdan yapılan analizleri sonucunda eğiminin genellikle %0-15 arasında olduğu görülmektedir. Bölge genelinde eğim değerleri yükseldikçe ulaşım sistemlerine ve yapılaşmaya uygunluk azalmaktadır. Topografik olarak yarımada'nın en yüksek noktası Akdağ'dır. Yükselti kıyılara doğru azalmakta ve yerleşimler kıyı bölgelerde yoğunluk göstermektedir. Morfoloji analizinde; yerleşim alanları, ulaşım ağı, topografya, dere yatakları, fay hatları ve doğal sit alanları dikkate alınmıştır. Çünkü bölgenin gelişiminde ve şekillenmesinde belirleyici faktörlerdir. Deniz, dere ve yollar sınırlayıcı, aynı zamanda bölgeler arası etkileşim ve bağlantı sağlayan unsurlardır.

Doğal sit alanları, doğal değerlerin korunması için eşik oluşturarak yapılaşmayı sınırlamaktadır. Fay hatlarına yakın konumlanmış yerleşim alanları risk taşımaktadır. Karaburun Yarımadası, 1. derece deprem kuşağında yer almaktadır. Karaburun Yarımadası ve Foça arası, fay zonu boyunca deprem yoğunluğunun fazla olduğu bölgedir. Karaburun Yarımadası jeolojik formasyon açısından değerlendirildiğinde; kuzeydoğu ve doğu kıyılarında yoğunlaşan karasal kıvrıntılar-miyosen yapılaşmaya uygun değil iken, bazalt yapılaşmaya uygundur. Akdağ ve batısında bulunan neritik kireçtaşı-t2j orta triyas kretase formasyonu yapılaşmaya uygun olmasına rağmen yapılaşma yoktur

Bölgenin bitki örtüsüne bakıldığında; mutlak ve marjinal tarım alanları, orman (maki) alanları, zeytinlik alanları ve ağaçlandırılacak alanlar mevcuttur. Toprak ve arazi kaybına sebep olan erozyon, bunun yanında çölleşmeye neden olarak su kaybını doğurmaktadır. Arka arkaya meydana gelen bu felaketler, bitki örtüsünün yok olmasına sebep olmaktadır. Bunun sonucunda iklim değişikliği ortaya çıkmaktadır. Ağaçlandırma çalışmaları ile topraktaki aşınım ve taşınma engellenerek erozyonla mücadele edilmektedir. Endemik türlerden olan nergis ve sümbül Bozköy ve Yeni Liman mevkieinde, hurma zeytini ise Eğlenhoca'da yetişmektedir.

Yarımada'nın su kaynakları incelendiğinde; 3 adet gölet ve 1 adet baraj bulunmaktadır. Bunlar; Mordoğan Göleti, Bozköy Göleti, Salman Göleti ve Karareis Barajı'dır. Su kuyuları ve depoları yol hattı boyunca yer almaktadır. Su kuyuları Mordoğan, İncik, Kösedere, Eğlenhoca, Hasseki, Salman ve Karaburun ilçe merkezinde yoğunlaşmıştır. Küçükbahçe yakınlarında su kaynağının az olması sebebiyle ihtiyaçlar artezyen kuyularından sağlanmaktadır.

Karaburun Yarımadası'nın kuzeyinde rüzgar enerji santralleri yoğunlaşırken, bölgenin güneyinde ise taş ocakları ve fosil yatakları yer almaktadır. Yarımada'nın kuzeyinde rüzgar

türbinleri koridorlaşma göstererek yerleşimler arası etkileşimi azaltmaktadır. Bitki örtüsünü tahrip etmektedir.

Çevresel ve görsel değerler analizinde, alandaki sınırlar, işaretler, odaklar, bölgeler ve yollar belirlenmiştir. Zeytinlik alanları birbirine bağlayan zeytin yolu rotası, Karaburun Yarımadası'nın tamamını çevrelemektedir. Yürüyüş yolu rotası ile zeytin yolu rotası yarımada boyunca yer yer paralellik göstererek, yer yer ise kesişerek devam etmektedir. Sürekliliği olan bu yollar üzerinde; liman, iskele, barınak, yerleşim alanları, manzara gözlem yerleri, arıcılık gibi fonksiyonlar bulunmaktadır ve fonksiyonlar arası erişim sağlanmaktadır. Örenyeri olan Sazak Köyü'ne (eski Rum yerleşimi), erişim yürüyüş yolu ile sağlanmaktadır. Sazak Köyü'nde bulunan yığma taş yapılar; yürüyüş rotaları, fotoğraf gezileri ve bölge turizmi için önemli bir değerdir. RES'lerin yürüyüş yolu üzerinde olması kısıtlayıcı bir faktördür. Bu durum yarımada'daki ekosistemi olumsuz etkilemektedir. Bölgenin geçim kaynaklarından olan keçicilik ve tarımla uğraşan insanlar, tarla ve otlaklarda türbinlerin elektromanyetik alan etkisine maruz kalmaktadırlar. Akdeniz fokunun gözlemlendiği alanlar; Mordoğan, Ayıbalığı mevki, Saipaltı İskelesi, Kanlıkaya Burnu, Kömür Burnu, Eğri Liman ve Badem Bükü' dür. Mordoğan, yarımada'da insan baskısının ve yapılaşmanın en yoğun olduğu alandır.

Yarımadanın güneydoğusunda, güneybatısında ve kuzeydoğusunda yerleşim alanları mevcuttur. Genellikle ikincil konutlar yer almaktadır. Mordoğan mevsimlik nüfus yoğunluğu artışının yaşandığı bir yerleşimdir. Ardıç Plajı, Ziraat Plajı, Mordoğan İskele Plajı gibi kıyı kullanımları bu bölgenin tercih edilebilirliğini arttırmaktadır. Karaburun Yarımadası'nın batı ve güneybatısında balık çiftlikleri bulunmaktadır. Kıyıya yakın konumlanan balık çiftlikleri kıyı ekosistemini olumsuz etkilemektedir. Çünkü balık çiftliklerinde hastalıklara ve parazitlere karşı kimyasallar denize karıştırılmaktadır. Bunun sonucunda ekolojik denge bozulmaktadır. Yarımadanın kuzeydoğusunda Alaybey ve Dokuz Eylül gemileri, ekosisteme zarar vermeyecek duruma getirildikten sonra dalış turizmine kazandırılmıştır.

Batırılan vapurlardan Alaybey, Büyük Ada; Dokuz Eylül ise Küçük Ada yakınındadır. Aynı zamanda Büyük Ada, akdeniz foklarının dinlenme ve barınma alanı ve endemik bir tür olan ada martısı gibi korunması gerekli canlıların yaşam alanıdır. Karaburun'da yer alan mavi bayraklı plajlar, doğal çevrenin korunması, kıyı yönetmeliğine uyulması, hijyen ve can güvenliği açısından potansiyel oluşturmaktadır.

Hane halkı verileri incelendiğinde; Karaburun Yarımadası genelinde hane halkı büyüklüğü 2,74'tür. İş gücü verilerinde incelendiğinde; Karaburun Yarımadası genelinde bağımlı nüfus oranlarında gençlerde ve yaşlı nüfusta bağımlı nüfusun artışı bölgede ekonomik faaliyetler açısından zayıflıktan kaynaklandığı düşünülmektedir. Genç nüfustaki bağımlı nüfus oranının artışı ise yaşlı nüfusa göre azdır. Bunun nedeni işe ekonomik eksiklikten dışarıya göç vermesi olarak gözlemlenmiştir.

Sosyo-kültürel statü verileri incelendiğinde; Yarımada geneline bakıldığında kuzeydoğu ve güneydoğu tarafında yüksek gelir grubunun kümelenmiş olduğu, kuzeybatı ve güneybatı tarafında ise yerleşmelerin kırsal niteli devam ettiğinin düşük gelir grubunun kümelenmiş olduğu görülmektedir. Mahalleler içinde A ve B gelir grubunun en yüksek görüldüğü yerleşim İskele Mahallesidir. Mahalleler içinde C ve D gelir grubunun en yüksek görüldüğü yerleşim Kösedere Mahallesidir.

Göç verileri incelendiğinde; Yapılan araştırmalar, Karaburun yarımadasının nüfusunun son yüzyıl içinde, gerek miktarı ve etnik yapısında, gerekse coğrafi dağılışıda önemli gelişmelerin ve değişimlerin yaşandığını ortaya koymuştur. Kıyılarda giderek artan yerleşme ve nüfus yoğunluğu, iç kesimlerde belirgin bir nüfus azalması şeklinde gelişen bu olay, yarımada da oldukça sınırlı olan ve tarımsal açıdan büyük önem taşıyan kıyı düzlüklerinin de azalmasına neden olmaktadır. Söz konusu alanlar giderek imara açılmakta ve köylünün elinden çıkmaktadır. Yarımada nın batı kıyılarında da gözlenmeye başlanan bu gelişme, çok yakın bir gelecekte, yarımada nın nüfus dağılışı ve yerleşme dokusunda yeni bir takım değişimleri de beraberinde getirecektir.

Sosyo-kültürel analiz verileri incelendiğinde; Yarımada genelinde var olan sosyo-kültürel göstergelerden ören yeri, yel değirmeni, deniz feneri, iskele, tarihi etnografya müzesi, tarihi cami, plajları, kamp alanları, trekking rotaları, endemik fauna ve flora zenginliği ve rüzgar enerji santrallerinin varlığı belirlenmiştir.

KAYNAKLAR

- [1] İzmir Kalkınma Ajansı (2014). “Yarımada Kalkınma Stratejisi 2014 – 2023”, ISBN: 978-605-5826-13-0, İzmir., (Erişim Tarihi: Mart, 2019).
- [2] Özcan, K. (2013). “Sürdürülebilir Gelişme İçin Planlama Sistemi Önerisi: Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası Örneği”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt 22, Sayı 1., (Erişim Tarihi: Mart, 2019).
- [3] Karaburun Kent Konseyi (2019). “Karaburun Yarımadası’ndaki RES Yatırımları ve Mücadelemiz”, (Erişim Tarihi: Mart, 2019.).
- [4] Özçam, Z. (2019) “Rüzgâr Enerjisi Çatışması: Kırsal Alanlar ve Rüzgar Enerjisi – Karaburun Deneyimi”, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).
- [5] Yiğiter Sarıçam, S. (2007). “İzmir İl Bütününde Biyosfer Rezerve Alanları ve Saptanması Üzerine Araştırmalar, Karaburun Yarımadası Örneği” Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, İzmir, (Erişim Tarihi: Mart, 2019)
- [6] İZKA, (2015), “İzmir Bölge Planı 2014 – 2023”, Printer Ofset Matbaacılık, ISBN: 978-605-5826-14-7, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).
- [7] Maden Tetkik ve Arama Dergisi, (2014), “Karaburun (İzmir) Çevresinin Neojen Stratigrafisi ve Paleocoğrafik Evrimi”, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).
- [8] İzmir Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı Nazım Plan Şube Müdürlüğü, (2017), “İzmir Batı Bölgesi 1/25000 Ölçekli Nazım İmar Planı Açıklama Raporu” (Erişim Tarihi: Mart, 2019).
- [9] Lodos Karaburun Elektrik Üretim A.Ş., “Karaburun Rüzgâr Enerji Santrali Projesi Raporu” (Erişim Tarihi: Mart, 2019) .
- [10] Maden Tetkik ve Arama Dergisi, (2014), “Karaburun (İzmir) Çevresinin Neojen Stratigrafisi ve Paleocoğrafik Evrimi”, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).
- [11] Kalafatçıoğlu, A. “Karaburun Yarımadası’nın Jeolojisi”, Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü, Ankara, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[12] İzmir Kalkınma Ajansı, (2014), “İzmir Mevcut Durum Analizi”, Tükelmat A.Ş. İzmir, ISBN: 978-605-5826-12-3, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[13] Karaburun Belediyesi, “Stratejik Plan 2015 – 2019 Raporu”, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[14] T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, İzmir İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, (2009), “Karaburun Yarımadası ve Akdeniz Foku”, ISBN: 978-605-89540-2-1, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[15] İzmir Kalkınma Ajansı, (2018), “İzmir Bölge Planı 2010-2013 İlçe Toplantıları Karaburun Özet Raporu” (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[16] Karaburun Belediyesi, (2019), “Stratejik Plan 2015-2019”, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[3]T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, (2019), “Manisa–Kütahya–İzmir Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Araştırma Raporu”, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[17] T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, (2019), “Manisa Planlama İzmir Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Plan Açıklama Raporu” (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[18] T. C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, (2019), “İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Plan Hükümleri”, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[19] T. C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, (2019), “İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, Plan Değişikliği Gerekçe Raporu E”,” (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[20] İzmir Büyükşehir Belediyesi İmar Ve Şehircilik Daire Başkanlığı Nazım Plan Şube Müdürlüğü, (2018), “İzmir Batı Bölgesi 1/25000 Ölçekli Nazım İmar Planı Plan Açıklama Raporu”, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[21] T.C. İzmir Valiliği Çevre Ve Şehircilik İl Müdürlüğü, (2019), “Çeşme – Karaburun Kıyı Kesimi 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı”, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[22] Tapu Ve Kadastro Genel Müdürlüğü, (2019), “İzmir Büyükşehir Belediyesi 2007 Mali Yılı Performans Programı” (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[23] Kut Gorugun E., Yorur N., (2019), “6360 Sayılı Büyükşehir Kanunu Sonrası Kırsal Alanları Yeniden Düşünmek- İzmir Örneği”, Aydın İktisat Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı1, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[24] Kılınç Ürkmez, G. Ve Zengin Çelik, H. (2016). “6360 Sayılı Yasayla Mekânsal İlişki Sisteminin Kır- Kent İkileminde Yeniden Yapılanışı Ve Yerel Yönetimler: Kayseri İli Örneği.”, Çağdaş Yerel Yönetimler, 25 (3), Temmuz 2016, 69-94, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[25] Adıgüzel Ş. Ve Tek M., (2014)., “6360 Sayılı Yasa Ve Türkiye’nin Büyükşehir Belediyesi Sisteminde Değişim: Hatay Örneği”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 23 (3), 73-102, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[26] Duru, B., (2013), “Büyükşehir Düzenlemesi Ne Anlama Geliyor?” GAP Belediyeler Birliği Dergisi, Mayıs-Haziran, Temmuz, 33-37, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[27] Bekdemir, Ü., Kocaman, S., Ve Polat, S., (2014), “Yeni Büyükşehir Yasası Sonrasında Türkiye’de Şehir Nüfusu Ve Şehir Yerleşmeleri.”, Doğu Coğrafya Dergisi, 19(32), 277-297, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

[28] Öztekin, N., (2019) “İzmir Kültür Ve Turizm Dergisi Mordoğan Kitabı ((Mestan Yapıcı) 10 Milyon Yıl Önce Mordoğan Kitabı” (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL1:https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/tutanak/tbmm/d22/c055/b113/tbmm22055113_0859.pdf (Erişim Tarihi:19.10.2018).

URL2: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/253796> (Erişim Tarihi:19.10.2018).

URL3: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/461864> (Erişim Tarihi:19.10.2018).

URL4: <https://www.izmir.bel.tr/tr/izmirulasimplani2009/431> (Erişim Tarihi:18.10.2018).

URL5: <http://www.kultur.gov.tr> (Erişim Tarihi:18.10.2018).

URL6:<http://www.karaburunkentkonseyi.org/karaburun-keci-peyniri-mandirasi-projesi-calismalari-basladi/#More-1848> (Erişim Tarihi:20.10.2018).

URL7:(<http://www.karaburunkentkonseyi.org/mordoganda-yurutulen-projeler-uzerine-ahmetcakir/#Comment-2178>) (Erişim Tarihi:20.10.2018).

URL8:[Http://Www.Karaburunkentkonseyi.Org/Ambarseki-Koyu-Fiziki-İyilestirme-Fizibilitesi- ProjesiOnaylandi/](http://Www.Karaburunkentkonseyi.Org/Ambarseki-Koyu-Fiziki-İyilestirme-Fizibilitesi- ProjesiOnaylandi/) (Erişim Tarihi:20.10.2018).

URL9:([Http://Www.Karaburunkentkonseyi.Org/Sarpincik-Koyu-Sabun-Atolyesi-Projesi-Tamamlandi/](http://Www.Karaburunkentkonseyi.Org/Sarpincik-Koyu-Sabun-Atolyesi-Projesi-Tamamlandi/)) (Erişim Tarihi:20.10.2018).

URL10:([Http://Www.Karaburunkentkonseyi.Org/Karaburun-Belediyesi-Tarafından-İzkaya-SunulanKaraburunda-Kırsal-Turizmin-Sektorel-Analizi-Projesi-Onaylandi/](http://Www.Karaburunkentkonseyi.Org/Karaburun-Belediyesi-Tarafından-İzkaya-SunulanKaraburunda-Kırsal-Turizmin-Sektorel-Analizi-Projesi-Onaylandi/))(Erişim Tarihi:20.10.2018).

URL11: ([Http://Www.Karaburunkentkonseyi.Org/İskura-Toplum-Yararına-Calışma-rogrami-Tyep-ProjesiHazırlandi/](http://Www.Karaburunkentkonseyi.Org/İskura-Toplum-Yararına-Calışma-rogrami-Tyep-ProjesiHazırlandi/)) (Erişim Tarihi:20.10.2018).

URL12: ([Http://Webdosya.Csb.Gov.Tr/Db/Mpgm/İcerikler/Lejant-20181011142256.Pdf](http://Webdosya.Csb.Gov.Tr/Db/Mpgm/İcerikler/Lejant-20181011142256.Pdf)) (Erişim Tarihi:19.10.2018).

URL13:([Http://Mpgm.Csb.Gov.Tr/İzmir-Manisa-Planlama-Bolgesi-1-100.000-Olcekli-Cevre-Duzeni- Plani-İ82265](http://Mpgm.Csb.Gov.Tr/İzmir-Manisa-Planlama-Bolgesi-1-100.000-Olcekli-Cevre-Duzeni- Plani-İ82265)) (Erişim Tarihi:19.10.2018).

URL14:([Http://Mpgm.Csb.Gov.Tr/İzmir-Manisa-Planlama-Bolgesi-1-100.000-Olcekli-Cevre-Duzeni- Plani-İ82265](http://Mpgm.Csb.Gov.Tr/İzmir-Manisa-Planlama-Bolgesi-1-100.000-Olcekli-Cevre-Duzeni- Plani-İ82265)) (Erişim Tarihi:19.10.2018).

URL 15: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR-77455/karaburun.html> (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL 16: <http://www.cetinbostanoglu.com/karaburun/flora/flora.htm> (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL 17: <http://www.karaburun.gov.tr/iklimi--bitki-rtusu> (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL18:http://www.ipu.gov.tr/iys_cografibilgi,sehirID=35,icerik=2690,sayfa=4-cografibilgi-karaburun- cografi-bilgisi.html (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL 19: <http://www.karaburun.gov.tr/magara-turizmi> (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL 20: TC Tarım ve Orman Bakanlığı İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü:(<https://izmir.tarimorman.gov.tr>) (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL 21: İzmir Belediyesi, (2018), “Karaburun’da Tarımsal Hizmetler”, (<http://tarımsalhizmetler.izmir.bel.tr/Proje/56/4>) , (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL 22: Yenilenebilir Enerji Kaynakları Genel Müdürlüğü, (2018), “İzmir’de Rüzgâr Enerjisi Potansiyeli”, (<http://www.yegm.gov.tr/>), (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL 23: Milli Eğitim Bakanlığı İzmir ARGE, (2018), “Karaburun’daki Projeler”, (<http://www.izmirar-ge.org.tr/images/restricted/KARABURUN.pdf>), (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL 24: Karaburun Belediyesi, (2018), “Karaburun’daki Projeler”, (<http://www.karaburunkentkonseyi.org>), (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL 25: Yenilenebilir Enerji Kaynakları Müdürlüğü, (2018), “Türkiye İzmir Ve Karaburun’daki RES’ler” (<http://www.enerjiatlasi.com/sehir/izmir/>), (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL 26: Kültür Ve Turizm Bakanlığı, (2018), “Konaklama İstatistikleri”, (<http://yigm.kulturturizm.gov.tr/>), (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL 27: T.C. İzmir Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, “Karaburun Yarımadası Özel Çevre Koruma Bölgesi Ön Raporu”, <http://www.karaburunkentkonseyi.org>, (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL 28: Türkiye Haritası www.google.com.tr/maps (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL29: Türkiye Haritası İzmir www.google.com.tr/maps (Erişim Tarihi: Mart, 2019)

URL30: Türkiye Haritası Karaburun Yarımadası www.google.com.tr/maps (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL31: Karaburun Yarımadası Kıyı Fotoğrafı www.neredekal.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019)

URL32: Karaburun YarımAdası Bozköy Barajı www.cnnturk.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL33: Karaburun İris Gölü dagakactim.blogspot.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL34: Karaburun Siyah Kayaları <http://www.bursahayat.com.tr> (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL35: Karaburun Günümüz Cumhuriyet Dönemi <http://www.hurriyet.com.tr> (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL 36: Urla Klazomenai Zeytinyağı İşliğı <http://mybeautifulcookbook.com> (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL37: Urla YorgoSeferis Evi www.etstur.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL38: Kleopatra Hamamı <http://www.canavarkesifte.com> (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL39: Hacı Memiş Ağa Camii www.nenerede.com.tr (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL40: Hacı Memiş Ağa Camii www.nenerede.com.tr (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL41: Alaçatı Yel Değirmenleri www.zmyasa.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL42: Çeşme Kalesi www.ceşmecity.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL43: Çeşme Arkeoloji Müzesi www.izmirdergisi.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL44: Ayşe Kadın Camii www.erolsasmaz.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL45: İncek Köyü Camii www.erolsasmaz.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL46: Klazomenai Antik Kenti www.urlaiskele.wordpress.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL47: Erythrai Yerleşimi ankusam.ankara.edu.tr (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL48: Mimas Dağı www.dostlarevi.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL49: Sazak Köyü arkeolojigezginleri.blogspot.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL50: Çullu Köyü www.agaclar.net (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL51: Parlak nereyekacsak.com(Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL52: TepebozYeniliman www.erolsasmaz.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL53: Mordoğan Köyü Günümüz www.izmirdergisi.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL54: Balıklıova Köyü Günümüz <http://www.hurriyet.com.tr> (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL55: www.hurriyet.com.tr (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL56: www.izmirkulturturizm.gov.tr (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL57: www.erolsasmaz.com (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL58: <http://www.izmirdergisi.com> (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL59: <http://www.visitizmir.org> (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

URL60: <http://www.ipu.gov.tr> (Erişim Tarihi: Mart, 2019).

Karaburun Belediyesi Tarım M¼d¼rl¼ę¼ (G¼r¼řme Tarihi: Mart, 2019).

Karaburun Belediyesi Milli Emlak Servisi (G¼r¼řme Tarihi: Mart, 2019).

Karaburun Belediyesi Kadastro (G¼r¼řme Tarihi: Mart, 2019).

Karaburun Kaymakamlığı (G¼r¼řme Tarihi: Mart, 2019).

Karaburun Belediye Konağı (G¼r¼řme Tarihi: Mart, 2019).

İZSU (G¼r¼řme Tarihi: Mart, 2019).

Karaburun Dalış Merkezi (G¼r¼řme Tarihi: Mart, 2019).

Mordoğan Balıkçı Barınakları (G¼r¼řme Tarihi: Mart, 2019).

İzmir B¼y¼řehir Belediyesi (G¼r¼řme Tarihi: Mart, 2019).

İzmir İleri teknoloji Enstit¼s¼ Mimarlık Ve Tasarım Fak¼ltesi (G¼r¼řme Tarihi: Mart, 2019).

Tapu Ve Kadastro Genel M¼d¼rl¼ę¼ (G¼r¼řme Tarihi: Mart, 2019).

Karaburun Kaymakamlığı (G¼r¼řme Tarihi: Mart, 2019).

EKLER

Tarihsel Yapı Grubu GZFT Analizleri

GÜÇLÜ YANLAR	ZAYIF YANLAR	FIRSATLAR	TEHDİTLER
Zengin kültürel ve tarihsel değerlere sahip olması	Koruma politikası eksikliği	Mevcut tarihi ve doğal değerlerin bölgenin tanıtımı açısından önemli fırsatlar içermesi	Mevcut tarihi ve doğal mirasa yeterince sahip çıkılmaması
Tarihi kent ve eserler bulundurması	Kültürel miras konumundaki tarihi ve doğal güzelliklerin uyumsuz yapılaşma ile değer kaybına uğraması	Henüz bakir konumda ve doğal yapısının bozulmamış olması	Kültürel mirasa yönelik bilincin yetersizliği
Su altı batıklarının olması (Osmanlı Rus savaşından kalma batıklar mevcut)	Tarihi yerlerinin (Erythrai gibi) açığa çıkmamış olması	Efes-Mimas Yolunun, altı iyon kentini ve diğer tarihi alanları birbirine bağlaması	-
Cumhuriyet öncesi kurulmuş belediye olarak köklü geçmişe sahip olması	-	-	-
Çeşme’de Anadolu’nun bilinen ilk şaraphanesine sahip yarımada, tarihinden aldığı güçle bugün ki bağ rotasını oluşturması	-	-	-
Zeytin yolu üzerinde anıt zeytin ağaçlarının bulunması	-	-	-

Mekânsal Yapı Grubu GZFT Analizleri

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	FIRSATLAR	TEHDİTLER
Yarımada'nın su taşıma potansiyeline sahip karstik kireçtaşları ve çatlaklı volkanik kayalar bölgenin büyük bir kısmını kapsamaktadır.	Yarımada; Türkiye ve İzmir ortalamalarının üzerinde bir eğitim düzeyine sahiptir. Okuma yazma bilmeyenlerin oranı gerek İzmir, gerekse Türkiye geneline göre oldukça düşüktür.	Yarımada'ya meyve üretimi açısından bakıldığında en geniş alanlar zeytin dikili alanlar olup bunu üzüm bağları izlemektedir. Sofralık üzüm yetiştiriciliğinde Karaburun ve Urla öne çıkmaktadır.	Yarımada, jeotermal kaynaklar açısından oldukça zengindir. Bu sebeple de bölgede ki kaynaklar kaplıca ve ısı turizmi amaçlı olarak kullanılmaktadır. Karaburun Yarımadası'nda RES inşaatlarının bulunuyor olması bu bölgede ki hassas ekosistemler ve yerleşim alanları için risk oluşturmaktadır.
DSİ tarafından, Yarımada'nın hem içme hem de tarım arazilerinin sulanması için bir adet gölet ve üç adet baraj inşa edilmiştir.	Karaburun bölgesinde hayvancılık konusunda çeşitlenme görülse de, canlı hayvan sayılarına bakıldığında, var olan hayvan miktarının İzmir ili geneli içinde önemli bir paya sahip olmadığı görülmektedir.	Yarımada'nın ülkemizin nüfus bakımından üçüncü büyük kenti olan İzmir Metropoliten Merkeze olan yakınlığı ikinci konutlara dayalı bir turizm yapısının gelişmesinde etkili olmuştur.	Yarımada'da bulunan yerleşimlere bakıldığında tüm ilçelerin aktif nüfus oranında azalma görülmektedir. Bu nedenle iş gücü kaybı problemi önemli bir seviyeye ulaşmıştır. Yarımada içerisinde bulunan ilçeler kültürel tesis donatıları açısından oldukça yetersizdir.
Karaburun ilçe sınırları içinde yer alan Mordoğan göleti hem sulama hem de içme suyu amaçlı olarak kullanılmaktadır. İZSU tarafından, Mordoğan göletine arıtma tesisi kurulmuştur.	Karaburun ilçesinde tarım alanlarının topoğrafik yapısı, rüzgâr sayısı ve şiddeti nedeniyle örtü altı tarım gerçekleştirilememektedir.	Yarımada; Türkiye ve İzmir ortalamalarının üzerinde bir eğitim düzeyine sahiptir. Okuma yazma bilmeyenlerin oranı gerek İzmir, gerekse Türkiye geneline göre oldukça düşüktür.	Yarımada'da tarımsal üretim için kullanılabilir toprak alanları sınırlı olduğu için en az ekili alan Karaburun ilçesinde bulunmaktadır.
Karaburun ilçesinin doğal ve kültürel varlıkları (mağaralar, dağlar, tarihsel değerler, yöre mutfacı vs.) Kıyı alanları (koylar, adalar, denizaltı habitatu vs.) Ekolojik turizm, kır turizmi, deniz sporları turizmi, kültür turizmi gibi alternatif turizm türlerine olanak sağlamaktadır. Ayrıca ilçede ki tüm kesimler kırsal turizm geliştirilmesinin ilçe kalkınması için en önemli araçlarındandır.	Yarımada içerisinde bulunan ilçeler kültürel tesis donatıları açısından oldukça yetersizdir.	Yarımada'nın coğrafi konumu, tarihi, kültürel ve doğal kaynakları ile İzmir'in en fazla turizm potansiyelinesahip bölgesidir. Öncelikleuzunkıyışeridininve bölgeninbakıryapısıgözönüne alınarak deniz ve doğa turizmi yapılmaktadır.	Yarımada'da tarımsal üretim için kullanılabilir topraklar sınırlıdır. Toprakların sınırlı olmasının yanı sıra sulama olanaklarının da kısıtlı olması, tarımsal üretimi etkilemektedir.
Yarımada'nın ülkemizin nüfus bakımından 3. Büyük kenti olan İzmir metropoliten merkeze	Karaburun ilçesi su açısından daha kısıtlı kaynaklara sahip olduğu için toplam tarım toprakları içindeki	Yarımada'ya meyve üretimi açısından bakıldığında en geniş alanlar zeytin dikili alanlar olup bunu üzüm	Karaburun Yarımadası genç nüfus göçü vermekte, yaşlı nüfus göçü almaktadır. Bölgede yaşlı nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu

olan yakınlığı 2'ncil konutlara dayalı bir turizm yapısının gelişmesinde etkili olmuştur.	payı % 14 düzeyinde kalmaktadır.	bağları izlemektedir. Sofralık üzüm yetiştiriciliğinde Karaburun ve Urla öne çıkmaktadır.	ilçe Karaburun'dur.
Yarımada da yapımı tamamlanmış ve kullanımda olan birçok balıkçı barınağı bulunmaktadır. Karaburun yarımadası kıyıları ile Urla'nın güney sahilleri, henüz bozulmamış doğası ve bakir alanları ile nesli ileri derecede tehlike altında olan Akdeniz Fokunun barındığı ender korunmuş alanlardır.	Karaburun ilçesinde yalnızca 1 adet devlet hastanesi ve 3 adet aile hekimliği bulunmaktadır.	Karaburun ilçesinin köyleri, Nergis üretimi ile kesme çiçekçilik ile önemli bir paya sahiptir. Karaburun'da Nergis üretiminin yanı sıra, daha küçük bir alanda sümbül üretimi de gerçekleştirilmektedir.	Karaburun İlçesi sınırları içinde kalan alanlarda 1. Derece Doğal Sit Alanlarına oluşan baskılar kıyı kesimlerine doğru yoğunlaşmaktadır.
Karaburun ilçesinin doğal ve kültürel varlıkları (mağaralar, dağlar, tarihsel değerler, yöre mutfağı vs.), kıyı alanları (koylar, adalar, deniz altı habitatı, vs.); ekolojik turizm, kır turizmi, deniz sporları turizmi, kültür turizmi gibi alternatif turizm türlerine olanak sağlamaktadır. Ayrıca ilçedeki tüm kesimler kırsal turizmin geliştirilmesinin ilçe kalkınması için en önemli araçlarındandır.	Karaburun ilçe merkezinde yaşanan en önemli planlama sorunları, yerleşmeye yönelik üst ölçekli planlamaların bulunmaması, belediye sınırları içindeki alanların 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı sınırları dışında bırakılmış olmasından kaynaklanmaktadır.	Turizm destinasyonlarından birisi olan Çeşme ilçesinde Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenmiş olan turizm merkezlerinin hayata geçirilmesi ile birlikte ciddi bir turizm merkezi haline gelecektir.	Bölgede insan etkinliklerine bağlı yangınlar, tarımsal amaçlı açmalar, yakacak amaçlı kesimler, kontrolsüz otlatma gibi tahribatlar, kızılçam ormanlarının geniş çapta ortadan kalkmasına neden olmuştur.
Yarımada'da lise ve yükseköğretim düzeyinde eğitim seviyesi de yine İzmir ve Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında oldukça yüksektir.	Karaburun bölgesinde hayvancılık konusunda çeşitlenme görülse de, canlı hayvan sayılarına bakıldığında, var olan hayvan miktarının İzmir ili geneli içinde önemli bir paya sahip olmadığı görülmektedir.	Karaburun Yarımada'sı ve Ildır Körfezi Adaları olarak adlandırılan Kara Ada, Toprak Adası ve Küçük Ada, küresel, Avrupa ve aynı zamanda Ulusal ölçekte önemli kuş türlerine ev sahipliği yapmaktadır.	Karaburun Yarımadası'nda RES inşaatlarının bulunuyor olması bu bölgedeki hassas ekosistemler ve yerleşim alanları için risk oluşturmaktadır.
Karaburun ilçesinde yer alan çeşitli ekonomik faaliyetlere bakıldığında hizmet sektörünün plana çıktığını, turizm ve ticaretin ise bu alanda oldukça yaygın	Karaburun ilçesinde tarım alanlarının topoğrafik yapısı, rüzgar sayısı ve şiddeti nedeniyle örtü altı tarım gerçekleştirilememektedir.	Karaburun Yarımada'sı kıyıları ile Urla'nın güney sahilleri henüz bozulmamış doğası ve bakir alanları ile nesli ileri derecede tehlike altında olan Akdeniz Foku'nun barındığı ender	Karaburun ilçesinin batı kesimlerinde (Karareis ve çevresi) aşırı su çekimi nedeni ile tuzlu su girişi görülmektedir.

faaliyetler olduğunu söylemek mümkündür.		korunmuş alanlardır.	
Karaburun ilçesinin köyleri, nergis üretimiyle kesme çiçekçilikte önemli bir paya sahiptir. Karaburun'da nergis üretiminin yanı sıra, daha küçük bir alanda sümbül üretimi de gerçekleşmektedir.	Türkiye genelinde sebze üretiminde önemli bir paya sahip olan İzmir ilinde Yarımada Bölümü, gerek kısıtlı tarım toprakları nedeniyle, gerekse sulama olanaklarının kısıtlı olması nedeniyle toplam sebze üretimi içinde önemli bir paya sahip değildir.	Mordoğan'ın güneyinde yer alacak olan Karaburun Katı Atık Transferi Tesisi proje aşamasındadır. Karaburun ve Mordoğan yerleşimlerinde iki adet büyük ölçekli atık su tesisi projesi bulunmakla birlikte kırsal nitelikte yerleşme alanlarına hitap eden küçük ölçekli 10 adet arıtma tesisi yer almaktadır.	Gediz Grabeni ve Büyük Menderes Grabeni üzerinde yer alan Karaburun Yarımada'sı birinci derecede tehlikeli deprem bölgesinde yer almaktadır.
Karaburun İlçesi'nde; Orman alanları büyük yer kaplamakla birlikte 1. Derece Doğal Sit Alanları, su kaynakları koruma sahası ve dikili tarım alanları yerleşimleri sınırlandıran önemli doğal eşiklerdir. Mordoğan yerleşmesi onaylı nazım ve uygulama imar planlarına sahiptir ve bu planlar 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı kararları doğrultusunda hazırlanmıştır.	Karaburun ilçesinde turizm daha çok ikinci konutlar üzerinden gelişme göstermektedir. Bundan dolayı mevcut turizmin ilçe ekonomisine katkısı sınırlı düzeydedir.	Mordoğan ve Karaburun yerleşmelerine yakın, mahalleye dönüşen köylerde konut taleplerinin de etkisiyle gelişmeler yaşanmakta ve yeni yapılaşmalar, köy içi ve yakın çevresinde sürmektedir. Yarımada'da yapımı tamamlanmış ve kullanımda olan birçok balıkçı barınağı bulunmaktadır.	Gediz Grabeni ve Büyük Menderes Grabeni üzerinde yer alan Karaburun Yarımadası 1. Derecede tehlikeli deprem bölgesinde yer almaktadır.
Yarımada'nın doğu sahilinde, Urla, İçmeler yerleşiminden başlayıp Mordoğan'a kadar uzanan güçlü bir karayolu bağlantısı bulunmakta olup, projesi Karaburun'a kadar ulaşacak karayolunun inşası devam etmektedir.	Karaburun ilçesinde sanayi ve inşaat sektörü %10'luk oranın altında yer almaktadır, bu durumda ilçenin genç nüfusunun göç etmesine sebep olmaktadır.	Karaburun ilçesinin doğusundaki kıyı kesimleri ile kuzeybatısında yer alan Hasseki, Salman ve Küçükbahçe Mahalleleri civarında Dikili alanların yaygın olduğu görülmektedir. Dikili Tarım alanlarının büyük kısmını zeytin, tarla bitkileri, sebze ve narenciye oluşturmaktadır.	Bölgede insan etkinliklerine bağlı yangınlar, tarımsal amaçlı açmalar, yakacak amaçlı kesimler, kontrolsüz otlatma gibi tahribatlar, Kızılçam ormanlarının geniş çapta ortadan kalkmasına neden olmuştur.
Yarımada iklimi sıcaklık, nem, yağış ve rüzgar gibi dinamik unsurları bakımından insan aktiviteleri, özellikle de turizm etkinlikleri bakımından uygun değerler göstermekte, bu sebeple de Yarımada'nın önemli doğal kaynakları arasında yer almaktadır.	Karaburun İlçesinde, arazinin engebeli oluşu, orman alanları ve kıyı boyuncayeralan 1. Derece Doğal Sit Alanları yerleşimleri belirli noktalarda yoğunlaştırmıştır.	Yarımada, jeotermal kaynaklar açısından oldukça zengindir, bu sebeple de bölgedeki kaynaklar kaplıca ve ısı turizm amaçlı olarak kullanılmaktadır.	Karaburun'un doğusu ve Mordoğan'ın Kuzeyinde olmak üzere 2 adet düzensiz depolama tesisi yer almaktadır.

-	Karaburun ilçesi kaynak açısından yüksek turizm potansiyeli taşımasına rağmen tanıtım ve yatırım açısından geri kalmış ve pazardan yeteri kadar pay alamamıştır.	Seferihisar Fayı, oluşturduğu aktif fay zonu ile jeolojik açıdan Yarımada'nın son derece önemli birimler içermekte ve bu birimler Yarımada için önemli kaynaklar oluşturmaktadır. Bu kaynaklar; endüstriyel(kil ocakları) ve metalik(cıva-mangan) gibi madenlerle birlikte, mağaralar ve çok sayıda fosil yatakları içermektedir.	Planlama alanında mevcutta düzenli bir katı atık depolama alanı bulunmamaktadır.
-	Yarımada'da bulunan yerleşimlere bakıldığında tüm ilçelerin aktif nüfus oranında azalma görülmektedir. Bu nedenle işgücü kaybı problemi önemli bir seviyeye ulaşmaktadır.	-	-
-	Yarımada'da organize sanayi bölgesi bulunmazken, var olan imalat sanayisine yönelik tesisler, tarımsal üretime yönelik tekil tesislerdir.	-	-
-	Kapasite yetersizliği sebebiyle sanayi sektörünün payı oldukça düşüktür.	-	-
-	Karaburun ilçesi incelendiği zaman %60'lık bir oranla tarım sektörünün ön plana çıktığı, hizmet sektörünün ise yaklaşık %30'luk bir oranla ikinci sırada yer aldığı görülmektedir.	-	-
-	Karaburun'un doğusu ve Mordoğan'ın kuzeyinde olmak üzere iki adet Düzensiz Depolama Tesisi yer almaktadır. Planlama alanında mevcutta düzenli bir katı atık depolama alanı bulunmamaktadır.	-	-
-	Yarımada'da bütün yerleşkelerin içme suları yer altı suyu kaynaklarından sağlanmaktadır. Bu sebeple de bölgede suların debileri oldukça düşüktür.	-	-
-	Yarımada'da demiryolu bağlantısı ve havaalanı bulunmamakla birlikte deniz ulaşımının	-	-

	kullanılması açısından yeterli altyapı tesisinin varlığından söz edilmemektedir.		
-	Karaburun Yarımadası'nın hidrojeolojisiyle ilgili çalışmalar son derece azdır.	-	-
-	Karaburun, arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfus oranı açısından %22'lik bir oranla geri sıralarda yer almaktadır.(İZKA,2013)	-	-

Çevresel Yapı Grubu GZFT Analizleri

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	TEHDİTLER	FIRSATLAR
Doğu Akdeniz Havzası biyoçeşitliliğine sahip olması	Topografyasının engebeli olması	Plansız yapılaşma ve ikincil konut artışı	Bozulmamış doğal alanlar
Uluslararası ölçekte akdeniz foklarının üreme ve yaşam alanı olması	Mera alanlarını kısıtlı olması	Birinci derece deprem bölgesinde yer alması	Küresel, bölgesel, yerel ölçekte önemli bitki ve hayvan varlığı
Dalış turizmi	Altyapı eksikliği	Tarım alanlarının kaybı	Farklı habitat tiplerinin bulunması
Devlet arazilerinin zeytin ağaçlandırması için kiralanması	Deniz seferlerinin olmaması	Erozyon riskinin yüksek olması	Coğrafi konumu
Midilli ve Sakız Adaları'na yakın olması	Rekreasyonel aktivitelerin az olması	Balık çiftlikleri	Çok sayıda koy ve büke sahip olması
Zeytin yolu rotası, yürüyüş yolu rotası ve bisiklet yollarının olması	Mevsimlik nüfus artışına bağlı ekolojik dengenin bozulması	İnsan- yaban hayatı çatışması	Jeotermal enerji araştırmasının yapılması
Kaçak avlanma ile mücadele edilmesi	Çiğme suyunun kireçli olması	Çevre kirliliği	Özel Çevre Koruma Bölgesi önerisi
Dokunulmamış alanların varlığı		RES yatırımlarının ÇED raporu olmadan yapılması	Nitelikli tarım topraklarının varlığı

Rüzgâr, güneş, manzara faktörlerinden yararlanılması	-	Rüzgâr enerji santrallerinin ekosisteme olumsuz etkileri	Tarımsal kooperatiflerin varlığı
Doğal ve arkeolojik sit alanlarının varlığı	-	Yangınlar	Biyosfer rezerv alanı özelliklerine sahip olma
Endemik ve korunacak türlerin varlığı	-	Madencilik	Dağ ekosistemi, orman ekosistemi, sulak alan ekosistemlerine sahip olma
Termal kaynakların varlığı	-	-	Karakteristik özelliklerinin yaşatılması ve önemli doğal değerlerinin korunması
Deniz çayırlarının varlığı	-	-	Sürdürülebilir alan kullanımına sahip olma

Sosyo - Kültürel Yapı Grubu GZFT Analizleri

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	TEHDİTLER	FIRSATLAR
Mübadele döneminde yerleşimin olması nedeniyle farklı kültürlerle ev sahipliği yapmış olduğundan kültürel çeşitlilik göstermesi	İkincil konut fazlalığı	Genç nüfusun dışa göçü nedeniyle işgücünün azalması	Çeşme'ye yakın konumda bulunması nedeniyle turizm açısından çekim merkezi fırsatı
Doğal alanların varlığı ve yerel halkın korumacı yaklaşımı	Mevsimsel nüfus değişiminin fazla olması nedeniyle kış mevsimlerinde bölgedeki yaşam kalitesinin düşük olması	Yerli nüfusun dışa göç etmesi ile yerel kimliğin kaybolma riski	Yerel marka değeri oluşturacak el sanatlarının varlığı
Yöresel yemeklerinin bulunması	Nüfusun etkin bir biçimde kullanabileceği sosyo-kültürel etkinlik/faaliyet alanlarının yetersiz olması	Kıyılarda giderek artan yerleşme ve nüfus yoğunluğu, iç kesimlerde belirgin bir nüfus azalması ile yarımadada oldukça sınırlı olan ve tarımsal açıdan büyük önem taşıyan kıyı düzlüklerinin azalması	Okuma yazma oranının artmakta olması ile bilinçli yerel halka sahip olma potansiyeli

-	Sosyo-kültürel hizmetlerin etki alanı açısından zayıf olması ve sosyo-kültürel altyapı ve alanları eksikliği	Kültürel mirasa konu olan değerlerin yeteri kadar korunmaması	İzmir yüksek teknoloji Enstitüsüne yakın konumda bulunması ile kış mevsiminde de nüfusunun canlı tutulabilmesi fırsatı
-	Mübadele döneminde göç nedeniyle terk edilen köylerin bulunması	-	-

Ekonomik Yapı Grubu GZFT Analizleri

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	FIRSATLAR	TEHDİTLER
Zengin su ürünlerinin çeşitliliği	Tarım alanlarının yüz ölçümlerinin sınırlı olması	Doğal ve organik ürünlere ilginin artması	Kıyı alanlarının imara açılması
Karaburun yarımadasında sanayi tesislerinin olmaması nedeniyle kirlenmemiş toprakların varlığı ve organik tarıma elverişli topraklar	Yarımadanın varolan potansiyelini yeterince kullanılamıyor olması	Kimyasal gübrenin kullanılmamasından kaynaklı organik tarıma olan uygunluk	Tarımla uğraşan nüfusun yok denecek kadar azalması
Marka olmuş tarımsal ürünler	Yarımadadaki zeytinlerin yeterince ve düzenli olarak hasadının yapılmıyor olması	Butik organik ürün yetiştirmeye olan uygunluk	Tarımsal sulama kanallarını yetersizliği
Coğrafi birim olarak yarımada özelliği taşıması	Yeterli konaklama arzına rağmen sezonluk boşluklar	Organik zeytin bakımından tarım bakanlığınca sertifikasyonun yapılmış olması	Nergis üretiminde çıkan hastalık nedeniyle üretimin azalması
Adalar denizi olan ege denizinde ki coğrafi konumu	Yarımadanın doğal ve tarihsel özelliklerinin yeterince tanıtılmıyor olması	-	-
İzmir'in ve ülkenin batıya açılan kapılarından olması	Turizm envanterinin oluşturulamıyor olması	-	-
Kumlu plaj olanakların varlığı	Yatırımcıların akdeniz ve güney egeyi teşvik nedeniyle seçmeleri	-	-
Denizde ve karada bulunan termal su kaynakları	Doğal çevre koruma kullanma arasındaki ilişkiler	-	-
Çeşitli yerel tarımsal ürünler ve zengin mutfak	-	-	-
Doğal ve zengin korunan alanların varlığı	-	-	-
Turistik tesis sayısı ve yeterliliğin olması	-	-	-

Kurumsal Yapı Grubu GZFT Analizleri

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	FIRSATLAR	TEHDİTLER
Cumhuriyet öncesinde kurulmuş belediye olarak köklü bir geçmişe sahiptir.	Merkezi yönetim desteği yoktur.	Henüz bakir konumda ve doğal yapısı bozulmamıştır.	Merkezi yönetimin, yerel değerleri göz önüne almadan hayata geçmesine izin verdiği enerji santrali projeleri bulunmaktadır.
Çalışanların eğitim düzeyleri yüksektir.	Belde, belediye ve köylerin katılmasından altyapı ve hizmet yetersizliği problemleri doğmuştur.	Yüksek ve geliştirilebilir turizm potansiyeline sahiptir	Merkezi yönetimce izin verilen balık çiftlikleri çevreye zarar vermektedir.
Belde, belediye ve köylerin katılımı sağlanmaktadır.	Büyükşehir belediyesi nedeniyle bürokrasi ve zamanın kaybı artmıştır.	Temiz deniz ve doğal koylara sahiptir.	Merkezi yönetimce izin verilen arazilerin ortaya sorunlar çıkarmaktadır.
Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyesi aynı siyasi görüştedir.	Mahalleye dönüştürülerek belediye hizmet alanına katılan köyler ilçeye uzak mesafede kalmıştır.	İzmir körfezi girişindeki konumu yanında adalar ve Bakırçay Havzasına deniz aracılığı ile yakın konumdadır.	Diğer kurumların sorumluluğundaki hususların belediyeden beklenmesi sebebiyle hizmet yetersiz kalmaktadır.
Kurum, yeterli gayrimenkule sahiptir.	Yarımadayla ilgili yatırımlarda, merkezi idareyle olan görüş farklılıkları sorunlara neden olmuştur.	Doğal, organik tarım ve deniz ürünlerine sahiptir.	İlçe bütününde altyapı eksikliği bulunmaktadır.
Hasta bakım evi ve psikolojik tedavi amaçlı olan bir bakım evi Mordoğan ilçesinde mevcuttur.	Altyapı henüz tamamlanamamıştır.	Yerleşim yerine özgü tarımsal ürünler bulunmaktadır.	İşsizlik oranının yüksekliği nedeniyle dış göçler ortaya çıkmıştır.
-	Doğal sit alanlarına ait plan ve kararlar, mağduriyetlere neden olmuştur.	Endemik bitki türlerine sahiptir. Marka potansiyeli taşıyan ürünler mevcuttur.	Yaşlı nüfus artmıştır genç nüfus azalmıştır.
-	Mevcut araç gereç ve ekipman yetersiz kalmıştır.	Kanser hastalarının sağlık için Karaburun ilçesine gelmesi sağlık turizmi potansiyeli oluşturmaktadır.	Ayı balıkları, fok balıkları başta olmak üzere çoğu deniz canlısının türü kaçak avlanma sebebiyle azalmıştır.
-	Kurumun hizmet binası fonksiyonel değildir.	-	-
-	Kurumda halkla ilişkiler birimi bulunmamaktadır.	-	-
-	Artan gereksinimlere ait projelerdeki finansman ve insan kaynakları yetersizdir.	-	-
-	Personel sayısı sınırlı ve yetersizdir.	-	-
-	Büyükşehir yasası büyükşehirin desteğinin azalmasına ve hizmetlerin yavaşlamasına neden olmuştur.	-	-
-	Sivil toplum kuruluşları ve kooperatifler arasındaki bağlantı zayıftır.	-	-

-	Farklı statüdeki personel istihdamı nedeniyle olumsuzluklar yaşanmaktadır.	-	-
-	Eğitim kurumlarında donanım, kapasite ve hizmet yetersizdir.	-	-
-	Yaz döneminde teknoloji ve donanımlar yetersiz kalmaktadır.	-	-
-	Donanımlı bir sağlık tesisi bulunmaması nedeni ile bireyler Urla Devlet hastanesini tercih etmektedirler.	-	-

...

Duyduk ki Mustafa huruş eylemiş
Aydın elinde, Karaburun'da
Bedreddin'in kalamını söylemiş
köylünün huzurunda.

Duyduk ki...
Bu işler duyulur da durmak olur mu?
Bir sabah erken,
Haymana ovasında bir garip kuş öterken,
Sıska bir söğüt altında zeytin danesi yedik.

...

Düştük dağlara dağlara,
aştık dağları dağları...

...

şeyh Bedrettin Destanı – Nazım Hikmet

